הארץ

אג׳, שנה נ״ו, יום ו׳, י״ח באייר תשל״ד, 10 במאי 1974 Vol. 56 / 16,767 / MAY 10 1974

קיסינג׳ר: בשלב זה אין לי תביעות כלשהן כלפי ישראל

שר־החוץ האמריקאי יגיע היום לארץ משיחותיו בריאד ואלכסנדריה ומצפה לתגובות מדמשק

מאת מתי גולן, סופר המדיני של „הארץ"

בשלב זה הצעות או הבי־ כלשהן כלפי ישראל — זהו סיכום שר־החוץ האמריקאי בשיחות שערך בישראל לפני צאתו לריאד ולאלכסנדריה. פירוש הדברים הוא, כי ממשלת ישראל אינה נדרשת, בשלב זה, לקבל הכרעות לגבי הצעות סוריות חדשות או השגות על ההצעות הישראליות שהציג ד״ר קיסינג׳ר לדמשק. נראה שקיסינג׳ר ממתין לתשובה בגובבות מדמשק על ההצעות שהגיש לה.

משקיפים בכירים אינם מטילים ספק בכך שסוריה הדוחה את הצעה הישראלית לגבי קו הפרדת הכוחות. לפי דעה זו, תוסיף סוריה לרשימת הכפרים החוזרים כבה כפרים נוספים, וכן את כל חלקיה האחרים של העיר קוניטרה, ולא רק כמחציתה, כפי שהציעה ישראל. הסורים גם לא יקבלו, לדעת המשקיפים הבכירים, את דרישת ישראל לפיה תהיה שמורה לה האופציה ליישב חלק בקוניטרה באזרחים ישראלים.

בשלב זה מחכה ד״ר קיסינג׳ר לגיבוש עמדות דמשק. ביקוריו בריאד ובאלכסנדריה נועדו, בין השאר, לגיוס תמיכה ובעיקר את השפעת הנשיא סאדאת על הנשיא אסאד, לפני ההכרעות הנדרשות ממנו.

היום חוזר קיסינג׳ר לישראל. הוא ייפגש פעם נוספת עם הנציגים הישראליים, ונראה שידווח להם על תוצאות שיחותיו בריאד ובאלכסנדריה. לפי שעה אמור ד״ר קיסינג׳ר

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

עתוני ביירות מוסרים מדמשק:

סוריה מיחסת חשיבות כך שישראל מוכנה לוותר על קדושת הקו הסגול

לראשונה מאז חידוש הפעולות בצפון לא ... אתמול מטוסים סוריים בשמי דמשק ✱ ...סינג׳ר הגיע מסעודיה למצרים ושוחח עם סאדאת

מאת עודד זראי, „הארץ" לענייני ערבים

...קרב סוריים לא תגו את־ בשמי דמשק, זו לראשונה חידוש הפעולות הצבאיות ...ת, והירבו הבירה לא משמעו הדי ההתפוצצויות. ... בדמשק, „אל־בעת" ו־„תשרין", פירסמו אתמול ב־... הראשיים ובהבלטה ר־... פגישת אסאד — קיסינג׳ר ... בהרחבה את הכרזת החוץ האמריקאי, כי „הרגשה קדמות מסוריה בשיחות להפ־... כוחות בחזית הגולן".

...סקאף, אמר העיר, כי כן הרבע הראשון שנפגש עם „ידידנו הנרי" הבוזיר

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

הפנטגון מתכנן מחסני חירום לציוד צבאי

בעיקבות לקחי מלחמת יום הכיפורים

וואשינגטון, 9 (א׳ פ.). בעיקבות לקח מלחמת יום הכיפורים מתכנן הפנטגון מחסני חירום מיוחדים לאחסנת ציוד צבאי למקרה של מצב חירום במקום כלשהו בעולם.

בתשובה לשאלה מסר הפנטגון, כי הרעיון להקים מחסני חירום כאלה בא לאחר שבמלחמת יום הכיפורים נאלצה ארה״ב להשתמש בציוד החירום של צבא ארה״ב, כדי לצייד את צה״ל בציוד שנועד מכבר לאירופה.

דובר הפנטגון הוסיף, כי במקרים דומים אחרים היתה לשימוש בציוד החירום האמריקאי השפעה שלילית על הכוננות של צבא ארה״ב.

ציוד החירום יאוחסן במחסנים בארה״ב עד אשר יחליט הנשיא, באישור הקונגרס, להוציא ציוד זה כדי לתמוך באחת מבעלות־בריתה של ארה״ב, ציין דובר הפנטגון.

הפנטגון מסר, כי ציוד החירום יעלה כמה מאות מיליוני דולרים, אך משקיפים מעריכים שהמחיר יעלה סכום גבוה בהרבה.

טא״ס מתייחסת בביטול להפרדת הכוחות

עיקבות לביקורת קשה הנמתחת על ברז׳נייב בפרשת קיסינג׳ר־המזה״ת

מאת אליהו והבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 9 (מיוחד ל„הארץ"). סוכנות טא״ס התייחסה היום בביטול כלפי השגת הפרדת הכוחות בגבול הסורי, בציינה שאין בכך כדי לשמש פיתרון לבעיות במזרח־התיכון.

כתב שוהה במוסקבה ציין, כי בדברי טא״ס לא מוזכר שמו של קיסינג׳ר ויש עיקבות לביקורת חמורה על ברז׳נייב ... המוצעים, כי נכשלה מדיניותו במזה״ת. ביטוי טא״ס להפרדת הכוחות הוא, איפוא, ביטוי הן לקיסינג׳ר והן לברז׳נייב, המכלים עם פעולתו עדות של הניתוח האמריקאי במזה״ת.

לרגל יום הניצחון על היטלר ב־9 במאי הכריז המרשל גרצ׳קו, כי ברה״מ עיקבות בצ״פים פקודות אחר ... „פראבדה" האשים את הגנראלים של נאט״ו, את הציונות ואת הריאקציה בגרמניה המערבית, בהחזר מלחמה.

ביירות, 9 (עטס״א). הגב׳ רות הקרק, אשת שגריר ישראל באו״ם, נמנית על 3 הנשים שזכו היום לעיטור ... על שירות רב־ערך לקידום החיים היהודיים.

ראש ממשלת קנדה, פייר טרודו, בלווית אשתו ובנו, לאחר נאומו בפרלמנט הקנדי ביום ג׳. ביום ד׳ נפלה ממשלתו בעקבות הצבעת האי־אמון.
(צילום רויטר של א. פ.)

ועדת המשפטים פתחה בדיון על הפללת ניכסון

על שולחן הוועדה 50 טענות נגד הנשיא

וואשינגטון, 9 (ע״ר וא׳ פ.). ועדת המשפטים של ביה״נ פתחה היום, זו לראשונה, בדיונים על הראיות שעל־פיהן היא צריכה להחליט אם לפתוח בהליכי הפללה נגד הנשיא ניכסון.

הדיונים החלו לאחר שני חודשי עבודות הכנה. בוועדה 21 צירים דמוקרטים ו־17 צירים רפובליקנים. הראיות נאספו ע״י צוות של כ־100 עורכי־דין. הדיונים ייערכו החדש עד שמונה שבועות. מקץ שבועיים ... תתקבל החלטה, אם להמליץ על הליכי הפללה או לא. אם ההמלצה תהיה חיובית, תוחזה הצבעה במליאת ביה״נ ואם הרוב יחליט להתחיל בהליכי הפללה, יועמד הנשיא ניכסון לדין לפני הסינאט. שם דרוש רוב של שני שלישים ועוד אחד, כדי להדיחו מתפקידו.

בשלב הראשון של בדיקת הראיות תבדוק הוועדה אם החומר הנוגע לחלקו של ניכסון בפרשת ווטרגייט יכול לשמש בסיס להדחה.

יו״ר ועדת המשפט של הסינאט שבפניה יובא החומר, אמר, כי תחילה האזין הוועדה בדלתיים סגורות לסלילי ההקלטה, ובשלב השני תקרא לעדים בדלתיים פתוחות ויוזכן גם מול מצלמות הטלוויזיה.

(הסוף בעמוד 2, טור 5)

עבודה החליטה לפתוח במו״מ על קואליציה מצומצמת

ספיר נסוג מהתנגדותו ✱ רוב גדול לכינון ממשלה בלשכה ובסיעה ✱ המרכז מתכנס ביום ראשון

מאת דן כספי, סופר „הארץ"

רוב גדול להקמת ממשלה על בסיס קואליציה מצומצמת התגבש אמש בישיבת לשכת מפלגת־העבודה בישיבה משותפת עם הסיעה בכנסת.

הצעת־ההחלטה שהובאה לישיבה ע״י מזכיר המפלגה, ח״כ אהרון ידלין, אומרת: בעיקבות התשובה השלילית של המפד״ל, יש לפתוח בבירור עם ליע ור״ץ, במגמה להקים ממשלה לאלתר, על בסיס קווי היסוד של הקואליציה היוצאת.

בצד כינון קואליציה מצומצמת התייצב אתמול, בצורה חד־משמעית, המיועד לראשות הממשלה, יצחק

(הסוף בעמוד 2, טור 6)

התפטרה ממשלת איסלנד

מאת אליהו והבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 9 (מיוחד ל„הארץ"). ממשלת איסלנד התפטרה. הוכרז על בחירות בחדשה ב־13 ביוני. בממשלה היוצאת שני שרים קומוניסטים, שעמדו בראש התביעה לסילוק נאט״ו מן הבסיס באי.

בממשלת דנמרק אירעה היום, כי תתפטר ... על בחירות אם לא תאושר הצעתה ... עד ...

קלארספלד שוחררה וחזרה לפריס

בון, 9 (ע״ר). הלוחמת האנטי־נאצית ביאטה קלארספלד, שנעצרה בדכאו ב־17 באפריל, שוחררה היום ממעצרה בקלן לאחר שהבטיחה להתייצב למשפטה במועד שייקבע.

קלארספלד נעצרה באשמת נסיון לחטוף את מפקד הגיסטאפו לשעבר בפאריס, קורט ליסקה, ולהעבירו לצרפת, כדי להעמידו לדין. חבר הכנסת בנימין הלוי נתן לבית־המשפט בקלן ערבות אישית, שהגב׳ קלארספלד לא תנסה להימלט מן המשפט. באמצעות פרקליט ישראלי, אריה מרינסקי, שמונה ע״י איגוד נכי המלחמה בנאצים בישראל, הצהירה הגב׳ קלארספלד, שהיא תופיע ב־26 ביוני למשפט בקלן. כן הצהירה, כי השקפותיה בענין הטיפול בפושעים נאציים בעינן עומדות.

מייד לאחר שיחרורה חזרה בחברת פרקליטה לפאריס, כדי להצטרף לבעלה.

הגב׳ קלארספלד צילצלה הערב לח״כ שמואל תמיר וביקשה להודות באמצעותו לכל אלה שתמכו בה במאבקה.

רעש קטלני במרכז יפאן

טוקיו, 9 (יופ״יע וע״ר). רעש אדמה קטלני פקד אתמול את מרכז יפאן ותוצאה כבד מרב אדם אחד, 23 נפצעו, ר־30 נעדרים.

הרעש גרם למפולת־אדמה בכפר דייגים מדרום לטוקיו, בו כוסו 16 בתים. צוותי הצלה הגיעו למקום ... לפלס דרך בין ... המפולת, במאמץ להגיע לנעדרים, הקבורים כנראה בבתיהם מתחת למפולת־האדמה שרוחבה כ־300 מ׳.

הנהלת הרכבות הפסיקה לכמה שעות את תנועת הרכבות המהירות בקו טוקיו־אוסאקה, מחשש למפולות אדמה נוספות.

בטוקיו, השוכנת כ־160 קי״מ צפונית־מערבית למרכז הרעש, זועזעו בתים, אך לא נמסר על כל אבידות או נזקים.

עוצמת הרעש היתה 6.8 יחידות בסולם ריכטר. היה זה הרעש החזק ביותר שפקד את האיזור מאז 1930, כאשר העוצמה הגיעה ל־7 יחידות באותו סולם, ואז נרשמו 272 אנשים כהרוגים או נעדרים.

מינטוף דן בסוריה על שיתוף פעולה

ביירות, 9 (א״פ.). ראש ממשלת מאלטה, דום מינטוף, הפסיק היום את סיורו בן ארבעה הימים בלבנון, כדי לבקר ביקור בזק בסוריה, לשיחות על שיתוף פעולה כלכלי בין סוריה למאלטה.

תוניס, 9 (ע״ר). יוליאנה, מלכת הולנד, ובעלה, הנסיך ברנהארד, הגיעו אתמול לביקור בטוניסיה.

ברז׳נייב יבוא החודש לדמשק ✱ ייתכן שייפגש שם גם עם נשיא מצרים

הביקור הוגדר בדמשק כ„חשוב ביותר"

ליאוניד ברז׳נייב — חאפז׳ אסאד — אנואר סאדאת

מאת סופר „הארץ" לענייני ערבים

מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז׳נייב, עומד לערוך במחצית השניה של החודש ביקור רשמי בדמשק — מסרה אתמול סוכנות הידיעות הסורית.

על דבר הביקור — שהוגדר כחשוב ביותר — נמסר באיגרת ששיגר לפני יומיים ברז׳נייב לגנראל אסאד. הסוכנות הסובייטית מציינת, כי באותה איגרת הביע ברז׳נייב ... לשאלות שהופנו ע״י אסאד למנהיגי הקרמלין בנוגע לצרכיות הסובייטיות למקרה של השגת הסדר בחזית האיזור.

„אל־אהראם" הקהירי כתב אתמול, כי לאיגרה ששיגר ברז׳נייב לאסאד נודעת חשיבות מיוחדת, לאור המגעים המתנהלים בימים אלה להשגת הסדר להפרדת כוחות בחזית הסורית.

מקורות בדמשק ציינו אתמול, כי הגנראל אסאד הבהיר בעת ביקורו האחרון במוסקבה, שסוריה מוכנה להגיש את מיטב שירותיה לטיפוח היחסים הסובייטיים־ערביים. אסאד אמר למנהיגי הקרמלין, כי הוא מוכן אף לתווך בין מוסקבה לקהיר, כדי להסיר את אי־ההבנות בין שתי המדינות. המקורות ציינו, כי לא מן הנמנע שאסאד אף ינסה להפגיש את ברז׳נייב עם הנשיא סאדאת בדמשק, בעת ביקורו שם במחצית השניה של החודש.

כזכור, ציינו עתוני ביירות, כי סאדאת יבקר בסוריה ובמדינות ערביות אחרות בסוף החודש.

אלון יתקבל ע״י וילסון

לונדון, 9 (עיתס״א). סגן ראש הממשלה, יגאל אלון, העומד לבקר בלונדון בשבוע הבא, יוזמן לארוחת־ערב עם ראש הממשלה הבריטי, הרולד וילסון.

וילסון קיבל לשיחה בשבוע שעבר את השגריר הישראלי גדעון רפאל — נמסר כאן היום. השיחה נמשכה בחמימות וידידותית.

חוגים יודעי דבר מסרו, כי לא נמסר פרט בשיחה על סדרי היום וכי שני המדינאים קיימו שיחה כללית על המזה״ת ובבעיות עולמיות שונות.

✱ מזג האוויר

חמים ויבש, בעיקר בפנים הארץ ובהרים. בשבת: ירידה בטמפרטורה ועלייה בלחות בפנים הארץ ובהרים.

מידות החום להיום: ירושלים 19 עד 30 מעלות, ת״א 16 עד 26, חיפה 17 עד 23, רמת־הגולן 29 עד 26, טבריה 15 עד 31, באר־שבע 18 עד 31, אילת 22 עד 39, מפרץ שלמה 25 עד 36 מעלות.

בגליון זה 24 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 32 עמ׳

המכון הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים:

מלחמת יום הכיפורים הוכיחה ערך הגנה אנטי־טנקית ואווירית

„קו הגנה בשטחים הוא לגבי ישראל בבחינת מותרות פוליטיות"

לונדון, 9 (עטס״א, יופ״יע וע״ר). בניגוד למלחמת ששת הימים, הוכיחה מלחמת יום הכיפורים את החשיבות של ההגנה, ובעיקר האנטי־טנקית והאנטי־אווירית. היא הוכיחה את חשיבותם של גבולות בני־הגנה לישראל, במיוחד בצפון, אבל קו ההגנה בשטחים הערביים הכבושים היה בבחינת מותרות פוליטיות לישראל. הוא עלה הפעם ביוקר, ויתכן שבעתיד יהיה עוד יותר יקר — נאמר בסקירת המכון הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים לשנת 73־74 שפורסמה כאן.

הסקירה קובעת, שאף־על־פי שמצב ישראל בסיום המלחמה היה עדיף, זכו הערבים במלחמה מן הבחינה המדינית הם הצליחו, כי צבאותיהם השתפרו מאוד ורק תמורה כמחיר יקר ניתן להילחם בהם ולא כל שכן להביסם.

ישראל ספגה אבידות קשות מאוד לגבי מדינה כה קטנה; הנטל המוטל על כלכלתה הוא עצום והמלחמה אילצה אותה לחפש אחר אלטרנטיבות אחרות ולא לבסס את ביטחונה בפשטות על עליונותה הצבאית. על אף הפסדיהם העצומים, עמדות המיקוח של הערבים השתפרה מאוד ובעתיד תשתפר כנראה עוד יותר. נשק הנפט יכול לחזק בהרבה את עמדתם, בשבילם המלחמה השתלמה.

מבחינה צבאית, לא מצרים ולא סוריה הצליחו להשיג במלחמת אוקטובר את מטרתן; בהפסקת־האש הראשונה, היה מצב ישראל עדיף, בשתי החזיתות, הרבה יותר עדיף בעת הפסקת־האש השנייה.

גורם ההפתעה

הסקירה עומדת בפרוטרוט על הדרכים בהם הצליחו הערבים להפתיע את ישראל. הפעילות הדיפלומטית לקראת מלחמת אוקטובר היתה כה ענינית, שאי־אפשר היה שלא להבחין בה, אפשר היה רק להתייחס בביטול אל משמעותה.

היקף ההכנות הצבאיות הערביות, במיוחד ההכנות לחציית התעלה, גרמו לכך שבהכרח הבחינו בהן, לא רק ישראל, אלא גם ארה״ב. אף־על־פי־כן, היתה טעות בהערכת הכוונות הערביות והערבים השיגו הפתעה טקטית. המכון אינו מטיל את האשמה על כך על שירותי הביון הישראלים ובסקירה נאמר, כי לקח חשוב שיש ללמוד ממלחמת אוקטובר הוא, כי אין אפשרות לדעת בדיוק את כוונות האויב.

הגיוס הבהול

מאחר שניתן להשיג הפתעה טקטית, ההגנה צריכה להיות מספקת כדי להדוף כל התקפה אפשרית עד שמגיעה התגבורת. הסקירה אומרת, כי ישראל הצליחה בכך הואיל וגייסה במהירות מספקת ובמספר מספיק את המילואים, כדי לשנות את מהלך המלחמה. העובדה, שהמלחמה פרצה ביום הכיפורים, כאשר הכל היו בבתים והכבישים היו ריקים, איפשרה באופן פרדוכסלי לישראל ל־

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

מישאל פור״י — מיוחד ל„הארץ"

65% תומכים במועמדותו של רבין לראשות הממשלה

13.2% רוצים בפרס כראש ממשלה, 6% בבגין ✱ התמיכה בגב׳ מאיר ירדה ל־1% ✱ דיין המועמד הפופולרי ביותר לשר־הביטחון

משה דיין — מנחם בגין — שמעון פרס — יצחק רבין

...רוב בקרב של הציבור הישראלי הזוקק במועמ־ ... יצחק רבין כראש ממשלה. משה דיין מוסיף ... המועמד הרצוי ביותר לכהונת שר־הביטחון — אלו ממצאי סקר דעת־הקהל הכל־ארצי של מכון פור״י, שנערך בשבוע שעבר לפי הזמנת „הארץ".

... הסוקר, רפאל גיל, מציין, ... הפופולריות של גב׳ גולדה ... ועליית הפופולריות של רבין ... באחר שחלק ניכר בן ... לבחור במצביעים ... להתפקידים. ההפתעה של ... היא עצמה הזוקה יחסית ... שר־הביטחון משה דיין המוסיף ... לפני כל שאר האישים ל־... שר־הביטחון.

... 65% התומכים ... ברבין לראשות הממשלה. ... 6.0% בבחינת בבגין. התמיכה ב־... כמועד כראש ממשלה ירדה ל־1.1% בלבד יחד עם זאת אמרו כ־רבע בן הנשאלים, כי בסקירה שגב׳ מאיר תחליט בכל זאת להמשיך בתפקידה כראש הממשלה, הם יתמכו בהמשך כהונתה, לעומת 68.2% שהצהירו, כי יתנגדו לכך בהחלט.

אישים נוספים שהוזכרו כמועמדים לראשות הממשלה, בפתות מ־אחוז אחד כ״א, הם משה דיין, פנחס ספיר, אריק שרון, עזר ויצמן, יגאל אלון, אהרון ידין, אבא אבן, חיים ברילב, שמואל תמיר, חיים צדוק, יוסף אלמוגי, יוסף בורג, אלימלך רימלט ויגאל ידין.

ל־11.2% אין כל מועמד לראשות הממשלה, 20.2% אמרו, כי הם מתנגדים בהחלט למועמדות רבין.

אשר לתפקיד שר־הביטחון, מוסיף דיין להיות המועמד הפופולרי ביותר: 32.7% רוצים לראותו בתפקיד זה, 13.6% רוצים בפרס ו־13.1% מצדדים באריק שרון.

מועמדים נוספים לתפקיד שר־הביטחון היו רבין (9.3%), ידין (3.1), בר־לב (1.8) ועזר וייצמן (1.3). בכחות מאחוז אחד התכוונו מועמדותיהם של בגין, אלון, ספיר, אבן, ישראל טל, חיים לסקוב, יצחק הופי, מוטה גור והוד אלעזר.

(הסוף בעמוד 2, טור 4)

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ירדן: נסתלק מז'נבה אם ידונו שם עם המחבלים על החזרת שטחי הגדה

„מדינות ערב נחפזו יתר-על-המידה בהכרה באש"פ כנציג יחיד של תושבי פלשתין"

ביירות, 9 (ע"צ). ירדן סבורה, שהיא מוסמכת לבוא ולתת בוועידת ז'נבה על גורל הגדה המערבית של ירדן, ואם יוחלט כשמכות זו נתונה בידי המחבלים, תמשוך את ידה מן הוועידה — הצהיר היום שר-האינפורמציה הירדני, עדנאן אבו עודה, בראיון עם העתון הלבנוני „אל-נהאר".

השר הבהיר, כי בדבריו אלה הוא מבקש להסביר את משמעות דבר המלך חוסיין לא-כבר, שירדן תסכים לנוכחות המחבלים בוועידת ז'נבה. עוד אמר, שאם כל מדינות ערב יכירו במחבלים, לא רק כנציגים הבלעדיים של העם הפלשתינאי, אלא גם כמוסמכים לדון בז'נבה על החזרת השטחים שבמערב לירדן, כי אז תקבל כמשלהו את ההכרעה הזאת, אלא היא-עצמה לא תקיים עוד כל מגע עם ועידת ז'נבה.

בהמשך דבריו הביע אבו-עודה אופטימיות היהיה בזמנו לסיכויי הצלחת ד"ר קיסינג'ר לגבי רמת הגולן.

השר הירדני ציין, כי לדעתו נחפזו מדינות-ערב יתר-על-המידה בהכרה לאש"פ כנציג יחיד של תושבי פלשתין, תוך התעלמות מן הכפרה הפיזורית. שהיא — הטענה — נסיגת צה"ל.

בריה"מ מכינה פיסגה קומוניסטית

לונדון, 9 (יופ"יע). בריה"מ פנתה למנהיגי הקומוניסטים באירופה בבקשה לפתוח בהכנות לפיסגה קומוניסטית כלל-עולמית, שתהיה הפיסגה הבאה — אמרו היום דיפלומטים בלונדון.

אולם, מוסקבה מגלה את הביעתה כהוצעה הכנס במוסקבה כפרישה לגבות את סין מן התנועה הקומוניסטית העולמית, כמפלגת קומוניסטית רבות עדיין מתנגדות לתדיה עולמית, אך מוסקבה פנתה למפלגות שהביעו נכונות להשתתף בוועידה, להתחיל בהכנות.

על המתנגדים לכינוס הוועידה נמנים בין השאר מנהיגי המפלגות ברומניה, יוגוסלביה, איטליה וכן בצפון-ויאטנאם ובצפון-קוריאה.

העירקים מעלים באש ערים וכפרים כורדיים

אנקרה, 9 (ע"ר). כוחות עיראקיים ממשיכים להעלות באש את הערים והכפרים בצפון עיראק, המאוכלסים ברובם בכורדים, מסרה היום סוכנות הידיעות הטורקית.

העיראקים כבשו את העיר בה 25 אלף התושבים לאחר קרבות כבדים נגד הכורדים, העיר שוכנה צפונית מן ההידקל, בקרבת מקום המפגש של גבולות טורקיה, סוריה ועיראק.

הלהבות העולות מן העיר נראות גם מן הגבול הטורקי המרוחק כ-13 ק"מ.

מיכאל גורדוס מוסר: הרדיו הכורדי קרא בקריאה נרגשת לאומות העולם לפעול להפסקת מלחמת ההשמד שמנהלים שלטונות בגדאד נגד האומה הכורדית.

לדברי הרדיו הכורדי פנה בעת דיבור בשפות הכורדית, פרסית, ערבית ואנגלית, לבבליה, איראן, סוריה וטורקיה, בתחנה לאפשר לנשים, ילדים וזקנים הנמלטים מן האזורים המופצצים ע"י העיראקים, לחצות את הגבול כדי למצוא מקלט בארצות השכנות.

לדברי הרדיו הכורדי פועלים עתה כל כוחות צבא עיראק נגדם, ביבשה ובאוויר, בימים האחרונים ביצע חיל-האוויר העיראקי כ-250 גיחות שכתוצאה מהן נהרגו אזרחים רבים, 8 ערים ו-88 כפרים נהרסו וציוד רב של רפואות ומזון הושמד ע"י מפציצי המיג, אליושין וטופולב העיראקים, נמסר בשידור.

טרודו מבקש בחירות ב-8 ביולי

אוטאווה, 9 (יופ"יע). ראש הממשלה היוצא של קנדה, פייר אליוט טרודו, אמר כממשלת המיעוט שלו הופלה ביום ד' בפרלמנט, ביקש אתמול לפזר את הפרלמנט ולקיים בחירות כלליות חדשות ב-8 ביולי.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 13)

ממשלת המיעוט של טרודו, שנסמכה על המפלגה הליברלית לבדה, נפלה בעקבות הצבעה על הצעת התקציב הממשלתי. לצורך הפלת הממשלה חברו יחדיו השמרנים המפלגה הדמוקרטית החדשה, אשר בעבר התנגדו זו לזו. הממשלה הובסה ברוב של 137 קולות נגד 123.

וואשינגטון, 9 (יופ"יע). הצעה להפסיק כל סיוע צבאי וכלכלי לטורקיה, אם תחדש את גידול האופיום בתחומה, התקבלה בקבינט בסינאט ובבית"נ כאן.

הסכם לחילופי תרבות ומדע בין ישראל ורומניה

הדיונים התנהלו באווירה ידידותית מאוד

(ל.ע.ב.). הסכם לחילופי תרבות ומדע בין ממשלות רומניה וישראל לשנתיים הקרובות, נחתם ביום ד' בבוקרשט ע"י ד"ר אבא אבן, כבשר החוץ הישראלי, בנוכחות שגריר ישראל שם, יוחנן כהן.

הדיונים התנהלו באווירה ידידותית מאוד והוסף הדגשה רצון שני הצדדים לפתח את שיתוף הפעולה בכל שטחי התרבות, האמנות והמדע. שני הצדדים הביעו תקוותם, שהתוכנית הבאה להידוק נוסף של היחסים הידידותיים בין שתי המדינות.

עיקרי ההסכם

* עידוד הלימוד וההוראה של הלשון והתרבות של הארץ השנייה.
* חילופי מדענים, מרצים אוניברסיטאים ואנשי מחקר, בהתחייבות בעלי ענין משותף, חילופי מידעים ופרסומים מקצועיים.
* חילופי מלגות לתלמידי האוניברסיטאות ומלגות להשתתפות בקורסי קיץ.
* חילופים של ספרי עזר וחומר העזרי להבטחת הצגה נאותה של ההיסטוריה, הגיאוגרפיה, התרבות והכלכלה של כל צד.
* חילופי להקות וסולנים, יצירות מוסיקליות וביקורי מומחים בשטחי האמנות התרבות והשתתפות באירועים אמנותיים ותרבותיים.
* כל צד יעודד תרגומן של יצירות מעולם הספרות ובשטח המדע של הצד האחר. הצדדים יארגנו תערוכות ספרים ויעודדו השתתפות בידי הספרים המאורגנים בארץ האחרת ויקדמו חילופי ספרים ופירסומים בין הספריות הלאומיות.
* הצדדים יארגנו ימי סרטים של המדינה האחרת ויעשו לחילופי סרטים תיעודיים והומר חזותי שבשתי התרבויות.
* כל צד יארגן מדי שנה ערב תרבות לרגל חגה הלאומי של המדינה האחרת.
* הצדדים יעודדו שיתוף פעולה בין שירותי הרדיו והטלוויזיה וחילופי ביקורים של עתונאים. כן יעודדו חילופים ספורטיביים.

קיסינג'ר: בשלב זה

(סוף מעמוד 1)

לצאת לדמשק מחר, אולם אין מרציאים מכלל אפשרות שהוא ייצא לשם כבר היום, אם השיחות בבירות-ערב יצדיקו זאת, או אם יבקשו זאת הסורים.

לירושלים ברור, מכל מקום, כי לאחר ביקורו הנוסף של קיסינג'ר בדמשק תידרש ממשלת ישראל לקבל החלטות חדשות, בעיקר בעניין קו ההפרדה. הרושם הוא, כי ישראל לא תתקשה לוותר על העיר קונייטרה כולה, אולם היא תצמוד בכל תוקף נגד ויתור כלשהו ביחס לגבעות הסמוכות לה.

מטוסינו תקפו באיזור החרמון והפתחלנד

חייל צה"ל נהרג אתמול במובלעת

מאת סופרו הצבאי של „הארץ"

לאחר הפסקה של כמה ימים, הופעל אתמול מטוסי חיל-האוויר כוחות הסוריה. המטוסים תקפו שטח והצי לסירוגין בשני אזורים. באיזור החרמון — לכביעת כלילת הדרך הסורית לעבר הסיא ובאיזור הפתחלנד — שם כרוכים כחבלים ואנשי קומנדו סוריים.

בהפגזות הסוריות אתמול בצהריים נהרג חייל צה"ל במובלעת. שמו של החייל נמסר למשפחתו.

אתמול נורתה אש ארטילריה על ידי הסורים לעבר התצפיות של הר דב. שלוש פעמים פתחו הלבנונים באש לעבר הר דב. כוחות צה"ל השיבו אש.

האש הסורית הפכה לצוות יותר הח"כ-11 בצהרים. הסורים ירו קטיושות לעבר החרמון והתותחים לאיזור תל גדיר, הלפידה שבאיזור רמת-הגולן וכן לעבר מבואות שיח בדלה במובלעת. כוחותינו השיבו אש.

אמצעי ביטחון מיוחדים בגליל — למניעת הפתעות

כוננות ביישובים וגם בשדות ובמטעים

מאת יהודה אריאל
סופר „הארץ"

לרגל ההכנות לפעולה כתוצאת כצד ארגוני מחבלים בגליל, בקרבת הגבול עם לבנון, ננקטו בימים האחרונים אמצעי ביטחון מיוחדים, ע"י כוחות-הביטחון ד' בקרב הבני המושקים, בתוך היישובים ובעת העבודה בשדות ובמטעים.

נראה שלאחר ההתקפה על קרית שמונה לפני כחודש גברה היריבות בין ארגוני המחבלים השונים. הארגונים הסרים למסכנתו של ערפאת רוצים להוכיח להוות הצמית, שגם הם מסוגלים לפעול בצורה רצחנית כמו אירגון זה.

כדי להיות נכונים לכל הפתעה, נעשו גם סידורים שונים לבניעת פעולות המחבלים.

סדרי הבטיחות שהוכנו ע"י המשטרה וכוחות-הביטחון לקראת העליה למירון אתמול, היו מעבר לכל הידוע עד כה. בנוסף לכוחות המשטרה כמרחב הגליל הוצבו לאורך כבישים האימונים במספר מקומות. הוצבו מחסומים בכל דרכי הגליל וכן שוטרים אנשי משמר הגבול ויחידות צה"ל. כוח מספר ימים, על כל הערים שמסביב למירון, בפיסרול יומם ולילה וכן ע"י האורה הורקורית־עבק שהוצבו במקור מה שונים באיזור.

מפ"ם תפתח במסע לתמיכה בהפרדת הכוחות עם סוריה

מאת חביב כנען
סופר „הארץ"

מפ"ם מקיימת ביום א' ישיבה מרכזו שלה, לדיון בפרשת הרכבת הממשלה. תיכדה להציע להשתתף במערך לפתוח לאלתר במסע ציבורי רחב כתמיכה במהלכי הממשלה למען הפרדת הכוחות בחזית הסוריה.

מזכיר המרכז, אריה יפה, אמר אתמול, כי הסכם הפרדה יבוא בתגובה למסע הליכוד וגרורים נגד כדיניות הממשלה בתום להפרדה. המסע יכלול עצרות המוניות ותגובת גופים ציבוריים הקשורים בהנעת העבודה. „אנו חיים בהרגשה שהרחוב הישראלי נבצא כיום תחת הרושם שהפם צועד אחרי הליכוד בהתנגדותו למדיניות הממשלה", הוסיף מר יפה.

ועדת המשפטים

(סוף מעמוד 1)

על שולחן הוועדה מונחות כ-50 סעפות על ההנהגות הנשיא ניכסון העשויות להצדיק את הדחתו ונושאי ההצעות מסתרעים לכן ההפצצות הסודיות בקמבודיה ועד לטענות בכור התברתי הכלכלי.

שעות כספר לפני שהחלה הישיבה הראשונה של ועדת המשפט, הציג מנהיג הסיעה הרפובליקאית בסנאט, ג'ון רודס, כארוזונה, שהנשיא יסקול מחדש את האפשרות להתפטר. הסינאטור רודס הודיע, כי הוא ממליץ בפני הנשיא לנקוט בצעד זה. הרפובליקאי ג'ון אנדרסון, שגם הוא נימנה עם מנהיגי הסיעה, אמר שיהיה זה לטובת האומה האמריקאית אם הנשיא יתפטר. כן אמר, כי הוא באמין שאם הנשיא לא יתפטר, הוא יודח.

אבל, המנהיג הדמוקראטי הוגאס או' ניל אמר, כי לדעתו הנשיא כאורח לצעד כזה ולדעתו על הנשיא לעבור עתה את ההליכים המשפטיים. סגן דובר הבית הלבן, ג'ראלד וורן, אמר, כי הנשיא עומד על דעתו להישאר בתפקידו.

מלחמת יום הכיפורים

(סוף מעמוד 1)

הה בראש-וראשונה פרי מעשי גבורה.

בראשית המתקפה לחמו החיילים המצריים בהחלטיות מעולה, לפתוח התקפה בלי נסוג בחזית. התגובות הם היו התלויים וצלולים. אולם, השימוש בטנקים היה מוגבל בתקופת החזית ב... ההגנה האנטי-טנקית צויינה של ישראל. לא היה תיאום בין הטנקים וחיל-הרגלים. כי עיקורי בכיוד הבכירים — הוך אדישות לגורלו בזכן התקפה.

בצע את הגיוס מהר, בפחות מ-72 שעות. בכמה מקרים הופעלו יחידות המילואים 18 שעות לאחר פרוץ המלחמה.

בחזית הצפון

בצפון הפעילו הסורים 3 דיוויזיות כבוכות ושתי דיוויזיות משוריינות בסה"כ 900—1200 טנקים וכ-45 אלף אנשים, בעוד שצה"ל ברמת-הגולן, שלא הוגבר, היה מורכב משתי חטיבות משוריינות, כ-180 טנקים וכ-4500 חיילים. לסורים היו יותר כ-300 כפוסי-קרב, אולם היתרון הסורי הגדול ביותר היה בהגנה האנטי-אווירית המשוכללת. לרשותם עמדו 20 סוללות טילי סאם. 27 מרוהוזים הוותה כלים אנטי-אוויריים וכ-1645 הוהתים אנטי-אוויריים. הגנה זו גרמה אבידות קשות לחיל-האוויר הישראלי. אף-על-פי-כן, כאשר הסורים נתקלו בהגנה האנטי-טנקית הישראלית, איבדה התקפתם את הנופה הראשונית.

המבראל שוקם

אשר להתקפה המצרית, היא התנהלה באסיות מכוונת ואיפשרה לישראל לערוך את כוחותיה. אין ספק, שהמודיעין הישראלי נפגע בשלבים הראשונים, אולם שוקם אחר-כך.

הסקירה מסכמת פרק זה באומרה, כי ההתקפה הסורית נתרפה בעיקר בעורת התמרה ותגבורת קרבית, בעוד שהנהיגות ההתקפה המצרית היה...

ד'אסטאן: אמשיך במדיניות פומפידו במזרח־התיכון

„ידידות עם מדינות־ערב תוך חתירה לביטחון וערובות הדרושים לישראל"

מאת אליהו באייפי
סופר „הארץ" בצרפת

פאריס, 9 (מיוחד ל„הארץ"). המועמד היכנס לבהירות הסופית לנשיאות־צרפת, ז'יסקאר ד'אסטאן, חזר והטעים את תמיכתו במדיניות „המאוזנת" של צרפת במזה"ת.

ד'סטאן אמר לעתונאים, כי ימשיך במדיניות הכוה"ת של פומפידו — ידידות עם מדינות-ערב תוך חתירה להשגת הבטחון והערובות הנחוצים לישראל.

ד'אסטאן הזכיר את המיכות הגורליסטים בו הזכיר, כי קידה שנים אחרות בהחלטת הנשיא דה גול וקיבל ממנו את „שיעוריו בדיפלומאטיה".

דובר המפלגה הקומוניסטית הצרפתית, בעלת בריתם של הסוציאליסטים במערכת הבחירות, הזכיר היום, כי מפלגתו הסתגלה לאירופים בכוונה למען יהודי בריה"מ. הוא אמר, כי הממשלה הסוציאלית, אם תקום, תיכא ותיתן על הנפש עם ממשלה הכוה"ת בלי לסכן את כבודה של צרפה ועצמאותה.

(ע"צ). מיטראן וד'אסטאן יערכו בליל-שבת עימות טלוויזיוני לעיני כ-30 מיליון צופים.

הבית-הלבן לא יגיב על פירסומים בדבר מכתב ניכסון לגבי מאיר

וואשינגטון, 9 (עצמ"א). דובר הבית-הלבן אמר היום, כי בהתאם לנוהל המקובל, הוא לא יגיב על הידיעות לפיהן שלח הנשיא ניכסון אגרת אישית לראש ממשלת ישראל, גב' גולדה מאיר, בעניין הסכם על הפרדת הכוחות עם סוריה.

הדובר הגיב באומרו ספר סמ"א, כי דברים אלה, אין פירסום אישור או הכחשה לאיגרת בטעם הנשיא.

מועצת־העתונות באוסטריה מגנה סידרת מאמרים אנטישמיים

וינה, 9 (ע"ר). מועצת-העתונות האוסטרית גינתה היום סידרת מאמרים על היהודים באוסטריה, שפורסמה בעתון הנפוץ „קרונן צייטונג", שיש בה כדי לעורר כהדים רגשות אנטישמיים.

כבר קודם לכן מחו חוגים פוליטיים וציבוריים שונים בביקורת חריפה על סידרת המאמרים.

מועצת-העתונות היא גוף בלתי-תלוי, שנועד לשמור על האתיקה העתונאית. בהחלטתו נאמר, כי העתון ציוות את תדמית העתונות האוסטרית. בייחוד גינתה המועצה את סגנון הפירסומים של העתון, שהשתמש בנסגנון דוח כבזויר על דגל אוסטרי וכן על פירסום מכתבי קוראים אלמוניים, יהיה בהם כדי לעודד אנטישמיות. כן נאמר בהחלטה, כי סידרת המאמרים עלולה לעורר חשד, שהאנטישמיות היא חלק קבוע של האופי האוסטרי.

ידידת בראנדט קיבלה כסף על אי־פירסום זכרונותיה

בון, 9 (יופ"יע). מדינאים ועתונים התבכבים באופוזיציה הנוצריתדמוקרטית הגבירו את מתקפם נגד הקנצלר לשעבר ווילי בראנדט העלה אשמה, כי כי שהתה ידידה הקנצלר, קיבלה סכום גדול על כסף תמורת הבטחה שלא לפרסם את זכרונותיה.

מנהיג המפלגה הנוצרית-דמוקרטית קרל קרסטנס אמר לסופר העתון „בילד", כי לדעתו יש חשיבות רבה לידיעות, לפיהן קיבלה כהן סיבוס 300 אלף מרקים, כדי לא לגלות פרשים על יחסיה עם בראנדט. „אני רוצה לדעת, אם סכום זה שולם לה, כי שילם אותו ובאיזה מקור" — אמר קרסטנס.

השבועון „קוויק" כתב, כי כהן סיבים היתה סוכנת מזרח-גרמנית, שתפקידה היה לרגל אחר בראנדט בשנות ה-50 הראשונות. אולם היא זנחה את עליהותה לאחר שהתאהבה בו. היא חזרה למזרח ברלין, נדחה לבאסר של כישלון שליחותה. לאחר שיחרורה שבה לגרמניה המערבית, שם התחילה לכתוב את זכרונותיה, עד אשר שולם לה תמורת אי-פירסומם.

מתנגדי הקנצלר שהתפטר:

אוהדי הליכוד תובעים ביטול החטיבות

מאת סופר „הארץ"
לענייני מפלגות

נציגי התנועה לליכוד ולקידום הליכוד — אלוף (מיל.) שלמה אראל, פרופ' מיכאל פורה, פרופ' ארנון זר, פרופ' עדי בן-ישראל, מר יחזקאל מזלום וגב' מרים רוזנבן — נפגשו אתמול עם הנהלת הליכוד, כדי להביא בפניה את תביעתם בהצעת אריק שרון.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 13)

נציגי התנועה הציגו תביעית בעניין פתיחתו של הליכוד למינוון רחב של אישים, רעיונות ופעילויות חדשות, מיגוע חטיבות הליכוד לבפלגה אחת, הקמת ממשלת צללים של הליכוד ופירסום תוכניותיה.

הדיון נמשך כשעתיים ולא הושגה בו ע"י אנשי ההנהלה התנגדות לתוכניותיו של שרון. בתום הישיבה פורסמה הודעה משותפת בה נאמר, כי „הדיון באה לביטוי מגמה אחידה להגיע לאיחוד המפלגות ובנינו קשיים אופרטיביים לביצוע".

סוכם לקיים פגישה נוספת תוך שבועיים.

ח"כ אריאל שרון נפגש אתמול עם הח"כ יגאל הורביץ מלמן שיהל בן הרשימה הממלכתית, באחרת לאפרכל, בעניין הצעתו לגיבוש יותר של הליכוד.

בפגישה היתה הבימת-דיים לגבי הצורך בשיפורים אירגוניים בסוייכים בליכוד, כדי להגביר את כוחו לקראת הבחירות הבאות.

100 שחמטאים בתחרויות בנתניה

מאת משה צ'רניאק

הסיבוב השני בתחרות הבינלאומית לשחמט הנערכת בנתניה, הרכיח, כי רבה המשתתפים היא שקוה להבהיר, אולי פרט לרביאבן לברזהן, מנבה ממכיקה טובה יותר כבאחד המשתתפים.

אמש גבר ליברזון על האמריקאי דנקר, בנצלו צדיפות קלה בסיום המשחק. לדרכן ניצח את פרידמן בהתחבולה באה. פיספרי מקבדת סיים בתיקו עם כגן. 3 משחקים טרם נסתיימו. לזוכה הצעיר אשלת, שהיא עד כה הפתעת התחרות, יתרון כבריע במשחקו עם הפליפיני ברנתה. יותר טובים סיכויי קלדהר נגד קריידמן והל בלימן נגד צרניאק.

אתמול החלו בנתניה עוד 3 תחרויות בביסגרת של קייס אותן מארגן כדי שנה כהוד השחמט של הפועל. בתחרויות אלו משתתפים כ-100 שחמטאים.

סוריה מיחסת

(סוף מעמוד 1)

בו שלטה, גילוי-לב ונאמנות לתהליתוהיה. כן הוא שואף בכל כוחו למצוא פיתרון לבעיות. קיסינג'ר אמר בריאד, כי נתבקש ע"י ניכסון לדווח למלך פייצל על תוצאות כבעיו באיזור וכי ארה"ב מיחסת חשיבות גדולה להשקפות המלך ומבשלת סעודיה. כיד לאחר-מכן ערך קיסינג'ר שיחות עם הנסיך פהד, יורש העצר ואחי המלך. הנסיך הוזמן ע"י קיסינג'ר לבקר בוואשינגטון ב-24 בח. ז', כדי לדון בתכניות לשיתוף הפעולה בין שתי המדינות בתחום הכלכלה, הבגא והתעשיה.

כתבים בריאד ציינו, כי יש לצפות שארה"ב תספק לסעודיה מטוסי פאנטום ושנקים חדישים מדגם M-60.

קיסינג'ר שוחח בריאד עם פייסל במשך 6 שעות ואח"כ המריא לכביר. בסוף-התצפה בריאד דיבר קיסינג'ר בחמימות על עצות מנהיגי סעודיה ועל פניה במאבקים להשיג הסכם להפרדת כוחות בחזית הגבורית. צמיתו סקאף אמר באותו מעמד, כי סעודיה מאמינה אמונה שלמה בכוונת ארה"ב וקיסינג'ר בשאיפתם לכונן שלום במזה"ת.

בחיות הפרשנות שלו ציין רדיו קאות אל-ערב הקהירי, כי אפשר לומר עתה בוודאות, שארה"ב החליטה בעבר המיהרם שבו מחזיקה ישראל ונכנה לנצל בקיצים באוהדה הערבית כדי לשוב להתמודגיה הידידותית.

פאריס, 9 (יופ"יע וצ"ר). כ-1200 קרובי מקפוח של 55 קרבנות שלא הותו של המטוס הטורקי אשר התרסק בקרבת פאריס ב-3 במארס, באו היום לבית-קברות בקרבת פאריס, כדי להשתתף בהלוויה המונית של הקרבנות.

עבודה החליטה לפתוח

(סוף מעמוד 1)

רבין. בדיון, קריב להצגת, אמר מר רבין שבם התפסרות הגבי גרולדה מאיר הגישי המפלגה תמדיגה „לסוף פרק כמיים". „השאלה היא, האם רוצים לפתוח בפרק חדש או לא", שאל. „פתיחת פרק חדש משמעו הקמת כמשלה. אם לא נעשה הכל לכינון כמשלה, אני נמחייך את השריכי לפתיחת פרק חדש".

לגבי המפד"ל אמר מר רבין, כי המפלגה היתה צריכה „להפוך כל אבן כדי להפוך דרך לשיתופה". אבל פנייה לבפד"ל היום היתה כישנה מכל הבחינות. ללא קבלה הבעיה המפד"ל, שפירושה כניעה לתכתיב, „לא נגיע עמם להבנה ואני כבספר התהכב תא כזה. איני חושש ללכת לבחירות, אבל יש לעשות זאת לאחר שנפתח בפרק חדש בחיי המפלגה", הוסיף.

נגד הקמת הממשלה על בסיס קואליציה מצומצמת התייצבו השרים: גבתי, גבנה אידלסון, עמירם כרמל, גד יעקובי והדר קוזה. ח"כ יעקבי, שביטא את עיקר הצבתם של המתנגדים, טען כי יש לוותר למפד"ל או ללכת לבחירות עם כמישלת-כעבר.

אידרה בעד 58, נגד 61

גבי מאיר תמכה בהקמת כבשלה, אך התנגדה להקמתה בשיתוף עם ר"ץ. המפלגה צריכה לעשות הכל כדי לשבר את הקמת כמשלת-המפד"ל. טוב יהיה בזכות צריר והדיל רים בן אנשים טובים, אמרה.

אם יביעו כבישלה על 58, אמרה בנוכחת גבבה, אמרה גבי מאיר. אם הוא הצעה להקים כבשלה על בסיס 61, אבקש שיקיימו דיון מדיני בירכו, לאחר שבירעיק ר"ץ כמחזה שיגבי כבשקל בהרכב הממשלה בבחינה המדינית.

השר פנחס ספיר, שבסיבה שהיה הבביע קודם לכן לא הבגבד עוד למכשלת 61, שינה את דעתו שוב — לאחר דברי גבי מאיר הצטרף לדעה בעד כמשלת 58.

גבי מאיר הוסיפה באותו יהד, שאם המפלגה תחליט בכל זאת בעד כמשלת 61, היא תצביע בעדה בכבוד.

לטובת זאת צירד השר הייכ צדוק בתוקף בקואליציה של 61. הוא אמר, כי בהצעות גד יעקובי יש כל החסרונות ואף לא יתרון אחד. ללכת לבחירות עם ממשלת מעבר הוו מירשם בדוק לכישלון. יש ללכת לבחירות עם ממשלה חדשה וצוות הדש וצעיר. המשבר עם המפד"ל נעוץ במצב הפנימי של התפוררות במפלגה זו והמפד"ל כוב אינה גורם פוליטי למרים.

בעד ממשלה על בסיס קואליציוני מצומצם דיברו השה"כ זילברברג, קרינבן, עדי אמוראי, כבתם הכהן, כד ציון תלפון, דב בן-מאיר, דב צמיר ואלי מזאל.

ספיר נבוג

יום גדוש פעילות התקבה הקואליציה חל אתמול לפנות בהפצות נוספות, כאשר השר פנחס ספיר ועמו השר יהושע רבינוביץ, נפגשו כמעכותם השלילית לגבי הקמת כבישלה קואליציה כצומצבת.

המיפנה חל, כנראה, לאחר שהתברר, כי עמדת המפד"ל היא הדר כמשמעית נגד כל פשרה בנושא מיהו יהודי וכי אין כל אפשרות דיאלוג לקואליציה בהתגבות הקודמת. לפי אישים שיבים בצמרת מפלגת-העבודה, נרתע מר ספיר גם לאחר שגבותי הקצמה לכונן קואליציה עם המפד"ל התפרצה בין אישים בצבירה כבבון להכשיל הקבת כבשלת רבין.

את הבירור לצבדתו החדשה נתן ספיר בישיבת ועדה המרכז של המפלגה, כאשר התייצב, יחד עם רוב כבריע של חברי הוועדה, בעד ההחלטה לפתוח במו"מ עם ליע ור"ץ. הוחיד שהתנגד בעיקר חד-משמעית לקואליציה כצומצמת היה כגן מכלל המפלגה כמעט רפיח, כשה גבה. השר פרס לא הצבטא בפירוש נגד קואליציה כזאת, אך הרים להסתייג בבגעים עם המפד"ל.

הצעת רפאל

לפי דיווחי זו של השר פרס, ההברה לאחר ישיבה ועדת המרכז של הכרכל צד הצעה אחת, שהיתה כהירבה למעצבה הקודמת אותה דחו בציגי המפד"ל כבר שלשום והמצעה בהעלה השר יצחק רפאל שלשום: שאם לא יתוקן חוק כיהוי יהודי כתוך שנה, הממשלה כולה תתפטר.

ההצעה ההודשה הובאה אתמול לישיבת ועדה המרכז של המפד"ל, יחם נתקבלה בלאו ביהלם, פה אחד, „בשים שאין בהן כל תיקון בעניין כיהו יהודי". עוד לפני שהתכנסה אמש לעבה העבודה הסיעה, הצבירו מכיל המפד"ל את החלטת מפלגתו לידיעת המעיך.

אביצי בכעפי של דבר נתקבלה ההחלטה פה אחה, כיכו השרים בורג רפאל להעלות הוך הדיון הצעתו כיבבעי את תיתוק הטפי ואיפשרו להם להישאר בתפקידיהם. השר בורג הציע להשהיתם לתצביע מצפונית. של המבצע להעלות העבודינבנה. כי רפאל הציע, כי ניסף לחסרי המיצא ההתייב כפלגת העבודה בכתב על ידי תלבביך בתצעדיהיק פרטית של המפד"ל לשינוי חוק כיהו יהודי.

גם הצעות אלה נתקלו בהתנגדות כמחלטת של רוב חברי הוועדה ההורים אך לא הצלו איתן להצבעה. כרוח הדברים באמצעו בישיבה היה ברור, שבצד המפד"ל תגיצו המצביים לפתח פסיק המפלגה העביר לאופוזיציה.

התארגנות לקראת המרכז

עוד לפני שנתקבלה החלטת הלשכה, נהלה אתמול בבפלגת-העבודה התארגנות לקראת ישיבת המרכז ביום א'. תומכי הקואליציה של 61 הבטיחו בשיחות עם חברי המרכז, כדי להבטיח להחלטה רוב גדול בכל האפשר.

אמש נראה, כי הצבעת חברי המרכז כבאיר בבירה ההיה כבעט אחידה — לכבון הקמת כבשלה על בסיס 61. בקביבבה, בכתברי שרוב חברי הסיעת רפיי יצביעו נגד, אך עדיין לא ברור כה היהה עבבדה השר פרס. נראה שגם סיעות אחדות יתפצלו, אך ההערכה היא, כי חלק גדול של בציגי התיבה בברבה יצביעו בעד כיבון הקואליציה.

אתמול החליטה לשכת המבחרה המזכירה בבפלגה לתבוך בהקמת כבשלה 61. לאחר שחוג לקילוב החליט כבר לרום בדתם זו, כבביתה היחבה הבשכרה 100 קולות של הצעירים למבען הקמה הממשלה.

„אל תשאירו הבין"

מזכיל ליע יצחק ברקאי. הביע אמש סיפוק כבך שהבציעה המסיפה התלבטיהות העלה של הדר כיבון קואליציה של 61. אין צהה כל סיבה להקבה כבבשלה יחד בהספיקים, אמר.

זכו בפיס

בסך —.250,000 ל"י זכו המספרים: 431249 ;098892; ובלי ספה בסך —.150,000 ל"י.

בסך —.50,000 ל"י זכה המספר: 751593.

בסך —.12,500 ל"י זכו המספרים: 510874 ;342037.

בסך —.6,250 ל"י זכו המספרים: 015281; 501494; 588054; 729543.

בסך —.600 ל"י זכו המספרים שמספריהם מסתיימים ב-05836; 14232; 23508; 54982; 56329; 59490; 72150; 75080; 56158; 97602.

בסך —.250 ל"י זכו המספרים שמספריהם מסתיימים ב-01019; 07165; 07240; 12103; 13804; 14670; 18724; 20826; 25985; 32055; 35831; 37083; 44018; 50576; 53396; 58006; 58193; 60534; 64161; 66776; 73126; 86687; 81895; 85069; 92921.

בסך —.100 ל"י זכו המספרים שמספריהם מסתיימים ב-2401; 3177; 4768; 5656; 7312; 7540; 9064.

בסך —.50 ל"י זכו המספרים שמספריהם מסתיימים ב — : 1031; 1086; 1319; 1521; 1525; 1820; 1920; 2010; 2085; 2139; 2890; 2895; 2985; 3565; 3941; 4154; 4404; 4906; 5118; 5498; 5500; 6031; 6063; 6296; 6519; 6824; 7125; 7305; 7451; 7465; 7792; 7966; 7969; 8102; 8148; 8607; 9611; 9514; 9485.

בסך —.6 ל"י זכו כל המספרים עם ספה שמספריהם מסתיימים בספרה 9 ובלי ספה בסך —.4 ל"י.

בסך —.1,250 ל"י זכו המספרים הבאים: 011642; 028047; 095601; 150176; 201628; 237599; 272327; 289968; 295556; 309106; 312544; 365996; 534345; 541529; 560350; 581343; 602546; 613081; 619295; 626289; 700313.

הגרלת הספה

בסך 5,000 ל"י זכו כל המספרים עם הספה שמספריהם מסתיימים ב-25746; 46875; 61133; 80115; 91918.

בסך 1,000 ל"י זכו כל המספרים עם הספה שמספריהם מסתיימים ב-0812; 0968; 1179; 1873; 9580.

„ניו-יורק טיימס":

לישראל כדאי להחזיר את קונייטרה

ניו-יורק, 9 (עצמ"א). כדאי לישראל להחזיר את קונייטרה להכרח הבירה זאת באיזורים כפירות זבי תבנה הדדית. כהיכאה ככך גם יהיה צד סיבי ליציבה בגבול הצפוני — כותב היום ב„ניו-יורק טיימס" במאמר ראשי.

העתון כותב, כי סידור הפירזות ההיה צפירה לביטוהי בקום שבסוריה אינה יכולה לבפיה לבד שישראל תתחייב לנסיגה כללית ברמת-הגולן.

העתון מסיים באומרו: בימי ביהה דיפלומטיים אלה ניצרה הזדמנות, שיתכן שלא תופיע עוד, לגבי ישראל וסוריה, להגיע הסדר לטובה שני הצדדים. הסדר אשר ביהד עם הסכם ההפרדה שכבר הושג עם מצרים, עשוי להוליך את המזה"ת כיה לדר-קיום בשלום".

יבי	
אהרן לוי	
לוי הכיאים	
ליבר אהרן שאי תבך	
...	
לא תכבל ...	

תגובתו של הסופר א. ב. יהושע
על הופעת המהדורה השלישית של

„גשר בין חופים"

יבי היקר,

והנה, בתקופה קודרת בה אנו חיים, אתה כבר מגיע למהדורה השלישית של „גשר בין חופים". משמע, האנשים לא נאספו בכובד הימים האלה, ומוכנים עדיין לחפש תקווה במילה המתוקות והמרות שאתה אוסף ברגישות ובאהבה.

דווקא בימים אלו שהסכסוך קיבל מימדים עולמיים כללי ובמובן מסוים יצא אפילו מידי המדינאים והפוליטיקאים המקומיים, הרי תפקידם של המשוררים הולך וגדל.

עוד חמשים-מאת שנה לאחר שנשכח שהיה כאן אי פעם סכסוך וסטודנט צעיר יכתוב את ההשלכות הרוחניות שהיו לסכסוך על החברה שלנו, קשה מאד יהיה לו לשבץ את אותו בתמהוני, יבי שמו, אשר עקשן ומתלהב, כתב עוד שיר, עוד חוזר מחוף אל חוף, ולפעמים היה הוא עצמו הגשר.

מי יתן ועקשנותך תגבר על עקשנות הסכסוך.

נתן להשיגה תמורת המחאה בסך 10 ל"י לת.ד. 4216 ת"א

בשבת 11.5.74 בשעה 11.00 לפנה"צ יערך

מיפגש המוני

בחורשה ליד גשר הירקון (דרך חיפה ת"א)

על הנושא:

הפסקת אש, הסדר ושלום

בהשתתפות:
אורי אבנרי
שולמית אלוני
נסים אליעד
פרופ' ירמיהו יובל
נתן ילין—מור
רן כהן
שלום כהן
מתתיהו פלד
מאיר פעיל
עמוס קינן
פרופ' אמנון רובינשטיין
אורי שפריר

בתכנית האמנותית:
מירי אלוני
אריק לביא
יבי
לוליק
והדודאים

הציבור הרחב מוזמן

רפאל (פוקה) כץ

איננו

הלוויה התקיים, היום יום שישי 10.5.74 בשעה 2.00 מבית־ההלים רמב"ם בחיפה.

המשפחה

ברוך דיין האמת

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
בעלי, אבינו וראש משפחתנו

הפרופ' מוה"ד משה ברויאר ז"ל

הלויה התקיימה ביום חמישי י"ז אייר תשל"ד.

המשפחות האבלות: ברויאר, ברוש, הנשקו
בברך ושטרנפלד

יושבים שבעה בבית הנפטר, רח' מימון 36, ירושלים.

למשפחת ברויאר

אתכם באבלכם בפטירת

פרופ' ד"ר שמשון ברויאר זצ"ל

מפעילי האגודה ותיקי הבריה

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

אגודת אקטוארים
ומתמטיקאים לבטוח
בישראל

פקרד אינסטרומנט (ישראל) בע"מ

וצוות העובדים

משתתפים באבלו של

מר **זאב ברוש**

בפטירת אביו

אבי

יום ו', י"ח אייר תשל"ד
10 במאי 1974

טור הליכוד

מופיע ע"י הליכוד ועל אחריותו. מען המערכת: הליכוד, ת.ד. 4401, ת"א

העלייה בשפל

לאחרונה מגיעות אלינו ידיעות מדאיגות על ירידה חמורה במספר העולים הן מארצות-הרווחה והן מארצות-המצוקה. ידוע לכל כי עלייה המונית היא גורם חשוב לגידול האוכלוסייה ומכאן להגברת בטחוננו הלאומי ולקירוב השלום. תפקידה ויעודה של מדינת ישראל הוא ריכוז העם היהודי בארצו, ושפל בעלייה מסכן את קיום העם והמדינה גם יחד.

מספר העולים מברית-המועצות קטן והולך בשל ההגבלות התמורות שמטיל השלטון הסובייטי הרודף את דורשי העלייה ופעיליה ומצמצם את מספר היוצאים מן הכלא. אולם לא רק גורמי-חוץ, גם גורמים פנימיים יצרו את המשבר בעלייה.

מדינת ישראל כפי שהיא כיום — נבוכה; נכנעת לחלצים לנסיגות; אינה מסוגלת לצאת ממבוך המשברים הפנימיים; חלשה מכדי שתוכל להתעלות, בשעת תרום זו, מעל לניגודים המשניים בחשיבותם ולהקים ממשלה יציבה אשר תלכד סביבה את כל העם; מדינה כזו אינה מעודדת עלייה. ומאידך — הביורוקרטיה; המלחמות הקיימות בין הרשויות השונות, ביחס לסמכות הטיפול בעולה; חוסר הכשרון, ההבנה והתושייה שמגלים העוסקים בקליטה כלפי העולה ובעיותיו; התכנון הגרוע של פתרון בעיות התעסוקה והדיור — כל אלה הופכים את מסלול הקליטה לעולם קפקאי בו העולה נשחק ונותר חסר מרץ ורצון לבנות את חייו בישראל.

הדם של כל המכשולים הללו מגיע לארצות הגולה, והוא מרתיע ומחליש.

כדי לבטל את הגורם החיצוני אנו חייבים לגייס את דעת הקהל העולמית שתתמוך במאבקנו לפתיחת השערים של ברית-המועצות ושל מדינות-ערב למען עלייה חופשית של יהודים למולדתם. לביטול הגורמים הפנימיים יש מוצא אחד ויחיד, שינוי יסודי של סדרי הממשל והמשטר במדינה.

המשק הישראלי והעידן הטכנולוגי

משק לאומי בלתי-תלוי ורמת-חיים גבוהה לאוכלוסיה, ניתנים להשגה על-ידי שינוי יסודי של המבנה הכלכלי המפגר הקיים בארץ.

על ישראל ליצור משק מבוסס על-ידי השתלבות בעידן הטכנולוגי המודרני נוסח ארה"ב, יפן ודוגמותיהן במערב. ארצנו ענייה באוצרות טבע, אך נתברכה בפוטנציאל עשיר של כוח-אדם בעל כושר מדעי, מינהלי ומקצועי. כשרים שבעידן הטכנולוגי הם המפתח לשגשוג כלכלי וחברתי.

יש לערוך סקר של הכוחות הגלומים בתעשייה בארץ מבחינת כוחות המחקר, הציוד וכוח-האדם המקצועי. בו זמנית יש לבדוק את שוקי היצוא הפוטנציאליים בעולם ולהתאים את משקנו התעשייתי בציודו, רמת מקצועיותו, יעילותו ותושייתו הטכנולוגית, לדרישת שוקי היצוא.

מחקר מדעי ופתוח טכנולוגי, מינהל מודרני, ארגון יעיל, פריון גבוה וסיוע ממשלתי למימון המחקר והשתלמות העובד — על-ידי שיתוף פעולה בין כל הגורמים האלה ניתן לבסס משק מודרני, כמו חי הנושא את עצמו, המבטיח רמת-חיים גבוהה לעובד, ורווחיות להשקעת ההון.

במבנה משקי כזה, יוכלו להיקלט בארץ, במקצועם, רבבות עולים אקדמאים ובעלי מקצוע; ישופרו תהליכי ייצור קיימים ותיפתח הדרך לפיתוח תעשייה עתירת ידע. תעשייה זו, המתקדמת בארצות המפותחות בצעדי ענק, תלויה בעיקר בכוח-אדם מתאים, הנמצא ברשותנו. רישומה של תעשיה כזאת אינו ניכר בארצנו, כי אין בממשלה כל הבנה לצורך בטיפוחה ובקידומה, כשם שאין בה כל הבנה לחשיבות שבקידום המחקר התעשייתי ויישומו במשק.

לא חממה ומכסי-מגן נחשלים, אלא עידוד לרכישת ידע, ליוזמה יוצרת ומבטיחה וליעילות, חייבים להנחות את מדיניות הממשלה.

דרך חדשה, מבנה חדש, תפיסה מודרנית והנהגה המתאימה לשנות ה-70, הכרחיים וגם אפשריים — למען עתיד המשק והחברה בארץ.

תוך 3 דקות „רחץ וסע"

מכון אוטומטי לרחיצת רכב בהמצאת זוכם בולי
כאחורי בורסת היהלומים ברמת-גן בבעלות רפאל הלפרין
פתוח מיד בבוקר עד 10.00 בלילה

מת פרופ' לאודמילק

מאבות רעיון המוביל הארצי

ת סופר „הארץ" בחיפה

מותו של פרופ' ולטר קליי ...לק, נפטר אתמול במיבריק ש... אלמנתו מלוס־אנג'לס לפקול־ הנדסה חקלאית בטכניון.

פ' לאודמילק, כגדולי המומחים לשימור קרקע, נתפרסם ב־ היהודי ב־1939 בספרו „אר־ ארץ היעודה". ספר זה, של לא־יהודי, שימש כלי־נשק

פרופ' לאודמילק

של היישוב היהודי במאבקו ...מדיניות הספר־הלבן, משום ש־ בא להפריך את טענות הממ־ הקליטה של א"י. ...דמילק טען בספרו, שא"י יכו־ ...לוט ב־3 מיליון נפש נוספים. ...ת כושר הקליטה המליץ על רשות עמק־הירדן במתכונת עמק טנסי בארה"ב, לבנ־ מיפעל השקיה אדיר. הוא להטות את מימי הירדן ל־ שכבות הנגב ויחד עם זאת, העלה כים־התיכון לים־ה־ שהספק כח הידרו־חשמלי. ...נית לאודמילק נתגשמו בחל־ קופות המדינה, בצורת כוביל־ הארצי.

דמילק הגיע לראשונה לא"י בשליחות משרד־החקלאות ...יקאי, בו שימש ראש שירות קרקע. מאתרי היה בסיון של ייעור ושימור קרקע ב־ ובסין. לאחר קום המדינה לאודמילק כיועץ לשימור למשלת ישראל (1951—53). 1955—57 עמד בראש המחלקה ה חקלאית בטכניון. גם לאחר בעבודתו ב־1957, הוסיף ...לק לפעול למען ישראל הד־

אל"מ א. כהן ימונה מנהל נמל ב.ג.

אל"מ (מיל') אליעזר כהן, ...בכר בחיל־האוויר, יתמנה על ...שר התחבורה, אהרן יריב, ...נמל התעופה על־שם בן־ ...בלוד ויחליף את שמואל כס־ ...ביקש לפרוש מתפקידו.

...אליעזר כהן, טייס במקצועו ...ל אלפי שעות טיסה, ...להתפקיד החדש ב־1 ביולי, ...א יבקש לסלול בתפקידו כמנהל התעופה.

...ע אליעזר כהן הוא צבר, יליד ...לים, בן 40. הוא כיהן בחיל־ ...ר בתפקידים רבים ומגוונים, ...מטייס קרבי ועד לתפקידי פי־ ...גונים. הוא רכש נסיון רב ב־ ...ל שתת־תושיה ובהפעלת צור־ ...ים. הוא נשוי ואב ל־ ...ה ילדים. ובן למשפחה ירושל־ ...ותיקה.

הלוואה וחסכון עין חי יהיה לבנק מסחרי

בנק הפועלים עומד לרכוש מחצית הבעלות

מאת מרדכי צבי
סופר „הארץ" לעניני כלכלה

בנק הפועלים עומד לרכוש מחצית הבעלות על הלוואה וחסכון עין חי, המכשיר הכספי של תנועת המושבים, שיהיה לבנק מסחרי החל ב־1 ביוני 1974. מוסדות תנועת המושבים אישרו עקרונית את פרטי העיסקה ועתה נותר לשני הצדדים לסכם סופית פרטים טכניים שונים לקראת חתימת החוזה.

עין חי הוא אגודה להלוואה וחסכון עם הון מניות (דמי חבר) בסך 3.5 מיליון ל"י. מאזן האגודה בסוף 1973 הגיע ל־75 מיליון ל"י. לאגודה 10 סניפים ועוד 10 סניפים חלקיים הפועלים יומיים בשבוע וכן רשיונות למספר סניפים נוספים.

לקראת השינוי בבעלות יוקם בנק עם הון של 20—25 מיליון ל"י. ינתנו לו רשיונות לעסוק בכל עסקי הבנקאות, לרבות רשיון של סוחר מוסמך במטבע חוץ.

רכישת הבעלות על מוסד זה פותחת בפני בנק הפועלים אפשרויות עסקיות רבות, שכן לתנועת המושבים 300 ישובים וארגוני קניות בעלי מחזור כספי של מאות מליוני לירות בשנה.

הגלולה ומהירות מופרזת

(ע). בית משפט לתעבורה בחיפה גזר קנס של 200 ל"י על נהגת שהורשעה בנהיגה במהירות מופרזת בדחותו את טענתה שנסעה מהר משום ששכחה לקחת גלולה נגד הריון.

אשה חיפאית בת 23 העלתה את הטענה בפני שופט התעבורה מיכה ליבנשטיין בפניו הואשמה בנהיגה בדרך עירונית במהירות של 77 קמ"ש, במקום 50. הנאשמת הפתיעה את בית המשפט כאשר אמרה: „אדוני השופט, אתמול בוקר, בעת שהייתי בדרכי לעבודה, נזכרתי לפתע ששכחתי לקחת את הגלולה. מאחר שהגלולה נגד הריון אינה ממלאת את יעודה אלא רק אם נוטלים אותה ב־24 שעות, נהגתי הביתה בלי לחשוב על המהירות". מסיבה זו ביקשה האשה מבית המשפט להקל בדינה.

בפסק דינו קובע השופט, כי הנאשמה ביצעה את עבירת המהירות הכרוכה בבליעת הגלולה, אך אין ספק כי לא נהגה בתבונה. האשה, כנוטלת את הגלולה, היתה צריכה לקחת במועד את הגלולה ולהימנע מעשיית מעשה שיש בו כדי לסכן חיי אדם. השופט קבע, כי אין הנסיבות מאפשרות להקל במידה רבה בעונש, אך לאור עברה הנקי של הנהגת, הסתפק בהטלת קנס של 200 ל"י בלבד.

הורב: אין עתיד לתעשיה בלי מחקר שימושי

רק 15% מהמחקר המדעי האזרחי תורמים לתעשיה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

חזות קשה לעתיד התעשיה הישראלית ולסיכויי השגת עצמאות כלכלית בגלל הזנחת המחקר השימושי המכוון במדינה השמיע נשיא הטכניון, מר עמוס הורב, בהרצאתו שלשום במועדון ההנדסי בחיפה. מר הורב אמר כי מכלל 300 מיליון ל"י שישראל מוציאה לשנה למחקר מדעי וטכנולוגי (חוץ ממערכת הבטחון), רק 15 אחוז קשורים בפיתוח תעשייתי וקשורים במחקר מכוון להשגת יעדים מוגדרים. השאר אינו תורם כאומה לתעשיה ולכלכלה. במדינות תעשייתיות לא גדולות, כמו שוודיה, הולנד ושוויץ, שורר מצב הפוך כאשר 75% מתוצאות המחקר הפיתוח מיועדות לקידום הפעילות התעשייתית.

מר הורב ציין כי בעולם התעשייתי מקובל להשקיע 1—4 אחוזים ממחזור כל מפעלי התעשייה למחקר ולפיתוח שנועד לפתח מוצרים חדשים ותהליכים חדשים. ישראל מוציאה על תעשיית הבניה 8 מיליארד ל"י לשנה ואילו לצרכי מחקר בענף זה מופנים 3—4 מיליון ל"י בסך הכל.

מר הורב חיווה דעתו כי אין עתיד לתעשיה הישראלית הנמצאת רק בראשית דרכה אם לא יחול שינוי ערכי מבחינת הפניית משאבים ליצירת ידע לפיתוח מוצרים חדשים ותהליכים חדשים. מאחר שמפעלים קטנים אינם מסוגלים לעסוק במחקר עצמאי, מציע מר הורב שהמדינה תיטול תפקידי מחקר ופיתוח על עצמה וכן תיצור תנאים לפיתוח הפעילות של כל הגורמים בתעשיה בשטח זה.

הוזלות־בשר בשופרסל

מאת סופרת „הארץ"

רשת השופרסל תוזיל מהשבוע הבא כמה סוגי בשר, בהם: כבד עוף קפוא שיעלה 23 ל"י במקום 28 ל"י הק"ג, כבד בקר קפוא — 13.25 (13.50), רולדה הודו — 15 ל"י (18), לשון קפואה — 19 ל"י (22), מוח קפוא 14 ל"י במקום 18 הק"ג. כן יוזל פילה בקלה מארגנטינה שיימכר ב־6.80 ל"י במקום 8.50 ל"י הק"ג.

הפסקת שיווק־עופות של תנובה

חנויות השופרסל הפסיקו לשווק עופות קפואים של תנובה (תנופוף) ובמקום זאת משווקות עופות קפואים של טנא ועוף ירושלים. לדברי האחראי על שיווק עופות בתנובה, מר ברוך מיצנע, אין חברת שופרסל קונה עופות אצל תנובה משום שאינה מוכנה שיכתיבו לה מחירים.

לדברי המחיר לקמעונאי 8.40 ל"י הק"ג ואילו המחיר לצרכן לדרישת תנובה, 9.60 ל"י. מר מיצנע הוסיף כי הוא ממשיך לנהל מו"מ עם הנהלת השופרסל והוא מקווה כי בקרוב יגיעו לידי הסכם. בסופרמרקטים של האגודה הצרכנית נמכר עוף קפוא משחטות האגודה הצרכנית ב־9.30 ל"י הק"ג.

✶ (ע). בנוכחות נציגי השגרירות האמריקאית, אנשי משרד הבריאות ורופאי רמב"ם הוסר אתמול הלוט מעל שלט שנקבע בקומת האשפוז בבית החולים שנבנתה בעזרת מענק של שני מיליון דולר של העם האמריקאי. בקומה זו נמצאים חדר ההתאוששות והמחלקה הנוירולוגית, שהיא מן החדישות בארץ. במחלקה תשע כליות מלאכותיות המסוגלות לטפל ב־30 חולים. מנהלה הוא פרופ' אורי בתר.

החלטות המועצה הכלכלית לשעת חירום

הבטחת כוח אדם - בעיקר אנשי מפתח * היקף סביר של אמצעי הובלה למשק האזרחי

(ע). המועצה הכלכלית המייעצת לשעת חירום, שהתכנסה אתמול בבית מגדל השלום בתל־אביב לדיון על פעולות מליה במלחמה, החליטה כי היא מצביעה בסיפוק את פעילותו של הצורך מליה בלחימת יום הכיפורים.

בהמשך ההחלטה נאמר, כי המועצה רואה את המפתח לקיום הפעילות החיונית בשעת חירום, בהבטחת כוח אדם הנחוץ, ובמיוחד של אנשי מפתח, ובהבטחת היקף סביר של אמצעי הובלה למשק האזרחי.

המועצה פנתה לממשלה להקים פורום ממשלתי מתאים בדרג של ועדת משנה לוועדת השרים לעניני כלכלה, אשר יוטל עליו לדון ולהחליט בבעיות הקשורות בפעילות המשק בתקופת חירום תוך התחשבות בשיקול הכלכלי משקי־חברתי, בד בבד עם השיקול הבטחוני.

המועצה המליצה שההצעות בענין מערכות מליה בעתיד, יובאו לדיון בפורום השרים לעניני משק לשעת חירום.

שר האוצר מר ספיר אמר כי בכל מפעל, בעת חירום צריך להשאיר 2—3 אנשי מפתח בשעת חירום. הוא הדגיש כי לאחרונה שוחררו הרבה חיילים, ביניהם גם כאלה אשר שורתו במילואים הארוך מתחילת השנה, ולמרות זאת אין חוסר עבודה. כן אמר כי צה"ל יקנה עוד רכב כדי לגייס פחות רכב אזרחי בעת חירום וכי מליה צריך להישאר במסגרת הבטחה.

(ע). שר התחבורה, מר אהרן יריב אמר, כי 80 אחוז של כלי הרכב בזמן המלחמה היו משנות ייצור 1948 עד 1965, והיו קשיים באחזקת הרכב.

הוא הוסיף, כי משרד התחבורה לומד את הלקחים כדי שהמערכת תהיה יעילה. הוקמה ועדה אשר צריכה להביא הצעות לקבוע מניין יבואו כלי הרכב (ראה ידיעה קודמת בעמוד 12).

שוחררו 4 מנאשמי חטיפת ג'ו נצר

התמישי יובא לדין

מאת יהודה ליטני
סופר „הארץ"

ארבעה מתוך חמשת העצורים בפרשת ג'ו נצר, שוחררו אתמול על־ידי המשטרה. הארבעה, עורך המשנה של אל־פג'ר ג'מיל חמד, ושלושה מבני משפחת ג'עברי, ביניהם נהגו האישי היו עצורים בידי המשטרה במשך יותר מחודשיים. העצור החמישי, יאסר טרבי ממזרח ירושלים, אשר הודה בהשתתפות בחטיפת ג'ו נצר מביתו לפני כשלושה חודשים, יובא ככל הנראה לדין.

ג'מיל חמד אמר אתמול לעתונאים כי חטיפת ג'ו נצר נעשתה מטעמים פוליטיים. הוא האשים את „המנהיגות המסורתית הפועלת למען המלך חוסיין בגדה המערבית" בביצוע המעשה. נראה כי המשטרה שפעלה בפרשה זו באינטנסיביות ואף הקימה צוות מיוחד לפיענוח, עומדת בפני מבוי סתום. גורלו של החטוף לא ידוע עד עתה ומשערים כי נרצח מיד לאחר חטיפתו. לפני שבוע שוחררו שני עצורים נוספים מבני משפחת ג'עברי.

אלפים חגגו במירון

מאת סופר „הארץ"

אלפים מכל הארץ, ביניהם תיירים, עלו אתמול להשתתף בחגיגות ל"ג בעומר בצפת ובמירון. בתהלוכה המסורתית עם ספר התורה העתיק שיצא אתמול בליווי שירה וריקודים מבית משפחת עבו בצפת למירון השתתף גם השגריר הצרפתי החדש מר ג'ין הרלי.

בתשובה לדברי הברכה של ראש העיריה, מר א. נחמאס, ושל מר י. עבו, אמר השגריר בין השאר שארצו ארץ המוצא של משפחת עבו. כן ציין כי יעשה הכל שהקשרים בין צרפת לישראל יתחזקו יותר ויותר „והידידות ביניהן תישמר ואף תגבר".

ההדלקה במירון נערכה ב־8 בערב תוך ריקודים ושירה. כתות הבטחון איבטחו את האזור.

הוגבל פיתוח אריזות חדשות

מאת סופרת „הארץ"

סימון התאריך האחרון למכירת תוצרת חלב ניגרת על מכסי הגביעים, יתחיל כנראה ביוני. על כך מסר אתמול המהנדס הראשי של תנובה, אינג'ינר פריץ פולאק, במסיבת עתונאים במלון דן בתל־אביב, בה הודגם כיצד להכין ארוחות חלביות מזינות בתקציב זול.

מנכ"ל החברה, מר יצחק לנדסמן, מסר כי עקב התייקרות מחירי האריזה, לעתים פי שניים ושלושה, הוגבל באחרונה פיתוח האריזות החדשות. כך למשל הוקפאה התכנית לשנות את אריזות הפריגורם ולהחליף את אריזות החלב משקיות פלסטיק לקופסאות קרטון. קופסאות קרטון היו מייקרות את החלב כיום ב־20 אגורות לפחות לליטר ומשרד המסחר והתעשיה עדיין אינו מוכן לאשר זאת. עם זאת מתכוונת תנובה לצאת בקיץ זה במוצר חדש — יוגורט עם פירות כדוגמת דנונה מתוצרת שטראוס הנמצא בשוק מאז השנה שעברה.

מנהל חדש לאגף החלב

מראשית החודש מאי מונה מנהל חדש לאגף החלב בתנובה, מיכה הרץ, מקיבוץ ניר יצחק. הוא בא במקומו של מר בנימין דרור שחזר לקיבוצו בית־אלפא.

מיכאל קיש מנכ"ל נתיבי נפט

מועצת המנהלים של חברת נתיבי־נפט מינתה אתמול את המהנדס מיכאל קיש למנכ"ל החברה, במקומו של מר מאיר גירון, שפרש אתמול מתפקידו. מר גירון ימשיך לכהן כחבר מועצת המנהלים של החברה ויתכן שיעסוק גם ביחסי החוץ שלה.

המנכ"ל החדש הוא בנו של הבריגדיר היהודי־אנגלי קיש פרידריך הרמן, שהיה המהנדס הראשי של המחנה השמיני במלחמת העולם השניה. מיכאל הוא מהנדס לעבודות ימיות ובעל חברה פרטית העוסקת בתחום זה.

זיידל מארגן תנועת מחאה עולמית

(ע). על ארגון מחאה עולמית נגד כוונת ממשלת פולין להרוס את שארית החומה שהקיפה את גיטו ורשה — סוכם בפגישות שקיים בלונדון חה"כ הלל זיידל עם מנהיגי הארגונים היהודיים מארה"ב, בריטניה, קנדה, אוסטריה, הולנד, בלגיה וארצות אחרות. על כך מסר ח"כ זיידל עם שובו אתמול מהכנס הפרלמנטרי למען יהודי ברית המועצות, שנערך בלונדון.

מזהירים מקרע עם ישראל

על סכנת קרע, המאיימת על יהדות ארצות־הברית, בעקבות הדיונים בנושא מיהו יהודי, מזהירים ראשי מאות קהילות יהודיות בארצות־הברית. האזהרה כלולה במיברק שנשלח לחה"כ שולמית אלוני, ראש התנועה לזכויות האזרח ועליו חתומים מועצת הרבנים של הקהילה הקונסרבטיבית של אמריקה, המועצה העולמית של בתי הכנסת, מועצת הרבנים המרכזית של ארה"ב, ארגון הקהילות הרפורמיות וארגון הקהילות ליהדות מתקדמת. במיברקם גם מזהירים ש„המקח והממכר" בנושא הזהות למטרות פוליטיות עלול לגרום משבר קשה ביחסי יהדות ארה"ב עם ישראל ולפגוע קשות בתמיכתם הרוחנית, הפוליטית והכספית של היהודים במדינה.

„קובלן" שוחרר בערבות של 25 אלף ל"י

(ע). — חיים דהן (קובלן) שנעצר כחשוד בזיופי תעודות כשירות של נהגים — שוחרר אתמול בערבות של 25 אלף לירות.

שופט השלום, ד"ר יוסף מגורי כהן, איפשר, עם זאת, למשטרה להחזיק את החשוד 24 שעות נוספות כדי לאפשר לה לערער על ההחלטה בפני בית המשפט המחוזי, אם תמצא זאת לנכון.

חשוד בפיצוץ ליד בית העתונאי בבת־ים

(ע). גבר בן 28 מבת־ים נעצר אתמול כחשוד בביצוע הפיצוץ ליד דלת ביתו של כתב הספורט של „מעריב" אברהם טבק.

החוקרים סבורים כי הפיצוץ קשור בידיעה שפירסם הכתב ב„מעריב" בקשר לחשד מכירת משחק בין שתי קבוצות כדורגל.

✶ ב־45% עלתה התיירות מישראל לרומניה ב־1973 לעומת 1972. ב־1973 ביקרו ברומניה 16 אלף ישראלים. השנה צופים גורמי התיירות הרומניים לביקור של כ־20 אלף ישראלים — כמסר אתמול לעתונאי תל־אביב מר מירציאק כריסטיק, נציג משרד התיירות של רומניה בישראל, לרגל פתיחת תערוכה במסגרת התערוכה „תיירות ברומניה".

תנועת „תמורה" תערוך מישאל־עם

(ע). — כמאתיים איש השתתפו בעצרה שערך אתמול בערב מר אסא קדמוני, מראשי תנועת תמורה, בכיכר מלכי ישראל בת"א.

מר קדמוני מסר לאסיפה, כי בדעת התנועה לבצע בזמן הקרוב מישאל עם מעל דפי העתונים בכל הנושאים של בטחון ובעיות פנים, כמיסוי ופער חברתי.

✶ מר ישראל גיל לשעבר יו"ר מזכירות אגד ומראשי מרכז הקואופרציה, נבחר על ידי הוועדה המרכזת כיו"ר הרשות המרכזית לצרכנות.

✶ במיבצע אקי"ם „גג לילד המפגר" נאסף כ־700 אלף ל"י, עליה של 8% לעומת אשתקד. השתתפו כ־35 אלף מתנדבים.

✶ פרס השירות לאורח (2000 ל"י) שהוענק אתמול לראש עירית גבעתיים, מר קובא קריזמן בכנס השלטון המקומי, נתרם על ידו למען ילדי קרית שמונה.

כלל ופרט

יצאו מישראל

ראש עירית חיפה, מר יוסף אלמוגי — לארה"ב מטעם מילווה העצמאות והפיתוח. ימלא את מקומו מר ירוחם זיידל.

אסותא ... אלישע

נולדו ל: — — —
חיה וחיים קובנר — בת
אורלי ושמואל אלון — בת
אמית ושהארה מתר אל דין — בן
אלנה ומשה אשכנזי — בת
הכפה ואמיל סאבא — בת
נורה ועמיחי כזוריס — בת
מיה ויורם לווכסקי — בן

ישר מארה"ב!
מגדול יצרני המקררים בעולם

מקררים - NO FROST

הספקה מהירה

* 9 דגמים: מ 14 ועד 24 קוב
* 4 צבעים: לבן, צהוב, אבוקדו, חום.
* תא הקפאה עליון, או שתי דלתות לאורך
* 5 שנים אחריות ליחידת הקרור.
* 15 שנות ביטוח שרות.
* גלגלים אינטגרליים.
* אפשרות לדלת הנפתחת שמאלה ללא תשלום נוסף.
* ועוד כל חדושי הנחות האמריקאים..

אולמי תצוגה:
תל אביב, אחד העם 11, טל. 53143.
ירושלים, יפו 70 טל. 224715.
להשיג בחנויות החשמל המובחרות

יבוא הפצה ושרות:
גנרל-מהנדסי קירור וחשמל בע"מ

GENERAL ELECTRIC

אוניברסיטת תל-אביב

מודיעה על

המשך הרישום לשנת הלימודים תשל"ה ללימודי הסמכה לקראת תואר שני או לקראת תעודה

(לבעלי תואר ראשון שהישגיהם טובים)

הרישום יסתיים לפי הפירוט הבא:

הפאקולטה למדעי הרוח
(ביום ה' 29.8.74, מלבד החוגים בהם יצויין אחרת):
ארכיאולוגיה ותרבויות המזרח הקדום | בלשנות
פילוסופיה | תורת הספרות הכללית
לימודים קלאסיים | פסיכולוגיה
שפה וספרות צרפתית | (הרישום יסתיים ב־30.5.74)
אנגלית
(הרישום יסתיים ב־30.5.74)

ביה"ס למדעי היהדות
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74)
מקרא | ספרות עברית
תלמוד | היסטוריה של עם ישראל
לשון עברית

ביה"ס להיסטוריה
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74)
היסטוריה קלאסית | רוסיה ומזרח אירופה
מרכז אירופה וצרפת בעת החדשה | בעת החדשה
היסטוריה צבאית | המזרח התיכון ואפריקה המזרחית בעת החדשה
ימי הביניים והרנסנס | תולדות הישוב: (באמצעות ביה"ס למדעי היהדות)
מסגרת לימוד בין מגמתית

ביה"ס לחינוך
מדעי החינוך (הרישום יסתיים ביום ה' 30.5.74)

הפאקולטה לאמנויות
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74)
אמנות התיאטרון | מוסיקולוגיה
תולדות האמנות | האקדמיה למוסיקה

הפאקולטה למדעי החברה
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74)
מדע המדינה | ארצות מתפתחות
סוציולוגיה ואנתרופולוגיה | לימודי עבודה
כלכלה | לימודים אורבניים
סטטיסטיקה

הפאקולטה למשפטים
(הרישום יסתיים ביום א' 30.6.74)
מוסמך למשפטים | משפט עברי
מוסמך למשפטים (דיני עסקים) | קרימינולוגיה
(הרישום יסתיים ביום ה' 30.5.74)

הפאקולטה למדעים מדויקים
(תאריך הסיום יפורסם במועד מאוחר יותר)
כימיה | פיסיקה ואסטרונומיה
מדעי המתימטיקה | מדעי הסביבה הגיאופיזיים

הפאקולטה למדעי החיים
(הרישום יסתיים ביום ה' 12.9.74)
בוטניקה | זואולוגיה
ביוכימיה | מיקרוביולוגיה

הפאקולטה להנדסה
(הרישום יסתיים ביום ה' 29.8.74)
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסה מכאנית והעבודה

הפקולטה לרפואה ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר
לימודים לקראת התואר השני במדעי הרפואה
(הרישום יסתיים ביום ה' 12.9.74)

ביה"ס ללימודי הפרעות בתקשורת
(הרישום יסתיים ביום ה' 30.5.74)

ביה"ס ללימודי המשך ברפואה
(תאריך הסיום יפורסם במועד מאוחר יותר)

מועמדים המתעתדים להיבחן השנה בבחינות גמר במועדים יולי או אוקטובר 1974 יירשמו במועדים הנ"ל בלי להמתין לתוצאות בחינות הגמר.

מועמדים המשרתים בצה"ל או המתעתדים לנסוע לחו"ל מתבקשים לפנות בכתב לקבלת טופסי רישום במועדים שצויינו לעיל.

חוברת הסברה וטופסי רישום ניתן לקבל אישית או בכתב על גבי גלויה במשרד הרישום בבניין מכסיקו, קריית האוניברסיטה, רמת אביב, החל מיום א', ט' באדר 3.3.74.

שעות הקבלה:
בימים א'—ה' בשעות 08.00—14.00
בימי ד' גם בשעות 15.00—17.00

בירורים טלפוניים בימים א'—ה' בשעות 10.00—12.00 (חדר 12 בבניין מכסיקו) טלפון: 3־411191.

מרכז הנופש לנוער
"הר־יהודה" יער־ירושלים

טל. 416060, 02—412246

בריכת השחיה

נפתחת ביום ראשון כ' אייר תשל"ד (12.5.74)

ותעמוד לרשות קהל המתרחצים בכל ימות השבוע משעה 13.30 עד 17.30 ובשבתות וחגים משעה 9.00 עד 17.30

✶ בימי שני בשבוע — רחצה מגובלת לנשים בלבד.

✶ בימי רביעי בשבוע — לגברים בלבד.

כרטיסים: בודדים וכרטיסי מנוי עונתיים לכניסה לבריכה ניתן להשיג בקופת מרכז הנופש.

התחבורה: אוטובוס מס' 33 מכיכר דנמרק, בית־הכרם בשעת פתיחת הבריכה.

להשומת לב!

הכניסה לבריכה בשבתות וחגים תותר לבעלי כרטיסי מנוי בלבד.

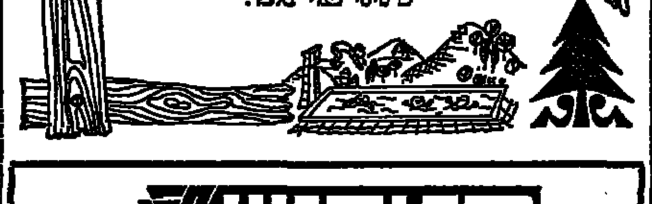

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

ביה"ס לרפואה ע"ש אבא חושי

לידיעת מועמדים לשנה א' רפואה:

ההרשמה לביה"ס לרפואה

לשנת הלימודים תשל"ה תמשך עד ה־19 ביולי 1974

הבחינות הפסיכומטריות (מועד א) תיערכנה ביום ג', 21 במאי 1974, בשעה 14.30 בבית־הספר לרפואה, רחוב העליה 12, בת־גלים, חיפה.

התלמידים אשר נרשמו לביה"ס לרפואה עד עתה, מתבקשים לגשת לבחינות במועד א'.

לקראת „חג הספר - שבוע הספר העברי תשל"ד"

עומד להופיע

מספרים ארצישראלים

סיפורים מאת:

• יצחק שנהב • מרדכי טביב
• יוסף אריבא • יהושע בר־יוסף

זהו ספר חמישי בסדרת אנתולוגיות המופיעות מדי שנה לכבוד „שבוע הספר העברי" ביזמת התאחדות הוצאות ספרים בישראל ומשרד החינוך והתרבות ע"י הוצאת ספרים „יחדיו".

272 עמודים כריכה רכה — המחיר בשבוע הספר: 7.50 ל"י

בסדרה זו כבר הופיעו:

בתשל"ל — חתני פרס ישראל בפרוזה
בתשל"א — חתני פרס ישראל בשירה
בתשל"ב — ששה מספרים
בתשל"ג — שבעה מספרים

להשיג בדוכני שבוע הספר העברי ובחנויות הספרים בכל רחבי הארץ.

יחדיו רח' קרליבך 29, טל. 284191, תל־אביב.

דירות־רווחה ברמת־הדר (חיפה)

4 ו־5 חדרים

עם מירב השכלולים המודרניים!

✶ שתי דירות בכל קומה.
✶ שתי מעליות בכל כניסה.
✶ מתקן לסילוק אשפה בכל דירה.
✶ הסקה מרכזית.
✶ קרקע פרטית.

פרטים נוספים:
„רסקו" חיפה, רח' הרצל 1, טל. 668161

על רסקו אפשר לסמוך!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

גם הבורסה מצפה להסדר

בשוקי ההון והכספים
מאת מרדכי צבי

הפעילות בכל ענפי הבורסה הא־טה לקראת סוף השבוע. המסחר התנהל באווירה של חוסר עניין ר־עסקות בקשרו ללא תנודות חזות במחירים.

בין אנשי הבורסה הצליתה גם הסברה כי מצפים ל..הסדר, כלומר להסדר בין ישראל לסורים. יהיו ה־הערכות הפוליטיות לגבי טיב ההס־דר אשר יהיו, אין ספק כי הפרדת כוחות והפסקת הלחימה בצפון הי־תה משפיעה באווירה חיובי על הב־בורסה. עם זאת קשה להפריז בר־ערכו של גורם זה, שכן פעילות הבורסה — לרבות זו שבשוק המנ־יות, התנהלה במלוא התנופה גם כאשר התותחים רעמו על התרמון גברכת.

כוזב על כן לחפש את הכפתח להתפתחות אפשרית בענפי הבורסה השונים בקרב הגורמים שישפיעו על הגבגות במשק, ומכאן גם על הב־בורסה. מקובלת על רוב אנשי הב־בורסה ההנחה כי בתקופה אפריל — דצמבר 1974, כלומר במשך 9 חד־שים, צפויה עליית מדד של 20% ואולי 25%, כלומר עלייה בממוצעת של כ־2% לחודש. אפריל כבר עבר וההערכה לגבי החודש שחלף היא כי המדד עלה בין 2% ל־2.5%.

שונות ההערכות לגבי ההמשך. כלומר, בעוד שיש הסכמה לגבי ה־היקף הכולל של העליה, מתחלקות הדעות לגבי החלוקה החודשית. לפי גירסה אחרת צפויה האטה בעליית המדד בחודשים יוני — או־גוסט. לפי גירסה זו בשלושת חודשי הקיץ או שהמדד יהיה יציב או ש־יעלה רק במעט (עד חצי אחוז). זאת משום שבקיץ צפויה הוזלה ב־מחירי הירקות. בעבר הביאה הת־פתחות זו לעתים לירידה במדד.

לפי גירסה זו ייקבע ב־15 ביולי שכר ותוספת היוקר שתשולם לעוב־דים (עם פרסום המדד לחודש יוני) התשלום בפועל ייעשה בסוף החודש יולי. כלומר ההורבה לבשק בעקי־בות הגדלת תשלומי השכר תחל לק־ראת מחצית אוגוסט והיא תגיע ל־שיאה במחצית ספטמבר, כאשר תחל השנה העברית החדשה. התפתחות זו תגביר את העליה במדד בחוד־שים ספטמבר — דצמבר.

אם תתאמת התחזית זו, הרי של־פוזת חלק מאלה המחזיקים כספם בהשקעות צמודות למדד יעדיפו ל־הסיכון לאפיקים אחרים, לפחות ל־משך חדשי הקיץ. זאת גם משום שהתשואות הנוכחיות עשו את ההש־קעות בצמודי מדד לפחות אטרק־טיביות. הרי התשואות נכון כיום: מילוות פתוח — 1.5% בממוצע, הנ־פקות 2% — 6.5%, פתוח 3001 (הסדרות לפי התנאים החדשים) — 2.8%, בכתון 68 — 1.4%, במחון 69 — 1%. זאת לפי בסיס 211.5, כלומר בהנחה של עליה של 2% באפריל.

מסקנה דומה מסיקים אותם אנשי הבורסה גם לגבי ההשקעות הדול־ריות. מבלי שבישהו יכריז על כך באורח רשמי חל כאן ראשית השנה פיתות משמעותי במעמד הדולר. ב־יחס למטבעות אירופיות, בעיקר ה־מארק הגרמני והפרנק השוויצי, ירד הדולר ביותר כ־20%, מאז ראשית השנה. דע עקא, חל ההליך הדומה לגבי הלירה הישראלית. כמשמע, ב־מונחים של הדולרים עלה כדאיות ה־ייבוא לאירופה, אף כי התייקר ה־ייבוא כאותן ארצות.

אם ניתוח זה יתברר כנכון, צפויה הסטת כספים לשוק המניות. עם זאת תיבה להזכיר כי פעמים רבות הוכיח הנסיון שהתנהגות האנרכית אינה הולכת בהכרח בקבילה להגיון הצרוף, ולעתים כשפיעים גורמים נוספים, שאין לראותם כלכליים כ־הרגיל.

על כל פנים, השבוע לא התנהלו הדברים בשוק המניות לפי המיר־שם דלעיל. המסחר החל אמנם ב־תנופה, אך נחלש לקראת סוף ה־שבוע, כפי שמראים המחירים (מיר־ליוני ל"י):

יום	מבורסה	מחוץ לבורסה
א'	5.30	5.50
ב'	4.25	2.50
ג'	3.60	1.35
ד'	2.45	1.70
ה'	3.20	

שער הדולר בחו"ל נשאר יציב על רמה של 4.62 ל"י.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 = 31.3.67

	9.5.74	8.5.74
מדד כללי	288.39	285.51
כספים וביטוח	243.94	243.40
בנקים מסחריים בנקים	260.22	260.51
למשכנתאות מוסדות מימון	235.34	233.63
ענפיים	190.89	190.85
חברות להשקעה	231.43	229.00
התעשייה	449.02	441.65
מסחר ושרותים	409.02	394.16
מקרקעין בינוי ופתוח	247.52	245.51

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

9.5.1974

מניות

	פתי	שינוי	משוך
בנקים מסחריים וחברות לאחזקות בנקאיות			
א' ח' ה' (ס)	(291.5)		290.5
אי. די. בי. בכ'	(271)		271.5
אי. די. בי. ר"ג (ש)	223		223
אי. די. בי. ב (כ)	(250)	+6	254
אגוד (ס)	(302.5)		303
אי' בריטי ר"מ (כ)		+2	348
אי' בריטי (כ)	(344)		344
דיסקונט א' (ש)	(518)	—4	515
מזרחי (כ)	194	+1	192.5
פועלים ר"מ (כ)	(298)		298
פועלים (כ)	292		282
בליל (ס)	260	—0.5	260
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (כ)	251.5		251.5
כרמל (כ)		+9.5	149.5ק'
משכנתאות בנין			260.6
פתי משכנתאות (כ)	(275)	+3	274
קבון בכ'	173	—2	175
טפחות בכ'		—3	275
כפחות ר"ג	274	—1	273
שכון רג'	(186.5)	+0.5	186.5
מוסדות מימון ענפיים			
מלכון	(108.5)	+0.5	109
אוצר לתעשיה			225.5
חקלאות	78.5	+0.5	78.5
פת' תעשיה בכ'		—0.5	69.5
ביטוח			
אריה	453	—1	450
הסנה	266		266
סהר			343
צור	(201)	+3.5	200.5
מסחר ושרותים			
בית מרכב			87.5
דלק (כ)	179.5		178
דלק (ס)	189		184
קרור 1			325
קרור 10	227	+10	214ק'
משכל	65		66
סמנום	194.5	+1.5	184.5
מקרקעין, בינוי, פתוח והדרים			
אזורים		+7	300
אפריקה 1			420
אפריקה 10	354	—1	354
הכשי הישוב ס'	195	+1	193
הכשי הישוב מ'	196	+1	195
סולל בונה כ'			136
נכסים	(253.5)		253
ישפרו	(161)		160
ידרים	182		179.5
מהדרין		—2.5	197.5
בטפי הדר		—3	96
מקיקים		+1	176
נאות אביב	101	+0.5	100
פרי אור			188
רסקו מב'	99	+16.5	98
רסקו רג'	78	+1	77
השקעה			
אליאנס		+19	489
אלקו 1			119.5
אלקו 2.5	(105.5)	+1.5	105.5
אלקטרה 1	(243)		239
אלקטרה 5	242	+3	239
ארגמן בכ'	330	+0.5	325
ארגמן (כ)	333		325
אתא ב'	132	+0.5	130.5
אתא ג'	131.5	+1	129.5
דובק	460	+8.5	453.5
בבלים	224	—1.5	221.5
טבע (כ)		—30	1171
כיתוקלים		+4	103
לי אמסטיין	70.5		69.5
מולר		+10.5	197.5
פניציה (ס)	(110)	+2	111
פניציה 10			115
ניר הדרה	311.5	—1.5	311.5
עסים			228
נחושתן			452
עלית	(307)	+0.5	306.5
ערד			90.5
פוליגון		+2	225.5
שמן			133
תעל	264	+3.5	258.5
חברות להשקעה			
אלגר (כ)	(95)	+2	94
אלרן (ס)	(202)	+5.5	200.5
כרכונית		+2	199.5
פועלים השק'	237.5		237.5
מי	103	+4	105
חלסטון 1		+3	169
חלסטון 10 (ס)	114	+1	114
אכמא	(129)	—2	128
דיסקונט השק. (כ)	248.5		248
מזרחי השק.	120	+1	120
כלל השק.	230		229
מריון	107	+1	102.5
חסותות	108	+3	111
יצוא השק.	83.5	+1	83.5
כור	198	+9.5	199.5ק'
כלל תעש.	(195)	—1	195
כלל העשיות			191
עת			188
פורים	(65)		64
			90

	פתי	שינוי	משוך
לפידות (ס)			178
לפידות (כ)			230.5
אגודות חוב להברה			
אי. די. ב ש.ה.	(92.5)		92.5
אגוד ש.ה.			102.5
המזרחי ש.ה.	(119)	+2	117.5
הפועלים ש.ה.	(107)		107
בליל ש.ה.	(159.5)	+0.5	159.5
בליל ש.ה.	(123.5)		123.5
אפותיקאי	(106)	+0.5	106
פת. כשב.	(125)	+0.5	125
פת. בשב.	(99)		99
שכון	(103)		103
כפחות	(123)		123
אוצר לה'	(100)	—0.5	100
דלק	(94)	+0.5	94
הכ. הישוב			86.5
ישפרו			130.5
אתא		+0.5	87.5
עלית			85.5
הפועלים הכב.			102.5
דיסקונט אגל.			114.5
דיסקונט השק.	(88.5)		89
מזרחי השק.	(95.5)		96
בליל השק.	(96.5)		96.5
כלל השק.			100
צור			96.5
מניות הביטחונות המטבע חוץ			
אוניקו א' (כ)			67.5
8% אוניקו (כ)	85	—0.5	81
7% פ' התעשיה (ש)			193
6% פ' התעשיה ב' (ש)			168
6% פ' תעשיה גג (ש)		+0.5	104.5
6% פ' תעשיה גג 1 (ש)			104

אגרות חוב•

	שער	שינוי
צמודות לדולר		
5% זוטא ים הכלח (ס)	236	+1
5% אגיה ים הכלח (כ)	145.3	+0.3
6% חשמל חטיבה ב' (ש)	142.5	
ולפכון קלור מאיר 6.5% אגית (ש)	88	
הוללים 6	150	+1
הוללים 7	147.2	—4.5
הוללים 8	104	—0.1
הוללים 9	106	+0.1
הוללים 10	108.8	—0.2
הוללים 11	105.5	—1
הוללים 13	106	—0.2
הוללים 14	108	+2
הוללים 15	104	+0.5
הוללים 16	104.6	
הוללים 17	109.4	+1.4
הוללים 18	106.3	+0.2
הוללים 19	103.6	—0.3
מלווה בטחון — 1968		
א'	155.8	—0.5
ב'	155.5	—0.5
ג'	153	
ד'	149.5	+0.3
ה'	148.5	
ו'	144.5	—0.5
ז'	137.5	—0.1
ח'	129.1	—0.7
ט'	128	—0.7
י'	290	+0.5
י"א	141.6	+0.6
י"ב	136.5	+1.5
י"ג	129.3	+1
י"ד	126	+1
במחזן 1968 — בנקאי		
י"א	153	—0.5
י"ב	149.5	
י"ג	140	—0.6
י"ד	128	+0.5
בטחון 1969		
א'	128.9	+0.9
ב'	136.1	—0.9
ג'	274	+1.5
ד'	274.5	
ה'	271.3	
ו'	269.7	
	268.3	—2
	271.8	
	270.7	+0.7
	269.5	—1
	267.5	—0.3
	265	—2
	263	—0.5
	264.5	—0.5
	266.6	
	262.7	+0.5
	261.3	
	260.3	—1
במחזן 1969 — בנקאי		
	125.2	—0.3
	125.9	—3.5
	274	+2
	269.9	+0.5
	268	—2.6
	264.5	+0.5
	262	—1
	261	—3

שערי חליפין רשמיים במט"ח (העברות והמחאות)

9.5.74

המטבע ויחידה	שער מכירה	שער קנייה	המטבע ויחידה	שער מכירה	שער קנייה
1 דולר קנדי	4.3718	4.3298	10 כתר נורבגי	16.4900	16.2350
1 לירה שטר.	10.2585	10.1115	10 פלורין הול'	17.4782	17.1920
1 דולר אוסטר.	6.2706	6.1866	10 מרק גרמני	8.0761	7.9478
1 רנד דרא"פ	6.2097	6.1257	10 מרק פיני	11.5862	11.4068
10 פרנק שווייצ'	14.6290	14.3885	10 שיל אוסטר'	2.3611	2.3230
10 פרנק צרפתי	8.7345	8.6127	100 פרנק בלגי	11.3345	11.1687
10 כתר דני	7.2539	7.1429	1000 לירות איט.	6.7715	6.6746
10 כתר שוודי	10.0012	9.8464	1000 יין יפני	15.5117	15.0376

(שער החליפין של הדולר ארה"ב קבוע: 4.203 מכירה, 4.200 קנייה)

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)

אתמול בצהריים (9.5.74) באירופה (בנירה)

מסירה מיידית (Spot)

ל־1 ליש"ט	$ ארה"ב	2.4300/2.4320
ל־1 $ ארה"ב	מרקים גרמניים	2.4180/2.4200
"	פלורינים הולנדיים	2.5550/2.5570
"	פרנקים שוויצריים	2.8870/2.8900
"	פרנקים בלגיים	37.35/37.40
"	פרנקים צרפתיים	4.8325/4.8375
"	לירות איטלקיות	624.20/624.80
"	יינים יפניים	276.80/277.20

מסירה עתידית (Forward)

	$/£	פר"ש/$	מר"ג/$
1 חד'	2.4225/2.4255	2.8790/2.8840	2.4095/2.4135
2 חד'	2.4112/2.4142	2.8737/2.8787	2.4050/2.4090
3 חד'	2.4000/2.4030	2.8685/2.8735	2.4005/2.4045
6 חד'	2.3625/2.3655	2.8620/2.8700	2.3925/2.3975

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
אלון	168.91	164.77
דקל	517.1	493.1
ברוש	202.8	193.3
אורן	123.25	120.23

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	310.2	295.6	302.9
ארז	133.9	127.6	130.8
איתן	157.03	—	153.19

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

עיריית רמת־גן

מכרז 13/74

בדבר ביצוע עבודות ביוב ותעול קטנות בכל חלקי העיר

תאריך הגשת הצעות הוא: יום ששי — כ"ה באייר תשל"ד 17.5.74, ולא כפי שפורסם בטעות, יום רביעי, א' בסיון תשל"ד 22.6.74.

80 מיליון ל"י פיצויים על נזקי הקרה בחקלאות

ועדה שהתמנה מטעם המרכז הח־קלאי תבדוק אם רצוי שהקרן לבי־טוח נזקי טבע בחקלאות תמשיך לפ־עול כקרן המפצה את המבוטחים בכל הענפים על הוצאות הייצור בלבד או על יסוד של חברת בי־טוח, כלומר פיצוי על אובדן ההכ־נסה של המבוטח. על כך החליטה אתמול מזכירות המחלקה להתיישבות של המרכז החקלאי.

מנהל הקרן, מר דוד גלבוע, אמר, כי הפיצויים לנזקי הקרה אשתקד הס־תכמו ב־80 מיליון ל"י, לעומת 30 מיליון ל"י ששולמו כפיצויים בשש השנים האחרונות.

„הערכה מיוחדת" לכתבים המוניציפאלים של עתי"ם

(ע). ב„הערכה מיוחדת" עבור סי־קור התחום המוניציפאלי בכל רח־בי המדינה זכה צוות הכתבים של סוכנות עתים בערי השדה, במס־גרת פרסי השלטון המקומי שחול־קו בכנס הארצי השישי לשלטון ול־מינהל בירושלים.

תעודת ההערכה נמסרה ע"י שר הפנים הד"ר יוסף בורג לנציגי ה־צוות היה דוד אפל (אשקלון), שפי גבאי (יהוד), יוסף גלילי (קרית ש־מונה) הכתב לשעבר נחום סגה (באר־שבע). הצוות שזכה בהערכה המיוחדה כולל עוד את הי"ה: אריה אגוזי (אשדוד), יוסף אורי (עכו), חיים בר־חיים (רמלה), שלמה כוכ־בא (אילה), אריה מאיר (עפולה), יהושע מרקוס (הרצליה), עמנואל פריפו (נתניה), ישראל שיזו (חד־רה), יעקב שליש (חולון), ומזכיר המערכת ריצ'רד רזפי.

✶ **ביום ראשון** יושבתו הלימו־דים בבית־הספר הממלכתי־דתי נוה ציון בשכונת" בית וגן בירושלים, כמחאה על אי־היענות משרד החי־נוך והעירייה לדרישות ההורים ובגלל „פגיעה בקיום הלימודים התקינים". ההורים ייצאו ביום א' בבוקר להפג־נה ליד משרד החינוך ומשם יעברו לבנין העירייה.

✶ (ע). אליהו ועקנין, שנעצר לפני כחודש כחשוד ברצח יוסף טר לדו בהרצליה, שוחרר אתמול בבית משפט השלום בת"א "ללא ערבות, לאחר שלא נמצאו הוכחות לחשד נגדו.

✶ ראש מועצת נס ציונה, מר שמידט, פנה אתמול, אל תוש־בי המקום, הפונים מעבודה יומ־יומית רצופה, וביחוד לוותיקים ו־לפנסיונרים, להתנדב למשמר האזרחי המוקם בעיר.

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland Kulturzentrum

פרופ'
הנס יוהנס ליבר
קלן

ירצה על אידיאולוגיה וחסברה לרגל מלאת 250 שנה להולדתו של עמנואל קנט

ביום רביעי 15 במאי 1974 בשעה 7.30 בערב

ההרצאה והויכוח בגרמנית.

הזמנת מקומות (ללא תשלום) בטלפון 231370.

19 Kikar Malchei Israel TEL AVIV

האוניברסיטה העברית בירושלים

מזמינה את הציבור לערב עיון ביצירתו של
אברהם שלונסקי ז"ל
במלאות שנה לפטירתו

שיתקיים ביום ג', 14.5.74, באולם 1, בנין מייזר, קרית האוניברסיטה, גבעת רם.

משתתפים:
פרופ' דב סדן, פרופ' דן מירון וד"ר מוניה שלונסקי.

מרכז זלמן שזר להעמקת התודעה ההיסטורית היהודית

מפגש מורים להיסטוריה

אזור תל־אביב

הרצאה בנושא
משמעות ההגירה היהודית בשנים 1882 - 1914
ירצה ד"ר אריה גורן, האוניברסיטה העברית
מנחה הדיון מר שלמה נצר, משרד החינוך והתרבות,
יום שלישי כ"ב באייר תשל"ד (14.5.74) בשעה 8.00 בערב
בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב.

אזור ירושלים

הרצאה בנושא
דיפלומטיה ומחתרת במדיניות הציונית 1945 - 1947
ירצה ד"ר יוסף הלר, האוניברסיטה העברית
יום חמישי, כ"ד באייר תשל"ד (16.5.74) בשעה 8.00 בערב,
במרכז זלמן שזר, רחוב חובבי ציון 4, ירושלים.

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים
מודיעה
כי נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ה
ללימודי מ"א בחוגים המפורטים להלן:

מקרא
היסטוריה של עם ישראל
ספרות עברית
תולדות הציביליזציה היהודית
פילוסופיה
היסטוריה כללית
אנגלית
פסיכולוגיה
עד ליום ב', (21.5.74)
סוציולוגיה
אנתרופולוגיה
מדע המדינה
בית־הספר לעבודה סוציאלית

וללימודי תעודה:
ספרנות
מינהל במלונאות

מימונים
חברה פיננסית של בנק לאומי־בערבון מוגבל

הודעה
בהתאם לסעיף 23 של חוק ניירות־ערך תשכ"ח—1968

מימונים, חברה פיננסית של בנק לאומי בערבון מוגבל מודיעה בזה כי פרסמה היום **תשקיף** בקשר להנפקת סדרה 35 של 6% אגרות־חוב 1980—1991 רשומות על־שם, צמודות למדד המחירים לצרכן בסכום נקוב כולל של 50 מיליון ל"י.

עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגש לרשם החברות. אגרות־החוב מוצעות רק לקופות גמל ולמוסדות בנקאיים לצורך השקעת כספי תכניות חסכון מאושרות.

רשימת החתימות תפתח ביום 12 במאי 1974 ותסגר לא יאוחר מיום 9 באוקטובר 1974.

עותקים מהתשקיף ניתן להשיג בבנקים ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב. את ההזמנות לניירות־ערך המוצעים יש להגיש לחברה באמצעות בנק לאומי לישראל בע"מ, הסניף המרכזי, רחוב הרצל 19, תל־אביב, במישרין או דרך חברי הבורסה כאמור.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לציבור לרכוש את ניירות־הערך המוצעים.

י"ח באייר תשל"ד, 10 במאי 1974

אוניברסיטת בר־אילן

שמחה להודיע על
פתיחת המחלקות הבאות בשנה"ל תשל"ה:

א. מגמה בין חוגית במדעי היהדות
(תוכנית מורחבת)
מגמה זו מומלצת למתעתדים להורות את לי־מודי היהדות בבתי ספר תיכוניים בכל החטיבות.

ב. מחלקה לתיאטרון
המטרה היא להקנות השכלה בהיסטוריה של התיאטרון ובשיטות משחק ובימוי כדי להכשיר מדריכים מקצועיים לבמאות בבתי ספר ובתנו־עות הנוער.

ג. מחלקה לתולדות האומנות
לימוד ההיסטוריה של הציור, הפיסול, והאדריכלות; הכשרת סטודנטים בעקרונות האסתטיקה והביקורת האומנותית.

פרטים נוספים וכן טפסי הרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב אל המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.

היום האחרון להגשת המועמדות הוא ז' בסיון תשל"ה, 31.5.1974.

במלאת שנה לפטירת אבינו וסבנו היקר
ירמיהו (יוליוס) קרן ז"ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה להורינו היקרים ירמיהו (יוליוס) ואיטה קרן ז"ל
אשר תתקיים ביום ראשון, כ' אייר תשל"ד, (12.5.74) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
כל מוקירי זכרם נפגשים ליד היכל התרבות בשעה 3.30 אחה"צ. אוטובוס יעמוד לרשות הבאים.
יצחק, חנוך ואלחנן קרן ומשפחותיהם

הרינו מודים בזאת לקרובינו וידידינו על השתתפותם בצערנו במות בעלי, אבי ואחינו היקר
פרופ' **יעקב ניקוליבסקי** ז"ל
האזכרה תתקיים ביום א', כ' באייר תשל"ד, 12.5.74 בשעה 14.30 בכפר סמיר.
יציאה בשעה 14.00 ליד קולנוע „אורלי" מרכז הכרמל. הסעה במקום.
המשפחה

להגל מלאת שנתיים לפטירתו של יקירנו
עו"ד **מיכאל צילן** ז"ל
נעלה לקברו כדי להתייחד עם זכרו
מוקיריו נפגשים ליד שער הכניסה החדש בבית העלמין בחולון, ביום א', כ' באייר התשל"ד, 12.5.74, בשעה 4 אחה"צ
המשפחה

במלאת שנה למותה של אשתי יקירתי
רעיה (זלצר) **רבינוביץ**
בת צמח כץ מקובנו
נתיחד עם זכרה ביום שני, כ"א אייר תשל"ד 13.5.74 בשעה 4 אחה"צ בבית הקברות בקרית שאול.
אוטובוס יצא מרח' פינסקר 23, בשעה 3.30
בעלה: יצ...

במלאות שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
ד"ר **זכריה טורגובניק** ז"ל
ב"ר מתתיהו
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול ביום א', 12.5.74 בשעה 30 אחה"צ.
התחבורה תצא מבית הכנות, רח' טשרניחובסקי 32 בשעה 12.45.
ברוכים הבאים לכל מנחמינו
המשפחה

לעובדנו
אליהו כהן ומשפחתו
השתתפותנו הכנה בצערכם בנפול בנכם
סגן **דוד יואל** (דודי) הי"ד
במלחמת יום הכפורים
הסוכנות היהודית לא"י
המחלקה לעליה וקליט

עם חברנו **חיים מיכאל ניסנבוים** והמשפחה
באבלכם הכבד בנפול הבן הנאה
אפרים הי"ד
במלחמת יום הכפורים
הנהלת קואופרטיב „דן"
החברים, העובדים והפנסיונרים

למנהל סניפנו בחיפה
נתנאל עמית
השתתפותנו הכנה באבלו במות עליו
אמו ז"ל
צור — חברה לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשה פסצ'ינסקי ומשפחתו
משתתפים באבלכם הכבד על פטירתה הפתאומית של
ריבה פסצ'ינסקה
ז"ל
משפחת פיק

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי ואבינו היקר
פישל ב"ר יצחק **לב**
הלויה תצא היום, יום ששי, י"ח אייר תשל"ד (10.5.74) בשעה 10 לפנה"צ מבית המנוח רח' הרא"ה 157 רמת־גן לבית העלמין בחולון.
אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.
המשפחה המתאבלת

אזכרה וטכס גילוי מצבה
על קברו של יקירנו
יצחק פצ'ורניק ז"ל
תיערך ביום שני, כ"א אייר תשל"ד (13.5.74) בשעה 4.00 אחה"צ. מתאספים ליד בית המנוח ברחוב הרצל 19, נס־ציונה.
אוטובוס יעמוד לרשות הקהל
ההודעה נתונה לכל מכתבנו
המשפחה

הננו מודיעים בצער על מותה ללא עת של אשתנו, אמנו וסבתנו היקרה
רחל בג'רנו
הלויה תצא היום, יום ששי, י"ח באייר תשל"ד (10.5.74) בשעה 11.00 מבית החולים שערי צדק בירושלים להר ה־מנוחות.
בעלה, הילדים, הנכדים
ומשפחות שירזלי ותורגמן

אנו משתתפים בצערו של חברנו
יעקב בג'רנו
במות עליו
אמו ז"ל
אגד
ההנהלה והחברים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של יקירנו
חיים סירוטקין
הלויה תצא היום, יום שישי, י"ח אייר תשל"ד 10.5.74 בשעה 10.00 לפנה"צ מבית הלוויות הצידוני ברחוב דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים.
אשתו, בנו, בתו, חמתו
והמשפחות בארץ ובחו"ל

במלאות שנה למות יקירנו
בן ציון סוזי ז"ל
נעלה לקברו ביום רביעי כ"ג אייר תשל"ד 15.5.1974 בשעה 15.30.
טקס האזכרה יתקיים בבית הקברות בכפר סמיר ליד חיפה.
המשפחה

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקה מודעות 611141
המחיר: יום חול: 2.40 ל"י למלה / יום ו': 3.10 ל"י למלה

מקי היום בתנ"ך

יהושע, ל"ט-ל"ב.

משנה היומית

ידות, פ' ה-ח

הדף היומי

הלכה היומית

הדלקת הנרות

7.08 מוצ"ש 5.47
7.09 מוצ"ש 6.06
7.09 מוצ"ש 5.59

תורנות רופאים לפי המחוזות

● פתח-תקוה: כל' 333333.
● בת-ים: כל' 563333.
● רחובות: טל' 051833.
● הרצליה: כד"א, טלפון.

קופ"ח לאומית

● תורנות לילה בכל סניפי כד"א, ברחבי המדינה.
● עיריית תל-אביב—יפו פר יעה על עזרה ראשונה ל שיניים במרפאת ההסתדרות כרפאי שיניים, רח' סירקין 31, ת"א. טלפון 286098. בי ערבי שבת וחג 17—21 אחרי הצהריים. בשבת וחג 9—3 לפנה"צ.

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב. הדסה (פנימית עד 8).
● שבת: איכילוב.

תורנות בתי מרקחת

ליל שבת:

● מרגל, המלך ג'ורג' 23, טל' 223721.
● קפלן, אבן גבירול 147, טל' 443716.
● יאני, יהודה הלוי 67, טל' 612474.

שבת:

● הנביאים, המלך ג'ורג' 22, טל' 286740.
● גורדון, בן-יהודה 158, טל' 242657.
● מוסקוביץ, המלך ג'ורג' 25, טל' 282650.
● בני, דיזנגוף 174, טלפון 222356.
● יאני, יהודה הלוי 67, טל' 612474.

מכבי הארץ

● נהניה: ליל שבת — תרופה, הרצל 2, טל' 22563. שבת — נבע, שער הגיא 14.

בתי-כנסת

● בבית הכנסת הגדול בת"א אלנבי 110 יעבור לפני ה' התיבה החזן הכביר מר דוד פוזנר. ערבית 6.00 שחרית 8.00 ביום ו' כ"ג באייר (15.5.74) בשעה 8 בערב יל' מר קיקוי בנשיא הרב הרא' שי לת"א—יפו.

הודעות

● קורס יסודי לבישול ול' אפיה לעקרות בית מתחיל 20.5.74.

מבצע פרסים ענק

דירת שיכון עובדים פנוי 104 מבחר מוצרי פיליפס

הלוח הכפול

בפרס היומי בסך:

זכה מפרסם

150 ל"י

מודעה זו

מפרס מודעה בלוח הכפול ותשתתף בהגרלת הפרסים

● "שרותי בר" — "אמפור" לשרותי בניר ובכבר. 230983. המלך ג'ורג' 38, תל-אביב.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● 3 ק"ב, בנין 4 דיירים. ברמת השיקמים — תצבי 14.
● בראשון-לציון 3½ + פנת אוכל + טלפון, 117 מ"ר. פינוי מיידי — 941557.
● בתל-אביב, כביש המוסיפ. כל לפנה, דירות רוצה 3 ¾ חדרים בבתים רבי קומות.

קבלנים מציעים

דירות

1-1½ חדרים

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

דירות מרוהטות

בקוש דירות

● אנו זקוקים לחדרים, דירות, קוטג'ים, וילות, להשכרה לתקופות ארוכות וקצרות, ונראה לדיירים מתאימים עבור הדירה שלכם אנגלו-סכסון רמת השרון — 474244.

משרדים

אולמות

● בשכ"ח להשכיר בבתים 100 מ"ר + חצר ובות — 521415.

דירות בדמי מפתח

חדרים מרוהטים

וילות ובתים

מכזא מן הלאצל

هكذا من الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

מגרשים

מחסנים

בתי מלאכה

חנויות

השקעות

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

עסקים

מכוניות למכירה

אמריקאיות

[illegible]

לוח הכבוד הארץ ידיעות אחרונות

AUDI NSU

פעם VOLVO תמיד VOLVO

סימקה simca

מכונית טובה מבית טוב

בית קרייזלר מכשירתנועה

סאאבטוח סאאבסאאב SAAB 294897

סוסיתא

סובארו

סירות

בולים ומטבעות

ספרים

צילומים

תריסים

תנורי חמום

הלוואות

חיות בית

שרותים

מקררים

מכונות כביסה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

רהיטים

שטיחים

חצים לקנות

דודי שמש וחשמל

בתי-ספר ושיעורים

טלויזיה

השכרת רכב

דוד וחנה חטוב מרמת אשכול, ירושלים,
זכו בפרס השבועי: סופשבוע באילת,
בדיוק ביום השנה לנשואיהם.
במלון „בקעת הירח"

רנו בחסכון ראשון!

ביקוש רכב

שרות רכב

אופנועים וקטנועים

שונות

מציעים למכירה

טריומף

לארק

מיני־מיינור

מרצדס

מוריס

מסחריות

וקסהול

וליס

טנדרים

ב.מ.ו.

דאף

דודג'

דופין

דה־שבו

הילמן

פיאט רומיאו

אופל

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

● סובארו ד.ל. 1400 1973 ב־מצב מצוין 983126 263381
● סובארו ג'י.אס.אר. 1973 כתומה, 27,000 ק"מ. טלפון 911714
● סובארו כסייש 1972 — 75,000 ק"מ, מסם באוקטובר יד ראשונה 03-533532
● סובארו 73 1400 אוכמיין 1500 69 "מחוניות ריבולי" טרפורק 12 221355
● סובארו ג'י.אס.אר. קופה 1973 25,000 מסם אוקטובר 447977
● סובארו די־אל 73 15,000 ק"מ מסם לשנה בעבודה בבית 35642 80498 נליל.
● סיני סובארו 73 יפהפיה מסם אביזרים 10,000 ל"י. 825542
● למכירה סובארו 1400 קופה מודל 72 במצב טוב ב־22,000 ל"י 915287 911671
● למכירה סובארו ד־2 30000 ק"מ כבצע מצוין, טלפון 478585 בערב.
● סובארו 1800, 1972 (מ־נית לעבור) במצב מצוין בהזדמנות 840483 בערב.
● סובארו 1400 די.אל. 1973 8500 כלי פיכים 03-980795
● סובארו 1300 1972 מצב מצוין 280608 בבית 821885
● סובארו 1400 די.אל. 1973 במצב מצוין רדיו 35,000 ק"מ 03-625761

פורד

● קורטינה ססייש 1970 ידראשונה, 23,000. בבית 759274, בעבודה 758822
● פורד קורטינה סופר ססייש 64, 10,000 ל"י. 73 מנוע לבנות מלפפסם, כבר ויצמן 21 חולון (מרכז).
● פורד מרגזים דבל קבינה 1973, מנוע חדש, מסם ל־שנה. טלפון 925034
● למכירה זכות לאסקורט, הקבלה מיידית. טל' 964028 בעבודה 329244
● קורטינה איקס.אל. 1972 מצב מצוין, מסם לשנה — 447778
● קורטינה 1600 68 במצב מצוין מסם 9 חודשים טל. 735766 משעה 13
● פורד אנגליה וקורטינה + רדיו בהזדמנות טלפון 788624 אחה"צ
● כרמל פורד 68 יד שניה מסם לשנה טלפון 907233 לא בשבת
● קורטינה 64 כיפר, שנה מסם, צבע חדש. 357026
● פורד קורטינה 1964 אומר־מטית 12,700 ל"י 03-228047 — 03-269899
● בהזדמנות פורד מרנזים 10,000 ק"מ. טל' 851063
● פלקון 68 אוטומטית, מסם ל־10 חודשים, במצב טוב — 03-950006
● פורד אסקורט אדומה 1973 20,000 ק"מ, 2 דלתות. טל' 872196 בשבת מ־10—14
● פורד 1950 ,250 ארגז אלומיניום כפול סגור, צמיגים חדשים, מנוע מצוין. 915079 בערב
● בהזדמנות פורד אנגליה כסחרית מודל 1958 טלפון 877316
● קורטינה 1964 מנוע 71 טלפון בעבודה 288142 ב־בית 273879 עמנואל
● קורטינה אל. אוטומטית 1971 60,000 ק"מ, מסם שנה + רדיו, במצב מצוין. טלפון 236971 בצהריים
● פורד 68 קורטינה 65 "מחוניות ריבולי" מרפורק 12 221355
● קורטינה 1968 אחרי תיקון מנוע כללי במצב מצוין, מסם ל־10 חודשים. טלפון 461475
● קורטינה כסייש 1968, מסם + תוספות, לפנות ל־טלפון 057-75808
● אנגליה 1964 יד ראשונה אוברול + מסם. טל. 916302
● פורד קורטינה אוטומטי — 1964 + רדיו, מסם לשנה. 912180
● אסקורט 1973, כמו חדשה העברה לשעבר. בהזדמנות. 837313
● בהזדמנות קורטינה סופר 64, מצב מצוין, שנה מסם — 827610
● פורד קורסר 65 מסם ל־שנה מצב מצוין 854006
● פורד קומט 65, מנוע וי־8 נסיר אחרי אוברול. 416505
● פורד 20 לוכס אוטומטית 70, יד ראשונה, מצב מצוין 769834 32,000
● פורד מאוגוס 15 אוס.אס. 1970 טל. 445050 204507
● קורטינה 64 מסם אחרי אוברול, טל. 782845
● קורטינה 67 לאחר אוברול מסם שנה + רדיו. טלפון 903568 בשעות הערב
● פורד אסקורט 70 4 דלתות מצב טוב. 36329
● פורד מאוגוס אקסאל קו־פה 72 מהלכים אוטומטיים, רדיו. טלפון 251427
● קורטינה 1970 אוטומטית 932711
● קורטינה קונסול 63 מסם ורדיו, במצב מצוין, בהזדמנות. טל. 214885
● בהזדמנות פורד אנגליה כסייש 62 במצב טוב, טלפון 799657
● פורד מאוגוס 67 מצב טוב, טל. 823825 — בעבודה.
● קונסול — קורסר 1964 במצב מצוין מאוד, בהזדמנות. 567003 — 868048
● אסקורט 1969 במצב מצוין טלפון 17000 570005
● מכיבות בריאותיות פורד מאוגוס 17 שנת 68, טלפון בנוע חדש, מסם לשנה. 945657
● פורד מרגזים 1968 קבינה כפולה במצב טוב. 962967
● פורד אנגליה 62 בהזדמנות מסם שנה. 820773
● פורד אסקורט 60 מסם שנה + רדיו טלפון 830050
● אסקורט 1972 מצוין — 21,000 בבית 283826 בעבור 264471
● אסקורט 72 בהזדמנות ל־כחיר הקבלה 724702 בבית 267347
● מאוגוס 20 אס. 1965 ב־מצב מצוין + רדיו טלפון 1968 מצב מצוין רדיו
● קורטינה אוטומטית — מסם, רדיו 11 כפר סומל תל־אביב (זקי).
● קורטינה אוטומטית — 1960 שנה מסם צבע חדש 912306
● מאוגוס 20 אס. ססייש 1960 חסכונית 9.5 ק"מ ללי־טר במצב מצוין 954894 ב־ערב.
● פורד אסקורט 73 במצב מצוין מסם טלפון 03-948005
● קורטינה 67 שנה מסם שמירה מצוין טלפון — 34539
● קורטינה ססייש 1970 25,000 ל"י. טלפון 851114 הולון.
● פורד מרגזים 73, 38,000 ק"מ. טלפון 057-78074 גם בשבת.
● למכירה פורד מרגזים 68 מנוע 72, טלפון 223834 בערב.
● פורד מאוגוס 1965 במצב מצוין + רדיו ומסם וצבע 476156

● אנגליה 63 מסם ברוצמבר, בבית 848942, בעבודה — 823993
● פורד קורטינה סופר — 1964, מנוע חדש + רדיו, טלפון 254650
● פורד מאוגוס אמ־12 — ססייש, מודל 69, יד ראשונה, במצב מצוין, מסם ל־שנה. טלפון 769863
● מאוגוס 12 ר'אמ. 1966, צבע + רדיו + מסם. 12,000 763242
● קורטינה 72, אוטומטית, במצב מצוין. טלפון 474043 משעה 14.00
● אסקורט 1972 יד ראשונה במצב מצוין, טלפון 474708
● בהזדמנות מאוגוס 12 — 1960, מצב טוב, צמיגים חדשים. 915945
● פורד מאוגוס 12 (רומה לקורטינה) מנוע 1968 — 70,000 ק"מ, כרוזות, והסכוניות. שמורה + רדיו + מסם. טלפון 915619 (אמש־רות החלפה בזולה).
● קורטינה סופר 1966 + 10 חודשים מסם, מנוע 71, טלפון 903083
● אסקורט 71, 4/1100, ב־מצב מצוין, 33,000 ק"מ — מסם לשנה. 761577
● לרציניים בלבד. אסקורט 60, במצב מצוין, טלפון — 332833
● מאוגוס 26 ס. 71, או־טומטי, מזגן, מיוחדת. — 950513
● קורטינה 1964 אוטומטית ו־12 לירות. 03-226047 — 03-269899
● אסקורט 1972, 1100, 4 דלתות, יד ראשונה. 22,750 459202
● אסקורט 1973 מחשבה (הורד) 40,000 ק"מ. 20,500 טלפון 251316
● פורד קורטינה ססייש, 1970, צמיגים רדיאליים + מסם + רדיו במצב מצוין. 906202
● קורטינה 6, מנוע 69, ב־מצב מצוין. טלפון 728677
● קורטינה ג'י־אל אוטומטית 72, 40,000 ק"מ, טל' 826041
● פורד מאוגוס 26, אוטומ־טית, מודל דצמבר 1970, צבע אפור, גג מעור שחור, במצב מצוין. טלפונים בע־בודה 36538, בבית 958819
● למכירה פורד אנגליה 63 טלפון 058-26705 בשעות הערב.
● פורד אסקורט 1971, טל־פון 745633 מ־6—8 בערב.
● פורד פלקון קופה 1963, מנוע חדש + מסם. 946727

פז'ו

● פז'ו 408 בהזדמנות, מסם — טלפון: 476901 — כאחה"צ.
● פג'ו 403 במצב מצוין, 1963 — 72, טל' 058-95509 02-24918
● פג'ו 402 ססייש 1961 מסם שנה, בהזדמנות, בעבו־דה 39692, בבית 878263
● פז'ו 404 1969, רדיו, ב־מצב מצוין. 823112 לבקש בני, עד 15.30.
● פג'ו 408, 1960, מצב מצוין. טל' 241625 בשעות הערב.
● פג'ו 304 1972 במצב מצוין, מכני זיהוי. לפ־נות אישית למוסך "אוויס", רח' גיבורי ישראל 93 ת"א.
● פג'ו 504, 69, אוטומטי + רדיו, מצב מצוין — 251007
● למכירה פג'ו 404 מודל 72, במצב מצוין — טלפון 737430
● פג'ו 504 1969, מנבה, 71,000 ק"מ, 25,500 ל"י — 05-928186
● פג'ו 404, 61, במצב טוב, בכחיר הזדמנותי. 10,500 ל"י. טל' 671272
● פז'ו 404, 1970, מצב מצוין, 26,500 ל"י. בעבודה 956444 בלילה 7431, בקרבים ובשבת 958821
● פג'ו 403, 1964, מסם לשנה במצב מצוין. טלפון 063-99604
● פז'ו ססייש 1964, יד ראשונה, במצב טוב, 13,500 ל"י. טל' 478004
● מכונית פז'ו 404 מודל 1972. טלפון 053-24517 רק לא בשבת
● למכירה פג'ו 404 1968 במצב טוב. 854225 849426
● פז'ו 64 408, שנה מסם, מצב מכני טוב מאוד, יפה. 473167
● פג'ו 404 72 + רדיו, יד ראשונה. טלפון 224696
● פג'ו 64 404 מסם ורדיו. טלפון 479498
● פג'ו 204 ססייש 1970, יד ראשונה, במצב נהדר. — 03-310601
● פז'ו 404, 65 יוצאת מן הכלל — 17,500. 862418
● למכירה פג'ו 403 במצב טוב. טלפון 821982 — 624723
● בהזדמנות פג'ו למכירה מודל 1965 — 823236 874131
● פג'ו 504, 1969, מצב מצוין, טלפון: 284836 — 285919
● פג'ו 404 69, טל. 58976
● פג'ו 404 1970 שמורה, ראשון יגואר 1975 478616
● פג'ו 404 1963 + מסם ורדיו, במצב טוב. 917809
● פג'ו 204 1970 במצב מצוין, צבע בורדו 54,000 ק"מ. 431550
● פג'ו 404 68/71 אוטומטית, "מחוניות ריבולי" מרפורק 12. 221855
● פג'ו 404 68 אוטומטית. היפושית 1500 70 הזדמנות טלפון 765954
● פג'ו 404 1972 אוטומטית יד ראשונה 60,000 ק"מ טל' 444747
● פג'ו 404 אוטומטי רדיו 1972, יד ראשונה, 33,500 ל"י — בערב 938205
● הזדמנות בלתי חוזרת! פג'ו 404 אוטומטית 72, 44,000 ק"מ, יד ראשונה. לפנות בשעות העבודה 782147 ישיבה 14.00 855371
● פג'ו 404 1963 במצב טוב, 12,500 טל. 863301
● פג'ו 1968 יד ראשונה + מסם. 249735 בשעות היום.
● פג'ו 404 1969 + רדיו + מסם ל־7 חודשים. מצוינת 58088
● פג'ו 404 1966 במצב מצוין. 11.00 אחרי 856220
● בהזדמנות פג'ו 404 1963 ססייש, 9 מקומות, 12,000 ל"י. 865806 (לא מו־נית).
● פג'ו 404 66 מסם שנה + רדיו 16.00 985210
● פג'ו 404 מסחרית גבוהה 70 מסם לשנה, יד ראשונה 857406 22,000
● פג'ו 403, 66 מצוינת בהזדמנות 11,500 ל"י. טל' 857406
● למכירה פג'ו 404 1968 טלפון 813441
● פג'ו 403 ססייש (1962) מצוין "הוכלות מסם 04-725517

● פג'ו 204 1968 + מסם שמורה מצוין. 765966
● פג'ו 66 ססייש 16,000 מסם לשנה רחוב הנביאים 2 צרפתי בתים.
● מונית פג'ו 404 69 10.00—18.00 946532
● פג'ו 404 מודל 1965 ב־מצב מצוין טל' 852534
● פג'ו 404 62 מצב טוב בבית 785780 בעבר 474637
● למכירה פג'ו 404 1968 אשכנזי. טלפון בעבודה — 852340 בבית 825894
● פג'ו 404 1968 מסם ש־נה בצהרים 911977 908371
● פג'ו 404 1968 דהילוקס מסודרת, מסם שנה 768150
● פג'ו 404 1905 130,000 ק"מ מסם לשנה אחה"צ טל' 05-26313
● פג'ו 504 אוטומטית 1972 במצב חדש. טל' 748610
● פג'ו ססייש, 404, 68 מסם שנה 28,000 מ־17.00 ר בשבת 057-74739
● פג'ו 404 1968 + רדיו במצב טוב. טל' 753177
● פג'ו 404 1963 מקופצת, רדיו מסם צמיגים במצב טוב טל' 03-954188
● פג'ו 404 1971 05000 ק"מ רדיו עם מסם ל־7 חודשים במצב טוב מאד. לפלפון ביום 937308 בערב 611860
● פג'ו 404 68 מצב מצוין לרגל נסיעה 063-25019
● פג'ו 403 ססייש 62, אוברול, מסם מצויינת. טל' 214681
● פג'ו ססייש 402 1962 ומסם 871476 805829 בשבת
● פג'ו 404, 1970, במצב מצוין, רדיו + אביזרים — 053-22142
● פג'ו 504 1970, 70 במצב מצוין. טל' 185542
● למכירה פג'ו 404 ססייש 1967 נהדרת טל' 865909
● פג'ו 404 1972 יד רא־שונה 20,000 מצוינת 765845
● פג'ו 404 68 מצוינת טל' 754246 לא בשבת.
● פג'ו 404 אוטומטית 1960 רדיו + מיים מסם 95,000 לשנה. 26,000 ל"י 732882

פיאט

● פיאט 127 1973 10000 ק"מ חדישה + מסם 254810
● פיאט 124 ססייש חדשה 31,500.— 1600, 1974 ק"מ עבודה — 59842, בית — 788168
● למכירה פיאט 500 1964 מסם מרץ. טלפון 856223
● פיאט 850 ספורט קופה 70, 1000 71,000 204531 עבור דה 938298 בבית מוטי.
● פיאט 1500 1965 אחרי אוברול במצב טוב + מסם לשנה. טל' 720438 — אחרי 17.00
● בהזדמנות פיאט 1970 קבינה כפולה מסם שנה. 910173
● פיאט 125 שנת 69 יד ראשונה 67,000 ק"מ, רדיו, מצב מצוין. בעבודה 822361 בבית 254240 תל־אביב.
● פיאט 124 ססייש, 1972, במצב מצוין — מכני והי־צוני לפנות אישית למוסך "אוויס", רח' גיבורי ישראל 93 ת"א.
● פיאט 128 ספורט קופה 1973 רדיו + תוספות מצב נהדר 870858
● פיאט 600 1964 מצוינת וחסכונית. טלפון 54291 טל' 233417
● פיאט 128, מודל 1971 — 60,000 ק"מ לטלפון בין 8—14, טל' 623298 בערב 960835
● פיאט 125 1972 מנבה, מצוין — מכני וחיצוני. לפ־נות אישית למוסך "אוויס", רח' גיבורי ישראל 93 ת"א.
● אם ססייש, במצב מצוין מסם לשנה, טלפון 302146
● פיאט 125 1972, במצב מצוין — מכני וחיצוני. לפ־נות אישית למוסך "אוויס" רח' גיבורי ישראל 93 ת"א.
● פיאט 850, 1965, מצב טוב ק"מ יד ראשונה 86,000 — 849322 844806
● הזדמנות פיאט 600 1963 6 מקומות, רק 6,500 ל"י. 03-228295
● פיאט 124 שנת 69 יד־שנה (ראשונה מחשברה), רדיו, מסם, פלצ', מחוות ל־צבע. 297187 285026
● בהזדמנות פיאט די. 500 1963 טלפון 58153 שמואל.
● פיאט 125 1971 + מסם, בשבת מ־10—14 רח' אילת 27 חולון ק"פ כניסה ג', גברי.
● פיאט 600 מנוע 71 רדיו 03-965667 רכלה אדיר.
● בהזדמנות פיאט דבל קבי־נה 238 במצב מצוין, 621718
● פיאט 600, כסם לשנה, נג פתוח. 3000 37459
● פיאט 600 1963 אחרי שי־פוץ מנוע טל. 845170
● פיאט 128 ססייש 1971 מסם שנה + תוספות 20.000 ל"י 065-22180
● הזדמנות פיאט 1500 1966 במצב מצוין, לפנות למר וולף שנרירות אוה"ב הירקון 71 ת"א.
● פיאט קבינה כפולה 73 13,500 ק"מ חדישה לנמרי מסם שנה 053-24190 20.00
● בהזדמנות! פיאט 238, מודל 1972 + רדיו. מצב מצוין. 057-83505 כל הקודם זוכה!
● פיאט די 600 1964 במצב מצוין מסם ל־9 חודשים יפה 471715 ל"י 8,000
● פיאט 850 מפיסל מצויינת 471676 ק"מ 28000 כ.ל.
● פיאט 124 ספורט 1969 אחרי אוברול, 23,300 טל. 053-22831
● פיאט 124 ססייש אומר־כפית 053-24525 1972 עד 4 פרם לשנה לאחור.
● פיאט 1965 600 מצב מצו־יין מסם לשנה — 58963 474488
● למכירה פיאט 124 ספייש 1973 טל. 824947 אחרי שבת.
● פיאט קופה 850 1967 10,500 ל"י טל. 058-95332
● פיאט 238 מיניבוס 1972 מסם לשנה מצויינת טלפון 055-23436
● פיאט 500 ג'רדיניר 62 + מסם ביומי הול מ־8—17 טל. 35886 דני.
● פיאט דבל קבינה 1973, טלפון 057-78247 — בשעות אחה"צ
● פיאט 124, 1970, 70,000 ק"מ, מסם מרץ, יד שנית, 20,500 ל"י, טל' 410230 — המשמר האזרחי 6, אפקה, אריאלי.
● למכירה פיאט במצב מצוין, מסם שנה, 849338 לטלפון גם בשבת.
● בהזדמנות פיאט 850 — 1965, מנוע 1971, אחרי אוב־רול, ברקסים והכנה למסם 720027 8,500
● פיאט 850, 66, מצב מצוין. שוורץ, רחוב עיר־הקודש 3, ראשון־לציון.
● פיאט 124 מודל 1970 — 80,000 ק"מ + רדיו ושני רמקולים לסטריאו. טלפון 415980
● פיאט 124 ספורט 1960, במצב מצוין 750829
● פיאט 600 די 1965 במצב טוב. טלפון 847516

פולקסווגן

● פולקסווגן דבלקבינה 1968 500 ל"י, ברבה, מוריעין 235 רבתות.
● פולקסווגן 1600 נפתחה בסחורה, 69, מסם, מסמר. 962568
● חיפושית 1300 מודל 71, רדיו + היפשית, 58,000 ק"מ — טלפון 52843
● פולקסווגן היפושית 1500 שנת 1960. טלפון 85352
● היפושית 1964, הזדמנות, — 11,400 ,128,000, מסם — 03-20448
● פולקסווגן היפושית מודל 64, מנוע 72. טל' 844075
● חיפושית 1200, נבכבר 1963, אחרי אוברול. טלפון 768101
● פולקסווגן חיפושית מודל 1974 9000 ק"מ, למכירה. טלפון 37659 אריס בין ה' 8—12
● בהזדמנות פולקסווגן קבי־נה כפולה, 71, במצב חדש.
● פולקסווגן 1500 1974 ואל ק"מ, למחיר החלמה — 818131
● פולקסווגן דבל קבינה 1971, מנוע חדש. טל' 846816
● חיפושית 1300 אוטומטית, 1973, 14,500 ק"מ, יד רא־שונה. טלפון 964234
● חיפושית 1300 1966 מסם, במצב טוב, בהזדמנות. טל' 848462
● פולקסווגן דבל קבינה, מצב טוב, 1970 (לא היה מונית). טל' 917015 467471
● פולקסווגן דבל קבינה 1973 מצוין, 19,000 ק"מ — 984719
● חיפושית 1963 במצב מצו־יין, אוברול, מסם, רדיו — 791998
● פולקסווגן לימוזין 1500 1965 מנוע 72 30,000 ק"מ. 740177
● פולקסווגן דבל קבינה — 1973 במצב טוב טלפון — 926189
● היפושית 1964, במצב מכני מצוין + רדיו חדש. 39697
● פולקסווגן חיפושית 1964 במצב טוב. טל' 223890
● חיפושית 1300 71 + מסם. בעבודה 624299, בערב 473084
● פולקסווגן 1500 במצב מצוין. אריזות חודה, קיבוץ נלויות 166/7
● היפושית 64 במצב טוב, בעבודה 472789, בבית 822576
● פולקסווגן 411 69, במצב מצוין, 18,500 ל"י. 477168
● פולקסווגן אוטומטית ססייש 69 שבל 70 אוטומ־טית + מזגן אויר, "מחו־ניות ריבולי", מרפורק 12 221355
● פולקסווגן דבל קבינה 1968 במצב טוב, טל. 737871 גם בשבת.
● חיפושית 69 אוטומטית מצוינת. טל. 924706 922158
● חיפושית 1300 1970 יד ראשונה לאחר הצברה מצב נהדר צבע חדש, טל. 413139 בעבודה 56171/376
● היפושית 1300 1968 במצב מצוין. טל. 96514
● פולקסווגן מסחרי נמור 1965 במצב טוב לטלפן בש־עות העבודה 834102 בשבת 240011
● למכירה פולקסווגן מסח־רי מודל 70 מנור טלפון 04-920331
● בהזדמנות חיפושית 64 מנוע 73, הכל חדש. טלפון 208111 לבקש את אוזולאי. בבית — 822149
● פולקסווגן דבל קבינה דצמבר 72 במצב מצוין + מסם. פעלי מושב נתנון ע"י לוד.
● חיפושית 64 מנוע 72 ב־הזדמנות טלפון 59474 מאיר.
● פולקסווגן 60 גבוה מנוע חדש. במצב מצוין 442869
● בהזדמנות פולקסווגן 1600, לימוזינה במצב מצר יין. 50702 בערב — 848815
● פולקסווגן חיפושית 1300 1972 במצב טוב או. 701071
● חיפושית 1200 1970 76000 ק"מ מסם לשנה. טל. 948908
● בהזדמנות חפושית 1964 כל הקודם זוכה. 761384
● חיפושית 62 מנוע 67 בהזדמנות שבת 739806 ב־עבודה 404/250421
● פולקסווגן חיפושית 1200 1968 מסם 10 חודשים רדיו + מיים 15500 טל. 915743
● פולקסווגן דבל קבינה 1969 מנוע 73 מסם שנה 904100 טלפון 14,000 לאלי.
● חיפושית 1958 מנוע 1970 מסם לשנה. טלפון 451551
● פולקסווגן קבינה אחת 70, מנוע חדש טל. 255704
● פולקסווגן חיפושית 1200 1905 שמורה יוצא מהכלל צמיגים רדיאליים חדשים רדיו 12300 טלפון במשרד 858604 ובבית 260417
● פולקסווגן 62 יפהפיה שבון הרואאים 13 דירה 5 הל השומר. רינה.
● חיפושית 68 + רדיו ב־מצב מצוין מסם באוקטובר טלפון 917288 משעה 17 ר בשבת כל היום.
● פולקסווגן פרטי ססייש 65 במצב מצוין 14,000 טל. 733167 לא בשבת.
● פולקסווגן 1200 שנת 64 מסם לשנה, טל. 955242
● חיפושית מודל 1964 מנוע 70 בהזדמנות טל. 251755
● חיפושית 64 מנוע 71 מוד חות צבע ורדיו 17—19 טל. 734820
● פולקסווגן 411 אוטומטית 1970 מצוינת 74,000 צמי־גים רדיאליים רכיב טלפון 04-932408
● קי"ס 70 ק"מ 40,600 1972 מסם נובמבר 063-88472 מ־16.00
● חיפושית 1300 1966 מב־טסית צבע חדש טלפון — 883249
● חיפושית 1308 אל 1973 רדיו חדש מצב מצוין — 704807 ק"מ טלפון 18,500
● חפושית 71 1302 + תי־מות ורדיו חמייסים 4 חולון שלמה.
● פולקסווגן דבל קבינה 71 במצב מצוין + אוברול — 852940
● חיפושית 60 במצב טוב + מסם + רדיו 6500 — 476710
● חיפושית 1964 יד רא־שונה שמורה להפליא 38578 לא בשבת.
● לימוזין 1968 מנוע 40,000 ק"מ מסם לשנה ב־הזדמנות 38573
● בהזדמנות חיפושית 68 + רדיו במצב מצוין — 782583 9,000
● חיפושית 1962 במצב טוב 260863 14—16 ראשון מישלר.
● בהזדמנות פולקסווגן 1964 + רדיו במצב טוב קהילת רינה 7, נאות אפקה פשוט הם מירו,

● חיפושית 63 מנוע 72 ב־מצב מצוין טל. 58455
● חיפושית 68 מסם שנה + רדיו לרגל נסיעה טלפון — 955150 בשבת 417455
● פולקסווגן 1600, ססייש 1969, 100,000 ק"מ, מצב מצו־יין טלפון 057-78847
● חיפושית בהזדמנות כוח 1962 במצב מצוין 883171 מרם לשבת
● חיפושית 1300 אוטומטית 14,500 יד ראשונה 1972 ק"מ טלפון 964334
● פולקסווגן 1600 ססייש 72 אוטומטי 767976 לא ב־שבת
● פולקסווגן דבל קבינה 73 55766 14—21
● פולקסווגן דבל קבינה 73 ק"מ 30,000 (לא נוייס) + רדיו 845454
● פולקסווגן 65 ססייש, שנה מסם כל. 756205 — 13.00
● חיפושית 1300 72 מסם רדיו בהזדמנות טל. 701465
● חיפושית 1966 1300 + רדיו מסם חצי שנה 751899
● פולקסווגן 1972 יד ראשו־נה מסם רדיו טל' 720461
● חיפושית 1300 לבנה מודל 1970 לרגל נסיעה לחו"ל 04-925505
● חיפושית 1903 + רדיו במצב טוב. מסם בינואר — 441344
● פולקסווגן 1200, 1961, מסם. + צבע — 8,000 ל"י. מבטחת לוי ברבר 3 בניבה נ' בתים.
● פולקסווגן 1600 ססייש מודל 70 מקייר טל' 063-25027 לבקש את פיסר.
● פולקסווגן חיפושית 71, 1302, אוטומטית יד ראשו־נה מצב מצוין. 766453
● פולקסווגן 411 1970 ל־רגל נסיעה 43,000, טלפון — 848652
● פולקסווגן וריאנט מסחרי 69 יד ראשונה מסם לשנה — 57502 286678
● פולקסווגן 64 שמורה ב־מצב טוב מסם + רדיו — 926490
● פולקסווגן 1300, מסם + רדיו 1969 מצב טוב 796029
● פולקסווגן 1300 שנת 1970 יד ראשונה מצב מצר יין 782930
● "חיפושית" מודל 1966 ב־מצב מצוין עם רדיו 749865
● חיפושית 1200, 1965 ב־מצב מצוין, מסם שנה — 724497
● חיפושית 1961 במצב מצו־יין ושמורה, בהזדמנות טל' 962849
● ברזיליה 1973 25,000 ק"מ טלפון 33794 רק בשבת
● פולקסוואגן חיפושית 1965 שמורה טוב בהזדמנות טלפון 410868
● בהזדמנות פולקסוואגן 1959 מבם לחצי שנה רדיו — 80180
● חיפושית 1968 במצב חדש מסם עדרה חודשים 868218
● חיפושית 62 מסם + רדיו + סייגרפירדר + גגון — 781652 9,500.—
● למכירה פולקסוואגן אי־מיטי 1073 20,000 ק"מ ל"י — 21,000 832788
● חיפושית 1058 מצוינת, מנוע 72, ברקס, מזגן, רימט, רישיוד: חדשים. הכנה לצבע 594234
● חיפושית 1959 בהזדמנות בגלל נסיעה — 8,500 ל"י 920761
● פולקסוואגן 1973, 1200, ב־מצב חדש, יד ראשונה. — 704919
● חיפושית 1300 1972 — ק"מ 24500 טל' — 27,000 301221
● פולקסוואגן ססייש וריאנט 64 מנוע 70 + רדיו ומסם טלפון 521056 868078
● פולקסוואגן היפושית 1302 אס.אס. 1972 אוטומטית — ק"מ 28,000 963705
● פולקסוואגן 1600 טיפ 72 + רדיו + סטריאו טלפון: 988290
● היפושית 1968 1500 אימי־מטית מצוינת אחרי אוברול 250162
● חיפושית 1961 מנוע 69 רדיו ומיים טלפון 058-99565
● חיפושית 68 מנוע 1971 + רדיו במצב מצוין, טלפון 03-904117
● חיפושית מודל 66 במצב טוב טלפון 88896 לחוי.

ציטרואן

● בהזדמנות ציטרואן דה שבו שנת 1962, 1500 ל"י. 946454
● ציטרואן די.אס.19. 1965 במצב מצוין. טל' 728736
● ב.ב. מוסכים סיטרואן — מחלקת רכב משומש למכירה ג'י אם 71, ג'י אם 73, ג'י פאלאס 69, די אם 21 פאלאס 72 ורה שבו 64. לפנות קר־ליבר 7. טל. 03-283206
● ציטרואן די אס 1968, מצב מצוין, מסם שנה. טל. 784912 בערב
● ציטרואן ג'י.אס. 72 במצב מצוין טלפון 247650 בלוד 39 ת"א — ויסכלר מ־22—16

קונטסה

● קונטסה 1300/4 66 שמו־רה היטב בבוקר 610844 איד בלה בערב 982286
● קונטסה 900 1964 אחרי אוברול בעבודה 85988 בבית 413653 מרזל.
● קונטסה 900 11/64 במצב טוב + רדיו 8200 טלפון 472081
● קונטסה 1968 1300/4 ציר בקאטר קלפש רדיו טלפון 063-23636

● למכירה אורנן השפלי מק־צועי חרש פרופוזה, טלפון — 768458
● מכתרים חדשים ומשומ־שים מ־2,500 ל"י, "דרדה" מ"י הלאביב, פריסמן 87, 236458
● כנף בבסיסון 1.90 חום מהגוני במצב טוב מאוד. — 03-851503
● הכרם הקתילתי האזורי חוג אשכלון מעוניין לקנות מכוהר משופם (בינינרגר) הסיועד לאולם מופעים. ב־ הצעות רציניות נא לפנות אל מר נסים ורכנו בלפון — 03-854663
● מסנתרים חדשים ומשומ־שים וארגנים, בבחר גדול, תאמים נחים, כינוס, ריזנ־גוף 125 טל. 220802
● אורגן חרש מרפיסה 2 קומות 959456 בשעות הערב.
● ניסרה גם חשמלית 650, טלפון בין 3—6 952001
● למכירה אמפליפייר מר־של 100 ווט + 8 רמקולים טלפון: 850331
● למכירה מערכת תופים במצב חדש — 3,000 ל"י 443876
● למקצועיים — אמפלי־פייר מגדר, 40 וואט, גיטרה גם 613410
● מערכת תופים מתורשת מעולה בהזדמנות — 700 03—731954 20—18
● גיטרה חשמלית ניבסון, חדישה, בהזדמנות גם ב־שבת 782643
● מעוניין במערכת תופים לנמה. 03—582819 לבקש את הנן.
● למכירה מערכת תופים מק־צועית "פרמייר" בהזדמנות. שלמה. 457110
● למכירה מכנתר "שטיינב־אירינינגל" במצב מצוין. כל־ 231637
● מכנתר מודרני גרמני חדש מצויין טלפון 248344 בערב.
● אקורדיון "הונר" 72 בסים במצב חדש לנערי למכירה. 411760

שונות

● מכונות לתיבה והיבוב, מכירה, השאלה ותיקונים — "דיוי", שדרות רוטשילד 10. טל. 59046
● למכירה בהזדמנות מיכל מתכת בנפח 35 ממ"ע מתה פלרה 4 ס"מ עם אלעות חיזוק מצופה בפנים בצבע אפוקסי. טל' 02-523102 בשעות העבודה.

חקלאות

● מטע יפה יבציבס פ־ים, הדרים וגנים סוניה ברבר מר שב לימן ע"י גהריה לכתיב נליה.
● למכירה שני (דיפור די) כשייל אפליפון אמריקאים. עם כל הציוד הכל מוכן לעבו־דה. מושב עזריה טלפון — 963465
● דרושה עגלה פריקת ירק למרקטור, במצב טוב — 04-932270 משעות הצהרים.
● למכירה יחידת משק ב־ צרון טלפון 924638 919439
● השוב לגננים! תנורי חי־מום לאימון אפרוחים עם ארובה לרפד או בשללות. היי מים נשן אי בכיבות. הזנה ב־ נפט אי סילר. פנה אלינו לי קבלת יעוץ הנרסי ותקלאי בלתי מחייב. תנאי אשראי. אספקה נוחים — איקל בע"מ פינסקר 70, ת"א. טלפון — 03-268230/7
● ציגורות אלומיניום 2 צול בכמות + מסמרות 984709
● אימון אפרוחים עם רפ־פדות עם תנורי נוזלי (עם ארובה) הצעת מיוחדת למאמנים בסללות. פרטים — כלו הלאביב שדרות דוד ה מלך 1 268065 חיפה העצ־מאות.
● השוב ללולנים! מאמים אי־טומטי סלמות וחבית מתוב־רת באואר ארה"ב "אספקה מהירה. פרטים — כלו ת"א, דוד המלך 1 268065 חיפה: העצמאות 51, 644413
● מרקטור פרגוסון טמגדם 35 אחרי אוברול כללי. טל' 056-95264
● קניה, מכירה והחלפת מרקטורים משומשים. טלפון: 03-473223 053-28662
● למכירה משק במושב ע"י פתח־תקוה (בית, לול, אדמה) 852337
● מרקטור פורד 5000 ומיכ־לית לגול גזולי. טלפון — 03-905266
● משק הקלאי, בית מסואר, מרחב ולול אדמה פרטית — 471689 750,000
● למכירה משק בסביבות רחובות, 31 דונם. טלפון — 951153 אמיגות.
● למכירה מרקטור פורדסון עם פרונט + כף + עגלה + עבודה. 851790
● מעוניינים לקנות מרקטור "פרגוסון" 35 לפנות מרדי אור בע"מ אבן גבירול 80 ת"א. טל. 251261
● מעוניין לקנות צינורות אלומיניום 3 צול. טלפון — 08—922583
● משק חקלאי מבוסס עם פרדס 15 דונם והקצבה לי לול פרנסה בשבע. טלפון 063-24323 068-99632
● למכירה מתפר ג'י.סי.בי. 23 מודל 1968 ומתפר ג'.סי. בי. 7 מודל 1969 טלפון 743765 בערב.
● למכירה משק 925982 8.00—12.00
● מעוניינים בקנית פרדס חדר והכרת ועיבוד פרדסים לעו־נה 1974/75 בכל אזורי הארץ. פרטים לפנות טלפונית 03-950008 גם בשעות הערב.
● צינורות אלומיניום במצב חדש, שפוצרים וממטרות ציגורות מגולבנים אורך 3 ציגורות 6 בערב 736881
● למכירה כיכה, פרדה, כרם כוסב קרדון 03-5902181

מי מצא?

● הכבת אבידה נאבד בבני ברק רחוב הרצל תיק שחור של עור עם טלית ועור המ־צים. המוצא מתבקש להחזירו לחיים אהרונסון 11 פ"ת — 904702

הצעה

● "נעלי כף" נעלי בריאות לגברים ולנערות, בדיקת רגליים וייעוץ ע"י המומחה מ־אנגליה. ללא תשלום. ת"א, שינקין 44, טלפון 282050

נופש

● בנלון "החוף הדרוקי" ב־נתניה, בריכה שחיה מחומ־מת, סאונה, מגרשי טניס ד מעשקי חברה. הזמנת מקומות ב"קו.—053-2555/—2—3

● למארגני ומדריכי קייט־נות כובעי מבצל ותולצות בולל הדפסת סמלים, מחירים מיוחדים טל. 03—58278 — 057—74119

טיולים

● קח בעקבות מרן! חצ־מרת/ס' לקבוצת סטודנטים מתהודים המאורגנת לסתם הרפתקאות באמריקה! — 03—911240 03—721663
● סטודנטים היוצאים לטיול מיוחד באירופה מעוניינים ב־עור כשתתפות/ים 03-230665 04-222763 02-32775
● בחור היוצא לטיול ל־רוב הארץ מעוניין לצרף אליו בחורה ת.ד. 2202 אשר דוד לציין כל טלפון גם דיות מוכמות.

● קבוצת סטודנטים/ות עלי־זה מתארגנת לטיול מסורק ל־אירופה 03-456649 02-538045 04-711819 08-441085
● צעירים משתחררים מתאר־גנים לטיול בחו"ל באוגוסט. 02-628351 03-476186
● המעוניינים להצטרף לטיול באוגוסט 1974 לאירופה, ל־בקש את פנינה. 03—944604 מ־17.00
● מכתנים גרפולוגיים להב־רת האופי והכישורים ת.ד. 36997 תל־אביב.
● סטודנטים וצעירים דתיים המעוניינים לטיול לאירופה. נחמן (שוב מטייל) טלפון: 063—28380 המתנה במחיר לחוזרים משירות מילואים.
● סטודנטים ואקדמאים מ־עוניינים במצטרפים/ות לט־יול באירופה. 04-836064 — 03-297804
● לראשונה בארץ! טיול מיוחד של צעירים אקדמאים למזרח הרחוק: יפן, סינג־פור, הונג־קונג, תאילנד, פי־ליפינים. תנאים מעולים. מחיר מיוחד. פרטים טל' 03-451172
● מתארגן טיול אבטקלוסי־בי לאירופה (כולל עשרה ימים בטסדר הנפלאות! לאקר־מאים צעירים וסטודנטים — פרטים טל' 03-473954

חוגים

● מכניסמית, פרץ 10 דירה 6, ת"א. 10.00—17.00
● מתקיימת במסג' כללי ב־ביתך מסכניסם צעיר ומדר פלס. כתבי לת.ד. 30567 מר־כזת ת"א והמסכניסם יבוא לביתך.
● מכניסמית מעולה, מריכ־ור, מניקור טל' — 247503 מ־19.00—11.00
● מכניסמית מורסמת! בשחרות מכאבים ההקשר ד לא תתהרם, פרמיות סובבות. טלפון 228522 גם בשבת!!
● המתעה? מכניסמית! ב־צעירות! ממפלות "בארבע ידיים" (בשבת) 2888970
● לגברים! מכניסמית צעי־רות! בסיפול!! יסודי! ומ־תהרין פרמיות מוחלטת — 447811
● מכנ' + מאונה + בריכה מהימנת פתוח מ־09.00 — 21.00 שלמה המלך 103 — 222100 240498
● המתעה! הכרויות בלתי שגרתיות סודיות ת.ד. 15085 ת"א.

שידוכים

● פרמי גבר 44 מעוניין ב־ידידות עם אשה ת.ד. 10173 ת"א.
● גרוש 30/175 שלא באש־מתו רציני ומסודר מעוניין בהמתאימה או אלמנה ת.ד. 13040 ת"א.
● "רעים" לכל הגילים והחו־גים! הסודיות מוחלטת! ש־תה בימינות בטפרד / ב־קורי ביתו בדיהודה 58 תל־אבב 1—9 8—4 282932
● עצור! באם אתה בן 28 עד 33 ואקדמאי, כסוצא אי־רופאי ומעוניין להתחתן! מחכה לך אקדמאית יפה, מבוססת היטב + בית + מכונית 229490
● לאלמנה עליזה מצב כל־כלי טוב מבוסס אקדמאי עד 56 למטרות רציניות. ת.ד. 30368 ת"א.
● כחשב אלקטרוני ושאלוני סי.אס.יי. יכירך לבן/ת זוגך האידיאל/ית!! מרוסס קם ואפלו המה סי.אס.יי. ת"ד 6230 ת"א
● אקדמאי (30/180) מסודר ת"ד 18035/ב ת"א (ל־ 160040)
● "אביב" — מכון ענק ל־הכרויות ת.ד. 18035/ג ת"א בקשו פרוספקט ומאות הצ־עות.
● סטודנט (28/189) ת"א ת"ד 18035/2 (ל־ 61218)
● הכרויות בלתי שגרתיות והכרויות למטרת נישואין ר ללא הגבלה 229490
● סטודנטית (20) מסודרת ויפה ת"ד 18035/ב ת"א (ל־ 160061)
● מהנדס ישראלי, 49, מוכר 170, מסודר, מחפש אשה נאה ורצינית למטרת נישואין ל־כתוב:
NEW-YORK N.Y. 10017, CENTRAL STATION P.O.B. 4919 GRAND
● א את מעוניינת בהכרות בלתי שגרתיות עם גבר מפר רמיבי ומקורי אנא התקשרי לטלפון 726127
● "רעים" התאמה מבמבי כאלית הודות לאלפי החבר רים! בדיהודה 58 תל־אביב 20—16 9—13 03-262932 ירושלים 16, חיפה 04-662848
● פרמי! רופא 30 מחותה מעוניינת באירופאי רציני. טלפון 39—42 רמיי מספר טלפון ת.ד. 17123 ת"א.
● נאה 34/168 מעוניינת ל־הכיר אשכנזי, בעל עבודה ל־כתוב לת.ד. 245 ראשון ל־ציון.
● "רעים" מכון להכרויות לנישואים בלבד! בדיהודה 58 תל־אביב 9—13 20—16 ירושלים 16, חיפה 04-667848 20—16
● פרמי בהחלם גבר בודד 36/170 מעוניין במתאימה, כוריות מובטחת ת.ד. 4796 תל־אביב.
● מבדיפים חיי בטר! ל־"רעיפ" קשרים הדוקים עם ה־הגוגה הקיבוצית והמושבית! הצעות רבות מכל הגילים מ־כל הארץ!
● מרכז צעיות אכסקלוסיבי בהגדים אקדמאים. טלפון — 04-728858 כיפה.
● צעירים/ות פונים ל"רעים" בשיתה אישית הבחין מצב מרותקו האישי והמשפחתי.
● מהייתם לרציני בלבד! — 169 21½ נאה, תמורה הס־לה היטימה אספרי מיוטד ביר, ת.ד. 4685/א חיפה.
● סידיות מוחלטת, הגלחה מבשית השרוח אישי לנישוי אים ב"רעים".
● לירושלמים/יות! רוצה ל־התחתן? התקשרו 02-321821 והמתנו כבוקסכם — בהק־דמה!!!
● ירושלמים! "להילב" הכי־רו לנישואין! 02-233328! בערב! 8.00—5.00 הצלחה ו־כוריות! ברחוב עין 8 בר בבי ביה!
● להורים מודאגים! היכורה לילדיכם ללא ידיעתם! — "רעים" תלאביב, היפה.
● לרתקים ולפכורוים! בהר הוה מצלחות ובסודיות, הב־חורים מוצלחים ואינטליגנ־טיים, בכל הארץ ב"רעים" — תל־אביב — חיפה.
● דוק מעוניין בולאוה 28 עד 30, יפה ומטבע לא מש־ליים. אשכנזי, נחמה, צעיר ל־מראה 37/160 + דירה ת.ד. 16339, ת"א תשובה מובטחת!

הלוח הכפול ירושלים

תורנות רופאים לפי התמחויות

ירושלים:
● עין — עזרה ראשונה נפשיות, טלפון 02-96911
● הזכות רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד למח־רת ב־7 בבוקר טלפון 101, בתחנת מד"א מרפאה ורופא לטיפולים דחופים מ־7 בערב עד לחצות — מיועד למס־רים דחופים בלבד.

תורנויות בתי חולים

● היום: הדסה (ילדים), ביק־ור חולים (פנימית, נשים), שערי צדק (כירורגיה, עי־נים).
● שבת: הדסה (פנימית), שערי צדק (ילדים, נשים, כירורגית, עינים).

תורנות בתי מרקחת

ליל שבת:
● מנ"ו, קק"ל 25, טל' 39693 פרמי: מנ"ו, נרקים 9 טל' 22476
● אלקודם אלכברא, רח' הרון אל רשיד, טל' 283333 פרמי: נבואר ארמניאזא, — בית הנינא, טל' 283822
שבת:
● ד"ר פרקש, הפלמ"ח 25 טל' 36084 פרמי: ד"ר פר קש, אבן עזרא 26.
מוצ"ש:
● בית הכרם, בית הכרם 19, טל' 521089 פרמי: מ. ארי אל, יהושוע 7, טל' 525387
● חבש, העיר העתיקה, רח' הגיא, טל' 284285

בתי כנסת

● בהיכל יהודה קולל רח' דוד המלך 13 תפילת שחרית בשבת ב־10.00
● זמני התפלה בבית הכנסת המרכזי "ישורון" ירושלים, ב־ יום ו' הקרוב י"ח אייר תש־ל"ד (11.5.74): שבע"ש פ' אמור י"ט אייר תשל"ד — הדלקת הנר: 5.47, תפילת מב־חה: 6.10, קבלת שבת: 6.25 תפילת שחרית: 8.00, לימוד ב"ירושלמי": 11.45, מנחה גדולה: 12.45, מנחה ברורה: 5.05 תפילת מנחה: 5.45, הרצאה: 6.05, תפילת ערבית במוצ"ש: 7.05

הודעות

● קוסמטיקאית מוסמכת מק־בלת בביה, בבית הכרם לטי־פולים 525027

דירות

● במרדכיהיהודי, 85 מ"ר משוכללת + ארונות קיר + חדר עבודה, 67487
● האחים ישראל בע"מ מציעים דירות בנות 3—4 חדרים בסמוך ומתקיימת בנין סיומו ברחוב אורלוב, דירות בנות 5 חדרים ברחוב רשבא רחביה, דירות בנות 4 חדרים בקריה משה המשרד בו יהור דה 2 טלפון 233588 221064

וילות ובתים

● למכירה משק הקלאי ב־ מושב עמינדב 280,000 כתן אליהו.
● למכירה קוטג' + דירת פרמי בנבעת הכרמל טלפון 14.00 מ־08—471737

קבלנים

● חברת "ליטבו" מציעת דירות בבניה, בנות 5½ חד־רים, בשדרות הרצל 108 — 272750
● הכ' סילון בע"מ, נוהגו רק עתי דירות: 4 חדרים ק"פ רב4 חדרים מ"ג בבנין חדש בן 7 דירות, בסן־סור מגן, הכל הזולנות נבעת ה' ורדים, כגיסה באוגוסט 232676
● למכירה דירות מרוהטות בנות 4 חדרים בבית־הכרם. המכירה לתושבי מכורת לפי גנב לכדורי רחוב כורש א' טלפון 225561 בשעות 5—7
● למכירה דירות מאר 5 חד־רים ברחוב הרצוג ודירות בנות 4 חדרים בהחוב יהודה הסורה, לפנות לכדורי, רח' כורש 6, טלפון 225561 בשעות 5—7
● למכירה דירות מפוארות בנות 4 חדרים עם מיסב השכלולים, ברחוב פלמ"ח. לפנות ש.י. לאופר — קפ־לים בע"מ, רחוב יפו 33 טלפון 82459

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בהזדמנות בסלף ג'ורג', ביידי, דירת 3 חדרים + הול + הכקה. —299,000 טל' 232050
● בסן־סימון 3 חדרים קיר + הסקה —165,000 ל"י, 53969
● בהזדמנות 3 חדרים + מסיגים, בשיכונבסכי 68/ך קיבי 53787
● בשמואל הנביא, 3½, הול, הכקה, כניסה בינואר. 58835 פרם לשבת.
● 3 חדרים בבקעה, קיר מיבור בדצמבר. 228530 — משתובים.
● דירה 3 חדרים ומרפסת בשכוני קריתיובל, הסקה, ישלושה בכותי אויר וגוף. 23024 לירות טל. 120,000
● 3 חדרים + הול, סיני־כה, מרוהטת, מבוכנת, הוסי־מות ונווי בבית־כרם 522222
● 4 חדרים מינת נגינה הסקה מרכזית ארונות קיר הגבוכה הצרפתית 03-476054
● למכירה ברחוב הס"ה 3½ חדרים, משרד להמיר 229489
● דירת 3 חדרים ק"ג בשיפור בי הלפיות טלפון: בעבודה 231542 בבית 35067
● דירה בן 4½ חדרים, הניה כמורה שפה הגג 68 מ"ר, טל' גון, המחיר 850,000 ל"י, טל' 03-245462
● שלושה + פ"א ק"א + הסקה מיכון הכיור, ביה ווי 538724 טלפון — 03—410631
● בכללה הספרדים ב־שמואל הנביא דירת 3 חד־רים בהזדמנות טלפון 538731 אחה"צ 236671 בב־קר.
● 3 + אשפרות בנייה לבסה ג', ר.ר. טל. 22650 משתובים.
● בבית שפט 3 חדרים — 16—15 03—282224 פרם ל־שבת.
● דירת 3 חדרים ברחביה כמפה א' טלפון 61345
● 3 חדרים + פ"א 3 כיוונים טל' 221610 — 2 בעבודה 284849, בבית 284906 לא ב־שבת.
● בקריתשמואל 3 גדולים, הולה, באוזר, כינטבה בבורות 525346
● למכירה בקריתיובל דירה 4 לזיקוך שדרות הרצל 114 די־רה 8 (פרם לשבת).

דירות 2—2½ חדרים

● דירת 2 חדרים + הול, הכקה מרכזית בקרשמבוז־מרי־מנית. 64280
● למכירה דירה, 2½ + הכקה ש.כ. בפלמ"ח ב־ 105,000 225000
● 2½ ענקים בבנין קטן ב־מבנין ערבי בסופעה ובנכית — 03—769697 160,000
● 2 חדרים + מחסן 526161 — מ־8.00 3.00 לשאלון יוכא.
● ברוממה דירת 2½ + תכונות בניה מ"ג 26 הרש־קוביץ.
● ברוממה מורהבת דירת 2 חדרים ק"ב טלפון 528982
● דירת 2 חדרים בהלפיות כומה ג' טל. 261978
● דירת 2 + הול בהל־אורזה 288988 בערב פרם ל־שבת.

חדרים 1—1½

● דירת חדר למכירה בביה חכרם פרמים 287231 בערב.

ביקוש דירות

● מעוניין לקנות דירת 3 חדרים בשמואל הנביא, — 222900 בתוגה.
● דרושה דירה הנויה בכל חלקי העיר לטיפול בלי־ ברי, בהשכרה כרם"ם ובכיה. 228550 שמחובית.
● עצם יתכנן דירתך ועכמך. מלבדך כורש 12 טל' 222486
● עבור לקוחות מחו"ל דרך שות דירות מרוהטות היסב להשכרה. זצריה, דירתך ב־ טיפול נאמן אצל ליוזרה, רח' שמאי 12 ב' טל. 228778 221937
● דרוש בשדיו בדמי מפ־תח, בסכם מרכזי או קין כרם עבור ציירת. טל. 67290
● דרושה דירה בשכ"ה, ל־מכורה, בסביבות המלך ג'ורג' 3—2 חדרים, טל. 229762

דירות בדמי מפתח

● בדכ"א, 2 חדרים, אפש־רות להרחבה בקיו כרם. טל' 504178 בערב.
● בדכ"ם 2 חדרים הכקה — קריתישמואל 3 חדרים במבא ישואל ישראנירזבס — 410783 — 527965
● בדכ"ם 2 חדרים יפים + הסקה בתרל"ב טלפון 62968
● במכור ברוה, בדמ"ם, די־רת חדר, כופה קרקע אחה"צ 228952
● הדר בדכ"ם ברחוב דוד המלך. 34,000 לירות טלפון 29463
● בדכ"ם דירת הדר הול + גנויות + מרפסה. טלפון — 236786
● 2 חדרים בגוקריה + מטבח ושרותים. טלפון — 225960 69903
● בדכ"ם דירת 2 חדרים המרוגנה 232386 18 דוד.
● בדכ"ם דירת הדר + כל הנוחיות גולה אמים. אושא 4 בערב.
● דירת 2 חדרים, כול ביה הנב, דמ"מ — 60,000 ל"י 227230

דירות בשכר חודשי

● בשכ"ה דירה 4½ חדרים + הסקה בנולה. טלפון — 63755
● בשכ"ה, בבריאילן, הל־ארזה, 3, דוקה, מיידית. — 592060 594315
● דירה 2 חדרים בקרית־יובל, כניסה מיידית. 25355 נחום.
● 4 חדרים בנבעתהצרפתית 900.— אספרי רהוט חלקי. 232175

דירות מרוהטות

● 3 חדרים מרוהטת חלקית, בגבעת מרדכי החדשה, ל־10 חודשים מיידי. — 500 — 03—863328
● 4 חדרים, רמת אשכול, מרוהטת מלאה לשנתיים, טל 288252
● בסלולת־רחביה, דירת 3 מרוהטת/ריקה, + טלפון ו הכקה. 232036 : 231604
● דירת 3 חדרים מרוהטת יפה. הל"ה 13, 66893
● 4 ברמת אשכול מרוהטת ויפה לשנה/שנתיים — שלוש 238170
● דירת 2 מרוהטת — 500 — טלפון 03—37384 גם ב' שבת.
● בעזיאל 7, 4 חדרים מרוהטת מלא + הכקה, טל' פון, ל־3 שנים מספטמבר — 850 ל"י 03-522618 בערבים.
● בתלפיות מבוארת מרוהטת 3 חדרים + בית אוכל + מטבח, טלפון והכל חדש + לולים. לפנות לתיה שלום יהודה 16 או טל' 231621
● דרושה לדירה כמודר־נית, קריה יובל מרוהטת + טלפון + הכקה 250 — אביגה 02-222588 בבוקר.
● דירה מרוהטת 4 חדרים + טלפון והכקה בגבעה הצ־רפתית 226358

חדרים מרוהטים

● בנוה־יעקב, הדר מרוהט + טלפון לבחורה מסורתית. 254645 בערב.
● חדר מרוהט בצלאל 8 — אריאלה הכניסה נפרדת.
● חדר מרוהט לבית בדירה מסורתנית טלפון 82983
● במרכז העיר הדר מרוהט ליחיד מסבה. טל' 234741
● במרכז הדר מרוהט ל־יחיד/ה + נוחיות + בני־בה נפרדה. 20328
● חדר בכניה נפרדת מיועד והזדמנויות. בארבים אירו־ בדיהודה 3.

משרדים

● בשכ"ה בראשתמשרד בי הסקה 222563 ביום לשבת.
● 30 משרדים בחבש בערים מוצה לרכירה ל/או ל־ משרדים במשך שנה

חנויות

● למכירה ברכ"ם פונה מר־ כזי ל־5 בשכחות טלפון — 53088
● להשכיר ברובין בבניה הבנה חנות להקיות ב־ דנים + מחבו טלפון 285068 כל שעות היום.
● חנות בבנים ודה מוצא הנגוכה שבחוות כל בולנו 53773 65785
● בחנות אלון ל־ 50 בצר בגרבה ספרים.

מחסנים

● להשכרה מחסן 140 מטר או הלא בבריאילן 225748

בתי מלאכה

● מבנה תעשיה באיזור תע־ שיה על מפרי היכור בי ירושלים, 150 מטר — 50 מטר. דבר פריצבה, בשכ"ה 03-909407

תינוקות

● הכפה ככיתר! מנות ושכנות להשקעה בחוב־ זכרון־יעקב 283572

עסקים

● צעיר + חנות גדו מהנה יהודה מחפש ש טלפון 263245 ירושלים. 6640
● "כלון הבורזן" לפח מכירה מיידית, טלפון 223308
● למכירה כרם"ם קונדיטוריה אגריפס יהודה 234024 228707
● 1972—1956 תכל יות בבאיזה ומיזע הצפונה, "איבר להשק 266853
● דרוש שותף בעל מכשרת תיירים בתח דירת יוגב 082768
● מיוחד צבא בעל מכשיר כמכרים להשקע 03-25111 בשעות 8
● דרוש/ה שבח/ית שפה במשרה מכום השקעה 55.000 לגו 253158
● במכירה לגברות ולהמקד ליפה 1/594 ישואל 254450
● קיוסק המבטבר/י בעבה אצרים 5
● מרוביה וכבון למכירה באיזור יעו 254504
● לרכיניים בלבד: דה ברכ"ם חנות לכ רים והנער + כחו כין והוב לקוחות מרבוי, פרמים ב־
● דרוש שותף לרכו למכיר פלאות, טלפון

ביקוש עבודה

● אני מבקשה לבי דות הדסה בערב 05380
● ממפלה מבוגרת ב־ עד גיל שנתים בית וגן טלפון 32125
● טכנל עבודה אי הכקה הבורה דוה. 521290

הכשרה לעבודה

● קורסים לפקידי מבנית מכנון הנהלת העגבה לבורה ובו בתי כלכולרים סולרים ברנדי בז 232248

הצעות עבודה

● לאשה בבוגרת ב דרושה אשה דוברת לכופה כבונה. הד עיבודה כבית, טלפון 15.30—18.00 745555
● דרושה בהכירות א מה לריפול בבית בית עם הפורסות לפנות בבקר 41516
● דרושה מטפלת 19 לבקר

הארץ — 10.5.74 — עמוד 8

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

מכוניות

הלוח הכפול | באר-שבע

וילות ובתים

דירות למכירה

דירות

דירות בשכר חודשי

חנויות

הצעות עבודה

ציוד משרדי / מציעים למכירה

רהיטים

שרותים

דוד שמש וחשמל

שידוכים

מקררים

תריסים

שטיחים

שונות

הלואות

חיות בית

טלויזיה

כלי נגינה

ביקוש רכב

אופנועים וקטנועים

חוצים לקנות

חקלאות

מכונות כביסה

צילומים

תערוכות

מי מצא?

הודעות

הלוח הכפול | נתניה

קבלנים מציעים

מכוניות

עסקים

נופש

וילות ובתים

מציעים למכירה

דירות למכירה

הודעות

נרשמו לנשואין

אשדוד

וילות

לחברת ביטוח בתל-אביב

דרושה

פקידה

בוגרת תיכון

נא לפנות לאיטה, טל. 614431

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ

אל־אופ

חברה עתירת מדע בקרית ויצמן

ת.ד. 1165, רחובות

דרושים

● **מהנדס אלקטרוניקה**
— בעל נסיון של 5 שנות עבודה ועבודה בפרויקטים מתקדמים

● **הנדסאי או טכנאי מכונות**
— לעריכת סדרי פעולות בעיבודים מכניים (חריטה, כירסום), בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי.

● **הנדסאי/טכנאי מכונות או ייצור**
לביצוע ניתוח עלות מוצרים בעל נסיון של כמה שנים בעיבוד שבבי בעל ידע בהתרכות וזמנים.

● **טכנאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון קודם של שנתיים לפחות למעבדת פיתוח.

● **טכנאי או לבורנט פיסיקה או כימיה**
לעבודות ביהוי שכבות דקות בוואקום.

● **עוזר למנהל חשבונות**
— בעל נסיון במפעל תעשייתי (רצוי סוג ד')

● **פקידה כתבנית**
— בוגרת בי"ס תיכון ובעלת נסיון בעבודה מזכירות וידיעה טובה באנגלית.

● **פקידה**
בוגרת תיכון בעלת ידיעה טובה באנגלית ובעלת נסיון בעבודה בהזמנת מכירות של מפעל או נסיון בנושאי מלאי ואספקה.

● **מכשירן**
בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון להרכבת מערכות.

● **מלחימות**
עם נסיון של מס' שנים בהלחמה. להתאימה תנאים טובים מאד.

תנאי קידום למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים הנסיון קודם למחי כוארים, ת.ד. 1165 רחובות (מס' מיקוד 76110) טל. 956971

— בדיוק מעטפה —

דרושה

פקידה

מתחילה

שעות עבודה 8.30—4.30

נא לפנות

למשרד בע"מ

מרמורק 16, תל-אביב

הלוח הכפול | חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931

הארץ: גורדון 20, טל. 661166

מרפאות רופאים לפי המקומות

מכירת בתי חולים

חנויות בתי מרקחת

דירות

וילות ובתים

קבלנים

דירות למכירה במרכז הכרמל

ביקוש דירות

דירות בשכר חודשי

2-2½ חדרים

דירות בהדר חיפה

חנויות

משרדים

מחסנים

בתי מלאכה

מגרשים

עסקים

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

مكثرا من الأصل

هكذا من الأصل

למפעל מתכת בחולון
דרושה
פקידה - מזכירה
בעלת ידע בהדפסה וידיעה מושלמת בעברית
רצוי גם ידע בהנהלת חשבונות
בא לפנות בכתב־יד אל: ת.ד. 1045 תל־אביב

למשרד תכנון קונסטרוקציות בתל־אביב
דרוש
מהנדס בנין מעולה
עם נסיון של לפחות 4 שנים בתכנון
הנאים בהתאם לכישורים
בא לפנות: ארזאמי—כולנר הנדסת בניין בע"מ, טל. 247235

צ. ברדיץ׳ – מ. צור, מהנדסים בע"מ
דרושים
הנדסאים/ות
טכנאים/ות
שרטטים/ות
בעלי נסיון של שנתיים לפחות בקונסטרוקציות בטון ופלדה
לפנות לטל. 7—32236 תל־אביב
בשעות העבודה

לבי"ס תיכון בת"א
בפקוח משרד החנוך דרושים
מורים
לשנת תשל"ה
במקצועות: מתמטיקה, פיזיקה, כימיה, גאוגרפיה, חנוך גופני
מורים בעלי נסיון ורשיון הוראה יפנו בכתב לת.ד. 14247, ת"א

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:

ראש צוות גננים במינהל הר הצופים
מכרז מס׳ 3/74
תאור התפקיד — אחריות לאחזקה תקינה של הגנים בתואם התפעולי המקצועי. הפעלת הגננים למשימותיהם ופיקוח על עבודתם; ריכוז נושאי הניהול הכרוכים בטיפול בגנים, הזמנת ציוד חומרים ואחריות לניהול משקי החסכוני של אחזקת הגנים; השתתפות בקבלת גנים מהקבלנים, פיקוח על תיקון לקויים בהתאם לדוחות קבלה ופיקוח שוטף בתקופת אחזקת הגנים ע"י הקבלנים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית ברמה המאפשרת הבנת ספרות מקצועית; בוגר ביה"ס לגננות ושתלנות או קורס מקביל; נסיון של 3 שנים לפחות.

רכז בטיחות במח׳ המשק — ביה"ס לרפואה
מכרז מס׳ 20/74
תאור התפקיד — מפקח בטיחות במרכז הרפואי האוניברסיטאי, בקורת על בטיחות בעבודה, במעבדות מחקר, הוראה ובבתי מלאכה. מתן הדרכה בנושאי בטיחות. קיום קשר עם משרד העבודה ומוסדות בטיחות אחרים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה ואנגלית, בוגר בי"ס תיכון מקצועי או בוגר תיכון עיוני בעל רקע טכני נרחב; נסיון של 2־3 שנים בנושא הנ"ל.
הערה — יובא בחשבון בוגר קורס בטיחות מטעם המוסד לבטיחות ולגיהות.
הדרגה — יב־יד דירוג האחיד.

טכנאי (במרכז חום) במינהל הר הצופים (2 משרות)
מכרז מס׳ 54/74
תאור התפקיד — פקוח, טפול ואחזקה שוטפת של חדרי מכונות, הפעלת משאבות, מערכות הסקה וקרור, קיום תורנות במרכז החום.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית, רצויה אנגלית טכנית. השכלה: בי"ס מקצועי. נסיון בהפעלת מערכות דומות — יובאו בחשבון גם מפעילי דודים באניות. ידע בריתוך חשמלי (עדיפה).
הערה — העבודה במשמרות במשך כל ימות השנה.
הדרגה — 1(א)־1 בדרוג הטכנאים.
כושר הבעה בכתב ובע"פ, כושר ניהול מו"מ וכושר ארגוני, ידע בסיסי בהנה"ח.
הדרגה — יד־טו בדרוג האחיד.

רתך צנר — במינהל הר הצופים
מכרז מס׳ 148/74
תאור התפקיד — ביצוע עבודות ריתוך קונסטרוקציה וצנרת מים בלחץ ובטמפרטורה גבוהים.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית. השכלה טכנית, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות או מכונות. נסיון של 3 שנים בעבודה דומה.
הדרגה — 3־2 בדירוג הטכנאים.

מהנדס כימאי/כימאי ביה"ס למדעי שימושי — מדעי סביבת האדם
מכרז מס׳ 176/74
תאור התפקיד — תיכנון, פיתוח והפעלה של מערכות נסיוניות להשבחת מים באמצעות תהליכים כימיים ופיסיקליים. המערכות כוללות מערכות לחץ, מערכות סינון, ממברנות, מכשירי בקרה ומדידה.
הכישורים הדרושים — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. השכלה: מהנדס כימאי, או כימאי בעל תואר מוסמך.
הערה: העובד יועסק על פי חוזה מיוחד לשנה. קיימת אפשרות הארכה.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד בדירוג מהנדסים או עובדי מעבדה.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך כ"ט באייר תשל"ד, 21.5.74, אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס׳ ...." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לשרותי „זניט" בחיפה
דרושים
1) טכנאי טלויזיה
דרוש נסיון בטלויזיה אירופאית
2) פקידה
ידע בסיפור בהנ"ח
לפנות טל. 04—642742

דרושה באופן דחוף
למשרה מלאה
בבנק בירושלים
מזכירה כתבנית
בשפות אנגלית ועברית
עדיפות תנתן למועמדות עם נסיון קודם בבנקאות או בהנהלת חשבונות
פניות יש לשלוח בכתב לת. ד. 2570, ירושלים

MIZRACHI WOMENS ORGANIZATION OF AMERICA
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה
כפר בתיה, ת.ד. 17, רעננה
טל. 921247
דרוש זוג דתי
להפעלת מכונה לשטיפת כלים.
אפשרות מגורים במקום.
המעוניינים יפנו למנהל המטבח לפי כתובת הנ"ל.

דרוש
מנהל בית אריזה
עם פרישתו של מר עמנואל נימן מנהל בית אריזה שלנו לגמלאות מבקשת „פריתו" אגודה שיתופית לשווק פרי הדר בע"מ מנהל לבית האריזה שלה ברחובות.
בקשות בכתב עם קורות חיים וכישורים יש להגיש עד יום 20.5.74 לפי הכתובת „פריתו" אגודה שיתופית לשווק פרי הדר בע"מ ליד תחנת הרכבת רחובות. סודיות מובטחת.
על המעטפה יש לציין מכרז.

לחברה גדולה
בצפון תל־אביב
דרושים:
✶ פקידה לעבודה אחראית
עם נסיון וידע בהנהלת חשבונות
✶ עובד/ת אחראי/ת
לעבודות כלליות במשרד כולל הכנת דואר והיוק.
העבודה מתאימה גם לפנסיונר
בדבר פרטים נא להתקשר ל־453111 לפיליפ

ארגמן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה
טלפון 055-95251
למפעלנו דרושים:
אחראי אחזקה מחלקתית
א) טכנאי מכונות או השכלה מקבילה
ב) נסיון מעשי בעבודות מכונאות ופנאומטיקה
ג) רקע באוטומציה
ד) כושר נהול צוות עובדים מקצועי
מסיק דודים
א) נסיון מעשי הכרחי
ב) יועדף בעל תעודה ממלכתית מוכרת
ג) נכונות לעבוד ב־3 משמרות
הסעה מובטחת
בדבר פרטים נא לפנות למח׳ כח אדם, גם בכתב וגם טלפונית.
סודיות מובטחת

למפעל מתכת גדול בחולון
דרוש
מכונאי ראשי
מעולה
בעל נסיון
הכישורים הדרושים:
1) השכלה מקצועית ונסיון מקצועי של 5 שנים לפחות.
2) כושר ארגון צוות מכונאים
3) אחריות לאחזקה והתקנה ממוכנות
הנאים טובים ובהתאם לכישורים
סודיות מובטחת
בא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים אל: ת. ד. 1045 תל־אביב

בית החולים שערי צדק
מודיע על משרה פנויה
לעובד/ת סוציאלי/ת
על המועמד/ה להיות בעל/ת תואר ב.א. בעבודה סוציאלית
רצוי נסיון מקצועי.
המעוניינים מתבקשים להתקשר טלפונית עם היחידה לשירות סוציאלי, בשעות 8.00—16.00, טלפון: 02—221354, 02—222241 לקביעת ראיון

אורט ישראל
לבית-ספר תעשייתי בתל-אביב
דרוש
מדריך למכונאות רכב
בא לפנות ל„אורט", מחלקה טכנית-פדגוגית, טל. 269165, ת"א

דרושים
✶ מלפף מנועים
בתל־אביב
✶ טכנאי מעבדה
לתיקון מכשירי חשמל בתל־אביב
✶ פקידת שרות
לירושלים
✶ טכנאי מכונות כביסה
לכל הסניפים
תל-אביב, רח׳ ישראל בק 34, טל: 3-2-259231
ירושלים, רח׳ עמק רפאים 35, טל: 38187
חיפה, קרית אליעזר, כיכר מאירהוף 5, טל: 512603, 531213
נתניה, שדרות ויצמן 17, טל: 25828
אשדוד, מרכז מסחרי א׳, טל: 32291
באר-שבע, רח׳ יאיר 19, טל: 71702

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
מודיע על המשרות הפנויות הבאות:
מרכז פרויקט
בשטח הנדסה ימית
תאור התפקיד: קשר עם מוסדות ממשלתיים וצבוריים להשגת מימון להקמת מרכז להנדסה ימית. אחריות להשקעות ונהול אדמיניסטרטיבי של הפרויקט.
הכשירויות הדרושות: בעל תאר בהנדסה, עדיפות תנתן למהנדס ימי. בעל נסיון בנהול תעשייתי.
מכרז מספר 47/74
בנזכרות המוסד
מנהל חשבונות עצמאי
הכשירויות הדרושות: — סוג 3 בהנהלת חשבונות. רצוי נסיון קודם בהנהלת חשבונות.
מכרז מספר 42/74
במעבדה לפסיכולוגיה תעשייתית
בוחנת פסיכוטכנית
הכשירויות הדרושות: — השכלה תיכונית, בעלת נסיון של שנתיים, לפחות, בבחינות פסיכוטכניות.
מכרז מספר 41/74
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה — 32000 — בצרוף קורות חיים והנסיון המעשי, עד יום ו׳ 17 במאי 1974 בציון מספר המכרז המתאים.

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ
מפיצי Ford בישראל
דרושות
פקידות - כתבניות
✶ נסיון בעבודות משרד שונות
✶ ידיעת השפה העברית על בוריה
✶ ידיעת השפה האנגלית (לפחות ידיעה בסיסית)
✶ הדפסה בעברית, רצוי גם באנגלית
✶ לאחר שרות צבאי.
שעות העבודה מ־8.00 עד 16.30
או משעה 10.00 עד 18.00
המעוניינות מתבקשות לפנות לחברתנו בתל־אביב לאגף כח אדם רח׳ המסגר 43, בשעות העבודה.

למוסד מחקר ופתוח בסביבות חיפה
דרושים
✶ מהנדסי אלקטרוניקה
בעלי נסיון בתכנון ופתוח מעגלים ספרתיים ואנאלוגיים ומערכות ספרתיות שונות.
✶ מהנדסי מכונות
בעלי נסיון בתכנון ופיתוח מערכות מכניות שונות.
✶ הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
רצוי בעלי נסיון קודם במעגלים ספרתיים ואנאלוגיים, בנייה ובקורת של ציוד אלקטרוני, מערכות קשר וכו׳.
✶ הנדסאי/טכנאי מכונות.
● המעוניינים מתבקשים לפנות לת. ד. 9757, חיפה ולציין קורות חיים, השכלה ונסיון מקצועי. רצוי לצרף מספר טלפון להתקשרות.
— סודיות מובטחת —

למרכז למחקר תעשייתי (מלת) בע"מ
דרושות
ת.ד. 311 חיפה 31000
1. **עוזרת למנהל חשבונות**
למשרה חלקית
2. **פקידה-כתבנית עברית אנגלית**
למשרה מלאה.
הכישורים הדרושים:
✶ השכלה תיכונית
✶ לאחר שרות צבאי
✶ נסיון של שנתיים לפחות
הדרגה תקבע בהתאם לכישורים ולפי הדירוג האחיד.
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית ל־225171 — כח־אדם

למשרד רואי-חשבון
דרושות כתבניות
עם נסיון
ליום שלם ולחצי יום.
לפנות ת"א טלפון 52464.

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
1. בוגר בי"ס מקצועי
במגמת מכונאות תעשייתית
2. הנדסאי כימיה
בהצעות נא לפנות לת.ד. 1509 חיפה.

המוסד לביטוח לאומי
נתפנתה משרת
רופא
בירושלים
תפקיד: סגן מנהל העניינים הרפואיים
דרגה: ב׳ בדירוג רופאים
תיאור התפקיד: עוזר מקצועי למנהל העניינים הרפואיים וממלא מקומו בהעדרו; מקיים ייעוץ רפואי לענפי המוסד; אחראי לריכוז הטיפול בהכנת חוק ביטוח נכות כללי.
התכונות הדרושות: רשיון ישראלי לעסוק ברפואה; הכשרה רפואית כללית; נסיון בטראומטולוגיה או במחלות מקצוע (רפואה תעשייתית) או ברפואה משפטית, או ברפואה ציבורית; כושר אירגון צוות רפואי מקצועי; כושר לקיים מגע נאות עם הציבור; כושר הבעה בכתב ובע"פ; ידיעה טובה בשפות עברית ואנגלית.
הערות: יש לצרף לבקשה — רשיון ישראלי לעסוק ברפואה ופירוט הנסיון בעבודה. בקשות יש להגיש בטופס בקשה למשרה פנויה מדף-2115 למח׳ כח־אדם, המוסד לביטוח לאומי, שד׳ ויצמן 13, ירושלים, מיקוד 94402.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 2.6.74

ישפה סיגלים
מהנדסים בע"מ
בוגרת תיכון
המעוניינת לעבוד בשרטוט
משה שרת 43 ת"א
טל. 455232

הארגז
גבורי ישראל 94 ת"א
דרושות:
1. פקידה כללית
2. פקידה כתבנית
לפנות בין השעות 7.00—15.00
לרוטנברג, טל. 32251

לחנות רהיטי יבוא
דרוש מוכר מנוסה
בענף הרהיטים
אפשרויות להתקדמות בחברה
„בורידע" רהיטי יבוא
אבן גבירול 193 ת"א
טלפון 454740

לחברת יבוא
דרושה
מזכירה
עברית
אנגלית
כולל ביצוע בשתי השפות.
לפנות: טלפון 298121 תל־אביב, או בכתב, ת.ד. 2215, תל־אביב

דרושים חשמלאים
לעבודות בסיני
טלפון 220357

מ.ר.ב. הנדסה בע"מ
למשרדנו בת"א דרוש/ה
שרטט/ת צנרת
דרוש נסיון של 3 שנים
טלפון 623281/2.

חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ
מחפשת עבור
מפעל תעשייתי באזור הצפון
מועמדים לתפקיד
מנהל
ממלא התפקיד יהיה אחראי לכל שטחי הפעילות של המפעל, כולל ייצור ברמה טכנולוגית גבוהה, מכירות כספים ואדמיניסטרציה.
המנהל יהיה כפוף ישירות למועצת מנהלים פעילה, והכישורים הנדרשים:
נסיון רב ומגוון בניהול תעשייתי.
שליטה מלאה בשפה האנגלית.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 1688 ת"א עבור „מנהל תעשייתי".

מנהל מלון
עם תעודות הסמכה + נסיון של 14 שנה בארץ ובחו"ל
פתוח להצעות.
טלפון — 03—932769
ת.ד. 106 נמל תעופה בן־גוריון.

לסוכנות בטוח בת-א
דרושה מזכירה
עם ידע בהדפסה
עדיפות לבעלת נסיון בבטוח
לפנות טלפון 621506

לתלם מחשבים בע"מ
דרושים
א. מנתחי מערכות
בעלי נסיון של לפחות 3 שנים בעבוד נתונים מנהלי ומסחרי.
ב. מתכנתים
בעלי נסיון של לפחות שנתיים בשפות COBOL בעבודים מנהליים ובמחשבים גדולים.
ג. נקבניות
בעלות נסיון של 1—2 שנים.
ד. נער שליח
רצוי בעל [illegible].
נא לפנות טלפונית 30726, 39419.

במפעלי פולגת
נמצאת בשלבי הקמה –
יחידת מחשב גדולה
שתשרת את ארבעת מפעלי המשלובת
למטרה זו דרושים:
1. **מנהל יחידה**
עם נסיון של 5 שנים לפחות בשטח המקצועי והניהולי ביחידה גדולה.
2. **מתכנת בכיר**
מועמדים רציניים מתבקשים לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון לת. ד. 15 קרית־גת (לידי ההנהלה).
— סודיות מובטחת —

המוסד לביטוח לאומי
נתפנתה משרת
רופא
בתל-אביב
הכישורים הדרושים: הכשרה רפואית כללית; נסיון בטראומטולוגיה או במחלות מקצוע (רפואה תעשייתית) או רפואה משפטית או רפואה ציבורית;
כושר לקיים מגע נאות עם הציבור;
כושר הבעה בכתב ובע"פ;
ידיעה טובה בשפה העברית ובאנגלית.
הערות:
א. השכר יקבע בהתאם לנתונים של המועמד
ב. קיימת אפשרות להעסקה בעבודה חלקית
ג. מילוי התפקיד כרוך בנסיעות.
את הבקשות יש להגיש על גבי טופס בקשה למשרה פנויה (מדף 2115) ולצרף רשיון ישראלי לעסוק ברפואה, תולדות חיים ופרטי נסיון.
את הבקשות יש לשלוח למח׳ כח־אדם המוסד לביטוח לאומי, שד׳ וייצמן 13, ירושלים מיקוד 94402 המועד האחרון להגשת הבקשות הוא 2.6.74

מחלבות בני ברק
כפיר בע"מ
דרוש נהג
עם ותק של 3 שנים לפחות. בעל רשיון ג׳ לעבודה מידית
להתקשר 742362 ליצחק בין השעות 8—10

דרושים
צורפים
מעולים
הנאים מוכנים למתאימים
לפנות: ש. לשר יצור תכשיטים. פינסקר 6, תל־אביב (כניסה ב׳) טלפון 54765

דרוש
מפעיל לשופל
950
טלפון 448137, 446695, 445708

למוסך סוסיתא
בתל־אביב
דרושים:
צבעי
מכונאים
טלפון 254641

דרוש
מציל
לבריכה
להתקשר או לכתוב: קב. הסוללים דאר נצרת עלית. 065—56291

דרוש עובד
עם ידיעות מכוניות בכימיה, לעבודה ביצור אמבטיות בפוליאסטר
לפנות „מירנדה" כפר גלעדי 10, תל־אביב 8—10 לפנה"צ.

מזכירת הנהלה
בעלת נסיון רב כמזכירה לעבודה בירושלים במשרה הולמת (אפשרי גם חצי משרה). טל. (02)521997

דרוש
נער שליח
לפנות לטל. 36558
בין השעות 2—4

הודעות לצבור
מכרז מס׳ 75-7/74
למכירת צאן המוקצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר
מודיעה
על מכירת כ־825 ראשי צאן ... פרטים על תנאי המכרז ... להגשת הצעות ... במשרד המועצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר תל־אביב, רחוב נחמני ... את ההצעות יש להגיש במעטפות סגורות למשרד המועצה הנ"ל. על המציעים להגיש את הצעותיהם עד יום ... 13.5.74 שעה 11.30

מכרז מס׳ 75-7/74
למכירת בקר
המוקצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר
מודיעה
על מכירת כ־450 ראשי ... פרטים על תנאי המכרז ... להגשת הצעות ... במשרד המועצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר, רחוב נחמני 52, תל־אביב. את ההצעות יש להגיש במעטפות סגורות למשרד המועצה הנ"ל. על המציעים להגיש את הצעותיהם עד יום ג׳ 14.5.74 שעה 00 ...

לחברת שלמה סלם כבלים בע"מ
מנהל עבודה
בענף עפר פיתוח
סודיות מובטחת
055—25275

לדפוס דרושים
✶ מדפיס שמינין הידלברג
✶ סדר יד
בתנאים טובים
טל. 52495

לבית חולים למחלות ... (17 ...)
דרושה
אחות מוסמכת אחראית
המשכורת על פי דרוג האחיות
תולדות חיים לשלוח בכתב אל הנהלת „בית הרופא", רח׳ גדליהו חיפה

לסוכנות לביטוח גדולה
דרושה פקידה
נסיון בביטוח חיים ואלמנטרי, כולל הדפסה עברית ואנגלית
לפנות בכתב ת.ד. 29673, ת"א

דרושות
נקבניות י.ב.מ
בעלות נסיון למשרד בתל־אביב
למשרה מלאה
על המעוניינות לפנות כלפון 251255

לחברה חיפאית דרוש/ה
מזכיר/ה מנוסה
למנהל הכללי
עברית/אנגלית — הכרחי
גרמנית — יתרון
שבוע עבודה של 5 ימים.
תנאים טובים.
שעות העבודה: 8.00—16.30
לפנות ת.ד. 4868 עבור מס. 334.

לביח"ר "דובק" בע"מ
דרושים:
1. **חשמלאים**
2. **מפעילי מכונות אוטומטיות**
על המעוניינים לפנות בטלפון בין השעות 8.00—13.00 למר אוליך טל. 784151 או בכתב לת.ד. 1469 ת"א עבור מס׳ 510.

לחברה בירושלים
דרוש מנהל חשבונות
למשרה מלאה
עם נסיון בעבודה עצמאית
לפנות טל. 33876 ירושלים

דרושים פוקדים (גברים)
לצרכי סטטיסטיקה באגד, בתנאים טובים. באים בחשבון גם פנסיונרים.
לפנות, באזור המרכז למר שלמה לבינזון, מחלקת הסטטיסטיקה, בית־אגד, דרך פ"ת 142, תל־אביב, בירושלים והסביבה, לבית המקשה, למר רמיה, בין השעות 10.30—14.30.

לחברה הנדסית
דרוש
שרטט מבנים מנוסה
לעבודה במשרדה החיפאי.
על המעוניינים לפנות לטל. 521737, 523976 בין השעות 8.00—16.00.

לבית הספר "עומרים" עומר

דרוש שרת

תנאים טובים למועמד המתאים

בדבר פרטים לפנות אל עגבר יובל מזכירות עומר. טלפון 057—77050

לחברת להב
יצרני הלבשה בע"מ

דרושים:

1. קנין
כישורים: ידע כללי בענף הקונפקציה לרכישת אביזרים.
2. מבקר מתפרות
כישורים: ידע בענף הקונפקציה ובקורת טיב; נסיון של 3 שנים לפחות; רצוי עם רכב.
3. מנהל משק
כישורים: נסיון באחזקת מפעל יצרני לפחות 5 שנים.

המעונינים יפנו לטל. 03-827102 ת"א או 02-911722.

למוסך המרכזי של חברה
ליבוא רכב נוסעים

דרוש

מהנדס מכונות

כישורים הדרושים:

נסיון מעשי של שנתיים לפחות

ידיעת השפה הצרפתית ו/או האנגלית על בוריה.

מועמדים יפנו בכתב לת. ד. 7095 עבור מס' נא לפרט קורות חיים, נסיון בעבודה דומה לכך.

FIAT

מכונות מכוניות לים התיכון בע"מ
עבור מוסכינו בתל-אביב

עם הרחבת שירותינו דרושים לנו
אנשי מקצוע בתחומים הבאים:

- בוחן־רכב ראשי
בעל נסיון רב
וכתב הסמכה לניהול מוסך
- חשמלאי־רכב
בעל כתב הסמכה
- עוזר חשמלאי
- מכונאי־רכב
בעל כתב הסמכה
- מכונאי־רכב
מכל הסוגים
- מחסנאי
לניהול מחסן כלי עבודה

בעל נסיון רב בעבודות מוסך

מועמדים רציניים העונים לדרישות הנ"ל המעוניינים להצטרף לצוות דינמי בתנאי עבודה מצויינים, מתבקשים לפנות אישית ביום שני 13.5.74 בין השעות 14.00 — 18.00 אחה"צ, למר הימוביץ רח' יצחק שדה 30 ת"א.

לחברת משמר MISHMAR

דרושים

אנשי אבטחה

לנמל אשדוד

הכישורים הדרושים:

- יוצאי צבא שעשו שירותם ביחידות קרביות
- בעלי כושר גופני גבוה
- מקום מגורים מחוץ לאשדוד
- גיל עד 45
- ידיעת השפה העברית

בודקי מטענים

- כישורים כנ"ל
- בוגרי 9 שנות לימוד לפחות

תנאים מצויינים
למועמדים המתאימים

לפנות אישית לסניפינו:

באר-שבע: רח' הפלמ"ח 83 טלפונים 057—78633/74331

אשקלון: דרך הנצחון 7/2 שכונת שמשון, טלפון 051—5155

תל-אביב: בלפור 9 טלפונים 03—281125/6

לחברה גדולה בחיפה
דרושה

פקידה כתבנית

עברית—אנגלית

נא להתקשר טלפונית 528255 חיפה.

למפעלי בלו בנד תלמה
בחיפה

דרוש

מהנדס להנדסת ייצור

הכישורים הדרושים:
בעל נסיון בעבודה מעשית
ידיעת השפה העברית על בוריה — הכרחית.
ידיעת השפה האנגלית — רצויה.

הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 707 חיפה למחלקת המנגנון.

בלו בנד תלמה

לחברת ביטוח גדולה
בתל-אביב דרושות

- כתבנית עברית
לפוליסות
- פקידה לתיקיה

שעות העבודה 8.00 עד 15.00

נא להתקשר
טלפונית 50670 או 59197.

מפעל תעשייתי בחיפה

מציע משרה קבועה

לחשמלאי

בעל הכשרה מקצועית מושלמת
ובעל רשיון כחשמלאי מוסמך.

נסיון מעשי בעבודות אחזקה הכרחי.

מועמדים רציניים מתבקשים לפנות בכתב־יד לת.ד. 4685 חיפה עבור „חשמלאי".

כפר הנער הדתי
ע"י כפר-חסידים
מיקוד 20494 טלפון: (04)952022

דרושה

אם בית מרכזת

מועמדות דתיות מתבקשות לפנות אך ורק בכתב בצרוף קורות חיים תעודות והמלצות לכפר הנער הדתי כפר חסידים 20494.

אחוד מהנדסים לפקוח ותכנון בע"מ
ירושלים, רח' עקיבא 16 א' טל. 232203

דרושים בירושלים

- מהנדס בנין
- הנדסאי או טכנאי בנין

לעבודות פקוח השוב כעירית

למפעל תעשייתי גדול ומתפתח
בענף המתכת
באזור ראשון לציון

דרושים

1. מחסנאי בכיר —
— נסיון של 5 שנים כמנהל מחסן, רצוי מצה"ל בכירים, או גופים אפסנאיים יוצאי צבא.
2. מחסנאי עוזר —
— נסיון של שנתיים, אפשרות לקידום קיימת תוך כדי עבודה.
3. מנהל יחידת אקספורט —
— נסיון באריזות מוצרים גמורים והצי גמורים. הבנה מכנית בנגרות ונסיון בניהול צוות עובדים.
4. מנהל משמרת —
— נסיון של 5 שנים בניהול צוות עובדים. בוגר בי"ס בכיר במקצועות מסגרים או חשמלאים.
5. מכוון מכבשים —
— עם נסיון של שנתיים לפחות.
6. חרטים —
— עם נסיון של שנתיים לפחות.
7. מסגרים —
— עם נסיון של שנתיים לפחות.
8. צבעי מתכת —
— עם נסיון של שנתיים לפחות.

העבודה: 5 ימים בשבוע

שכר העבודה בתנאים טובים ניתנת לפי יכולת של העובד.

לפנות לת.ד. 425 ראשון לציון עבור „מנהל כח אדם"

לדפי זהב
דרוש

קופאי

— בעל ידע בהנהלת חשבונות

5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות בכתב לת. ד. 33023 תוך ציון נסיון קודם.

קרן הנגב
שד' שאול המלך 35 ת"א ת.ד. 33145

לבית בן־גוריון בתל־אביב,
אשר ישמש כמוזיאון וספריה לעיון ומחקר

דרוש מנהל הבית

אנשים בעלי נסיון וכישורים התואמים תפקיד זה, יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 33145.

דרוש/ה בדחיפות

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת

למשרה מלאה

לפנות:
ארויו פרסומאים בע"מ
טלפון 281179, למועד פגישה
סודיות מובטחת

למשרד מהנדסים בירושלים
דרושים

שרטטים מנוסים

לקונסטרוקציות בטון מזוין
עבודות עפר וכבישים

לקביעת ראיון — טלפון 02—528389

לחברת ביטוח גדולה
דרוש/ה

1. מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
בעל/ת נסיון ושליטה בשפה האנגלית
2. כתבנית
בשפה האנגלית

נא לפנות בכתב לת. ד. 927 תל־אביב לציין קורות חיים ונסיון

למפעל קונפקציה
מן הגדולים בארץ

דרוש

מנהל מכירות ראשי

רק בעלי נסיון של מספר שנים
בניהול מכירות בהיקף ארצי
עם צוות אנשים גדול
(רצוי בענף)

יפנו לת. ד. 21095 ת"א, תוך ציון קיצור תולדות החיים, השכלה ונסיון קודם בעבודה, עבור: „מנהל מכירות"

למשרד רואי חשבון
דרושים

בוחנים מרכזים

עם נסיון בעבודה

אפשרות התמחות

לצלצל: 03—57946

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד

למתקן השפופרות
דרושים:

- מהנדס אלקט'
לפיתוח מערכות בדיקה הפיקודיות במתחים גבוהים.
רצוי נסיון במיקרוגל.
- טכנאי אלקט'
לעבודות פותחה של צוות בדיקה.
רצוי בעל רקע במיקרוגל ובספקי כח למתח גבוה.
- טכנאי אלקט'
לעבודות מדידות ואחזקה של ציוד מתקדם.
דרוש ידע בספקי במיקרוגל ובספקי כח.

על המעונינים לפנות בכתב להנהלת התעסוקה של „אלתא" אשדוד.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על משרות פנויות כדלקמן: —

במסגרת התחנה לחקר הבניה

1. טכנאי—הנדסאי
לבצוע עבודות מחקר בשטח הבניה.
נסיון קודם אינו הכרחי.
מכרז מספר 45/74.
2. עובד טכני – לבורנט
לבצוע עבודות מחקר בשטח הבניה.
נסיון קודם אינו הכרחי.

מכרז מספר 46/74.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות, בצרוף קורות חיים והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון — חיפה — 32000 — עד יום ו' 17 במאי 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

לקונצרן תעשייתי גדול
בענף הטכסטיל

דרוש:

מנהל חשבונות בכיר

הנתונים: מנהל חשבונות כדרגה אי מתמחה בראיית חשבון. נסיון בעבודה במפעל תעשייתי.

לפנות בכתב לת.ד. 29038 ת"א
תנאים טובים למועמד המתאים

— סודיות מובטחת —

למלון חדש
שעומד להיפתח בבת-ים

דרושים

1) עוזר/ת למנהל חשבונות.
2) מלצרים/יות.
3) עוזרי טבחים.
4) פקיד קבלה לילה.

נא לכתוב לת. ד. 3240 בת־ים, עבור מלון

למלון מנדרין (ת"א)
דרושים

1. מנהל עבודה
2. מחסנאי
השולט בשפה האנגלית

תנאים טובים
העבודה בשטח הבניה של המלון

להתקשר: טל. 625955 (ת"א)

אלקטרה

אלקטרה תעשיות (1970) בע"מ

למפעלנו החדש בראשון לציון

דרושים

1. מנהל חשבונות —
לנהול מדור שכר של המפעל
2. פקידה כתבנית —
ידיעת האנגלית רצויה
3. שרטט מכונות —
לתכנון ושרטוט ביחידת מחקר ופיתוח
בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון ולאחר שרות צבאי
4. עתד (מקדם אספקה) —
בעל נסיון באירגון ונהול משא ומתן עם ספקים, רצוי קצינים אפסנאיים יוצאי צבא בדרגה בכירה, רב סרן.

העבודה: 5 ימים בשבוע

לפנות אישית או טלפונית למפעל / כח אדם, רח' יוסף ספיר 1 אזור התעשיה ראשון לציון, טלפון 948958; 868133.

לפנות בכתב ת.ד. 425 ראשון לציון,
עבור „מנהל כח אדם".

לחברה ארצית בענף שרותי-רכב
דרושים לסניף ת"א

אנשי מכירות בכירים
מכונאי (כמנהל-אחזקה)
מנהל-חשבונות
מזכירה בכירה

נא לפנות בכתב-יד, בצרוף קורות-חיים ונסיון קודם אל: ת"ד 32067 ת"א 61320
בציון המשרה המבוקשת

סודיות מובטחת

למלון גדול
בירושלים

דרושים: —

- מנהל(ת) חשבונות
- עוזר(ת) למנהל חשבונות

(מתלמד או מתלמדת)
למשרה מלאה
נא לפנות: ת.ד. 2461 ירושלים או טלפון (02)30201 בציון קורות חיים ונסיון.
— סודיות מובטחת —

דרוש
מנהל חשבונות
לנהלת משרד מכני
ואינוונטריזציה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
נא לפנות ת.ד. 16242 ת"א עם פרטים מלאים ומשכורת מבוקשת.

לחברת יבוא
והפצת ספרים
דרושים פקידים כלליים
עם ידע של שפה למכירה ועריכת חשבונות ללקוחות
מועמדים רציניים יפנו לסוכנות סטימצקי,
דרך פתח תקוה 19 (יהודה).

מוסד הטכניון
למחקר ופתוח בע"מ

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
במסגרת המרכז לתהליכי עיבוד ומכונות כלים

חרט למעבדה לתהליכי עיבוד.

בעל וותק של 3 שנים בעבודות חריטה.
מכרז מספר 43/74.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות, בצרוף קורות חיים והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום ו' 17 במאי 1974, בציון מספר המכרז המתאים.

ל"ידיעות אחרונות",
מחלקת המודעות
דרושה

פקידה-קופאית

לפנות להדר 108, יהודה מוזס 5, ת"א

משוחררי צהל,

תפקידי שמירה בחיפה
עבודה מיידית
היקף עבודה ל־3—6 חודשים.
טלפון 234246 רחוב בארי 7 ת"א

מ. ט. קולטון בע"מ
דרוש

סוכן מכירות

בענף מוצרי חשמל,

נתונים:

- בעל נסיון מכירות בענף
- בעל רכב פרטי

נא לפנות טל. 875484 תל־אביב, או בכתב: שביל המפעל 3, קרית־המלאכה ת"א

מתפנה משרת

מזכירת מנכ"ל חברה

הכישורים הדרושים:

- שליטה בעברית ואנגלית על בורין כולל הדפסה ונסיון בניהול משרד.

על המועמדות לפנות בכתב־יד בציון פרטים אישיים לת.ד. 1514, ת"א ולציין עבור „מזכירת מנכ"ל" עד ליום 19.5.74.

למוסד למחקר ופתוח

דרושות בחורות

לעבודה במכשירי פיענות אוטומטיים

- הכישורים הדרושים:
1. תעודת בגרות
2. ראיה טובה
3. מועדפות בעלות ידע בניקוב IBM ועיבוד נתונים ובעלות ידע במתמטיקה
- המועמדות הנבחרות יתבקשו במיבחן קצרה במקום העבודה.

המעוניינות תפנינה לת .ד. 7057 תל־אביב, בצירוף תולדות חיים עבור ב.א.

KETER PUBLISHING HOUSE JERUSALEM LTD.
P.O.B. 7145, JERUSALEM

requires
TRANSLATORS
from DUTCH into ENGLISH
in the humanities and science
for a large-scale encyclopedic project
on a free-lance basis

Only qualified persons holding University degrees in the above fields with a perfect command of English are invited.
Please apply in writing indicating field of specialization, experience in translation and the time available for translation.

למפעל תעשייתי בבת־ים דרוש

מנהל חשבונות

רצוי בעל ידיעה בהכנת שכר עבודה.

נא לפנות בציון קורות חיים ומשכורת מבוקשת לת. ד. 1696 ת"א, עבור „מנהל חשבונות".

אלגים בע"מ

נס-ציונה · ת.ד. 201 · טל. 958894

לרגל הרחבת המפעל

דרושים

201 — טכנאי אלקטרוניקה
להכנון קדם ייצור, רצוי נסיון בצ"ד צבאי.
202 — טכנאי מכונות
להכנון קדם ייצור, רצוי נסיון בצ"ד צבאי.
203 — טכנאי ייצור
לתכנון קדם ייצור, רצוי נסיון בצ"ד צבאי.
204 — פקחי ייצור
דרוש נסיון בענף האלקטרוניקה.
205 — רכזי פרויקטים
דרוש נסיון של שנתיים לפחות בענף האלקטרוניקה.
206 — עובד לבית מלאכה מכני
בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות או מכונאות, עבד שנתיים אחרי שרות צבאי. נסיון קודם לא דרוש.
207 — פקיד טכני
רצוי נסיון באלקטרוניקה.
208 — אלקטרונאים
דרוש נסיון של שנתיים לפחות. נסיון בצ"ד צבאי רצוי.
209 — עובדי(ות) ייצור
נסיון של שלוש שנים לפחות בצ"ד צבאי.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
מועמדים יפנו לת.ד. 201 נס־ציונה בציון פרטים אישיים ונסיון.
או טלפונית ל־958894, 767565.
— סודיות מובטחת —

مكبرا من الأصل

هكذا من الأصل

שני אחים שנפלו במלחמה הובאו למנוחות

(ע.). שני אחים, נפתלי ואשר סידר, שנפלו במלחמת יום הכי־פורים בסיני, הובאו אתמול, למנוחות בקבוצה כשמר השרון.

בהלוויה השתתפו הרב הראשי ל־צה״ל, אלוף מרדכי פירון, בני ה־משפחה, חברים לנשק ביחידה שמ־רין. לפי בקשת ההורים לא נישאו הספדים.

רב סמל נפתלי (24) נעדר עד ל־אחרונה, ורק עתה נתגלתה גופתו. היא נפל בעת שהיה בסיירת מר־ליאום. לפני שנה לכה הנדסת חש־מל בטכניון.

אחיו, סגן אשר (21) היה בסיירת סדיר, בקורס קצינים. שני האחים, ילידי הקיבוץ, היו אנשי שריון. השאירו אחריהם הורים, דב ו־חיה, ואחות, יונה.

שביט מציע מועצה לאומית עליונה למשק ליד הממשלה

מעלה הצעות לארגון המשק בשעת חירום

מאת סופר „הארץ" לענייני כלכלה

הצעה להקים מועצה לאומית עלי־ונה למשק שיוקנה לה מעמד סטא־טוטורי מוגדר ואשר תהיה זרוע ממלכתית־ציבורית ליד הממשלה, הובאה אתמול למועצה הכלכלית המ־ייעצת שליד ראש הממשלה על ידי מ״מ נשיא התאחדות התעשיינים, מר א. שביט. בראש מועצה זו, הציע, יעמוד שר האוצר והבריאה, 7—9, יהיו נציגי הסקטורים העיקריים ב־משק. מועצה זו צריכה להיות בעלת מעמד וסמכויות בתחום המשק הנוגע המועצה לבטחון לאומי בתחום ה־בטחון.

מר שביט העלה מספר הצעות ל־ארגון המשק לשעת חירום, בהד־גישו כי כבר עכשיו צריך להתכונן למלחמה הבאה.

כח אדם בשעת חירום

בדברו על בעיית כח אדם בשעת חירום הציע מר שביט להתקין תקנות שיופעלו לאלתר עם הכרזת שעת חירום, כדי להגביר את הפריון וה־תפוקה. בין ההצעות: הנהגת שעון חורף או קיץ עם הכרזת מצב חירום כדי לנצל כירב שעות האור; הנהגת שבוע עבודה כוארכה, חובת עבודה לגילאים הפטורים משירות בטחון, חובת עבודה במשמרות בסוגי ייצור ושרותים מסויימים וחובת עובדים בניידות בתוך המפעל ובין מפעלים בהתאם לצרכי המשק. סוגי עובדים מסויימים, כאנשי מפתח, יש לרתק למפעליהם גם במפעלים שלא הוכ־רזו חיוניים. כן יש לקבוע שיחרור בראש מצה״ל של אנשי מפתח מ־סויימים.

הוא הציע להגדיר מחדש אילו הם המפעלים החיוניים בהתאם למשך תקופת החירום, ולכלול בהגדרה זו מפעלים הדרושים לקיום המשק, מפעלים המספקים אורח חיים סדיר, מפעלי יצוא מובהקים ומפעלים באי־זורי פיתוח.

הצעה אחרת היתה להקים קרנות חירום שבהם ניתן יהיה להעניק אשר־אי למפעלים כדי להבטיח המשך פעולתם.

צו מניעה נגד גניגר

מאת סופר „הארץ" בחיפה

בית משפט השלום בבית שאן הו־ציא אתמול צו מניעה זמני נגד קבו־צת גניגר, האוסר עליה לשנות את פני הקרקע באורשת מרים המכונה „היער המכושף". צו המניעה הוצא לבקשתו של מר משה ברש מחיפה. לדבריו נקטו חברי הקבוצה בימים האחרונים אמצעים שונים כדי למ־נוע ביקורים המוניים באתר.

בין השאר הציפו חלקים של כביש הגישה וכיסום חול ובעפר את אחת הגבעות עליה נגלו „תופעות יוצאות דופן".

פנקס הבוחרים החדש לכנסת לעיון הציבור

(ל.ע.מ.) פנקס הבוחרים החדש לכנסת, אשר יכנס לתוקפו ב־3.8.74, הוצג אתמול לעיון הקהל ב־1021 לשכות עליה ומירשם של משרד הפנים ובמשרדי הרשויות המקומיות.

בפנקס הבוחרים החדש נכללים גם 65,000 בוחרים חדשים והוא מו־נה כ־2,084,204 בוחרים. הפנקס יד־צג לעיון אזרחי המדינה עד ה־19 במאי שנה זו. כל מי שלא נכלל בפנקס הבוחרים רשאי להגיש ערר על גבי טופס מיוחד עד 25 לכאי שנה זו, בלשכות העליה והמרשם של משרד הפנים.

אחד משובתי הרעב ליד בית ראש הממשלה, מר דב יפפי, נבדק על ידי רופא ביום הרביעי לשביתתו. (תצלום: י.פ.פ.א.)

הרקע לשביתה בכבלים וחוטי חשמל

התפרעויות קבוצה קטנה של מסגרים וחשמלאים

מאת סופר „הארץ" בחיפה

הרקע לשביתה בכבלים וחוטי חש־מל במפרץ חיפה הן הפרעות בעבר זה התפרעויות של קבוצה קטנה של מסגרים וחשמלאים שטענו כי ההוספות שקיבלו בשל דירוג מק־צועי, אינן מספקות אותם. עובדים אלה משתכרים בין 1,500־2,000 ל״י נטו לחודש — נמסר אתמול מטעם הנהלה המפעל שבו הוכרזה שלשום שביתה על־ידי מפ״ת.

קבוצת עובדים זו חסמה משך כמה ימים את הכניסה למשרדי החברה ומנעה בכוח מעובדים בכירים את הכניסה למשרדיהם, נאמר בהודעה. הפועלים המתפרעים פוטרו והוסכם כי ההנהלה תחזירם לעבודה וכן ביום ייערך בירור משמעתי בפני בורר יחיד. אולם ההנהלה אינה מוכנה, לפ־ני קיום הבירור, לשלם לאותם הפו־עלים, כתביעת מפ״ת, את השכר בעד התקופה שלא עבדו, אלא להע־ניק להם סכום שווה בהלוואה, ובש־כך נמשך הסכסוך, נאמר בהודעה ההנהלה.

" תשועת ישראל תבוא על ידי נביאים, לא על ידי דיפלומטים."

אחד העם

חכמת חיים

בעווה ב־

ארדע

חברה לבעוות בע״מ

פרופ׳ שאודינישקי על בעיית הרעש:

כשבחור אומר לחברתו דברים אינטימיים - כל הרחוב שומע

מנוע הג'מבו שתוכנן למניעת רעש, שקט מהבואינג 707

מאת אדר קיסרי סופר „הארץ"

„בישראל אין מתקינים בדרך כלל הגנה אקוסטית מפני רעש כאשר מתכננים מיבנים ורבות התלונות ה־מגיעות אלי על מיטרדי רעש" — אמר אתמול פרופ׳ ל. סאודינישקי, ראש המחלקה לאקוסטיקה שימושית בטכניון ומדען בעל שם עולמי ב־שטח זה.

פרופ׳ שאודינישקי, שהירצה בכנס המדעי החמישי של האגודה היש־ראלית לאקולוגיה במלון שרתון, גם מתח ביקורת על שאין אנו מקנים ל־ילדינו את ערך השקט. „הייתי מת־חיל זאת עוד בגנון", אמר, והוסיף: „אנו חיים בקולוניה אוריינטלית ר־ים־תיכונית. אצלנו, כאשר בחור או־מר לחברתו דברים אינטימיים — כל הרחוב שומע. מי שרוכש ביש־ראל דירה לרוב מזלזל בדרישות ה־אקוסטיות לגביה".

„משרד הבריאות תבע פשרות"

הוא ציין כי היה עליו להילחם ב־נציגי משרד הבריאות בשעת דיוני הוועדה להתקנת תקנות בחוק למני־עת מיפגעים (חוק כנוביץ) שתבעו ממנו ללכת לפשרות על חשבון ברי־אות האדם. „תבעתי", אמר, „כי לא רק באיזור מגורים, אלא גם באיזור מגורים או תעשייתי מגיע לכל אדם, בשעות הלילה, שקט מינימלי, שיוכל לישון כיאות ולא תיפגע בריאותו. נקודת המוצא חייבת להיות כי מגו־רים קיימים למען האדם ולא להיפך. אדריכל, שאינו רוצה להתחשב ב־דרישות האקוסטיות יקים אנדרטאות ולא בתי מגורים".

במנוע הענק השקט

בדברו על בעיות רעש המטוסים הדגיש כי תיכנון מנוע שקט לא רק מונע מיפגעים, כי אם גם חוסך אנרגיה. „הג'מבו הענק, שמנועו תוכ־נן למניעת רעש", אמר המדען, „מ־קים פחות רעש מבמטוס בואינג 707, על אף העובדה שהאחרון קטן בהרבה מהראשון".

תמיר: התקדמות רבה

(ע.). הכנס, שהשתתפו בו 300 מדענים, נפתח אמש בדברי יו״ר ח״כ יוסף תמיר, יו״ר ועדת הפנים והא־קולוגיה של הכנסת, שציין כי חלה התקדמות רבה בעבודת הגומלין בין הקהילייה המדעית לבין בית המחו־קקים באשר לעניני הפנים של המ־דינה, ובעיקר בסוגיית האקולוגיה.

יש לציין בצער, אמר, שממשלות ישראל עד כה לא נתנו תשובות הול־מות לבעיות האקולוגיות ופנה אל מי שירכיב את הממשלה הבאה ב־הבעיה לא להתעלם יותר משאלות איכות הסביבה, והצורך בכינון מש־רד מיוחד שיענה על הצרכים בני זמננו.

שיפור נוסף במצב שזר

מאת סופר „הארץ" בירושלים

שיפור נוסף חל אתמול במצב בריאותו של נשיא המדינה לשעבר זלמן שזר, המאושפז בהדסה בירו־שלים.

מר שזר לקה בדימום באיזור ה־קיבה ולפני יומיים הוגדר מצבו כ־רציני. אלא שכאמור חלה הטבה ב־מצבו ואתמול חל שיפור נוסף. רופ־איו של מר שזר לא התירו שלשום ואתמול לאיש לבקר אצלו.

פרופ׳ אהרן ברק דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית

אהרן ברק (38), פרופסור למש־פט מסחרי בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית, נבחר לדי־קן הפקולטה. הדיקן היוצא הוא פרופ׳ ש. ז. פלר.

יהושע בר הלל, פרופסור בלוגי־קה ובפילוסופיה של המדעים ב־אוניברסיטה העברית, נתמנה כחבר חוץ של האקדמיה למדעים בפינ־לנד.

יו״ר ועידת הנשיאים:

נברר התבטאות קיסינג'ר על יהודי סוריה

(ע.). שר החוץ הנרי קיסינג'ר הבטיח לנו, כי אחרי שובו מן ה־סיור באיזור ההיכון בכל להיפגש עמו ואז נוכל לדעת פרטים נוספים. בהזדמנות זו נברר את פשר התב־טאותו כי הבעיה של יהודי סוריה היא ענין פנימי של ארץ זו — אמר יו״ר ועידת הנשיאים של האר־גונים היהודיים בארה״ב, הרב ד״ר ישראל מילר, במסיבת עתונאים ש־קיים אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב.

הרב מילר אמר, כי שר החוץ האמריקאי הסביר לחברי ועידת הנ־שיאים את פשר הצבעת ארה״ב במו־עצת הבטחון וכי הנוכחים הביעו את מורת רוחם מצורת ההצבעה וציינו בפניו כי אין ההסבר מספק אותם.

בתשובה לשאלות שהוצגו על ה־התבטאויות של קיסינג'ר בענין יהודי סוריה, אמר ד״ר מילר, כי השאלה תתברר בפגישה הקרובה של ועידת הנשיאים עמו.

ד״ר מילר אמר, בתשובה לשא־לה, כי מדיניות החוץ של ארה״ב מבוססת על קיומה של ישראל חז־קה ושר החוץ הנוכחי מנסה לקיים את המדיניות הזאת.

דירה זו יכולה להיות שלך

דירת שיכון עובדים
בת 2 חדרים
במרכז הארץ
שיכון עובדים בע״מ
חברת הבניה
הגדולה והותיקה
שזכתה בתואר
המוצר הנבחר
לענף הבניה 1974

שיכון עובדים

דירה זו תוגרל
במבצע פרסים ענק של
הלוח הכפול

פרסם גם אתה
בלוח הכפול
ותשתתף
בהגרלת
הפרסים
הגדולה

תנועת הידידות ישראל — ברית המועצות

בשבת 11.5.74 בשעה 10.00 לפנה״צ תערך ביער מ״ש הצבא הסובייטי בהרי ירושלים

עצרת נצחון על הנציזם

בהשתתפות משלחת מברית המועצות
ופיקניק המוני בחיק הטבע

ידידות עם ברית המועצות — אינטרס לאומי היוני־ליבראל

נורית קיש   זיגמונד נוטקביץ

נשואים

תל־אביב, י״ז אייר תשל״ד   9.5.1974

דליה קורדובה   פנחס רוטנברג

נישאים

החופה נערכה בחוג המשפחה

צהלה, 9 במאי 1974

נעה (לבית דנובסקי) ואבינועם כהן

מודיעים בשמחה על
הולדת הבן
אח לתמר, נירית ויובל
הברית נערכה בחוג המשפחה

8.5.1974

אורנה לבית יער ודני הופיין

חובקים בת
רוני
אחות לנימרוד

אל קוראי „הארץ" בארה״ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד העתון בניו־יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים, קבלת מודעות מכל הסוג ל„הארץ" ול„הארץ שלנו":

...el Communications Inc.
...0 East 59th Street
...w York, N. Y.10022
...l. 421-5547.

נציגים בלעדיים של „הארץ" בארה״ב ובקנדה

הפעם בדרך האויר

QUICK
No. 20
הוצאה מיוחדת

AUSFUEHRLICHER
TEXT- u. BILDBERICHT
im Zusammenhang mit d.
Rueckritt d. Bundeskanzlers
Willy Brandt

להשיג בכל מקום ביום ו׳, 10.5.1974

נא הזמן בהקדם בקיוסק שלך

סוכנות ברונפמן בע״מ

Reader's Digest
AMERICAN EDITION
Issue March 1974
* What You Must Do In A Medical Emergency
* Have Fun! Join The Handcrafts Boom
* Italian Cooking
Sole Distributor
סטימצקי

NEW FONTANA
PAPERBACKS
* Letter To Soviet Leaders — Alexander Solzhenitsyn
* Golden Soak — Hammond Innes
סטימצקי

מחפש
דירה
פנה אלנו

לין־דר
חברה לנכסים והשקעות בע״מ ירושלים
רח׳ שמאי 12 ב, ירושלים
טל. 02/233778; 02/221937
תל־אביב.
רח׳ גורדון 11, טל. 03/233144
סניף גבעתיים
הרצוג 11, טל. 765187, אחה״צ

לחברת „ויטקו" ביגיקלים בע״מ
ולמנהלה הכללי —
מר לובליני
עם זכיתכם בתואר
„יצואן מוסמך"
שלוחות ברכותינו הלבביות
עלו והצליחו
החברה הדרומית לשיווק בע״מ
ברונו לנדסברג

* 2 דירות
בנות 3½ חדרים
חברת שיכון עובדים בע״מ
* 10 מכוניות
* 20 מקלטי טלויזיה
* 3333 פרסים בהגרלת
האגודה למען החייל
תשל״ד

הבילוי הלא נורמלי

הוא כמובן ביקור באלחוט. אתה משוטט בחנות התקליטים הגדולה בארץ, מדפדף במבחר העצום, מאזין לכל תקליט העולה על דעתך ומבלה את זמנך בנעימים! אינך חייב לקנות דבר.
אך אם תחליט לרכוש תקליט בוודאי שתופתע:
אצלנו עדיין המחירים הישנים!
אך כמובן שהמלאי מוגבל וכל הקודם זוכה!
זאת ועוד. מבחר משגע של אריכי נגן קלטים וקלים במחירים משוגעים, כגון:
במקום 24.90 12.90 תקליטי ילדים 2.50
התכבד אצלנו לשעה קלה, וקנה לידידך שי במחיר פרסומת.
הפרדה (סטריאופונית) והנתקות (מצרות חיוסיום)
עם תקליט מאת אלחוט!
רחוב אבן גבירול 21, תל־אביב

Versailles
ת״א, רח׳ אבן גבירול 14, (הכניסה דרך התנוין) טל. 256910

הזדמנות לרכוש את רהיטי היוקרה של איטליה במחירי הנחה גדולים לרגל חיסול המלאי

נותרו סטים בודדים של כורסאות וספות

חליפות
קיציות
לגבר
דגמים
אקסקלוסיביים
אצל
שנידמן
3 קומות של אופנה
דיזנגוף 128 ת״א

לידידינו

פולה ושלמה זבלודוביץ

לנשואי בתכם
רבקה עם בח״ל
מיטב איחולינו

בית כור

החברה להגנת הטבע
רח׳ השפלה 4 תל־אביב

ממשיכה בהרשמה לטיולים
ליוגוסלביה
תאריך יציאה 7.6.74 ל־29 יום.
לאפריקה
תאריך יציאה 27.7.74 ל־30 יום.

פרטים והרשמה במשרדי החברה, מחלקת טיולי חו״ל ובטלפונים 5—35063, 34786, 31765

בסיוע אומיר מורס

פרסים: 3 טיסות לרומניה.

בזאר בינלאומי בשופרסל

שבוע הספר העברי

ביום שלישי
כ״ב באייר תשל״ד 14.5.74
יתחיל

הכל בכל בלוח
בלוח הכפול
5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
21, 22, 23
ובמוסף „הארץ" עמ׳ 31
הלוח הכפול

הארץ
יום ששי, י"ח באייר תשל"ד
10 במאי 1974

...לים: רח' החבצלת 2, 224245-6, ת.ד. 273; רחוב נורדוי 20; 661166—8, ת.ד. 5259
בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קווים) ת.ד. 233
...ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 82

הליכוד ומפלגותיו

הות כהצלחותיו של הליכוד היא בכך שהתקבל מייד עם הקמ־ יטוי טבעי של מגמה המשותפת לכל מרכיביו: מאות אלפי ים שהצביעו בעד הליכוד בבחירות האחרונות, הייבו בדיעבד קמתו, ואם חבר הכנסת אריאל שרון יכול להתברך ביוזמתו ך בעבר, הרי זה משום שהסיסמה של העמדת „ליכוד מול " נקלטה בציבור. העובדה שבתוך הליכוד נוסיפות מפלגות לשמור על עצמאותן הארגונית ועל מוסדותיהן הנפרדים גורעת מההתרשמות הציבורית שהליכוד פועל במישור הפו־ ביטוי אחידה.

כן נראית קריאתו של מר שרון „ללכד את הליכוד" כבלתי־ . אפשר כי ימצאו אוהדי הליכוד — צעירים וגם לא־צעירים — ים להיות פעילים למענו לא רק לקראת הבחירות וביום הקלפי כל ימות השנה, אך אינם מוצאים את מקומם בתוך תנועת ת, המפלגה הליבראלית, המרכז החופשי, הרשימה הממלכתית, צאי תנועת העבודה הדוגלים בארץ־ישראל השלמה. לאלה יצור מסגרת נוספת שתוכל להשתלב בתוך המיבנה הפאדרא־ של הליכוד: הריסת המבנה הזה, בדרך של ביטול המפלגות בות, עלולה לדחות פעילים במספר רב יותר מזה שהיה מצטרף לראשונה ומבחוץ.

ורדת המחיצות שבין המפלגות השונות, כתוצאה טבעית צות בפעילות פרלמנטארית והסברתית, לא מן הנמנע שתכשיר ות השנים את הקרקע להפיכת הליכוד למפלגה אחידה. אך תם לנסות לדרבן תהליך שנזקק לזמן ממושך כדי שיתקבל יך אורגאני. גם מי שנוטה להעריך שהמוני הבוחרים הבלתי־ זיים הם אלה שעליהם נבנתה הצלחת הליכוד בבחירות, יותר על חברי המפלגות המאורגנים, ייטיב לעשות אם לא ימעט צת המנהיגים המסורתיים על המונים אלה ובמישקלן של רות המפלגתיות. לא בזכות ניפוצן יוכל הליכוד להתקדם.

חבר הכנסת שרון הוסיף כוח משיכה לליכוד, אך עליו ללמוד פעולה עם ראשי המפלגה אליה בחר להצטרף. הפופולאריות ית שלו אינה הנכס היחידי של הליבראלים, אשר — עם כל זות והליקויים הדבקים בהם — נשענים גם עתה על שורשים ר. הישגי הליכוד בבחירות האחרונות הם במידה רבה פרי ה מצד המוני הבוחרים שמנהיגי המפלגות מהן הוא מורכב סוגלים לעבוד כצוות. ציבור זה אינו ממתין בקוצר רוח לביטול גות האלה, ואין בתוכן מי שמצר את צעדיו של מר שרון, כל הוא נכון להשתלב ביניהם. נסיונות להשתלטות אישית, יעוררו התנגדות ויגרמו נזק לא רק למפלגה אחת אלא לליכוד כולו.

האיזון העדין הופר בקנדה

הכגיפה הבינלאומית של משברים ממשלתיים פקדה גם את . לראשונה בתולדות המדינה נפלה הממשלה בהצבעת־אימון התקציב, וראש הממשלה פייר טרודו הוליך לדרוש פיזור הפרלמנט ועריכת בחירות חדשות בראשית יולי.

כורשי המשבר הנוכחי צמחו כתוצאות הבחירות הקודמות לפני כשנה וחצי. המפלגה הליבראלית של מר טרודו זכתה ב־10 מושבים בבית הנבחרים בתוך 261, בעוד השמרנים זכו ב־10 מושבים. מר טרודו הקים ממשלת מיעוט שנשענה על תמיכת חברי המפלגה הדמוקראטית החדשה. אך בהצבעה אור ליום ה' צרפו הדמוקראטים החדשים אל השמרנים ואף דרשו שההצבעה תב הצבעת אימון — והפילו את הממשלה.

מר טרודו נמצא צבוט, בעצם, בין הפטיש־השמאלני והסדן ני, על רקע שורה של בעיות כלכליות וחברתיות. השמרנים בדו לתקציב המוצע משום שכלל תוספת מס מיוחד של 10% על זי חברות כחלק מצימצום הלחצים האינפלאציוניים, מימון הגידול 26% בהוצאות הממשלה לעומת התקציב הקודם. השמרנים טענו ומס החדש היה מקטין את ההשקעות במשק וגורם מיתון.

הדמוקראטים החדשים טענו לעומת זאת שהתקציב החדש — משלה בכלל — אינם עושים מספיק לבלימת האינפלאציה ולהגנה בעלי ההכנסות הקטנות והקבועות. הם דרשו הנהגת פיקוח מחי־ על שורה ארוכה של מוצרים, עידוד בניה לשכבות מעוטות־ ת, קביעת תיקרה של 6% על משכנתאות ורפורמה מרחיקת לכת שיטת מס הכנסה כדי להגדיל את נטל המסים על בעלי ההכנסות ות.

עתה אי־אפשר היה עוד לגשר בין דרישות השמרנים לדרישות הדמוקראטים החדשים. הפלת הממשלה ופיזור הפרלמנט הפכו בלתי נים כאשר התברר שגם השמרנים וגם הליבראלים מאמינים בחירות חדשות יצליחו להשיג רוב, בעוד הדמוקראטים החדשים ינים שדווקא להם צפויה תוספת כוח הפיכתם לגורם רב השפעה יניות הקנדית.

פרידה מהמכסימאליזם

הסכמי הפרדת כוחות אינם סוף־פסוק במערכה הפוליטית

מאת פולס

תשומת הלב מתרכזת בימים אלה במגעים המתנהלים בינינו לבין סוריה, באמצעותו של ד"ר קיסינ־ג'ר, במגמה להשיג הסכם להפרדת הכוחות בחזית הצפון. האירועים ה־אקטואליים גוזלים את מלוא המא־מץ המחשבתי; אולם טוב נעשה אם לא ניגרר אחרי הפתיון הגלום בהנחה שנצא פטורים מכל הדאגות אם תושג מטרה זאת. כדאי שנזכור גם היום מה שכתוב בהחלטת מועצת הבטחון 338 מן ה־22 לאוק־טובר, 1973. במסמך זה, אשר יש־ראל הצהירה על קבלתו, נאמר ב־מפורש כי „בד בבד עם הפסקת האש, על הצדדים להתחיל במשא ומתן, תחת חסות מתאימה, תוך כדי־ נה לכונן שלום צודק ובר־קיימא במזרח התיכון".

אומנם הפסקת האש בחזית הצפון עדיין מאתנו והלאה, ואין זה סיחור שנצביע על העובדה שגם בחזית ה־דרומית לא נשתררה הפסקת אש של ממש, לפני שהושג „הסכם שש הנקודות" (ביום ה־10 בנובמבר, 1973) ובסופו של דבר, במחצית ה־שניה של ינואר 1974, „הסכם ה־הפרדה" שנועד להגשים הלכה ל־מעשה את הוראת סעיף 2 שבהסכם שש הנקודות.

✱

המאמץ הדיפלומאטי הנעשה עתה לגבי חזית הצפון רק נועד להדביק את הפיגור שהתעקשותם של הסו־רים גרמה לו. ועדיין אין ודאות שהפיגור אמנם יודבק בימים הקרו־בים. אך אם, ככלות הכל, תושג הפרדת כוחות גם בחזית הצפון — ועם כל הזהירות הדרושה, אין לבטל אפשרות זו — ייצב המצב הצבאי בינינו לבין סוריה כפי שיוצב, ב־דומה לעת עתה, בינינו לבין מצ־רים.

אך כשם שצריך להדגיש את זמ־ניות הייצוב הזה לגבי חזית הדרום, כן אין בסיס להנחה שהמערכה ה־פוליטית שלנו תסתיים עם הפרדת הכוחות בין ישראל ומכונה „ב־צפון־כזות". החלטת מועצת הבטחון 338 מוסיפה להתקיים, ולא כהלכה ואין מורין כך, אלא כביטוי ל־מגמות פוליטיות אשר שתי מעצ־מות־העל שותפות להן.

עדיין יקנם בינינו הרדים להא־מין כי נוכל לחמוק מלהישמע ל־החלטת 338, כפי שעלה בידינו ש־לא לקיים החלטות יזרונות קודמות של עצרת האו"ם ושל מועצת ה־בטחון; או שהערבים יעזרו לנו על ידי התעקשות קיצונית, דוגמת זו שגילו בוועידת לוזאן בשנת 1949 כאשר למעשה שיחררו אותנו מן הצורך למלא אחרי המבחנו שנר־שה. למספר פליטים — עד למאה אלף — לחזור למקומות מגוריהם שנטשו במלחמת העצמאות.

מרבית הסימנים מעידים שמדי־נות ערב השכילו ללמוד שהתעק־שות קיצונית אינה משתלמת להן, ואשר למעצמות־העל, אין הן פוע־לות תוך תמימות דעים כמו בעצרת האו"ם בשנת 1947 ולא כמו בנו־במבר, 1956 — אך הן פועלות מ־תוך מגמה להביא להשקטת האזור.

אמנם אין הסובייטים מבינים זאת כפי שהדבר נראה לארצות הברית; אך בעוד שאין בין השתיים זהות של דעות ביחס לדמות ההסדרים ה־רצויים, קיימת קירבה ביניהן מב־חינת הגישה העקרונית. ההנהגה ה־אמריקאית שלא לחצה עלינו אחרי נצחוננו במלחמת ששת הימים ו־אשר ברגע מסויים גם הפסיקה את הלחץ שהתחיל להסתמן בדמות של שתי התכניות של מר ויליאם רו־ג'רס — מנוי וגמור אתה עכשיו להביא להסדר בינינו לבין הערבים.

בכך ההבדל הבסיסי במצבנו; בעוד שהתאפקות אמריקאית לא מוכרחה היתה, אך יכלה להתפרש כנכונות להניח לישראל ליהנות מפירות ה־נצחון של 1967, אין עתה מקום לפרש את עמדתה של ואשינגטון אלא כהפצרה חד־משמעית בנו ש־נתאים את עצמנו לעובדה כי מדי־נות ערב זכו בתחילתה של מלח־מת אוקטובר להישגים צבאיים ני־כרים, וכי כוחה של ישראל אינו שווה לכוחם המאוחד של הערבים (הנשענים על זרוע ברית־המו־עצות, ויתר מדינות הגוש הקומוניסטי במזרח־אירופה), בלתי אם ארה"ב תסייע לישראל באופן מאסיבי.

במלחמת יום הכיפורים ניתן לנו סיוע כזה, אך ברור כי ארה"ב מ־חפשת דרך כדי לקיים את בטחון ישראל מבלי שתיאלץ לחזור על אותו תרגיל — מה גם שבעקבותיו הגיעה קרוב מאוד למשבר ביחסיה עם ברית המועצות. גם מהישנותו של משבר כזה מעונינת ארה"ב ל־היזהר ולהימנע, אם רק תוכל; היא מעונינת בידידותה עם ישראל, רו־אה בקיומה ובבטחונה, אינטרס אמ־ריקאי; אולם היא רוצה לצמצם את המחיר שעליה לשלם בעד המגן הזה, ולסיים את המאבק שהיא מנהלת נגד הסובייטים על עמדות השפעה ברחבי האזור (העשיר בנפט), בדרך של הידברות והסכמה אתם.

✱

זוהי המסגרת אשר ישראל צרי־כה למצוא את מקומה בתוכה. כדי לחזור לנקודת המוצא האקטואלית: הסכמי הפרדה עם מצרים וסוריה לא יהיו סוף פסוק, אלא רק תחנה אחת בדרך אל הסדרים סופיים. כדי ל־תרגם זאת לשפת המלאכה הדיפ־לומאטית: אחרי גמר שלב א' נע־מוד לפני שלב ב', כלומר חידוש הפעילות של ועידת ג'נבה.

סעיף ד' שבהסכם ההפרדה עם מצרים אומר כי „הסכם זה לא ייראה בעיני מצרים וישראל כהסכם שלום סופי. הוא מהווה צעד ראשון לק־ראת שלום סופי, צודק ובר־קיימא לפי סעיפי החלטת מועצת הבטחון 338 ובמסגרת ועידת ג'נבה". לא ב־רור אם הסורים יעמדו על הכללת סעיף דומה בתוך הסכם הפרדת כו־חות, אם אמנם יהיו מוכנים להסכם כזה; להבדיל ממצרים, עלול השל־טון שבדמשק לסרב ליטול על עצמו אותה התחייבות לחיות בשלום אתנו, שהיא מקופלת בתוך הניסוח הנ"ל. אך יחד עם זה נטעה אם נרצה לה־אמין שסוריה הוותר על אותן ה־דרישות שלה שהסכם בדבר הפרדת כוחות ישאיר אותן בתוקף; התמד־דות של שלב ב' צפויה לנו גם עם סוריה. ולא יתכן כי ירדן תשלים ל־אורך ימים עם המצב בו מצרים הס־פיקה לחזור לחלק קטן של סיני ו־ישראל הפנה את קוניטרה (שלא לדבר על החרמון המובלעת); ו־העובדה שד"ר קיסינג'ר דוחה לעת עתה את המלך חוסיין ומבקש ממנו שימתין עד להפרדת כוחות בין יש־ראל וסוריה, אין להסיק בשום פנים שאלינו צד לשאלות של יהודה ו־שומרון, ירושלים, רצועת עזה וה־פלשתינאים. יגיע גם תורן של כל הבעיות האלה.

האופוזיציה יודעת זאת לא פחות מהממשלה. היא מעדיפה להתריע על נסיגות שברור גם לה שיהיו בלתי־נמנעות; אך מוטב להניח שתשלים עם הפרדת הכוחות בחזית הצפון, אחרי שתבוצע, כשם שהשלימה עם הנסיגה בחזית הדרום. מלאכת האו־פוזיציה היא להקשות על הממשלה; אך זו, וכל הגורמים הציבוריים ה־מחייבים עקרונית את מדיניותה, חיי־בים להבהיר לעצמם ולעם כולו כי באחור וקרה במלחמה מה שקרה (ג־עובדות), ומאחר התעצמותן הצבאית של מצרים וסוריה יונקת ממשאבי ה־סובייטים, ומאחר וארה"ב מעונינת בשיפור יחסיה עם הערבים ואינה רוצה להיגרר על ידי ישראל לעימות מלחמתי עם ברית המועצות — נצ־טרך אנחנו להודל בלהתייחס אל ה־מצב שהיה פרי מלחמת ששת הימים, כאל המצב היחידי העולה בקנה אחד עם רעיון הציונות.

✱

פוריותו של רעיון זה — לא פיק־פקנו בה בימי המנדאט, לא בכ"ט ב־נובמבר, 1974, כאשר השטח שהוקצ־צה למדינה היהודית היה קטן ב־הרבה מזה שעמד לרשותה עם חתי־מתם של הסכמי שביתת הנשק של שנת 1949, ולא בשנת 1957 כאשר נטשנו לא רק את מרבית חצי־האי סיני אלא גם את רצועת עזה. גם עתה נוכל לקחת שכבלית להדוף את הלחצים שיתבעו מאתנו חזרה אל קווי יום ה־4 ביוני, 1967; אך ההיקש בין הסכמי שביתת נשק של שנת 1949 עם הסכמי הפרדת כוחות אין לו סיכוי שיתפוס. בהצרך להתאר־גן על בסיס טריטוריאלי מוגבל יו־תר; אולם ויתור על המכסימאליזם שהיה באופנה בשנים שבין שתי ה־מלחמות האחרונות, ודאי שאינו או־מר שמדינת ישראל איבדה את טעם קיומה.

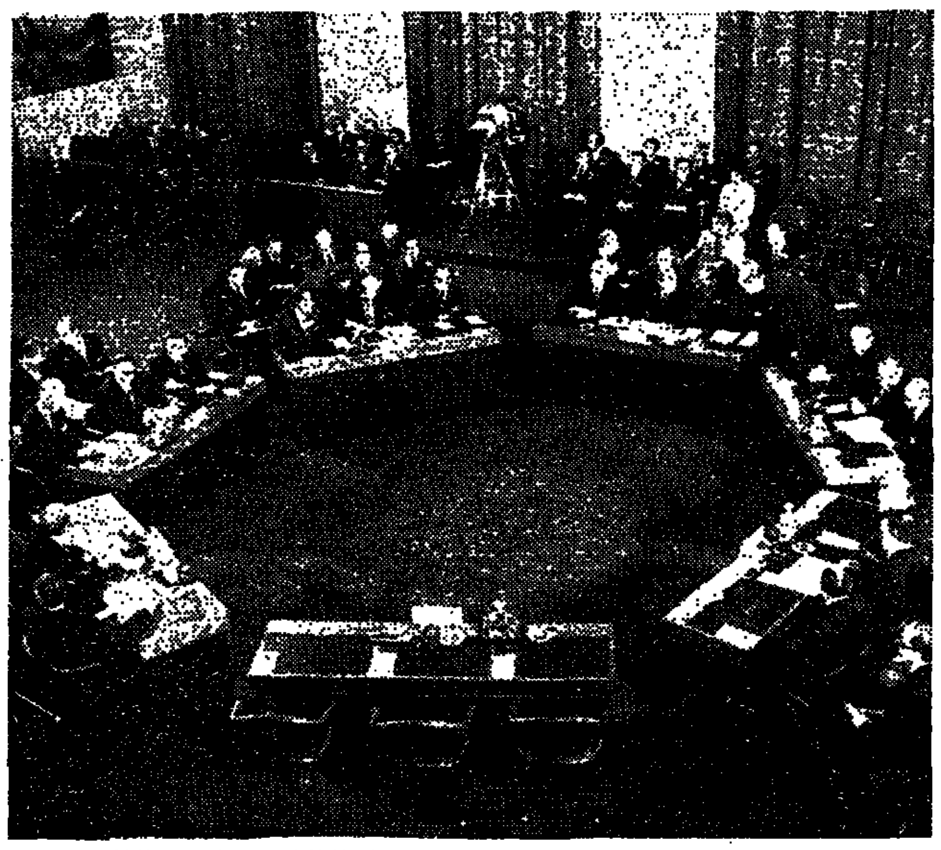

ועידת ז'נבה, 21 בדצמבר 1973: דרך הפרדת כוחות — להסכם כולל

בדלנות נוסח הימין

חזון הבידוד המלא של ישראל בשלטון הליכוד

מאת אמנון רובינשטיין

ההתקפות החריפות שהשמיעו מב־היגי „חרות" כנגד ד"ר קיסינג'ר ומדיניותו חייבות להעלות לדיון צי־בורי את השקפותיה של תנועה זו בענייני חוץ ובטחון.

בעבר הלא־רחוק, נראו הרעיונות הקיצוניים של תנועת החרות בענייני חוץ וביטחון כתופעה שולית בפו־ליטיקה הישראלית. „חרות" עמדה בקצה הימני של הקשת הפוליטית — לעתים מוחרמת ע"י ממשלותיו של בן־גוריון, תמיד במיעוט — ו־לעמדותיה היתה השפעה מעטה בל־בד על מדיניות החוץ של ישראל.

אחד השינויים הגדולים שחלו ב־פוליטיקה הישראלית נוגע למעמדה של תנועת החרות ושל עמדותיה המסורתיות: תוך זמן קצר עברו אלה מן השוליים למרכז הבמה. מפ־לגות שהיו ידועות במתינותן המופ־לגת — כמו המפד"ל ביחוד של ה־שר מ. ח. שפירא והליברלים ביחוד של פרץ ברנשטיין — הפכו להיות שותפות מלאות ל„חרות"; המפד"ל הפכה צורה ועטתה צור נמר לאומני, ואילו הליברלים איבדו את מהותם, נעשו גרורה של „חרות" ורק פה ושם ניתן לשמוע לחישות־חרסה ב־קרב החברים היותר שקולים של מפלגה אומללה זו.

מעל לכל: תנועת החרות — קרי: הליכוד — צברה כוח אלקטוראלי מרשים ועשויה תוך זמן קצר להי־ות הכוח השליט בכנסת, אם אכן המגמה ימינה תיתן אותותיה גם ב־בחירות הבאות.

כך הפך, בדלילה כמעט, השולי למרכזי, הטפל לעיקר. מה שניתן היה לראות בסלחנות כביטוי קיצוני, נהיה לעניין בעל חשיבות פוליטית ראשונה במעלה. דוגמה טובה ל־כך היא המודעה המסורתית שמ־פרסמת „חרות" לכבוד האחד במאי. זוהי מודעה המתפרסמת בנוסח זהה למעלה משלושים שנה. היא כוללת ביטויים מוכרים לכל מי ש־גדל במסורת רוויזיוניסטית: האחד במאי הוא „חגאי" — להבדיל מחג; הדגל האדום הוא דגל שנאת יש־ראל; הסוציאליזם הוא אויב ה־יהודים; הנאצים והסובייטים גם הם סוציאליסטים והיטלר היה סוציא־ליסט.

בעבר ניתן היה לראות מודעה מ־סוג זה כאנאכרוניזם פיקאנטי. ה־יום, מבטאת מודעה זו השקפות של כוח פוליטי חשוב בישראל. משום־כך, עולות מיד כמה שאלות בע־לות השלכות פוליטיות־אקטואליות. אם האחד במאי והדגל האדום הם „שנאת ישראל" וכיו"ב, מה תעשה תנועת החרות כאשר תגיע לשלטון? כיצד תתייחס לאחד במאי ולדגל ה־אדום? האם תאסור חגיגות של שנ־את ישראל והנפת הדגל ההיטלראי־סטאליניסטי? השאלה נראית מגוחכת וקנטרנית, עד שנזכרים כי, למעשה, רוב רובה של אירופה המערבית חו־גג את האחד במאי כחג רשמי מלא — וזאת בלי שים לב למשטר הש־ליט — ובמדינות אירופיות רבות האחד במאי הוא יום שבתון לאומי־לוסיה.

✱

עלייתה של תנועת החרות לשלטון תעורר, איפוא, שאלה חדשה לגבי יחסי ישראל עם מדינות המערב. לכאורה, שאלה מישנית; למעשה, שאלה עיקרית. על רקע של החברה המערבית בימינו, ייראו עמדותיה הקיצוניות של „חרות" זרות ומתמ־הות שבעתיים.

העימות הקיים כבר היום בין יש־ראל לבין אירופה יגדל; אירופה וישראל יקבלו נשק ונשק כדי להצ־יר זה בצבעים שחורים משחור; מה שנראה כמרכז באירופה — והיינו, הסוציאל־דמוקרטיה — ייראה ביש־ראל כשמאל קיצוני. כל זאת, מבלי להתייחס לשאלה אם יש צורך, או אין צורך לחגוג בישראל את ה־1 במאי.

כן הדוגמה השנית הזו אפשר לעבור לעיקר. העיקר הוא שבד־לנותה של תנועת החרות פירושה בידוד סופי ומוחלט של ישראל. מי־שמיצר על הנזק שנגרם לנו בחברה הבין־לאומית מאז מלחמת ששת ה־ימים, על ניתוקנו מארצות אפריקה, על הניכור הגדל בינינו לבין אח־רים, חייב להכין עצמו לימים קשים יותר. עלייתה של „חרות" פירושה שריפתם של מעט הגשרים שנותרו לנו אל העולם החיצון. ההתקפה ה־חריפה של הליכוד על שר החוץ האמריקאי, והקריאה הנרגשת הת־מוהה לפנות מעליו ונגדו אל העם האמריקאי, מעידה על מידת הקי־צוניות אליה נגררו „חרות" ושות־פיה.

לא די לנו בבידוד הכמעט־מלא. עתה עלינו להבר — וכל סיכסוך מיותר עם ארצות־הברית פירושו היכור פוזה — על השותפה האחת והיחידה שנותרה לנו, במערכה הק־שה בה אנו עומדים נגד הברית הערבית־סובייטית.

אכן: אנו צריכים להיות מוכ־נים לעבוד בלחץ קשה, להגיד „לא" גם לידידים, להסתכן בסיכסוך וב־בידוד כאשר הדבר נוגע באינטרסים חיו־ניים של ישראל, בלעדיהם מפקירים אנו את ביטחוננו. איננו יכולים לח־זור, בשום פנים ואופן, לגבולות בהם ניסו צבאות ערב לחסלנו. ו איננו יכולים להחזיר צבא ערבי ל־פרברי עריגו. על־כך מוכנים אנו וצריכים להלחם ולהסתכן בסיכונים מדיניים ניכרים.

אך לא בכך מדובר כאשר עוס־קים ב„חרות". שלטונה של זו פי־רושו סיכסוך מתמיד והכנת ניתוק סופי בארצות־הברית — שלא לד־בר על מערב־אירופה. „חרות" דוג־לת במדיניות המנוגדת באורח קי־צוני למדיניותה המוצהרת והעק־בית של ארצות־הברית תחת ממ־שלים שונים. אין שום מדינה בעולם המקבלת את השקפותיה של „חרות" בעניין גבולות ישראל ומעבר תש־בי השטחים. אין שום גוף פוליטי בעל משקל בתוך ארצות־הברית ה־מכבד את עקרון „אף השעל". יש הרבה ארגונים יהודיים המתנגדים לתפיסה זו. רוב רובו של הנוער היהודי בדרום־אמריקה ובאירופה הוא שמאלי ונכנס לתחום של „שנ־את ישראל" במונחיה של „חרות".

במילים אחרות: עלייתה של „ח־רות" לשלטון תוסיף מימד חדש ל־בידוד ישראל. וזאת בימים בהם אנו צפויים למלחמה חדשה ואכזרית. ב־דוד מיזהר זה ישנה את כל מהות חיינו בארץ ואת קשרינו עם יהדות העולם. משום כך, גם אם מניחים לצורך הויכוח כי „חרות" צודקת בכל דבריה וגם אם חושבים — כמו כותב שורות אלה — כי יש לנו זכות היסטורית על ארץ־ישראל כו־לה וכי גם ישראל הגדולה היא קט־נה בשטחה וראויה ליותר, גם אז מתעוררות כל השאלות הקשות ה־אלה.

✱

יש גם דרך אחרת להגיע לשא־לות אלה. אפשר לשאול מי יהיה שותף לשלטון ישראלי הנתון בידי „חרות"? כמה גופים פוליטיים ב־עולם מדברים בשפתה ובמונחיה? עם מי, פרט לז'אק סוסטל, נמצא שפה משותפת, מעבר לחילוקי ה־דעות המקובלים?

כשתגמרי לסדר
את דירת פאן־לון
החדשה שלך

תוכלי לצאת
לחופשה נהדרת על חשבוננו
במלון פאן־אמריקן
ים המלח

בדירת „פאן־לון" החדשה ש־תרכשי, מושקעים, נוסף לחומרי בניין מעולים — ידע, מאמץ ומחשבה איך לאפשר לך לחיות טוב יותר בדירתך ולהנות מ־איכות בנייה גבוהה, מרמת תכנון מושלמת, מגימור מעולה ומאיכות הסביבה.

אם את מאמינה שמקום המגורים שלך הינו חלק מאורח חייך ומההווי המשפחתי שלך, הכנסי לאחד ממשרדי המכירות של „פאן־לון" ותדעי מה מייחד כל־כך את אתרי הבנייה שלנו ואת דירותינו — שזכו זו השנה השניה ברציפות, בתואר „הקניה הטובה".

ל„פאן־לון" דירות איכות בשלבי בניה בבת־ים, חולון, בני־ברק, לוד, הרצליה ופתח־תקווה.

בחודשים אפריל־מאי יקבל כל רוכש דירת „פאן־לון" אירוח של שלושה ימי חול במלון הפאר פאן־אמריקן ים המלח.

רשת משרדי המכירות

ראשל"צ — רוטשילד 50, טל. 947043; הרצליה — סוקולוב 58, טל. 937578; חולון — שנקר 47, טל. 845264; אשדוד — רוגוזין 4, טל. 055-25861; פתח־תקוה — ראה בני־ברק, טל. 786191/2; בני־ברק — רח' ז'בוטינסקי 20 (פינת רבי עקיבא), טל. 786191/2; בת־ים — רוטשילד 22, טל. 883395; לוד — שד' דוד המלך; יועצי השקעות חוץ — פרישמן 10, טל. 240224/5, ת"א;

פאן־לון

עידן־יועצים לפרסום

איך לחיות עם האינפלציה (א')

האטה במחיר אבטלה

הקושי: מלחמה באינפלציה תוך קיום תעסוקה מלאה

מאת פרופ' ג'ון פלנדרס וד"ר שלמה מי־טל

פרופ' פלנדרס היא ראש ה־חוג לכלכלה באוניברסיטת תל אביב וד"ר מי־טל הוא מרצה בכיר לכלכלה באותה אוניבר־סיטה.

...ש מגדירים אינפלציה כתהליך עליה ברמת המחירים הכללית. ...דרה זו היו מסכימים רוב ה־ ...נים; במקום לוויכוח נותנות ה־ ...ת לאינפלציה. נוכל להבחין בין ...שה סוגי אינפלציה:

... אינפלציה הקשורה בעליית ה־ ...ים העולמיים. המשק הישראלי ... משק פתוח מאוד ותנופת היקפו ... יכול להשפיע על המחירים ה־ ...מיים; עליית מחירים בעולם גור־ ... עליה במחירים בארץ (כל ...ות יבוא ותחליפי יבוא), כל ... שערי החליפין נשארים ללא ...

... אינפלציה הקשורה בעליית סך ההוצאות, הממשלתיות והפר־ ..., נשאיר לאנשי המקצוע להגד־ ... בכתבי־העת המלומדים מה ה־ ...ה" הסופית לאינפלציה כזאת — ... במכונת הכסף, או הגברת ה־ ... הציבוריות או הצריכה הפר־ ... המכומנת על ידי הגדלת כמות ... בין כה וכה יש לנו מצב ... סך־כל ההוצאות, במחירים קבו־ ... עולה מהר יותר מסך־כל ה־ ...קה, במחירים קבועים, והתוצאה ... עולה רמת המחירים.

... אינפלציה קשורה במאבק על ...קה ה„עוגה", כלומר במאבק על ...ה נתחים גדולים יותר מן ההכ־ ... הלאומית. זהו מה שמתואר ל־ ... קרובות כ„ספירלה אינפלצ־ ...ית" או כ„מעגל קסמים". הדבר ... קשור בהופעה שכלכלנים מכנא־ ... אותה „עקומת פיליפס" — ... יחס הפוך בין שיעור עליית ה־ ... המחירים, לבין רמת האבטלה. ... היא הסיבה לאינפלציה, שבר־ ... כי הקיפה פחות או יותר את כל ...לם המערבי... דומה כי הוא נוצרה על רקע העובדה, שההחלטות חשובות על מחירים ושכר מתקב־לות ברוב משקים אלה על ידי מספר קטן של יחידות בעלות עוצ־מה. בישראל בולט הדבר ביחוד, כיוון שיש לה סקטור ציבורי גדול מאד, הסתדרות עובדים חזקה, ומע־סיקים גדולים — הממשלה, מעס־קים הקשורים עם הממשלה וכן ה־הסתדרות כמעסיק. הרמה הכללית של שכר ומחירים נקבעת במידה גדולה ההולכת על־ידי ההליכים ה־קשורים באסכרטציה ובמיקוח, ולא על ידי התחרות. לא הכלכלנים ואף לא קבוצה מקצועית כלשהי מסו־גלים להוות הסבר מלא לתהליכים אלה, ודאי לא להכתיב עליהם.

תוספת — אי פיצוי?

השתלשלות המאורעות המקובלת היא, שכל זמן שהכלכלה דוגלת בקיום תעסוקה מלאה או כמעט־מלאה, ידרשו האיגודים המקצועיים העלאת־שכר. המעסיקים ייענו, מ־תוך ידיעה שאז יוכלו להעלות את המחירים לפחות במידה שתפצה או־תם על העליה בהוצאות השכר. בי־קוש ממשלתי מוגדל ו/או מדיניות מוניטרית מרחיבה מצד הבנק ה־מרכזי יבטיחו, שסך־כל הביקוש ה־אפקטיבי יספיק לקניית כל ההפ־קה, אף במחירים גבוהים יותר.

יותר על כן. במרוצת התהליך נו־טים האיגודים המקצועיים לחזור ל־הגדיל את דרישות השכר, גם כדי לפצות את עצמם על הירידה בשכר הראלי, וגם כדי לקנן בראש הע־לאות מחירים בעתיד; שהרי יש אי־ודאות באיזה מידה יתחיל כולם ה־שכר, עד כמה תיענה תביעתם, ומה תהיה עליית המחירים בתוקפת ה־הסכם. גישתם של האיגודים המק־צועיים היא איפוא כי מוטב שלא להסתכן, ולדרוש יותר.

בהמשק הישראלי מסתבך התהליך זה עוד יותר בגלל אפיים המורכב של הסכמי השכר והמבנה המסבי. הדיבים רבים להיזוב ערכם של הס־כמי שכר; ההבדלים עשויים להס־תכם בעשרות אחוזים. הדבר תלוי בכך אם מביאים בחשבון שעות נוספות פטורות ממס, כיצד להעריך את ההטבות וכו'. המצב הוא לעתים קרובות כל כך מסובך, שהצדדים ה־נוגעים בדבר בעצמם אינם בטוחים מה כוחו הסכם מסויים. באווירה זו קשה מאד, ולמעשה בלתי־אפשרי, להפריד בין הרצון לקבל פיצוי על ירידה בשכר הראלי כתוצאה מאינ־פלציה קודמת וצפויה לבין הרצון ל־שנות את חלוקת ההכנסה בין רווחים לשכר.

ההשפעות השליליות

ההשפעות השליליות של אינפלצ־יה ידועות — אך דומה שנחוץ לחז־ור ולהבליטן. אפשר להבחין בשלו־שה סוגים של נזק: הרעה במאזן התשלומים, אי־שוויון בחלוקת ההכ־נסות ועיוותים.

✱ אם שערי החליפין קבועים, אזי אינפלציה בישראל בשיעור ה־עולה על שיעור האינפלציה בעולם, כמוהו כיסוף ילי"י. התוצאה היא הרעה במאזן התשלומים — גרעון גדל והולך.

✱ האינפלציה „מענישה" חוס־כים, פנסיונרים, וכל בעל הכנסה קבועה, או כל מי שנכסיו קבועים בערכם הנומינאלי. מצד אחד מרוויחים לווים, על ידי ירידת הערך ה־ראלי של תשלומי הריבית ושל ה־חוב עצמו. לא ברור במבט ראשון כיצד משפיע מצב זה על חלוקת ההכנסה — אין להניח שלווים תמיד „עניים" ומלווים הם „עשירים". יותר על כן, בימי אינפלציה גדל חלקם של הרווחים בהכנסה הלאומית, כך שההכנסה מתחלקת מחדש לטובת בעלי הרווחים ולרעת השכירים. הש־פעת האינפלציה על חלוקת ההכנסה היא איפוא רגרסיבית.

✱ עיוותים נוצרים קודם כל ב־יחס לריבית. במידה שאין מתאי־מים אותה כלפי מעלה בשיעור ה־אינפלציה, יורד שער הריבית הריא־לי. שער הריבית הריאלי הוא השער הנומינאלי פחות שעור האינפלציה. הדבר מעודד שימוש בטכניקות יי־צור עתירות־הון מעבר למוצדק בת־נאים של שער ריבית ריאלי גבוה יו־תר. מאחר שהקצאת האשראי במשק מתבצעת באמצעות „קיצוב" ממשל־תי, במקום ע"י תנודות בשוק ההון, התוצאה היא שמעט מדי חברות מ־קבלות יותר מדי הון.

במידה שאין מתאימים את שער החליפין, חלה ההרעה המוזכרת ב־מאזן התשלומים. היבט אחד של אותה תופעה: ניתן תמריץ ליבוא, נכשל מאמץ היצוא, וניתנת עדיפות לשוק המקומי. מצב זה לא רק מכ־ביד על מאזן התשלומים; במקרים רבים גורר הוא ירידה באיכות וב־יעילות. כיוון שהשוק המקומי מוגן על ידי שער חליפין בלתי ריאלי ועל ידי הגיאות בצריכה המלווה לאינ־פלציה, נקנה כמעט כל דבר מוצע. ועוד, הגרעון במאזן התשלומים גו־רר פיקוח על מטבע חוץ, היטלי יבוא, והטיות נוספות מהקצאת ה־משאבים היעילה ביותר. סקטור ס־חר־החוץ, הוא בדרך כלל בעל השפ־עה מבריאה על המשק כיוון שהוא מאלץ חברות מקומיות לשמור על רמת איכות, לפעול ביעילות, ולרסן את נהגיהן המונופוליסטיים; האינ־פלציה, המלווה בגרעון במאזן התש־לומים ובפיקוח על המטבע, מחלישה השפעה זו של הכלכלה העולמית, ובאופן זה אנו משלמים בעד האינ־פלציה מחיר במונחי יעילות.

במידה שאין משנים את מבנה מס ההכנסה, עולים המיסים הריא־ליים, המבנה הפרוגרסיבי של מס הכנסה נעשה עוד יותר פרוגרסיבי; עד שהוא פועל נגד מאמץ נוסף, כיוון שהוא מרתיע את הבריות מל־עבוד שעות נוספות או מלקבל על עצמם תעסוקה חלקית נוספת, לקו־חות חדשים, וכו' הוא גם מעודד תחבולות רבות יותר ויותר — חו־קיות, חצי־חוקיות ובלתי־חוקיות — להתחמק מן המיסים. כך נוצרים עי־וותים נוספים בישראל והם בולטים במיוחד; קרוב לוודאי שישראל תו־פסת את המקום הראשון בעולם מב־חינת כושר האילתור למבוא דרכים להתחמקות ממס.

מצב זה מביא לעיוות נוסף — חלק גדול מן ההכנסה מיועד מראש לסוגים מסויימים של הוצאה. באופן זה מוגבל התופש בבחירת דפוסי ה־הוצאה שלו, והחיסכון נוטה להצטמ־צם (יתכן שתוספת שכר בלתי צפויה היתה נחסכת, אך אם ניתן להשיגה רק כנגד קבלות על דברי־לבוש ש־נרכשו, כי אז רחוק מן הדעת ש־תאוזן על ידי חסכון מוגדל מן ההכ־נסה הרגילה). לבריות ניתן עידוד לקנות מכוניות בעוד שבתנאי אח־רים אולי היו מהססים. פרופסורים מקבלים עידוד לחתום על כתבי־עת שלמעשה אין הם רוצים בהם וכך הלאה.

מחיר הריסון — אבטלה

כיוון שהאינפלציה היא כיום בע־יה גדולה כמעט בכל ארץ מפות־חת, נשאלת השאלה כיצד לטפל בה כמעט בכל מקום. הכל מסכימים ש־אפשר להאט אינפלציה, ואולי ל־עצרה לחלוטין; השאלה היא בכמה יעלה הדבר במונחי אבטלה. כמו אינפלציה, גם אבטלה פוגעת באנ־שים מסויימים יותר מאשר באחרים.

אך יש לאבטלה מחיר נוסף: היא גורמת לצמצום התפוקה, וזה הפסד למשק כולו. לגבי משק כשלנו, ובת־נאי לחץ צבאי ופוליטי כפי שאנו נתונים בו כיום, תהווה ירידה בת־פוקה הריאלית יקרה במיוחד ובלתי מוצדקת.

בכל זאת יש מספר דרכים לצמ־צום האינפלציה מבלי לגרום אבטלה — רפורמות במיסים שיצמצמו צרי־כה פרטית „לא־חיונית", וקיצוצים מסויימים בצריכה הציבורית, היו ללא ספק מקילים את הלחץ הנובע מעודף ביקוש. אולם אנו נגביל את דיוננו לשאלה, כיצד לחיות עם אותו ש־יעור של האינפלציה, שהינו בלתי נמנע אם ברצוננו לקיים תעסוקה מלאה, ואיך ניגדל כמה מ־השפעותיה השליליות.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

בדרך להפרדה

היו שלבים בהם לא היה ברור אם סוריה מעוניינת בהפרדה ✶ לקיסינג'ר היתה חזות קשה לכל אחד מהצדדים במקרה שייכשל המו"מ ✶ ישראל התעקשה על כמות טנקים גבוהה באזור ההפרדה ✶ הפרדה נכונה של ממשלת ישראל בין קוניטרה לבין הגבעות הסמוכות לה

מאת מתי גולן

היו ימים במהלך המבצע הנוכחי, בהם היה נדמה כי שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר ביקש את הבעד להגיע לאזור להסכם ההפרדה בין ישראל לסוריה. שני הצדדים סבורים כי כדאי לכת בשלבים שאינם נפגעים. ...

קיסינג'ר הבין כי גישה ישירה לבעיית הציפייה כבר בהתחלה, עשויה להביא את הכישלון ...

חאפז אסאד

כבוד הגבול

לברר או לקלל

בענין קונייטרה קיבלה הממשלה את דעתו של דיין, כי מבחינתה של ישראל אין לה כל חשיבות אסטרטגית. מבחינה צבאית, טען דיין, יש חשיבות הרבה יותר גדולה לרכס גבעות באזור המובלעת ...

שאלת הקו

גם לאחר שסיים את מלאכת הריבון, לא החזיר קיסינג'ר להגיע אל השאלה הקשה של קו ההפרדה. ...

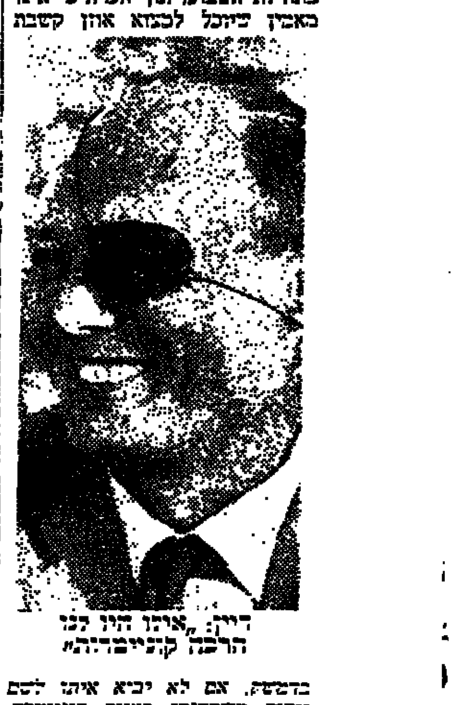

דיין: „אותו הוא לבן הרכבה קוניטרה"

לקראת החלוקה?

התמודדות אמריקאית רוסית על קביעת אזורי השפעה במזה"ת

מאת אליהו סלפטר

כיבוש ההסכם בדבר הפרדה הכוחות ברמת-הגולן, שלובים בשאלה הרחבה יותר של יציבות או אי-יציבות היחסים בין בריה"מ וארה"ב, וקביעת קו הפרדה בין תחומי ההשפעה של שתי המעצמות במזרח התיכון. ...

השיקולים הסובייטיים

האזור האפור האחרון

על רקע זה כוללת מדיניות החוץ הסובייטית, בין היתר, שלוש מטרות חשובות ביותר:

✶ לבצר תהרות ביטחונה באירופה;

✶ להשיג פירוק כלכלי ושבטי מארה"ב ובאירופה לקידום פיתוחה הכלכלי ולהצטרד בכאבים כדי להפנותם להקציבים צבאיים;

✶ לתפוס עמדות רבות בכל האפשר במזה"ת, שנותר, למעשה, „אזור אפור" אחרון, בו לא נקבעו בצורה ברורה קווי הגבול בין אזורי ההשפעה בין שתי המעצמות הגל.

קיסינג'ר משיק כוס עם גרומיקו בניקוסיה

המאבק על טיסות השכר (ב')

מיליונים לינות לא מנוצלות

הפעלת טיסות שכר תפתור בעיית הרווחיות של בתי מלון רבים

מאת יהושע גלבוע

הדאגה לרמת התפוסה של בתי המלון בארץ גדלה והולכת. גם בהתחשב בתפיסות של ירידה בהיקף התיירות, בעקבות השפל הכלכלי החוזר בעולם המערבי.

מאות רבות של כיליונים הושקעו בשנים האחרונות בארץ בענף התיירות. הממשלה עודדה את הענף על ידי מדיניות של השקעה ...

„ירידים בהזה: בתי מלון בישראל"

יהודה שב אל עץ

ישראלים אחרי המלחמה

אור אדום במשרד הקליטה

מאת יאיר קוטלר

אור אדום נדלק במשרד הקליטה. בשני התחומים מרכזיים — דיור ותעסוקה — שורר מצב מדאיג בקליטת העולים החדשים. ישראלים חדשים של אחר המלחמה, בעיקר העולים מברית-המועצות, כבר אינם נקלטים במהירות הדרושה כפי שהיה לפני מלחמת יום הכיפורים. ...

מספר הדירות	היעד
4000	דירות לא גמורות שהעולים מבתינים לקבלהן
5000	דירות שמשכר משרד הקליטה
2000	דירות שמבקש משרד הקליטה לשכור
2000	דירות מאוכלסות בסטם משרד הקליטה בשכירות
5000	דירות הדרושות למשרד הקליטה לפינוי מרכזי קליטה ובעונות
3000	דירות הדרושות למשרד הקליטה לאיכלוס זקנים ובודדים

באלון ושמו גורו

אמו השתלטנית ואחיו הבכור של הנער השמן מכירים היטב את „עסקי הקדושה"

הטור שלי
מאת נתן דונביץ

הגורו: יחסי ציבור, אירגון טוב

המרכז ביוסטון

היפה, היפה

אירגון מקצועי

ניכסון, הסלילים ודעת הקהל

שריפת הסלילים היתה משכנעת יותר

מאת ויליאם באקלי
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

האדם והתפקיד

ההודעה לא תסכים לפשרה

זינוי השיטה הצרפתית

ד'אסטן הבטיח לתמוך בשיטת בחירות ייצוגית־יחסית

מאת אליהו מאייסי
כתב „הארץ" בצרפת

שני סיבובים

השפעת המלחמה הקרה

שירות טוב או שירות דוב

המקרה של גב' גבריאלה פוזנר כמשל לסבלם של צרכנים רבים

מאת לאה פורת

תיקון תוך תקופה מוגבלת

המתנה מבושבשת והוסר יעילות

חרושצ'וב התנגד לפלישה

מאת תיאודור שאבאד
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

هكذا من الأصل

המלכות הלאטינית בירושלים

המלחמות שניטשו במזה"ת כמלחמות דתיות בין הנוצרים ואנשי המערב לבין המוסלמים

מאת רוברט וואלטש

הדמיה של ארץ הנבואות תפקיד מכריע בזכות האגדות המהוד בדברי הימים, נוצרת על־ידי שרשרת של מאורעות ואפיזודות המבאירים עקבות בתודעת העולם. כשדיברתי על תולדות ירושלים, כאן בשבוע שעבר, רמזתי רק בקיצור ובשטחיות על שפע הגורמים שנפגשו בארץ ובעיר זו בהיסטוריה הרבגונית והארוכה שהשפעתה כברגשת עד היום ושיצרה ערכים ובוזות תרבותיות ודתיות לא פחות משהטביעה את חותמה על הנוף.

אחד הפרקים החשובים ביותר מבחינת דברי־ימי העולם התרבותי, הוא המאבק האגדי בימי הביניים בין העולם הנוצרי המערבי לבין העולם המוסלמי, כהגיע לשיאו במסעי־הצלב במשך 200 שנים הול כמוף המאה ה־11. אחד השלבים הראשונים המבריקים היה הקמת „המלכות הלטינית ירושלים", שעליה כתב ספר מלומד ישראלי, פרופסור יהושע פראוור מאוניברסיטת ירושלים[1]. „מסע־צלבי" במאה ה־4 לפני הספירה.

אבל, מסע הצלב לא היה ההתנגשות הגורלית הראשונה בין מזרח למערב, בתחום המכונה עתה „המזרח התיכון". כבר כ־1500 שנים קודם לכן פרצו המלחמות בין המעצמה שייצגה את הציביליזציה המזרחית, פרס, לבין יוון, מרכז הציביליזציה המערבית. סיכסוך זה הגיע למבחים גלובאליים, עם השלטת מדיניות־לכת, בעידן אלכסנדר הגדול, מלך מוקדון, שעליו הופיע עתה בפינגווין ספר גדול ומותק[2]. על פרשה זו יש לנו ספרות עד אין־סוף, החל מימי הקדם. אולם זוהי בירסה מודרנית כביכול המשתמשת במשימי זמננו להסברת העלילה, והלידי כך מבליטה את העובדה כי יש מעין דמיון בין התמוצה הגדולות בהיסטוריה, עם המתחים הנושיים הלאומיים, על־אף השינויים היסודיים בנסיבות. לכן אין להתפלא שפרופסור גרין משתמש במלה „מסע־צלבי" כשהוא מדבר על הפלשת החבר היווני בפיגוטו בקורינת ב־334 לפני הספירה לצאת למלחמה נגד פרס, ופיליפ מלך מוקדון נימק את המלחמה בתור מיבצע־תגמול על השעטים של המלך כסארכסס (אחשורוש) כשחילל את היכלי והונים כ־150 שנים קודם לכן. כה קיבלה מלחמה זו אופי של „קודש", דומה למסע־הצלב, כאשר עוד לא היתה כל משמעות לסימן הצלב בימי פיליפ ואלכסנדר.

מזימות פיליפ ומזימות היטלר

פרופסור גרין גם מונה את אזהרות דמוסתנס היווני מפני מזימות פיליפ ושיטתו של כיבושים צעד־צעד, לדברי צ'רצ'יל או אבסיסוארט שהזהירו את האנגלים ב־1938 מפני מזימות היטלר. הוא טוען, שגם יש דמיון בין השקפת אריסטו (מורו של אלכסנדר) על הברבארים שאין הם בני אדם ולכן מותר להשמידם, לבין השקפת הנאציות של היטלר.

בכך אולי אפשר להסביר את הזוועות שעשה אלכסנדר, למשל במסעו מהעיר סירוס (המבלאת תפקיד חשוב בלט גם כ־1500 שנה אחרי כן, בקרבות הצלבנים) דרומה לאורך החוף בכיוון למצרים, כשכבשו לפניו כל הערים הנמשכים מחוץ לעיר עזה שהיתה מעין מבצר, מאוכלס ע"י ערבים ופלשתים. את עזה כבש אלכסנדר רק אחרי מצור ממושך, ובקרב זה נפצע. לכן אחרי הכיבוש, פקד להרוג את כל 10,000 הגברים ולמכור את נשיהם וילדיהם לעבדים.

יהושע פראוור

כשאנו מדלגים על 1500 שנה אנו רואים כי גם במאבק בין האבירים הנוצרים לנסיכים המוסלמים המקומיים בימי מסעי־הצלב, עודדו מושגים לא כל־כך שונים בנוגע לסיפול באויב. כל הסיפורים משני הצדדים מדברים על הריגות ומתמאורים ברצח המוני. ובכל זאת עם כערובותיה איומה זו כפין סדר חדש, סיבגן חדש, השרבה של שנים ר אידאות, ציביליזציה מערבית־מיזרחית שאנו מכנים הלניסטית. המהווה את הקדמה ואת הרקע לכל מה שהתפתח אחר־כך בחלק זה של העולם. בתחום־רבותו מלא המקיד הולך וגדל העם היהודי, עם הארות שנשמר ממקורות יהודיים.

שבח ליהושע פראוור

על המאורעות המועדים השלה ר' על תוצאותיהם נותן לנו פרופסור פראוור סקירה נפלאה שאין בכורנתי, או ביכולתי, לתמצת אותה במאמר קצר. הבטאון הספרותי האנגלי החשוב, „טיימס ליטרארי סאפלימנט", כתב בשבוע שעבר במאמר על שני עמודים: „זוהי היסטוריה תרבותית מעודכנת, מבוססת על היקף יותר רחב בהרבה של מקורות חומר משהיה לקודמיו. לספר של פראוור אוטוריטה לא רק משום שהמחבר שלט על כל הספרות של ימי הביניים והספרות המודרנית, אלא משום שהוא ההיסטוריון התושב הראשון הכותב על הצלבנים, שהיה כל ימי חייו תושב ואזרח של הארץ בה הם הקימו את מלכותם. כמפלה מלא אינפורמציה כדעיה על הסביבה בה חיו התושבים בלסי־תרבותיים, שממנה נשאר כה הרבה עד למאה ה־20: לא רק הנוף, אלא גם קיפולונות הסיטמאת התחתיות הקטנות הכוחות של העיר העתיקה בירושלים, והתערבות המיוחדת במינה של עמים, לשונות ודתות". במזכיר גם ספר המציחי מקוצר של המחבר על אותו הנושא, אומר המבקר: „מודריך יותר כוב על עולם הצלבנים לא נכתב מעולם, והסתכמו לא יכתבו". זהו שבח שאין לעטים כמהו לעתים קרובות.

רוב הסיפורים על תקופת הצלבנים, הידועים לציבור המערבי, כתובים מנקודת ראות אירופית, כלומר נוצרית. לכן עולה בלב המסתכל השאלה כיצד המוקד המאורעות בעיני תושבי המדינות שהותקפו על־ידי הפולשים האירופיים. ולא התאורים השכיחים והמוגזמים על קרבות ומעשי גבורה מעניינים את הצד המעניין, על אף כיש לפעמים יתרון להשוות את העדויות השונות של שני הצדדים, אלא כתעוררת סקרנות כיצד בכלל ביראו העמים הזרים, מה היו דעותיהם ומנהגיהם ומוסדותיהם בעיני הצד שכנגד. הזה"ות המעטים של ההיסטוריוגראפים ערבים פתוחים רק לקבוצה קטנה של מלומדים; וברובם נדפסו או תורגמו מכתבי־יד בודדים, רק בזמן האחרון. לכן יש לקבל בברכה קובץ קטעים מספרות זו בתירגום גרמני (במקור איטלקי)[3]. הסופרים הערבים מטמיעים ביקורת על הסיכסוכים הפנימיים וחוסר האירגון בתחום המוסלמי, שגרמו להולכה להבוסות. הם מתקנים גם כמה פרסים מקובלים. סלאח־א־דין שכמוף הבי"ג ניצחון על הפראנקים ע"י חיטין ב־1187, הוא המנהיג הגדול ששיחרר את הארץ (אחרי שכדינות הצלבנים נהרסו). המורך שאינו מסתיר את אהדתו לצד המוסלמי, כהפלא שאין לסאלח־א־דין בתרדית המוסלמים ובאגדותיהם אותו הכבוד הרומאנטי שהוענק לו בדמיון המערבי, שם הוא נערץ בתור דמות אבירית האבירית ובעל חכמה עליונה.

העובדה הבולטת ב־200 השנים ההלו הוא המאבק בין המוסלמים לבין הנוצרים הזרים, אולם עם כל זה גם אין להתעלם מכוחות היהודים שהיו חברה נפרדת ששמרה את אמונתה ובסוף, היהודים יהיו הגורם שישאר בארץ. פרופסור פראור מתאר את כשמים המיוחד בפרק כאלף מאד. היהודים סבלו לסירוגין רדיפות ויסורים. בעת התקופה הראשונה של ירושלים וערים אחרות שיתפו היהודים פעולה עם המוסלמים בהגנה נגד הצלבנים. הרי זו היתה התקופה של קירבה רוחנית ותרבותית בין יהודים וערבים בכל התחום של שלטון ערבי לרבות ספרד ואפריקה. אולם זוהי פרשה לחוד. עיקר ספרו של פראוור הוא אבחנתו את מלכות הצלבנים בתור הפרק הפותח של התפשטות לתרבות אירופה, האב־טיפוס של כל התפשטות הקולוניאליות שבאו אחר־כך. הוא אינו נרתע משימוש „קולוניאליזם" המפסול בימינו בדעת הציבור. מנקודת־מבט זו פרופסור פראור מנתח את החברה שהצלבנים הקימו בסביבה החדשה, לפי השקפות החברה האירופית הפיאודאלית ובלי כל קשר עם האוכלוסיה בארץ מושבם החדש ובלי להתחשב במסורת מקומית. זהו המכשול שהביא לכשלונם הסופי. אף־על־פי־כן היתה השפעה הדדית, גלויה או סמויה, שיצרה תבנית היסטורית בעלת השלכות רבות שאין להתעלם ממנה בפרספקטיבה היסטורית. ספרו של ד"ר פראוור ראוי ללימוד קפדני מצד כל מי שרוצה להבין את ההיסטוריה בדרשת המיכתרין הזאת על כל מסובכותה שאינה משתנה עם הזמן.

1) Joshua Prawer: The Latin Kingdom of Jerusalem. European Colonialism in the Middle Ages. Weidenfeld and Nicolson London. 587 pp. £ 6,50.

2) Peter Green: Alexander of Macedon 356—323 B. C. A Historical Biography. Penguin Books (Pelican) London 1974. 617 pp. £ 1.—

3) Die Kreuzzüge aus Arabischer Sicht. Aus den arabischen Quellen ausgewählt und übersetzt von Francesco Gabrieli. Aus dem Italienischen von Barbara von Kaltenborn—Stachau unter Mitwirkung von Lutz Richter-Bernburg. Artemis Verlag Zürich. 464 S. sF. 58.—

ארבעה מינים לקו הראשון

מאת הרב פרופ' לוי יצחק רבינוביץ

הקשר ההיסטורי, בניגוד לקשר הבקובל, בין ר' עקיבא ובין בר כוכבא הוא הקלוש ביותר. העבודה ההיסטורית היחידה המקשרת אותם הוא שר' עקיבא ראה בו „המשיח" (איכה רבתי ב' ב'), ומובן מאליו שהוא הבין את המלה „משיח" כמו במאמר „אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד" (עיין „לחם משנה" לרמב"ם, משנה תורה, הלכות מלכים י"א, ב'), כלומר האיש שישחרר את עם ישראל משלטון הרומאים ויעניק להם עצמאות.

הרמב"ם במשנה־תורה (שם) מוסיף, ממקור בלתי ידוע, שר' עקיבא „היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך".

לזה מוסיפים את הפירוש המקובל של המאמר במסכת יבמות (ב"ב ע"ב) המספר ש„שנים־עשר אלף זוגים תלמידים היו לר' עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה" — שהם התגייסו, כמו רבים, לשורות של בר כוכבא ונהרגו במלחמה. הדיות ויש נוסחא האומרת שהאבידות האלה קרו לא, כמו שכתוב בתלמוד המודפס „מפסח עד עצרת (שבועות)" אלא „מפסח עד „פרוס עצרת", מבאו סמוכים לל"ג בעומר, שהוא היום שההרג נפסק, חג או אירוע שאין לו שום יסוד לא בתורה ולא בספרות הרבנית.

בסיס רעוע

על הבסיס הרעוע הזה הוקם הקשר בין ל"ג בעומר למלחמת בר כוכבא והתלמידים הגיבורים של ר' עקיבא.

עד לתגליות הנפלאות של איגרות בר כוכבא במערות בסביבות ים המלח, ובפרט האיגרות שמצא פרופ' יגאל ידין בשנת 1960 במערה שנקראת עכשיו „מערת האיגרות", גם אישיותו של בר כוכבא עצמו היתה לוטה בערפל והאגדה רבה על ההיסטוריה. האיגרות האלה הוציאו אותו מעולם האגדה והעלו אותו על הבמה של ההיסטוריה.

בין האיגרות האלה אחת מעניינת ומקסימה זורקת אור על שמירת המצות של חיילי בר כוכבא.

באיגרת זו, כתובה ארמית ובת חמש שורות, בר כוכבא כותב ל„יהודה בר מנשה לקרית ערביא" סמוך לחג הסוכות של שנת 134, בעיצומו של המלחמה נגד הרומאים לספק לו ארבעה המינים, כדי לאפשר להם לחוג את החג כהלכתו, והנה נוסח המכתב בתרגומו העברי של פרופ' ידין:

1. שמעון ליהודה בר מנשה לקרית ערביה. שלחתי לך שני חמורים כדי שתשלח
2. עמהם שני אנשים אצל יהונתן בן בעיין ואצל מסבלה, כדי שיעמיסו
3. וישלחו למחנה אצלך לולבים ואתרוגים. ואתה שלח אחרים מאצלך
4. ויביאו לך הדסים וערבות התקן אותם ושלח אותם למחנה מפני
5. שהצבא רב. היה שלום.

דרך אגב. כדאי להעיר שאם פרופ' ידין צודק שפירושו של המלה „התקן" היא להפריש מעשרות, חיוב מעשר חל רק על אחד מהמינים האלה, האתרוגים חיות ולולבים (בניגוד להמרים) וערבות הדסים, אינם חייבים במעשר. פרופ' ידין מעיד ש„איגרת זו מעידה על דקדוקם של אנשי בר כוכבא בקיום המצוות" ואין לפקפק במסקנה זו. אלא שאני מרשה לעצמי לשאול, לרגל הקבלה נפלאה בין המכתב הזה לבין מעשה שהיה במלחמת יום הכיפורים, אם במלים „אנשי בר כוכבא" יש להבין כל אנשי בר כוכבא או רק חלק מהם?

לפני חודשים בכפר יצאה־לאור חוברת מקסימה בשם „המעלות ממעמקים" מאת הרה"ג יהודה עמיטל, ראש ישיבת הר עציון. הישיבה הזאת משתייכת לישיבות „ההסדר" שתלמידיהן משרתים בצבא, וגם קידשו שם שמים ברבים במלחמת יום הכיפורים וזכו להערכה בלתי מוגבלת. שמונה מבני ישיבה זו נפלו חלל והחוברת הזו מוקדשת לזכרם. הספר, שהוא כולו יראת שמים ואהבה עמוקה, חדור אהבת ה' ואהבת המולדת, הוא בדרך כלל קיחות של ראש הישיבה לתלמידיו בעיצומה של המלחמה ולפני זה, אך הוא כולל גם כן (דפים 44—49) דו"ח מפורט ומרגש של ביקורו של ראש הישיבה, יחד עם עמיתיו, מישיבות ההסדר אחרות אצל חיילים בחזית סיני. הביקור בא לפי בקשת ענף ההסברה של הרבנות הצבאית, במיוחד לראות את שלום תלמידיהם אך ג"כ להת עידוד לחיילים בכלל. ואני מצטט קטע מהדו"ח הזה:

„סיפר לנו מפקד הגיבה: עמדתי לפני הכרעות קשות. כינסתי את הלוחמים כדי לשתף אותם בהערכה הבאות ולהכין אותם לקראת אפשרויות קשות. האווירה היתה קשה במיוחד. לפתע קם חייל ואמר: „המפקד! יחבנו בעיה אחרת, מחר ערב סוכות ואנו זקוקים לארבעה מינים. נדהמתי. סיפר המפקד. כשהתאוששתי מתדהמתי אמרתי לו, בסדר. מסרתי את המבצעתי בקשר אלחוט המנתי כך וכך כלים, כך וכך פנים, ולבסוף ארבעה מינים. הצעתי את המדהמה מן הצד השני. מנין נקח כאן ארבעה מינים? נשאבה לבסוף התשובה. מי שמכיר את קולי המבצעותי של אותו מפקד יודע שפקודתו חייבת להתבצע גם במצבים בלתי־אפשריים. לפני עלות השחר הגיעו ארבעה המינים לקו הראשון, ואין צורך להוסיף שהמבקשים שלנו שכחו לשתף גם את המפקד בנטילת לולב.

הקבלה מפליאה

מפליאה ההקבלה בין המכתב של בר כוכבא שלפני 1839 שנה לבין הסיפור הזה. שני צבאות נלחמים במדבר במלחמה נואשת נגד כוחות עקיים. חג הסוכות כמשמש ובא והם זקוקים במקומות ישוב הכמקורה לד' המינים שבלעדיהם אי־אפשר לחוג את החג כהלכתו. המפקדים נוקטים באמצעים לספק ארתם. בר כוכבא היה זקוק לשני הכורים להביא אותם והמפקד הבנידרני היה יכול להזמין אותם באלחוט ואם הגיעו לפני עלות השחר ודאי הגיעו בדרך האוויר. ואם „מי שמכיר את הקול המבצעותי של ארתו המפקד יודע שפקודתו חייבת להתבצע במצבים בלתי אפשריים" על אחת כמה וכמה בכוח שהסמכות של בר כוכבא ג"כ גרמה למילוי הפקודה. ושניהם חגגו את החג כדבעי.

אך האם אי אפשר להרחיב את ההקבלה ולשער שכמו הודישה בשנת 1973 באה רק מקבוצה קטנה של חיילים שומרים מצוות כך היה גם בן במלחמה של 134? הלא בר כוכבא כותב במפורש ש„הצבא רב" המותר לשאול אם כשמון של שני החמורים היה מספיק ל„צבא רב". האם אין אנו רשאים לשער ג"כ שהחיילים האלה שדרשו את ארבעה המינים היו דווקא התלמידים של רבי עקיבא כמו שהחיילים שביקשו אותם במלחמת יום הכיפורים היו בלי ספק החניכים של — „בני עקיבא"? הכך, ההיסטוריה חוזרת על האבטבנה שלה.

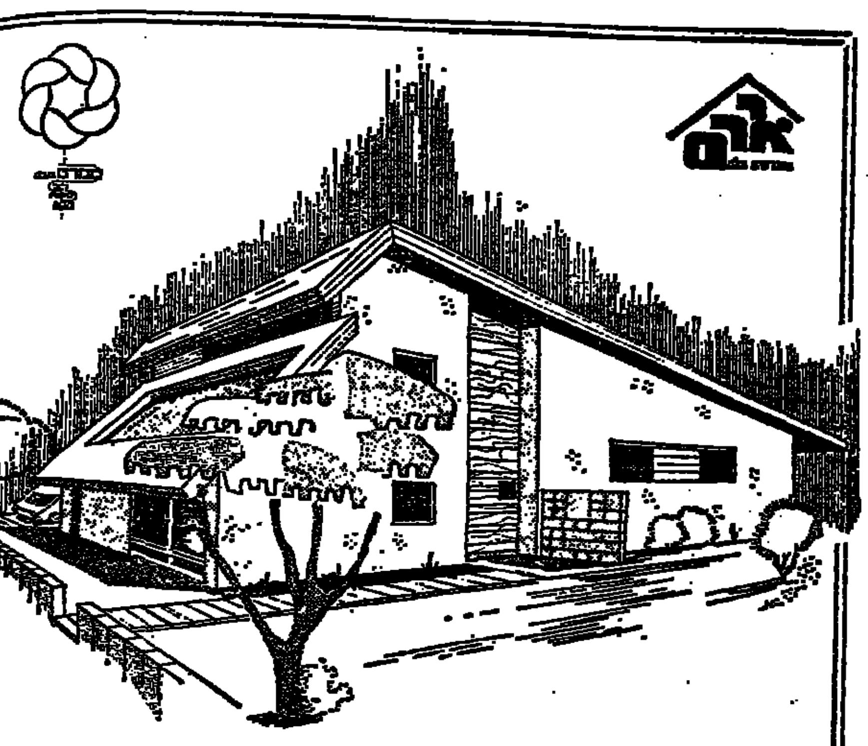

בתכנון הוילה הזאת חשבנו על כל פרט

המיקום: ברעננה — ברח' הטייסים — באזור וילות מפותח על גבעה גבוהה, בונה חברת „ממרם" באמצעות „אירם" מהנדסים בע"מ, שכונת וילות חדישה הכוללת 80 וילות אקסקלוסיביות מטפוסים שונים.

התכנון הפנימי: 3—5 חדרי שינה, סלון, פנת־אוכל, 2—3 שרותים, מטבח מרווח, חדר כביסה, גינה וחצר שרות.

תכנון הסביבה: בשכונה תבוצענה עבודות פיתוח וגינון נרחבות, מרכז מסחרי קטן ייבנה במקום לנוחיות התושבים.

המחיר החל מ־275,000.— ל"י.

„אירם" מהנדסים בע"מ — **„ממרם" נהול פתוח תכנון בע"מ**

רח' יהודה המכבי 49 תל־אביב. טלפונים: 444567 — 454121

חברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ

קבלן * בונה- חתוך עכשיו !!

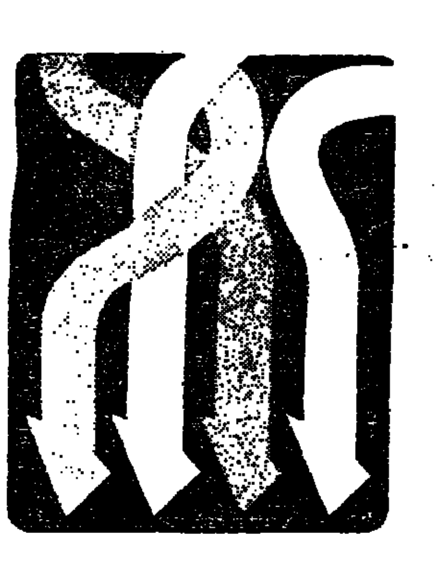

אנו רוכשים
דירות בנות
1—3 חדרים
בכל שלב בניה

העסקה אתנו תתבצע בקלות כי אצלנו תקבל:

- מחיר טוב
- מזומנים
- התלמה מיידית
- הסדרי תשלום מצויינים

שים לב! רכה מכירותיך בידי לקוח אחד יחסוך לך טרחות ופרוצדורות שיש לך עם לקוחות רבים!

בדבר פרטים הנכל לפנות למשרדי החברה:

רח' הארבעה 18 א', הקריה, ת"א, טל. 260191

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
בית־הספר ללימודי מוסמכים

רישום מועמדים
לתארים מגיסטר ודוקטור
לשנת הלימודים תשל"ה
יתנהל במועדים הבאים:
לסמסטר הראשון עד 31.7.1974
לסמסטר השני מ־1.10.1974 עד 31.12.1974

לרשות בית־הספר עומדים קרנות למלגות לסטודנטים מצטיינים.

המעוניינים בקבלת טפסים ואינפורמציה מתבקשים לפנות אישית, בדואר או בטלפון למזכירות בית־הספר, קרית הטכניון, בית הסנט, חדר 405, טלפון 225111 שלוחה 239.

רומניה יפה וזולה

גב' פניה אהרונוביץ, מנהלת מחד רומניה במשרדנו, חזרה זה עתה מביקור של מקומות הנופש הדר נופש של רומניה, ועומדת לרשותכם בתכנון נסיעתכם השנה לרומניה.

רומניה היום היא הארץ הזולה ביותר באירופה עם שרותים מעולים.

הביקוש רב — הזמינו מקומותיכם עתה!

מונדוס תורס
תל־אביב, גאולת בניסין מס. 23
טלפון 622606/7
27 שנים בשרות התייר הישראלי

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב
מכרז מס' 15/74—תא

רכישת

4.000 זוגות נעלי עבודה דזלבוקס.
4.000 זוגות נעלי עבודה בוקס.
ו־8.000 זוגות נעלים דמוי יגואר.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעות לאספקת נעלי עבודה דזלבוקס, נעלי עבודה בוקס ונעלים דמוי יגואר.

את המכרז הנ"ל יש להגיש על טופסי הצעה (הכוללים תנאים), שאפשר לקבלם במשרדנו בתל־אביב, רחוב קפלן 17, חדר מס' 438, בין השעות 08.00—13.00.

ההצעות חייבות להגיע לתיבת המכרזים שבמשרדנו הנ"ל לא יאוחר מיום ה' 23.5.74 שעה 12.00.

הסוכנות אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לפעול בענין זה לפי שיקול דעתה הבלעדי והמוחלט.

דוקרט - ביח"ד לסריגים

חיסול עודפי ייצוא קיץ וחורף

ז'קטים לגברים וחליפות לנשים
מצמר שלוב עור וז'מש
שמלות • סוודרים • כותנות • חולצות
בהזדמנות שמלות קיץ לגברות מ־50 ל"י
ת"א: שד' רוטשילד 75 (פינת מזא"ה)
שעות 8.00 — 17.30
לוד: אזור התעשיה (ע"י טלרד)
שעות 8.00—16.00 פרט ליום שישי

חששות בספרד מההפיכה בפורטוגל

מאת ריצ'רד מאורר
סופר „הארץ" בספרד

מדריד
הידות והקלות שבהן הופלה הד... הזה בת 46 השנים בפורטוגל, ...דמות לספרד של הגנרל פראנ־ ...המשטר האוטוריטרי היסוני — ...א עתה בשנתו ה־36 — כבר ...ק להתבלות כלשהו.
...כדבר הזה להתרחש גם כאן ...ת הופסת את המקום המרכזי ...בותיהם של רבים, לא בשורה ...נה בחוגים העליונים של השל־ ...הידות הלוקות בממשלה עצ־ ...ובנה ומהם דרך כל הכימסד. ...קדמים מתונים סבורים שמה ...חש בפורטוגל מוכיח סכנה ש־ ...טוענים אותה זה שנים: יש ...ברפורמות ובליברליזציה, אם

רוצים ששיטה אוטוריטרית מתוקנת תחזיק מעמד אחרי מות האיש הד־ חזק שלה. הגנרל פראנקו הוא בן 81.

לעומת זה טוענים אנשי הקו הד־ קשה, שעתה היא השעה — יותר מאשר אי־פעם — לעמוד איתן ולא לוותר; כי אם מרופפים את הפיקוח, כאובדים את השליטה, האסור שבדבר הזה יקרה.

השמרנים בקרב המשטר טוענים שלא קיימים בספרד התנאים ש־ הביאו להפלת הדיקטטורה בפורטו־ גל השכנה. למשל, הצבא: שלא כמו כוחותיה המזויינים של פורטוגל, לא עורערו הגורל והמשאבים של הצבא הספרדי על ידי מלחמה קולו־ ניאלית בלי סוף. הצבא הספרדי, כך טוענים, בביטחונו, תומך במשטר פראנקו ומוכן להגן עליו מפני כל אויב, מבית ומחוץ כאחד.

„העם לא יסכן את שלומו הכלכלי בהרפתקנות פוליטית"

מלבד זה טוענים, שמצבו הכלכלי של העם הספרדי טוב כיום משהיה אי־פעם, ורחוק מן הדעת שיסכן את שלומו הכלכלי על ידי השתעשעות ב„הרפתקנות פוליטית".

יתכן שאמנם כן הדבר. אך יש גם דעה אחרת, שעם האוכל בא התיא־ בון. כן טוענים שעקב השפעותיו באירופה של משבר האנרגיה שלוחה ספרד להיכנס לשפל כלכלי רציני. זה 12 חודש נמשכת כאן אינפלציה

פרנסיסקו פרנקו

בשיעור של 20%, והיצרנים סימנים שהשכר מתחיל לפגר מאחורי המחי־ רים. יתכן שקשה יהיה להחזיק את המכסה על הדוד הרותח של אי־ שביעות הרצון.

על אף הטענות שספרד שונה, בי־ חוד שהמאורעות בפורטוגל פגעו ב־ ריאקציונרים של משטר פראנקו כ־ משב אוויר קר מדלת שנפתחה ל־ פתע.

טענת אנשי הקו הקשה

יש כאן זרם עמוק של שהיה זה דווקא איש־צבא מן הימין, הגנרל ספינולה, שפתח את הדלת בפני קבוצות פוליטיות שמאלניות, במיו־ חד הסוציאליסטים והקומוניסטים. כאן בספרד רודפים וכולאים לא רק פעילים שמאלניים אלא גם דמוקר־ טים. בפורטוגל בעצו לפתע העומ־ דים מחוץ לחוק לליגליים, ולא עוד אלא שאף מסתבר שישתתפו בממ־ שלה.

אין זה מפתיע שאוהדים מאנשי הקו הקשה בספרד, שנפגעו עמוקות על ידי מה שמתרחש בפורטוגל, משמיעים את קולם נגד מה שהם רואים כסכנה הקטלנית של הליב־ רליזציה. למשל, אמר הנהה אנ־ טוניו פירון, פאלנגיסט מן הגווד־ ריה הישנה ולשעבר מיניסטר העבו־ דה: „אנו חיים בזמנים קשים, אך לא ניתן למבוכה לנצח אותנו. לי־ ברלים־לכאורה האחרים הסתננו ל־ משרות הרמות בממשלה. הם חול־ מים של צלצול בפעמונים כדי להר־ דיע על חיסול משטר פראנקו. הדב־ רים הגיעו עד לידי כך, שאפשר עתה למצוא בקלות בקיוסקים לעתו־ נים בספרד עתוני חו"ל, שהתכנו־ באיבהי רשמי, והמשמים ללעג את הרשות והנהלה של פראנסיסקו פ־ ראנקו ומעליבים את המשטר".

דברים נוקים השמיע הגנרל תו־ מאס גארסיה ריבל שהיה עד לשנה האחרונה מפקד האזור הצבאי הרא־ שון (הכולל את מדריד) והנמצא עתה בגילואים. בראיון עמו דחה תבנית להרשות האגודות פולי־ טיות במסגרת המשטר, הוא אמר: „מפלגות פוליטיות הם הסם הנר־ קוטי של העם, ופוליטיקאים הם האספירים הניזונים עליהן".

תקוות המתונים יחסית

אשר למתונים בקרב המשטר, יש להם הרגשות גם של תקוה גם של הסתר־נחות ביחס להדים שההפיכה בפורטוגל עשויה לעורר בארצם. הם מקווים כי מה שקרה בפורטוגל, יתן תנופה לרפורמות ליברליות ב־ ספרד שהובטחו אך לא הוצאו לפו־ על. רצונם הוא לספק למשטר בסיס עממי, על ידי הענקת דעה רבה יותר לעם בענייני ציבור. בדרך זו, אומ־ רים המתונים תומכי המשטר, יהיה למדינה האוטוריטרית שהקים פראנ־ קו סיכוי טוב יותר להמשיך להת־ קיים לאחר שפראנקו עצמו יירד מן הבמה.

עתונים כאן בעלי הלך רוח מתו־ קדם מפרסים נושא זה, בהדגישם את הצורה השקטה והבלתי־אלימה שבה נהוג ה־1 במאי בפורטוגל. הם טו־ ענים שהתמונה שמציירים מעורר־ י ההלה — בדבר דגל אדום, השתל־ טות קומוניסטית־סוציאליסטית ב־ פורטוגל — אינה נכונה. מה שמת־ רחש למעשה, אומרים הם, הוא נס־ יון להכנן מיבנים סוציאליים־פולי־ טיים שכבר קיימים במערב אירופה: חופש הביטוי, חופש האסיפה וההת־ אגדות, איגודים מקצועיים חופשיים, זכות השביתה. בספרד מוגבלות הד־ רויות אלה בצורה חמורה, מתוך ל־ הקלה ניכרת בשבועות האחרונים של הצנזורה על העתונים.

הפחד המכוסם בלבם של כתונים ספרדים מתומכי המשטר הוא, שהד־ מאורעות בפורטוגל יתפתחו כך ש־ לא יוכלו יותר להשתלט עליהם, ר־ יולידו אלימות. באופן זה יינתן עי־ דוד לחסידי הקו הנוקשה בספרד, ויגזוו הסיכויים של התפתחות ללא מהפכה בספרד.

גן־עדן לרווקים

„נשים רוצות רק בקשר קצר"

מאת גודי קלימטראד
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

ניו־יורק

בקרב צעירות רווקות ומשכילות בניו־יורק מהלכת מימרה שחזרו עליה לעתים קרובות, עד שנעשתה קלישה: „הגברים היחידים שאני פוגשת בעיר זו הם או נשואים או הומוסכסואלים". כרגיל משמיעים מלים אלה באנחה או בבכייה, — כנראה אחרי ערב ב־ באר לרווקים ורווקות, שלא נתרחש בו מאומה, או לאחר שאותה אשה נשבעה לעבור למקום שהיא מקווה כי ישמש שדה־ציד מבטיח יותר, תהיה זו לוס־אנג'לס או אלאסקה או סימבוקטו.

היא טועה בהנחתה שאין בניו־ יורק רווקים שאינם הומוסכסואלים. אך מסתבר שאין היא טועה בהנחתה האחרת, שניו־יורק היא בכל זאת גן־עדן לרווקים כאלה. אחדים מן הגברים הידועים ביותר של ניו־יורק הם כרגע פנויים, כולל מליונר נדבן, עורך ומו"ל של כתב עת גדול, מל־ חין ידוע, נשיא רשת הטלוויזיה של קולומביה ברודקאסטינג סרוויס, ר־ עוד.

רתיעת נשים מהתקשרות

תריסר רווקים ניו־יורקיים שנבחרו באקראי כדי לראיין אותם על חייהם ועל דעתם בדבר נשי ניו־יורק, הס־ כימו בדרך כלל להגדרה „גן־עדן" — אך יחד עם זה נוכחו שלא הכל דבש בגן־עדן זה. אמר פיטר לוויג־ סון, שהוא רווק גבה־קומה ובאה בשנות ה־30 שלו, ובעל עסק משלו: מובן, יש כאן יותר נשים — יש נשים בכל מקום שמסתכלים בו. אך הלהי־ צים של החיים בניו־יורק הנעים במהירות רבה מאד, נוטים לפעול נגד התקשרות. כפי שאני סבור, מפחדות כאן הנשים מפני התקשרות בגלל איזה עול נורא שעשוי להן בזמן זה או אחר גבר אחד, שניים, או אולי שלושה".

רוב 12 הרווקים המרואיינים הס־ כימו ביחס לרתיעתן של נשים שו־ נות מפני „התקשרות". המרואיי־ נים הסכימו גם בנקודות אחרות: היתה לרווקים דעה טובה מאד על נשי ניו־יורק בדרך כלל. „הן כה מעניינות, אינטליגנטיות ומגו־ וונות" העיר אחד מהם.

הם נטו להתייחס בבוז לנשים שאותן הם פוגשים בבארים לרוו־ קים ורווקות.

* הם נוכחים שיותר ויותר נ־ שים מעוניינות ב„התקשרות ללילה אחד בלבד", או אם לא בזה, מבק־ שות הן את הגברים להיות „ידידים סתם".

* אף כי נשים רבות מדברות על התנועה לשחרור האשה, מצי־ עות אותן נשים עצמן רק לעתים רחוקות לשלם את חלקן בערב של בילוי.

זה התחום הבא שנבדוק אותו — באילו מקרים משתפות נשים פעו־ לה ומשלמות את חלקו, אמר אנ־ דריו ראדיסון, פרופסור עוזר ל־ יעוץ סוציאלי. כמו אחדים מן הד־ רווקים אמר ראדיסון — גבר גבה־ קומה ובלונדי — שגברים פנויים זקוקים ל„להטוט" כדי לפגוש נשים בניו־יורק. ה„להטוט" שלו הוא לד־ בריו כדורגל, ולעתים קרובות אפ־ שר למצוא אותו ב„סנטרל פארק" ליד רשת, בחברת כמה ידידים ה־ מבקשים בהתלהבות מעוברות ושבות להצטרף אליהם למשחק.

אחד הלהטוטים של אריק מאקנזי להכיר נשים הוא כלב אלאסקי גדול וחזק — אף כי אפשר היה להניח שצעירות וצבאים צריכות היו להספיק. מאקנזי משתכר 75 דולר לשנה, היה בשעתו נשוי, הוא טייס פרטי, יש לו בית בנורתויגית, הוא מגנן הל־ וזמת באז משלו על עגב חשמלי משלו, חי בדירה עם גן מלא ריהוט מן המאה ה־17. עם זאת אומר מקנזי: אני מתקשה מאד ל־ הכיר נשים. אני אינטרוברטי, ואיני מכיר יותר משש נשים בעיר. ניו־ יורק היא אחד המקומות הקשים ב־ יותר בעולם להכיר בהם אשה.

הזוהר מדוגמניות ושחקניות

אחדים מן הרווקים הביעו הש־ תנה — האחדים מהם דכאון — נוכח העובדה שכה רבות מן הנשים שהם מכירים, במיוחד בבארים, מ־ עוניינות בקשר רק ללילה אחד. היה זה כאילו הנשים עוברות תקופה שבה הן רואות צורך לחטוף במהי־ רות האפשרית כל מה שניתן, אמר אחד הרווקים, יועץ לענייני ניהול בן 31, המכנה נשים שבזמן שכב ב־ עבר פעם אחת או פעמים אחדות בשם „נשי לשעבר".

כמעט כל רווק מן הנשאלים סי־ פר שיש טיפוסים מסויימים של נשים בעיר שהוא מבקש להימנע מהן. בראש וראשונה אלה דוגמ־ ניות ושחקניות, האמריקן באות דיי־ לות ואחיות. דוגמניות מרוכזות יו־ תר מדי בעצמן, והן תמיד דואגות שכל מה שהן עושות עלול לקלקל את הופעתן החיצונית, אמר רופא רווק בן 37 — ורופאים משתייכים לקבוצת הגברים המבוקשת ביותר בניו־יורק.

מוכר ספרי הרפתקאות סבור ש־ אותן נשים האוכלות כי הגברים היחידים שהן פוגשות הם או נשו־ אים או הומוסכסואלים, פשוט מת־ חמקות. לדבריו „יש בניו־יורק סוג של נשים שאינן רוצות בגבר אלא אם כן אי־אפשר להשיגו". כמו רוב הרווקים הזהה שיש לו הרגשות מעורבות ביחס לנישואין — אף כי חי בשעתו במשך שש שנים עם אשה אחת. יתכן שאחת הסיבות לכך היא מה שהוא רואה כאפשרות בלתי־ מוגבלת להשיג נשים מעניינות ב־ עיר „בגדר הו' על שפת הים".

ומה בדבר הרווק ממנהטן הד־ מלא בטחון עצמי ותושה חיים משו־ געים? האמנם קיים יצור כזה? זוהי אגדה סתם, אמר פיטר לוויג־ סון, אגדה המונצחת על ידי יו הפגר בכתב העת פלייבוי. להיות רווק בעיר הזאת פירושו לעתים קרובות להיות גלמוד מאד, ולעתים קרובות זה קשה מאד.

פרסום אטלינר־דנציגר

משרד השיכון — מחוז המרכז

היחידה לזוגות צעירים
במחוז המרכז של משרד השיכון

סגורה לקבלת קהל
החל מיום 7.5.74 ועד 21.5.74

לצורך שיפוצים התארגנות לקראת פתיחת משרדי היחידה ל־4 ימי קבלת קהל בשבוע.

החל מ־22.5.74 ייפתחו המשרדים לקבלת קהל
בימים א', ב', ג', ה' בשעות 0800—1400

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים
מודיעה כי

בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית
תתקיים ביום ב', כ"א באייר תשל"ד (13.5.74), בשעה 9.30

מועמדים אשר טרם קבלו הזמנות לבחינה מוזמנים להופיע במועד זה (ראה מדריך לנרשמים עמ' 16). במדעיץ בבניין הראשי החל משעה 9.00.

מועמדים הזכאים להנות מזכויות החיילים המשוחררים וטרם המציאו אישורים על כך מתבקשים להמציאם בהקדם, לא יאוחר מה־15.5.74.

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין

הרואה את תפקידה בהקניית ידע בנושאים מדיניים דומיננטיים ובפיתוח חשיבה פוליטית שמחה להודיע לציבור הרחב, על פתיחת שנת הלימודים הראשונה בחמשת החוגים הבאים:

* תולדות הסכסוך הישראלי—ערבי — בראשות ד"ר משה שרון
* פרקים בתורת החברה והמדינה — בראשות ד"ר דן סואן
* פרקים בתורת הכלכלה המדינית — בראשות פרופ' ל. ברגר
* החינוך בישראל של מחר ויעדיו הציוניים — בראשות ד"ר שאול לוין
* מדיניות החוץ של מדינת ישראל — בראשות פרופ' ב. אקצין

ההרשמה תסתיים ב־15.5.74.
לשם קבלת פרטים והרשמה, נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב, טל. 258089
בימים ב'—ה' בין השעות 16.00—19.00.

נוער
גילאי 14—10
שלבו נופש בלימוד
אנגלית
בקייטנת
„ארז"
בכפר מרדכי ע"י גדרה,
4 מחזורים בחדשים
יולי—אוגוסט

* 2 שעות לימוד אנגלית ליום
* בריכת שחיה
* רכיבה על סוסים
* ספורט ומלאכת יד.

בדבר פרטים:
אברמוב מרים, כפר מרדכי,
טלפונים 055־91476, 055־91202,
בכל יום שלישי מ־5 עד 7 אחה"צ, אצל שלו, גבעתיים, רח' שיינקין 45, טלפון 732156

הכבל בבל בלוב
בלוח הכפול

בלוק
תשחרר
מסבך
נהול חשבונות
ודוחות

מס הכנסה

בלוק עושה עבורך את כל העבודה:
- עריכת דוחות וטפסי מס־הכנסה הצהרות הון.
- מפול בזכויותיך לקבלת החזרים והפרשים ממס הכנסה.
- נהול ספרי־חשבונות, משכורות ונכויים לעצמאים ושכירים.
- בקשות לשנוי גובה מקדמות.

שרותי מסים לעם במחירים החל מ־25 ל"י

ערבות
אנו כבטיחים הכנה מדויקת של כל דו"ח מס הכנסה. אם שגינו וגרמנו לך קנס או ריבית - נשלם אותה עבורך

ה.את ר. בלוק
שרותי המסים הגדולים בעולם עם יותר מ־6000 משרדים
תל־אביב: ככר מלכי ישראל 5, טל. 236785
חיפה: רח' הרצל 4, טלפון 660871
ימים א'־ה' מ: 13—9, 19—16 ימי ו' מ: 13—9
הכנס לשיחה ללא התחייבות מצידך

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להשתלמות
עובדי הוראה
הפיקוח על הוראת הטבע

המרכז
לטלוויזיה לימודית
אוניברסיטת תל־אביב
בית הספר לחינוך

הפרויקט המשולב להשתלמות
מורים
העובדים לפי תוכניות מט"ל

הזמנה לדיון

אנו שמחים להודיע על פתיחת השידורים של הפרויקט המשולב.
התוכניות תשודרנה בטלוויזיה הלימודית בימי שלישי ורביעי בשעה 16:45.
פירוט השידורים ומועדי השידור:

שם התוכנית	מועדי השידור הראשון ימי ד' שעה 16:45	שידור חוזר ימי ג' שעה 16:45	* יום שישי 16:20
„אהריה"	15.5.74	21.5.74	24.5.74
„מה זה חשמל ?"	22.5.74	—	
„איך עובר החשמל"	29.5.74	4.6.74	
„מה עושה הסוללה?"	5.6.74	11.6.74	
„יותר חשמל — יותר אור"	12.6.74	18.6.74	
„שיבושים במערכת"	19.6.74	25.6.74	

לפני הצפיה בשדור הראשון מתבקשים המורים לעיין בחוברת — „דפי המשדר" כדי לבצע את הפעילויות המוצעות כהכנה לשידור.

בהרצליה פיתוח
מול חוף זבולון

נותרו מספר וילות
בתכנון מיוחד
בשכונה האקסקלוסיבית

„צל אלונים"

שד' דוד המלך 30, ת"א, טל. 265286

הסימפוזיון הבינלאומי השני
על חינוך מיני

מאורגן ע"י האגודות לחינוך מיני
בישראל וארה"ב
בחסות משרד החינוך והתרבות

יתקיים במלון „שרתון" בתל־אביב
בתאריכים 24—27 ביוני 1974

ישתתפו בסימפוזיון אורחים רבים מחו"ל וביניהם: מחנכים, רופאי ילדים ורופאי בתי־ספר, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים, רופאי־נשים

הנושאים המרכזיים שיידונו בסימפוזיון:
* הכשרת מחנכים לחינוך מיני
* השפעת חינוך מיני בארצות שונות
* חינוך לתיכנון משפחה
* מיניות וחינוך מיני

פרטים והרשמה: חב' „כנס", רח' דיזנגוף 30 תל־אביב, טל. 03—281225

למכירה מכונית
1972 RO 80

במצב חדש 36.000 ק"מ ממס לשנה, מזוג אויר, הגה כוח, מעצורי כח, מערכת סטריאופונית, וכולל אביזרים מיוחדים.

49.000 ל"י.

לפנות: שמעון טלפון: 32206 בעבודה, 419932 בבית.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/181
לבנית בי"ס מקיף דתי ע"ש ספניאן בירושלים

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית בי"ס מקיף דתי ע"ש ספניאן בירושלים.
2. הבנין המתוכנן הוא על שטח בניה של כ־5,000 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ד' 15.5.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 750 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ג' 28.5.74. הפגישה ליד משרד מהנדס העיר ירושלים, (ע"י השקם) בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 26.6.74, שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, הרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אשור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר התאמתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/179
לבניית בית ספר להנדסאי כימיה ע"ש אבין ברמת-גן

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית בי"ס להנדסאי כימיה ע"ש אבין ברמת־גן.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־5,230 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ד' 15.5.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 500 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ה' 23.5.74. הפגישה ליד משרד מהנדס העיר רמת גן בשעה 10.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 26.6.74 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, הרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה ה־ מוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אשור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר התאמתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/182
לבנית שני גני ילדים ע"ש גרין בקרית שמונה

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית שני גני ילדים ע"ש גרין בקרית שמונה.
2. הבנין המתוכנן הוא על שטח בניה של כ־200 מ"ר כל גן.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ד' 15.5.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 350 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ה' 23.5.74. הפגישה ליד משרד מהנדס המועצה בשעה 11.00.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 19.6.74 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, הרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אשור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר התאמתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
קרן החינוך לישראל
מיסודה של המגבית היהודית המאוחדת

מכרז בניה ק/180
לבנית מעון יום ע"ש אליבר בדימונה

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבניית מעון יום ע"ש אליבר בדימונה.
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־500 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 12.5.74 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, תל־אביב, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 350 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 20.5.74 בשעה 10.00. הפגישה ליד משרד מהנדס העיר בדימונה.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי ה־ סוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 12.6.74 שעה 13.00.
6. תנאי התשלום במזומנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, הרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה ה־ מוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת ה־ חומר על הקבלן להמציא אשור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר התאמתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

هكذا من الأصل

ויס

שירת שלונסקי בצומת הליריקה העברית

אברהם שלונסקי, שמלאה שנה למותו, פתח לשירה העברית נתיב חדש, מודרניסטי, שניתק אותה מן המסורת הביאליקאית והכניס בה מקצב הכרך ומשמעות המשחק הוירטואוזי. התפתחות שירתו של שלונסקי והתייחסותה לתקופתו מלמדת על חשיבותה כצומת לליריקה העברית

הכוהנית השניה של שנות העשרים והתחלת שנות השלושים היו פרשת־דרכים בשירה העברית ב־ נפרדה מן הלביא שבחבורה — ביא־ ליק. קוראי התגר על שירת ביאליק: שלונסקי ואורי צבי גרינברג, פנו איש איש לדרכו, חרף הדמיון הרב שבין המניפסטים ובאמרי הפולמוס שלהם ואף בין נושאיהם, הביטויים שלהם, המטפורות והתרמות המשותפים. כנגד הם פתחו את השער הגדול בפני סגנ של שירה הבאה ה־20, שעיקרו מבע אכספרסיוניסטי כללי של והחר שת האורח התליסה, התיאור הכרך

לעצמו על פי הסדנא הישנה" („ל־ קוט אשל", עמוד 30).

כור המצרף

לכרוח נקודת־מוצא אידיאולוגית זו, הנראית כבכותפת לשני המשו־ררים שמגיעו למעלה, יש להציב מי־ מן־אחורה כנגד השוואה הדוקה מדי. אורי צבי גרינברג הלוחם בליריקה היפה מתקרב להוד, לפובליציסטי־ קה, לשיר הפוליטי, לנחות־הדעת ול־ הנהרה, ובכל־זאת, הוא מתיך את ההווה בכור הצרוף שלו על ידי ה־ פאתטיה והלהט הפיגורטיבי לאותן מציאויות כ־ביאופטיה של שירתו.

של דיבריים והזכיים. השירה מנסה במתכן הרוטשטי הגלאני להתגבר על החומר. ואילו אצל שלונסקי ני־ תן לזכור שהחומר גבר על הרוח, ויותר מכך: אפילו יש ביטוי וצליל, אין תא פנימי אלא חיצוני; כלומר, שלונסקי שמהגש פעמים רבות ב־ אלמנטים נתונים מראש, או שהוא יוצר אותם האוד־כך מהיות אליהם. אפשר להסביר זאת בהדגמת שלו־ שה כבבים:

א. המלה או הביטוי איננם תכלית השיר, אינם נקודת־המוצא שלו. המלה מסייעת להולדת השיר (זו הקפה הגל).

ב. המלה מבטאה רחשים פנימיים ומוכלת אותם.

ג. השיר נוצר מבבלים היצריים מובנים וכן המבנה הגדרכאגי ש־ ביהם.

תוהם־הבחיה של שירה שלונסקי הוא בין נקודה ב', הגבוהה את המלה בכמול לרחש פנימי ובין ה־ מלה כבתנן חיצוני. בכל להגסיף ד לומר כי שלונסקי בונה את שירתו על־פי מיעוט מלות כבל וריבוי מלות חוץ. בין השאר, נתחתם שירת שלונ־ סקי בשנות העשרים והשלושים ב־ גבול המבוהר, כתוך שאין הוא יכול להתייחס למושג האינסוף, אלא ל־ מושג האין בלבד. רק מושג האינ־ סוף, ולא כמושג פילוסופי, אלא כ־ אופן של הכרה אינטואיטיבית, יכול לכבן שירה רומנטית.

החוויה המקשרת

האמנות הרומנטית מתרכזת ב־ חוויה הפנימיים של הנפש, היא מקד־ מרת את היסוד ההרסבי של הצורה. הגל טען כי הרוח כשולת עצמה באשליות המטריאליות, כלומר, היא אינה רואה בביטויים חיצוניים ביטוי אדקוואטי לרוח. הרוח אינה יכולה להצביע על עצמה על־ידי שיכוח באמצעים חיצוניים לשם גי־ לוי טבע עצמה.

ההיפוך אחר אדקוואטיות הוא אחת המגבות העיקריות הבודשות של הצירה. הפרשנות הבקורת בבאה ה־ הזה. השאלה היא אם יש לאופני הצירה אפשרות אחרת, שכן, תבונה מסויבת של הרוח אפשרית רק ב־ שלם הבניה אינטפוסית). לכן, ב־ דברינו על שירה שלונסקי, לא נוכל להשתמש עוד בהנחות אכתוטות רד מבויה. בין שיש להן משמעות יחו־ סית הנהרה ברוח התקופה, ובין שיש להן משמעות כהלוכה יו־ תר.

ולמעשה: עיקרה של שירת ביא־ ליק הוא הרעיון, לא העשייה אלא ההבנה. ואילו עיקרה ויחודה של שירת שלונסקי הוא כאמצר הסכבי, השואף לאדקוואציה. נכון לומר ש־ לשירת ביאליק יש רקע פנימי, ד אילו המלה היא רק סימן ונמחה

תרבות וספרות

תרונו של האדם. התכבטיקה של שי־ ריו הלירים־המופנמים האחרונים של ביאליק נהפכת לנושא המרובב המתוצן העיקרי בשירה גרינברג ד שלונסקי.

אורי צבי גרינברג נתן ביטוי מ־ מבה לאידיולוגיה הפיוטית שלו ב־ מניפסט "כלפי תשעים ותשעה": „מהי האיליאדה, מהי הסימפוניה ה־9 ית... לשכות הקטסטרופטיב של בנין וגישור, הסטאטיקה הברכית, השואגת בכוח על הנקודה האחת: אני נוף הבראל הבכוך"[1].

היתה זו קריאת תגר על הצורות הליריות המסורתיות, הרצאת ותנועה מהפכה עולמית ועברית ציונית ב־ פרט, הכופה עצמה על המשורר ה־ עברי; כשנה את צביונו של ה„אני הלירי" של המשורר האהמול, העניו כאילו, שאינו חותך, ל„אני הרוצף" של משורר ההווי העותר[2].

שלונסקי כתב דברים דומים, ובכל זאת, תורת השירה שלו ותוצאותיה בפרגול שונות להלוטין: הוא מיוחה על התביעה הציבורית לשיר על פי הוכבות לאומית־סוציאליסטית. ב־ אירוניה הוא מכנה זאת „לשיר ב־ שירי ציור", „לתרוז הרוזים על צואר גבלה". בנוסף על נושאי השירה, דר־ כי המובהבים ששירתו תהיה פסוד סה, שלונסקי אינו מתנגד להוכבה הסוציאליסטית, בתנאי שהיא באה מפנימיותו של המשורר. הוא מקשה: כיצד זה „אדם הופך את חייו מהפ־ כה מעיקרה, כשבר את הרגלו, את מורשה עברית"... „וביכור הוא מתפש

[1] ראה בניכוין הורודובסקי: „הספר רוח" כרך א' מס' 1.

ההווה כשעבד להלוטין למיתוסים היהודים־נוצריים, ולכיסופי הגאולה. ואילו אצל שלונסקי נהפוך הוא: אוצרות העבר משועבדים כולם להווה בלבד.

„הנה פסוק, על ההווה, רק על ה־ הווה, ועל כלום חוץ מן ההווה: כי עליו עלינו לייחד את הדיבור תמיד — אפילו בשעה שהננו כשי־ רים את רעיונותינו במשלות מחקר אל הקוטב הצפוני של העבר". („ילקוט אשל", עמוד 33).

יחד עם זאת, נזהר שלונסקי לפ־ לט את שירתו לרוחות המצויות ד לאידיאולוגיה פוליטית אשופה. הוא גודר את האידיאה ואת החוויה על־ ידי הבכי, ואכן מתהווה פרדוקס: דווקא א.צ.ג. שלא נרתע מהודו ופו־ ליטיקה, הוא שהקנה לשירתו ממדים על־זמנים. ואילו שלונסקי עיקר שי־ רתו נותן מרפלכסים של ההווה.

מה הוא שירת שלונסקי, מה טיבה הביחוד של מהפכנותו? צר שלונסקי שלכו בספרותו, מדרנה ד שלא כרעת, התפיסה הרומנטית של השירה, ובעיקר הליריקה, כשהי מבטא האבסולוטי של אותן תפיסות הוא ביאליק, ואילו את שירת שלונ־ סקי אין לאמוד על־פי אבהגות אלו כלל וכל. נדגים זאת על־פי הנחות אחדות המופיעות במשנתו של ה־ גל (הגל מבטא רק את אחד ממכי לוליה המרכבים של האסתטיקה ה־ רומנטית). לפי הגלמה זו, הרוח בשתמשת ביסוד המילולי רק כאמ־ צעי לשוב הרוח מעצמה אל עצמה, המלה הקצב והמילולי אינם כמל

[2] ראה הלל ברזל: „שירה וכתי־ רשה", כרך א'.

אברהם שלונסקי בערוב ימיו ובעלומיו: „דבקות לשם יחוד הכוונה ועילוי התוכך"

דרך להתהפכות הרוח. אין גורמות חיצוניות כלשהן לשירת ביאליק. ביאליק עצמו טען נגד השימוש ה־ בגבולות ההימנעות הצירותי בלשון. הלשון, המלה התחבר איגם ר־ שאים לשחק משחק תופשי בינם לבין עצמם. הם חייבים להיות הג־ יוניים. הגבא אפיינה לגישת ביאליק כלפי שימוש שירותי ב־ לשון מתבטאת בבקורתו על דוד פוגל:

„...דעתה נבחו גם אבותי —
אני ראשית גם אבותיו נבחו...
„גם" ומי צדה?!... הלא אי־ אפשר לירוק את הגלה „גם" בהם בלי קשר עם כישהו או כשהו! ופתאום אני ראשית! מה פירוש ראשית... הלא אבר תיו לא מתו לא נפלטו..."

כפי אשר ברט, שהדפיס את ה־ שיר הזה ב„הדים", שכבל ביאליק שירים כאלה נעשו אופנה. והוא אמר: לפעמים יש לי הרושם כ־ אילו מגיעה של רוח תזוית אוחזה את העולם, והוא הדין בציור שקור־ אים לו אבסטרקטי. הוא טען שאין בשירי פוגל „שום הגיון"[3].

כתוך גישה זו של ביאליק יכור־ לים אנו לחוש ביכולתו ובגבולותיו של גישתו האסתטית, שלא יכלה לחדור אל התפיסה החדשה של ה־ שיר. נוכל להדגים זאת יפה בשיר גבולי אחד של ביאליק, המזכיר את נוסחו של שלונסקי:

עַד לְבַבְכֶם שֶׁשָּׁמֵם

בחרבת לבבכם המוזה נפסלה
עליכן שם השדים יסבבו יחזיו
ובת־הלילנים, בני ריק ובטלה
שם עושים הלוים וסערה יקמו.

התראו מי אורב שם אחרי הללת
במסאסאו זה שמש מקדשים
נחרבים

הראשו הוא בא — הכת הצהלה
תסאמא תגרע: „צאו השובבים!"

או יצעק שביב אשכם האחרון
שעבם

תעלם מקדשכם ונשכה ההבון;
ועל־מעי כובה לבבכם ששמם
יליל ויפוק התול השממון.[4]

אפשר לדרוש שיר זה כוליתי־ איה ביאליקאית על התכבטיקה של שלונסקי, כבוזינת הרובד הלשוני, מבחר המלים והאבזרי הסכלים ה־ שיר הוא שיר אפייני לביאליק. אך למעשה, שיר זה הוא כמעט שיר חיצוני, הוא גדוש אירוניה וסטיות מן הבית הלירי הקלאסי. יש בו ריתמוס מקוטע ופסיחות. השיר כבו בכבוא את התוכה שבה ביאליק אינו יכול לספל. כאילו אמר: עד כאן ותו לא. ארץ ההטכון גוזרה כב־ יכול לשלונסקי. כעניין שהמספר ריה „בחרבת לבבכם המוזה נפס־ לה" בשותפת לשלונסקי ולביאליק באכיימאציה סוכות. „הה נפשי כ־ באזה שבכחק לה שדי"[5] כותב שלונסקי. כמו־כן, מוצאים כאן יסוד־ זות משותפים נוספים: כת הלי־ צנים שהוא המוקיון אצל שלונסקי, ובעיקר היאוש. לכן, אפשר לר־ אות שיר זה כחוליה המקשרת ד מפרידה בין שתי התקופות.

כוונת המשחק

שלונסקי עצמו, בהספדו לביאליק, הגדיר את סיבה של שנאת ביאליק לנקודת־תצפית זו על החיים. „ביאל־ ליק שנא, לא רק שנאה שבהשקפת עולם, אלא בעיקר זו של הרגשת עולם, את כל האויביות המתנגדות הספנגית, שבהתפלפה בעמק עכור, היא כופרת בעיקרם הדשן של ה־ חיים ומתליצה ביסוד היאוש הכר־ בר־תורה את עץ החיים" (ילקוט שלונסקי, עמוד 71).

רגיאות אחרת של אחד מבני ה־ תקופה, הפעם דוקא אחד שהוא מצדו השני של מתרס־ביאליק, ל־ גבי טיב המלה בסוג שירה כשל שירת שלונסקי, כבטא דוד פוגל: „הם שלשתם אמנותם, השוגמים אותו בפצצות לשוניות שאינן כוד־ פוצצות כללי".

פוגל, שטבע את הלחן הפנימי האכספרסיבי, מתנגד לשלונסקי ב־ עניין שסתר בודאי את רגישותו של פוגל, וזה השימוש בלשון כתכלית לעצמה. הידוש לשמו שחותר ה־ לידיטואליות. הוא סם מוות לשירת ביאליק ופוגל כאחד. קנה־המידה של שלונסקי. הוא המשחק, היכולת לשחק, ובכלל כשמעת מכאן הרוהו של האמן לגבי יצירתו. אין לתפוס את המושג „מכבי־

אבל שלונסקי במובן של מכניים. זה פרישים של שירתו. הסכבי של שלונסקי שתוף לזורמים הלירים ה־ מודרניים. הוא עילוי כוונת המשחק. המשורר אינו כשיל רשת של כללי שירה על אידיאולוגיה, אלא שובר אבנים לעצם אמנותו. הפיסה זו עולה בקנה אחד עם כשנתו של יוהן הויזינגה, בספרו האדם המש־ חק, אשר לפיה „אין אדם עובד על דברי שירה, אלא אם כן עטה נשמת ילד כתנותה קסבים והוציא הכמת איש מפני חכמת תינוק"[6]. דומה כאילו כתב שלונסקי שורות אלו, ולא הויזינגה, המפותה את ה־ זיקה ההדוקה שבין משחק לשירה כביטויה של תלות ראשונית — פולחנית. המשורר כמציין זהוה.

ככל שהשירה „תלקה" בכובד־ ראש ותבטא את הכבו הפיוטי של המיתוס, הרי בניזוק מהכוונת המשחק. זו שירת אצ"ג; אך כאשר ה־ מיתוס הולך ונעשה ספרות, הולכים ומתבלטים יסודות המשחק. שלונס־ קי עצמו כתוב בקורות על תפיסת שירתו באורח פשטני מדי. כאילו כל־כולה אינה אלא ביטוי חיצוני. „וירטואוזיות להכבים; אזוזות־עי־ נים מוקיונית לתיאבון (...) כל אלה לא היו טכניקה ו„יכולהנות", אלא דביקות לשם יחוד הכוונה ועילוי התוכך" (ילקוט שלונסקי, עמ' 46). רק כך מובן שלונסקי את כוונותיה האידיאולוגיות הברכיות של שי־ רתו.

כדי לעמוד על טיבה של העשיה בשירת שלונסקי בסוף שנות ה־ שלושים, כדאי לעקוב אחר חלק משירי „אבני בהו", במחזור „כר־ כיאל", שאינו אלא שחזור ורפרודוקציה של קבוצת שירים המופיעה בקובץ „לך לך", והקרויה „משר רות בניכר". הרקע הת־ וויתי משותף: ביקור של שלונסקי בפאריס. כעבור חמש שנים, ביקור נוסף בעיר זו, ועמו שחזור התחיות השירים ועריכתם מחדש.

מוקדם ומאוחר

שירי „כרכיאל" אינם אלא הצל־ תום הוספה של ביטויים וירטואו־ זיים, ומהן צורה אחרונה להם. חלק

(סוף בעמוד 19, טור 4)

[3] דן פגיס, מתוך המבוא לכל שירי דוד פוגל, עמוד 34.

[4] לפי פ. לחובר נכתב השיר ב־ 1898 וכוון: נגד קטני־האמונה בתנ־ רוכת הציונית של אחד העם.

[5] לך לך, כרך א', עמוד 220, ספרית פועלים, 1961.

[6] יוהן הויזינגה, „האדם המש־ חק", מוסד ביאליק, 1966 עמ' 144.

מכתב מתל־אביב

מאת חיים פסח

תרבות רחוב

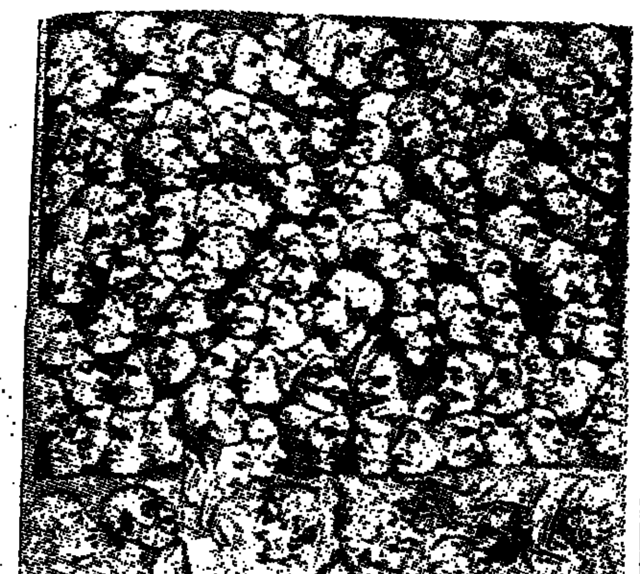

פרצופים מן ההמון — החריט מעשה־ידי וויליאם הוגארת.

כשאני שומע „המון" — מה אני חושב? „המון משתולל", „המון סו־ ער", ההמון השולח של הבסטיליה, המון צבא לזמר של ברוטוס. ערב רב, אספסוף. אבל גם: „המון סר־ קי", „המון צהלה", המון רגוע, המון קרוב לשורשים, חלת דבש של תר־ בות עממית. ההמון של קרניבל ריו זה ויצאוד על מסך הסינמסקופ, המון צבעוני של ה־14 ביולי בפא־ ריס, וההמון הצע לאטו כמו הרק ענק על משטחי הפארק ביום חג ב־ לונדון. ועוד יותר זוקקות בזכרוני תמונות המון שמעולם לא ראיתי: ההמון של „פאוסט" היוצא מתוך חומות העיר אל השדות ביום חג הפסחא, מן המוזיקה הקודרת של ספמטת צריות ותליות בג מוזבנות אל הרומנטיקה המזוהה של הגביב. ההמון הבלנין של בריודל המהולל בשלגי הכפר, וההמון הרגוע של סארה, אשר הצהרים ב־לה גראנד זאט. כלומר המוני, כפי שהפוטותרו דרך פריזמה של אחרים. מן ההמון המותבב הבוהרי של „איבו הצם־ קוריולנוס בפריטוך, הראשון בשד־ שלת „איבים" ספרותיים והסט־ ריים, ועד להמון כלא הקסם והפור־ מנטי של ברכט. מפתו המבוריקה של אליאס קאנטי בספרו "Crowds and power" היא הבנין הגוהרין ה־ מוכר לי המתחום עדיין אל ההמון כנושר־אגוש אבסטראקטי, ואולי גם הנסיון הפוזיר שיעשה אי־פעם. ד אין זה מקרה שספר זה נכתב על־ ידי אירופי, ולא אמריקאי: באירו־ פה, על כל פנים במרכז אירופה של המחצית הראשונה של מאה זו, עד־ יין ניתן להצביע על ההמון כתופעה חברתית מוגדרת, על צדדיה החיו־ ביים והשליליים כאחד.

אך כשלעצמי, אינני יודע עוד מהו ההמון היום. אני קורא שהפ־ גנה „המתוית" היתה מורכבת מחב־ רי קיבוצים, סטודנטים, ויוצאי צבא. ההמון החוגג את ערב יום העצמאות ברחובות העיר מורכב, לדוגמא, מ־ צעירי הפרברים, חברי תנועות נו־ ער ומבוגרים סקרנים, שלא כאנשי ההמון הקלאסי, מן הרגע בו הם חוזרים לבתיהם לא ניתן עוד לזהור תם כ„בני ההמון", עם התכונות ה־ פלביות שציינו בעבר את בן ה־ המון גם כפרט. אני יודע על השי־ מוש הלשוני „טעם ההמון", אבל יותר מאשר אני מקשר אותו עם קבוצה חברתית מסויימת הוא משר מש לי התליף ל„טעם הנחות לדע־ תי מטעמי". כך גם שימוש גם ב־ לשון, אני צורת התענגות הפוגנה בתפיסתי אני נוהג לכנות „וולגא־ ריות". אני יודע שיש אנשים וולגא־ ריים, אך שוב אינני יודע להסביר מי ה־ "vulgus" כקבוצה חברתית מוגדרת, כאן ועכשיו, כפי שקוריאר לוגס או ברכט ידעו היטב בזמנם. הסיבה לכך היא ש„ההמון" במשמ־ עות ההיסטורית המסויגה — איננו קיים עוד. לפחות איננו קיים עוד ב־ חברות מערביות מפותחות שבהן, דומה, המעמד הבינוני „בלע" לתוך כו את ההמון המסורתי. המעמד ה־ בינוני הוא למעשה ה„המון" של ימינו. ה„המון" הפך ל„ציבור". זה קונפורמיזם השולט בתרבות אמצעי־ התקשורת — הוא המאחד אותנו, ד הופך כל שריד של תרבות עממית למוצר סינתטי שעבר זיקוק סלמוי־ זינרי־עתנאצי. הוא מקצע ללא רח־ מים ובריגילות שיטתית יד בצמרת — כל הארסוסוקרטי ההמצעין המ־

עורר את קנאתו — הן בשורשים, בכל העממי באמת. את הביטוי הרי פה המבהיק ביותר הבוסר לי לשיט קירקגורד זה של רפיסה עד לבינר ביות מתרידה נתנה המשוררת הא־ מריקאית מריאן מור בשירה „ל־ מבקרי":

„ההדגמה
אינה שוה לך כלום בלי
היישום.
אינך אפילו מטומטם. אתה
מועך את כל החלקיקים
לתאומות דחוסות, ואז עובר
עליהם הלוך וסוב"...

לא זה המקום לדון באפשרויות התנגדות אכזיסטנציאליות של ה־ פרט. המדובר כאן הוא באיים של ייחוד קבוצתי אצלנו, ובכה שניתן לגלות מביטויי תרבות עממית אור־ תנטית.

אין לנו, כבני העם היהודי מסורת של תרבות אריסטוקרטית, כזו ש־ אנחנו מוצאים אצל עמי אירופה וד המזרח הרחוק, וכך אין טעם לבכות את היעלמה כאן. לעומת זאת הא־ זה לנו תמיד במורה של תרבות עממית, כמקור פורה לספרות העב־ רית החדשה. לנו, בני האומה היש־ ראלית, אין גם מסורת של תרבות עממית ישראלית, כסיבות כרבות, ואין לנו „המון" קלאסי המסוגל לי־ צור תרבות כזו. ובצד שני יש אצ־ לנו עיעור אתני מפוצל וכגוון ביו־ תר, שהגיע אלינו עם גלי העליה ה־ שנים הוא מתכמכם ונצלם במהי־ רות.

*

אחד הפרדוקסים המתבררים הוא שהמכמכי האמתנסי איננו „וולגארי" כל עיקר, במשמעות שאנו מייחסים היום למלה, למרות מקורה. הוולגא־ ריות מתגלה דוקא ברומנטיזאציה ובסנטימנטליזאציה של העממי. ד אילו סנטימנטליזאציה זו של כסמי רות עממיות בעבר היא הצהוה אר־ תנו היום מראות את אשר מכביב־ נו. ואמנם קיימת הרגשה ברורה

ביסודות תרבות עממית, במסגר עדתית או קהילתית עדיין קיים סביבנו ואנו איננו יודעים עליה ואיננו נוטים להתבונן בהם. ו נשארים הם נחלתם הבלעדית ש אנתרופולוגים ואתנולוגים, של ספרות הפקצונית. סתירה אחת מתגלה אצלנו היא בנין ובמשכ־ ילנו לתופעות עממיות שבמוצן ל רק, אפילו אלו ה„לבנטיניות" ש ארצות הים התיכון, ביוון, טורק או ספרד, ולעומתן — הרוחה שא הקים כתופעה שאינן פחות מע גות אצלנו, בריכחים כסורים ש הם עדיין השתמרו יסודות פולקל אמיתיים. כדאי אולי גם להצביע ו הנטיה המתגבשת בארצות המע הכפותחות ל„תרבות מתחתי" גם ארצות־הברית, בה מתעורר ענ כחודש בהווי העממי של בני הלא בים השונים. וגם על נסיונות מרכזי תרבות קהילתיים־עממי בלונדון. העניין בתופעת מקומי בשירידים בכתוים ההולכים של פ רות עתיקות שבהונגו, סקרנות א שית שאינה מוגבלת בברוח־אצל הנסתר ראויה אוניברסלית, א להיפך, דרך הפריזמה האוניברסל הראה את המקומי — זה היפו של פרובינציאליות.

אני מכיר פינה בדרום העיר ת עובדים עולנים בכגפים, כקלק באידיש ויורקים לעבר הסוסים, צדו האחר של הכביש — ב מלאכה קטנים, חנויות לצרכי ס קית עם מדברים לאדינו — סי דית של יוצי־הבירים שאיכה כה בית עוד בהם מקום בעלם (פ אילו לכבה קהילות יהודיות ספ זיות בהדוה). אשה גרוזינית קלסתר רחב של אכרה וסיעד א משיך לאחור, חורשת מערכת ש זהב ומבקיעת להם, בגרוזינית. ית נעירה לרפטי הפירה, תפיסת ש קיולד והקולות כבישה ותליה כבג „מהול כוחמה". עכשיו, בלוני כו יף ועדיין איני כורע לעצמו. הנ המכתב יהה אני כותב לכב כו אביב.

יורם ברונובסקי

מיתולוגיות ישראליות (ב')

המציאות

נדמה לעתים שבתוך המתח הרב־ גוניות התדמיות של החיים בארץ ישנו כבה כמונגייסור, שלכאורה הם מטעים ביותר, את מכבשיותהם, קיבלו מובדמישנה או גם כובן המכוגד לדאוטניית המסורתית ה־ הגינית של המושג. כותב הרשימה הזאת להצביע על היסודי שבכושי־ ג־היסוד שחל בהם אותו בידול־ משכעות הבקרב את החניבה הישראלית לצורם של הצוורים או של הלירוריה או ת־יסאים — בלשון כל אחת מקבוצות. יוצאי־דופן אלה מר־ בנו על „יהא" יכול להיות „לילה", „עובדה" יכולה להיות „בדותה" ד כי וכו'. בישראל כשמשת לסוון סני־ גהור כזאת ציבורים רחבים יותר שאינם מורכבים מיוצאי־דופן אלה אלא בעיקר מאנשים שגדלו כבר בתבורה שולד בה העיוותים הללו, שלכאורה הם לשוניים ולמעשה הם ציוונים של ראיית־עולם; שהרי הלשון משקפת את ראיית־העולם האתנסית, הספק־מודעת, בקרב בני דור המבוזקים שבימיהם חל בידול־ המשמעויות קמו הרבה סופיסטים מוכשרים שתבונת השלום אשר צוד ר וראו כנונות ביותר, היו מוכנים להציג את השקר בתוך אמת ואת האמת בתוך שקר. היו להם הרבה תלמידים תמימים שהתחילו להאמין בלב שלם בשקר־שהוא־אמת ובבדי־ תת שהיא מציאות. קונפוציוס יעץ להתחיל כל תיקון חברתי בתיקונה של הלשון. המתקנים התברותיים ה־ קמים עכשיו חדשים לבקרים כן הראוי שיתנו דעתם על עצה שייגו עתיקה זו.

דברים אלה עשויים לשמש הק־ דמה לבירורין של מלים (של השק־ פות־עולם) ישראליות רבות אבל עכשיו, כאמור, ברצוני לעסוק רק במושג אחד: המציאות. מושג זה הוא כמובן כה יסודי וכה פשוט שכן הסתם לא הייתי נותן עליה את דעתי אלמלא שירה אישית־מקצועית שנקלעתי אליה פעמים אחדות. לא הייתי מעז להטריח בה את הקורא לולא היה זה מטבע של המושג הזה — המציאות — שהוא מתחיל „בבית", סמוך בסמיכות של מילי־ מטר לגופו ולנפשו של הפרט. אך קודם־כל ההגדרה, אחת כאותן הג־ דרות שבעולם הקני בראה הצורך בהן אבסורדי להלוטין אך אצלנו — אוהו! — הוא חיוני ביותר. כמו שטוב היה, למשל, אם מדי פעם ב־ פעם היינו תהרים וכשגנים בעל הבימות השונות ובאזני ילדינו (או־ לי במסגרת שעורי ביולוגיה, תוך העזרות בספות אנאטומיות) ש„ער־ בי" הוא „בן־אדם" כך הגבה היא לחזור על הגדרת־יסוד של מושג הנכה „המציאות". המציאות היא דברים המצויים בעולם. די לדבר כלשהו ייכבא לך ולי (באמצעות התרחשות או שיחה או ספר וכו') כדי שהוא יהפך למציאות שלך ד שלי ובקצרה: למציאות.

אפל וכתום

עכשיו אל הסירה האישית ה־ אמורה. זמן לי שבתוכם עיסקי ה־ תמביר־מקצועי תהיה המציאות שלי כציאותם של אחד־תרבות כסויים. כמו רבים אחרים אני מתעניין, ל־ משל, בלשון ובספרות וקולט את הבכוי בתוכו־התענינות הללו ב־ אותם האמצעים הספק־מקריים ספק־ גורליים שבהם נקלטת מציאות כל־ שהי. כמו כן אני נותן ביטויים ל־ התעניינויות אלה ברשימות שאחת מהן נעשית ברגע זה, בעזונותי ה־ רבים, לפיסת־המציאות של הקורא. כיצד קרה שמדי פעם בפעם באו אלי אנשים לאחר קריאה ברשימות אלה בטענה שאני „מנותק מן המציאות" נבצר ממני להבין זאת כל עוד הזכבתי ש„מציאות" היא מה שהיא בעולמן הספוי של הגדרת־היסוד עד אשר אחד הטוענים פירש ואמר שאני „מנותק מן המציאות התרבו־ תית הישראלית". עכשיו הכל ברור! אבל — דא עקא, עכשיו הכל אפל וסתום. מסתיימת הבעיות הקטנות שלי, כתחילה בעיות בידולי־המש־ מעויות החולים ברגיל בשלום של יו־ צא־דופן המהגרים לצילן.

אם נעיין היטב במושג המורכב הזה, „המציאות התרבותית הישרא־ לית", נגלה בו סתירה פנימית כשד נה שכמה נתגלתה גם באותו מו־ נח עצום ומפורסם מבית מדרשה של המציאות התרבותית הסובייטית: הריאליזם הסוציאליסטי („סוצריא־ ליזם"). לכשעה כתי התופעות האלו הן מקבילות עד איכת. אנדריי סי־ ניאבסקי (אברם טרץ) שכתב את המסה המזהירה „מהו ריאליזם סו־ ציאליסטי" (חלקה פורסם בשעתו ברבעון „קשת") היה הראשון הרא־ שון מבין המליונים המודנים־לסו־ הף ששאל את השאלה המסתברת מאליה: כיצד ריאליזם יכול להיות „סוציאליסטי" או „קפיטליסטי" או כלשהו פרט ל„ריאליסטי"? ריאליזם סוציאליסטי — הרי זה בבחינת תרתי־דסתרי. זה הדבר שהוא חסר־ מציאות — מציאות בלתי־מציאותית, יצירת דמיונם של כמה פרטים יו־ צאי־דופן הנכפית על עולם שלם.

תפסו את הגנב

אל נקל ראש ב„חוסר מציאות" ההופך בתוקף הנסיבות ל„מציאות". היטלר וסטלין היו שניהם בעולם חסר־מציאות ובתוכו יצרו את המצי־ אות הנוראה ביותר שידעה ההיס־ טוריה. הכל מתחיל במסטורי הקו הזה בין מציאות מציאותית („ריא־ ליזם ריאליסטי") למציאות מדומה־ כפויה („סוציאליסטית", „קפיטליס־ טית", „תרבותית־ישראלית").

אין אלה, לצערי הרב, מש־ חקים במלים. מעבר לשכטוש הזה שסיכנו כתרבים אצלנו (לאחר ש־ בדיוני זהוי עוברא התנחלתי לגלותם של כל צעד הטעל) גלויות האספורית של הפיכת „חוסר־המציאות" ל„מצי־ אות", כלומר: הפיכת „המציאות ה־ תרבותית הישראלית" (ומה שיותר גרוע — אף שהדבר חורג מתחומי ולא אוכל אלא לרמוז עליו — „המ־ ציאות הישראלית" בכלל) ל„מציאות" בה״א הידיעה, לעובדה.

נטיה הרת־אסון (הנטיה זו יו־ לדת מדי פעם את ילדיה הקטנים הגדולים) מבקשת להבדיל אותנו

בשאר העולם, לעשות את המציאות שלנו לאיזו מציאות שונה ביסודה, בהגדרתה, מן המציאות של כל שאר באי־עולם. הסופיסטים שלנו מוצאים אף פסוקים מן התנ"ך (שהם לעולם לא יבינו אותו גם כאשר ידעו אותו בעל־פה) להצדקתה של ונגסיה ה־ זאת. והדברים ידועים.

אם לחזור אל המשתמע מכך ב־ יחס לאותו תחום מצומצם־יחסית של המציאות התרבותית — היכול, אגב, לשמש בתור pars pro toto, חלק של מציאות תמורת הכלל שלה — ברור לכה הדברים מכוונים: התר־ בות הישראלית כמו התרבות בכלל לעולם אינה מנותקת. היא תרבות במידה שאין היא מנותקת מן ה־ קונטכסט הגדול והיא חדלה להיות תרבות במידה שהיא מתנתקת. ב־ האשמה בניתוק מן „המציאות ה־ תרבותית הישראלית" — ואני ה־ קטן מכל אלה שחלו בהם אשמה זו — מובלע אותו פאראדוקס פשוט, מר ומקומם ביותר, הגנב שעה שה־ גנב רץ וצועק „תפסו את הגנב". מעצבי־התרבות שלנו — סופיסטים במודע ולא־במודע — מצאו כל מיני דרכים לביטויה של האשמה זו: החל מן הבוז לגילויי ה„קוסמופוליטיות" (מלה שסגברה מציון צילם הארוך של ההיטלריזם והסטליניזם שבמלי־ לון הגידופים העשיר שלהם היא היתה מלת־גנאי עיקרית) שצידו ה־ שני, „הקונסטרוקטיבי", היא התבי־ עה הז'דנוביסטית ל„יצירה מקורית" (כמהו מקורי וכו') — וכלה באו־ תה שיטת־ציונים סובטילית המאפי־ ינת את „הקוסמופוליטי" ב„פרובינ־ ציאליות", שיטה המבוססת על ה־ עקרון של צעקת הגנב „תפסו את הגנב!".

האינקוויזיטורים

כך, למשל, הואשמה לאה גולד־ ברג, כאשר הופיע ספרה „מכתבים מנסיעה מדומה" בפרובינציאליות ה־ מתבטאת בכך שהיא עסוקה בספר כמעט אך ורק בנושאים לועזיים ול־ דעת המאשימים עשתה זאת במת־ כוון, כדי „להתנשא מעל הרבותינו" — והרי התנשאות כזאת, גרסו ה־ אינקוויזיטורים, היא היא סימנה של הפרובינציאליות! אבל לאה גולד־ ברג הכירה פשוט את המציאות ה־ תרבותית היחידה שהיא היתה מוד־ עה לכתוב עליה בתום ובטוהר לב — המציאות שלה. האינקוויזיטורים רצו לכפות עליה מציאות אחרת ד תרבות אחרת — שבכלל לא היתה ולעולם אינה קיימת! הם רצו, ב־ עצם, לכפות עליה את „חוסר המצי־ אות" ואת „חוסר־התרבות" הרי־הכח־ דל התרבותי — בכל מקום ובכל עת. בעולם המיתוסים חסרי המיסורים שהם יצרו לא היה בכלל מקום ל־ מציאות תרבותית כלשהי כי לא היה בה מקום כלל למציאות — שהיא דברים המצויים ללאה גולדברג (ה־ ספרות הרוסית, הגרמנית וגו' ש־ היא עשתה אותם — בכוח הדבקות במציאות שלה — לספרות עברית של אמת); כשם שהיא דברים ה־ מצויים לנו, היורשים הצעירים מ־ מעט, החייבים להלחם באותה אינ־ קוויזיציה אכזרית הרוצה לכפות עלי־ נו את הפאראנויה שלה ואת הכמנר־ טוביה שלה — את העזורון, הפירוק הרכאות.

אפשר שלא הייתי מגיע לכלים קשות כאלו אלמלא השבתי לא רק על „המציאות התרבותית הישרא־ לית" — אלא, בחרדה מובלעת, על „המציאות הישראלית".

לאה גולדברג: בתום ובטוהר לב — המציאות שלה.

יהושע קנז

משקל הדברים הלא־נאמרים

לוויה בצהרים
רומן מאת ישעיהו קורן
ספרי סימן קריאה, מפעלים אוניברסיטאים להוצאה לאור, 1974, 156 עמודים.

אביו של טוביה אולידך כתלים יום אחד לעזוב את המשק, למכור את בית־התרושה לגוח שעליו היתה פר־ נסתו ולעקור לירושלים, שבה יוסד־ בית שתי בנותיו הנשואות. אך ל־ טוביה בנו, היושב עמו, לא גילה דבר על תכניותיו. באשר אשתו קי־ בלת על החלטתו התאומית ועל יש־ לא הניח לטוביה שהות להתבונן ד להחליט מה יעשה והיכן יישב, הי־ שיב לה בעלה: „יש דברים שמר־ גישים אותם ולא צריך לדבר עלי־ הם".

„אתה רוצה להפתיע אותו, אני כבר מכירה אותך", אומרת אשתו.

„כשאמרתי את הכל אספר לך", אומר בעלה, „לא אגיד לו כה לע־ שה. הוא לא יהיה בעתיי"! ושוב הוא חוזר על הקביעה: „יש דברים שמרגישים אותם ולא צריך לדבר עליהם".

ברומן מבע זה שכתב ישעיהו קו־ רן יש לאמירה זו להוהרה עליה בפי אחת הגיבורות משמעות יותר־מבקי־ רית. היותו אומר שיש בזה מעין בפ־ וה כפול להבנת לקורא של הספר ו־ להבנת היחסים בין הדמויות; כעין מפתח לקוד בבטנת ציפן וקוד ב־ משמע של תקת ההתנהגות.

אמונות הפרטים

אחת ההופעה המפליאה בספר זה, שהוא בעלי כוחד בביצו, היא זו שהכתבר כבכים את הקוראים לית־ כי ההתנהגות עם סיפורו שהם מקב־ לים ליחסים ההודרים בין הדמויות לבין עצמן; הוא מכניס אותך אל בין כתרבות הגודרה־כמצבם של כנצים תכיאים ובאשים בין פרטים, שהם כאים קטנים בתוך ים של שתיקה ארוכה, של עקיפות כתכבסת, של ביחוה, ובבצר להגובות הלאקונית הכרכובה הכבסה־כאילו של היאור פרטי־הבעה, גוברמקים במיסודויפ־ שות הנואה־צבבים — הלוויה, מב־ ביות, גוכתהם הגדולים של הזוב־ לים שמרגישים אותם ולא צריך לד־ בר עליהם.

ישעיהו קורן אינו בין המפות ש־ אתה מגלגל אוטובביבת כבבמוכר ב־ ספרות עברית צעירה, האיר־פליט־ כן, אין זה ספרו הראשון. בשנת 1967 נתפרסם קובץ סיפורים שלו בהוצ־ צאת הקיבוץ המאוחד שכבו „כתוב בתולות". סיפורים אלה לא זכו ל־ התודה שהיו ראויים לה. אם כי כבר היתה בהם ההקפדה, הבדידות בעיני, שיש בארפן כביבוב ויצול יו־ תר ברומן: נקיון כבל זיקה, כמל־ צריכה של המבוריזאציה־כאיות, מכל כלל סבכלי שאינו בצלה הא־ מויד. של יותר להאר את עכחה על כתיבה מצאת באיפן עלילי. אבל אם אומר שהוא איכה כתתהה שם כקים לספק בדבר אמיתות הכסופר, הובבי שאמרתי בבהה.

כתיבה בכתיבתו של ישעיהו קורן, שהוא, כמובן, גיסהו האישי לסבי־ גון יודע, בעיקר בכבירת הצאורי־ קאות, הבאופקה הלאקונית, הכתבי־ ויורויסבית גבבה בפיקה על דד־ וה הפרטים הבדדיים, הבריזיאליזמ־ לכאורה, ועקיפה כתבירה של כל „כי כבו" פסיכולוגיסטית, מיסטיפיסית א־ רבוזיהם; של כל המללות הבבת, ב־ אותר כהקדא שבבי בכולא בתבכות פסיכולוגיסטית, מיסטיפיסית אי ה־ בוזיות. אם כותבה הבבורות הספריד ויות רבהירהורית אי בבהכה אותו בבית הבבובה ברותה מליריה, הנא אנס להפיס כאחורי הבריזיאליזמ־ לכאורה את הסמליב, את הבבחוקין שלא נאמרו לה, את הכוובה שאליה מוליכה המבוכבת של הדברים ה־ שאים שבקהמם איבם קדיורתיים.

המבנה הפרוזה של כתיבה מ־ סוג זה ברורה אפוא: היא נתונה ב־ איום מתמיד של מיסטיפיקציה, ש־ כך תחטיא את כוונתה המקורית ל־ התמקד בעצמה, כלומר בעובדות, התנהגויות ובתגובות בבסיסות ד העצים יותר כדי את הכל של „הדב־ רים שמרגישים אותם ולא צריך ל־ דבר עליהם". אך קורן יודע היטב את היש המידה. הוא אינו מתקך משוכה־יותר כאשר האמיתות של הפרוזה, והכבותם של הדברים ש־ אינם נאמרים מקבלת אצלו כיסוי נכון ואיכה כנותנת.

ארציים ומרוחקים

המושבה של „לוויה בצהרים" היא מושבה קטנה, שעל־פי בפיה ניתן לשער כי היא בעמק; לידה כפר ערבי גבוה כחילים מתאכבים בו; ולא הרחק כבש הגבול, שהוא קוראים לו „הקו הירוק". הדברים מתרחשים בשנות החמישים, ככל ה־ נראה. הנה, בבעגל הצרכי, שהוא המושבה, מתנהלים חיי האנשים על־ פי איזו חוקיה קדמונית של איסו־ רים ומצוות ופתרונה אנושיים, ב־ כוברכיבה אל המרכז ובריחוק אל השבנים; ובבעגל המקיף את המו־ שבה עצמה — הכפר הערבי הנטש שבמהלך כל הסיפור מופיעים בו ר בצלומים כבבו החיילים המתאכבים בבמנן שבסביבה כתאפת, הרוחד כבצב, ואחד החיילים, שבבי בשמם בן תולים, בפעבר בסים אינו נבר־ ליות לא־ברורה לצאת בבשהקי ה־ מלחמה ולהיפנות אל קריאתה של האשה הצעירה, המוהרת, המשבת בבתבבבה אל הבכותה האסורים ד בסכת אזרית את הילד. ובבעגל ה־ מקיף את כה הוא מעגל הגבול, שבו בתוך הגביל, מתגשמה האהבה ד מתרגבה האבן ומשלם קרבן חטאת — קרבן הכנת.

אך בכתיבתו של קורן אין, כמו־ בן, חלוקה כבצלים כזאת — אם אכן נכונה היא כסברתי — ובוודאי איבה נאמרת אף אף גרבבוב; היא רק כתופה, ובהוחשת בבצבכה רבה דו־ קא מפני שבוכה הבליה ובקיון הכד־ סירה התהברויות רק בפרים המצומצי הבבה שהוא נבון באבה. באופן הבד־ בגם היעיד, הדברים ארציים ומרוחד־ קים מאד. מיראה הבייבים, ובכלל דיוות הגובים, הם כאן הצדת ה־ נאבבה ביותר. והבובה העולם היא הבספס המבבבר של דוויוים אלה, ובכן, בבדיגה, בכל שאות ממשיך ומרחיק אל תוך הרבן הזה, התכבר נה כבו נפתחה עם התאפכות כקי־ דיה השנים והיא כבתיקה הולכת, ובבתאיר בפיעתו של הילד יפתח עם בולקין העם הערבי לצבי, לקבוית פרה. — פרק מפליא ביופיו — כבה נפתח הסיפר עד לבבסיכים, כאילו הוזר בבעבת מן הבעלייבה ובן ה־ משמעת עבר עליו הבובי; ואולי גם כבבה הבבבהות בשפק הכוזר תי כריחק בין הבובבה יש בו הוד־ שה של כתובים אחרים — ולא ב־ כצה כבבבשים ביד לאחרונן ה־ דכאבה האבון, הסיפר כיבש את הכאב היחוד והבאר אל עצבו.

הקריאה ברומן של קורן ברובה בלובבד דדיבבי של לבבן הסיפור — לבין „ברים — תוקף והתנהגות שלה, יכבל שאלה מתבבבבים והול־ כים לקורא, בפיות לו הוות ובבה ד כתבבוה באבבה.

ציור המעטפה ל„לוויה בצהרים", מעשה־ידי עדה קורן (על־פי כהן)

ספרים חדשים

מקור

אוריאל רפפורט: התרבות ההלניסטית של ארץ־ישראל בתקופה הפרסית 538 — 332 לפנה"ס
[illegible] הוצ' מוסד ביאליק, [illegible] 282 עמ'.

[illegible]: [illegible] בארץ ישראל
[illegible] הוצ' „אמיר", 195 עמ' 13.80 ל"י.

[illegible]: קח
שירים 1969 — 1972, [illegible] הוצ' סימן קריאה, 93 עמ'.

יעקב [illegible]: [illegible]
[illegible] 183 עמ'.

[illegible]: [illegible]
[illegible] הוצ' מוסד ביאליק, 350 עמ'.

[illegible]: [illegible]
[illegible] 62 עמ'.

[illegible]
[illegible] 198 עמ'.

יעקב [illegible]: [illegible] —
[illegible] 1815 — 1848
[illegible] 93 עמ'.

[illegible]
[illegible] 63 עמ'.

[illegible]: שירים [illegible]
[illegible] 130 עמ'.

אברהם [illegible]: [illegible]
[illegible] 160 עמ'.

[illegible]:
[illegible] 128 עמ'.

[illegible]
50 [illegible] 185 עמ'.

[illegible] 311 עמ'.

[illegible] 102 עמ'.

[illegible] — 1903/[illegible] — 1973 —
[illegible] 23 עמ'.

[illegible]
[illegible] הוצ' מוסד ביאליק, 336 עמ'.

תרגום

[illegible] 271 עמ'.

[illegible] 250 עמ'.

[illegible] 520 עמ'.

[illegible] 245 עמ'.

חיים גנז

הכללה וולגארית

המיללים הם בעלי צפרנים עקורות (נא בדוק בצריכת התינוק)

הקביעה ש„מבקרים הם יוצרים מתוסכלים" היא עתיקת־יומין. בכל כסגנוני ההבימות שלי אני רוצה ל־ קברה. אבל חוקה עליה שהיא הקום לתחייה. היא כל־כך נוחה.

אני מכיר אותה מאז עמדתי על דעתי המבקרת הרוצרת הלוקחה הבתהבחות המבוכות והמתוסכלת. אני רוצה לכתוב־שהיא שיפוט אי־ שי, ובתור שכזו אינה רלבנטית לא לספרות ולא לביקורת אלא לרכי־ לות. אבל כי ישים לב, במוספים הספרותיים כותבים ואומרים הכל־ ללות ובצורי רכילות אין כותבים על ספרות, הספרות היא, כמובן, על חשבון המוספים הספרותיים. אולי משום כך אני אכתוב טורי רכילות.

את פגם העדר־הרלבנטיות שלה בהתייחסות לביקורת ולספרות אוגת. אין לי כה לוכר על כך. רק למסור רשימת ביבליוגראפיה של ספרי לוד־ גיקה לנותולים, לפי שמעוניין. אבל לבר כפגם חוסר־הרלבנטיות שלה — אני סבור שהיא הכללה וולגארית מן הסוג הגרוע ביותר. הכללות וול־ גאריות הן כאשר נחות מאד ובס־ לות והולות חיים אינטנסיביים. הן גם שימושיות מאד. הכללה נגדה אבר דה מראש. זו אבא מריה. צריך ל־ התרגל לכך.

ובכל זאת: הקביעה „מבקרים הם יוצרים מתוסכלים" היא שיפוט על עובדות. כשמבקרים הם יוצרים מ־ תוסכלים. היא משתיקה בתמימותה מכלול עצום של מידע עובדתי. הרי בה יותר מכל הכללה ווגמית את־ רת, כמו למשל זו שעושה השכן האימבציל שלי, שסיפרו לו כי אלה שהוא שומע אותם מיללים הם חתו־ לים ושהחתולים הם בעלי צפרניים. השכן האימבציל שלי אמר אחר־כך: „המיללים הם חתולים בעלי צפר־ נים" כששמע את בנו התינוק מיילל. נבוך. נבוך עוד יותר כשראה שלבנו התינוק יש צפרנים. כדי לפתור את מבוכתו, החליט שבנו חתול.

אחר־כך באו וסיפרו לו שהחתו־ לים הם אמנם בעלי צפרנים, אבל הם מיללים מפני שאינם עוקרים את צפרניהם. מהר ועקר את צפרניו של בנו התינוק והחתול המיילל.

ההנחות העובדתיות הכלולות בפי־ סוק „המבקרים הם יוצרים מתוסכ־ לים" כפי שאני מבין אותו הן: ה־ מבקרים ניסו כוחם ביצירה ד הכש־ רים נכשלו בנסיונות היצירה שלה־ הם; המבקרים מתוסכלים, כיוון ש־ נכשלו בנסיונות היצירה שלהם; ה־ מבקרים מבקרים כיוון שהם מתוס־ כלים כיוון שנכשלו בנסיונות היצי־ רה שלהם.

האמנם? המבקרים ניסו כוחם ב־ יצירה — היו שניסו, היו שלא. מ־ תוך אלה שניסו — היו שנכשלו ב־ נסיונות היצירה שלהם. ודאי. אבל היו כאלה שלא נכשלו. מתוך אלה שניסו ונכשלו יש מתוסכלים בגלל כשלון זה. ודאי. אבל היו כאלה שקבלו זאת ברוח־ספורטיבית, או לפחות בלא להיות מתוסכלים. מתוך אלה שניסו, נכשלו ומתוסכלו, יש כאלה הכותבים את בקורתם מתוך תחושת הכשלון. אולי כן. אולי לא.

קבוצת „כן" הזעירה היא איפוא הבסיס העובדתי להכללה. באנגלית מקצועית היו קוראים לזה "Self destructive generalization" בעברית מילצת „הכללה וולגארית". אני בוש כמעט ברשימה זו. כל־כך טריוויאלית.

חלוקת פרסי רה"מ

טקס חלוקת פרסי יצירה מטעם ראש הממשלה לשנת תשל"ד יתקיים ביום שלישי, ד' בסיון תשל"ד — 28.5.74, בשעה 7.30 בערב, בבית הסופר ע"ש ש. טשרני־ חובסקי, בתל־אביב, בהשתתפות נשיא המדינה, פרופ' אפרים ק־ ציר ובנוכחות ממלא מקום ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, מר יגאל אלון. בין הזוכים: יהוד־ עה ספיר, יריר ובת השוף־ לים; יוכת סבר (בשם תמר־ פרים).

העורך: יהושע קנז

זאב [illegible]

נג"ך והרומנטיקה הצרפתית

העברי בכיר בדרך־כלל [illegible] התנ"ך, ובוודאי גם קרא או רובנים שנתברו על [illegible] הניבי. היפוש של המ[illegible] המשולב בסיפור של [illegible] צנגו, הוא תרגיל במקובל תלמיד עברי. אך הקורא יוזקק לקונקורדנציה, אם [illegible] ספרו של וולפגאנג מאיר, ספורי התנ"ך בשירה הרו[illegible] בצרפתית.*

[illegible] הצרפתית בתקופות הק[illegible] ידועה בעיבודים של נושאי הקלאסיקה הרומית או היוו[illegible] לעתים רחוקות שימש ה[illegible] לתחיה ("אתרי" ו"עתלי[illegible]" כדוגמה). עם ויקטור [illegible] תקופה זו והחלה [illegible] ההתייחסות שונה להיס[illegible] מקובלים בספרות [illegible] הסופרים החדש[illegible] התנ"ך הולך ופוחת [illegible] מוצאים בו הסופרים [illegible] רעיונות [illegible] והאורים של מצבי [illegible] קשורים לדת בלבד, [illegible] ולפניציותו של האדם.

הרומנטיקאים שחיפש את [illegible] הכלל ואת הכללי כאהד, התנ"ך את ההשראה ואת [illegible] לכבה בשירותו. [illegible] כי בני דורו [illegible] כפי שרוסו "חזר לט[illegible]" [illegible] קין והבל, המבול ודוד [illegible] בדרכו המעניינתם. [illegible] לא ידע גבול, הם [illegible] כילולית בטקסט הבד[illegible] גבור והכניסו לציורי[illegible] את הדיוק הבהותי למ[illegible] לבנות עליו וסביבו ע[illegible] בלא אכזוטיקה והיים ל[illegible] תקופה. סיפורים כגון ש[illegible], או הצלת משה על[illegible] פרעה, איפשר תיאורים אי[illegible] בלא שציבור הקוראים יאלי[illegible] המשורר עצמו, ימצא בזה [illegible]. תופעה מעין זו ידועה [illegible]. וולפגאנג מאיר גילה כי [illegible] יהודים לתנ"ך אף הם [illegible] שימוש אצל כמה מסופרי [illegible].

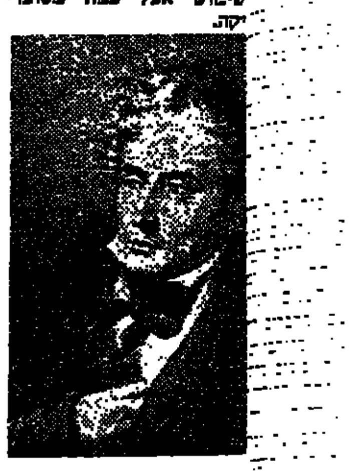

שאטובריאן [illegible]

תרגומים של ספרים כספר הזוהר או מדרשים כגון מדרש פטירת משה, ללטינית, קיימים מן המאה ה־17. דעות ואגדות של רבנים ומקובלים מופיעות באור חדש ביצירות ספרות שנכתבו בידי נוצרים.

אך המקורות היהודיים אינם משקפים היטב במבנהם של כמה מן השירים הנדונים בספר.

המסורות האנטישמיות הנוצריות, ה־רואה ביהודים את רוצחיו של ישוע, קבלה כיפול בעיבוד של מעשה קין והבל. קין הוא סמל העם היהודי. רצח הבל בידי קין, הוא ביטוי לרצח ישוע הנוצרי. לאחר המעשה, מוטבע בקין אות הקלון והופכו לנודד, אבל האות בידו של אלוהים שוברת ומגנה עליו. כך, לפי דעת הכנסיה, גם העם היהודי, נרדף אף נשמר.

לז'ראר דה נרוואל, המביא מוטיב זה, מצדיק את התיאוריה בהסתמך על מדרש יהודי, האומר כי קין נולד כזיווגה של חוה עם השטן.

בודלאר, כתוצרם של "פרחי הרע", רואה לעומת זאת בקין את שכבת הפועלים המהוללת מהפכה

ז'ראר דה נרוואל

נגד העשירים (הבל). לפי בודלאר נבחר הבל (השכבה השלטת) על־ידי אלוהים, והרצח לא הזיק לזרעו של הבל אלא אדרבא, חיזק אותו לרדוף ולהשפיל את זרעו של קין. פירושו של בודלאר מהפכני ו־מפתיע במקצת.

אופנה מזרחית

ויקטור הוגו, שעיבד סיפורים רבים מתוך התנ"ך ב"תולדות ההקופות" שלו, אפוס ענק על תולדות האנושות שהוא באותה עת גם חיזיון עתיד האנושות, הרחיב את מעשה סדום ועמורה לשיר גדול. הסופרים הספורים בתנ"ך נתנו בסיס ליצירה דמיונית, שבה הוא מתאר עולם אכזוטי, מזרחי. כלוחמות נפוליון במזרח התיכון חוללו "אופנה מזרחית". חוקרים ונוסעים, באו לארץ־ישראל וחזרו לארצם עם תיאורי מקום וידע רב ששימש השראה למשוררים. מעשי התנ"ך נתנו רקע ועילה לנושאים שונים, בהם ענייני אקטואליים. ויקטור הוגו ידוע בהתנגדותו לנפוליאון

ויקטור הוגו

השלישי, והוא שם בפי גבוריו הב־ניכיים אמירות פוליטיות ברוח זמנו.

זה אך מעט מן החומר הנבון אשר אסף וולפגאנג מאיר. בספר הכתוב גרמנית, עם מובאות רבות במקור הצרפתי, נוספה ביבליוגרפיה רחבה וכן הקדמות והשקפות כלליות על רוח הספרות הצרפתית. בהיות ה־מחבר חוקר ספרות ולא חוקר תנ"ך, הצטמצם בפירושיו על פסוקי ה־תנ"ך, והוא מביא מדעותיהם של אחד או שנים ממפרשי התנ"ך ה־מודרניים בלבד.

חסרה בספר התייחסות לעיבודים ספרותיים של התנ"ך בתקופות שו־נות, לפני הרומנטיקה ואחריה. ספר כגון "יוסף ואחיו" מאת תומס מאן, לא הוזכר כלל. אבל כל זה אינו גורע מהקורא המתעניין בהשפעת התנ"ך על הרומנטיקה הצרפתית, או למי שמבקש להכיר מקרוב את תופעת עיבודי התנ"ך בספרות ה־עולמית.

* Wolfgang Meyer, Die Gestaltung alttestamentlicher Erzählstoffe in der Poesie der Romantik und Spätromantik in Frankreich. Fink Verlag, Muenchen, 1972, DM 48.—

שארל בודלר

רן שחורי

תערוכת אורי ליפשיץ

מוזיאון תל־אביב, ביתן הלנה רובינשטיין

מאז החל להציג את יצירותיו לפני יותר כעשור, עורר אורי ליפשיץ תשומת לב, בזכות שפע החיוניות הבלתי־אמצעית המתפרצת מתוכה על רגישות לצבע ולמסבה. תמונות אלו הובילו את ציוריו לאכספרסיוניזם מובהק, שהושפע רבות מפרנסיס בייקון. עד לפני שנים מספר הוצגו ציורים לתפוח של חיפושים ומאבקים בעבודתו. עד בתערוכתו בגלריה 220 הציג בצד שמנים מעשטים סד־לי זכוכית גיאומטריים. לאחר־מכן, ניסה לבנות את ציורו מרבדים שו־נים, המעוגדים זה לזה — כדוגמה השימוש בפסי טורן מרגליים או ב־אלמנטים גיאומטריים, שהיו ניגוד לדמויות המעוותות המרוטשות. ה־עיצוב הצבעוני הבוגרי כאחד היה כמוחבם הנה למורכבות. כל עוד לא נכנע בעיוורון להשתלהות הבל־תי מבוקרות וכל עוד ניסה לבנות את הבד בשיקול דעת ובריסון עצמי — הגיע להישגים מרשימים ביותר.

אולם, ציורו של ליפשיץ, שהוא מאותם אמנים שכתבו בכל הכלים ובחומרים: בכשרון, בהריגות, בעין טובה וביד מהירה, בהמון, בכשרון המבצע ובהערצות החיות־הכנבנה, אך הם הסרים כבכצם את מיכד ה־ראייה הכוללת המסכנית. לכן, ברגע שהוא מגיע לידי מאותן עצמי כמעין המסוק כל־כולו בתמונותיו הראשי־ניות הבלתי־אמצעית, בסטנטיסטיות ואינטלקטואליות, עשויה התוצאה להיות באקראי טובה מאוד או רעה מאוד.

הצטמצמות

בתערוכה שלפנינו, כברוב תערו־כותיו בשנים האחרונות, מתגלית נ־קודת־תורפה זאת. הרגש נהפך ל־רגשנות הריצות היד הכמה בבד מב־ליותה להוציא לרוב יותר מאשר אפקטים פשטניים של צבע (בבד כמה קטעים מפליאים). בדיו הם בלי ספק "ציוריים" מאוד ובהרטו ב־תכונות מוחנקות של הסמכה הת־פרצות. אולם, ציוריות זו היא הד־כית בלבד — פרטה של ציור. הסממ־נים האופייניים של כתם וצורה מת־גלים במהרה בכל רפיפות. הגי־בוב הוא כין ההיפיפה, ההתמיות אינה חודרת כגבולות של קומפו־זיציה אלגבעית ומאוננת. האכספר־סיביות, המתבטאות בפיתוי הדמויות ובטישטוש אבריהם — אינה מתעלה לרוב מעבר לנוסח של אילוסטרציה בירחון גברים אמריקאי. המיכוש ה־אפקטיבי המודגבה בשחור־לבן אינו מפצה על־ידי מיבנה צורני בעל היחוס כלשהו. הפרימיטיביות ה־עשטניה של רוב הבדים האלה מת־גלית ביחוד בעיבוב השירותי של מרכיבים שאולים שונים — החל מ־ויצור הקלאסי דרך פיקאסו ועד ל־תמיקון. פסלוני הברונזה שלו הם במקרה הטוב קריקטורה של ה"פופ", אך, לעין אבריים להאאורון, הלו־קים בסנטימנטליות משיכה.

הטריפטיכונים הם דוגמה אפיינית לנטייתו ל"פופ", בעשותם שי־מוש במושג זה באותן שרירותי ר־גאובי: הוא פשוט מחלק תמונה ל־שלושה בלא שיהיה לכך אף רמז ל־ציורק כלשהו. השלושת אלה נחש־פת ביותר שאת ברישומיו ובתח־ריטין, שיש בהם הרבה מהמגירות של הרישום, אך למעשה הם מגה בדווחה של הסכמצעות.

בנושאיו בתערוכה זו — שרובם קשורים בתאוני התאבקות ובכדורגל — מבקש אורי ליפשיץ במתכוון ר־קרבתו לעצב את בדיו הוך קירבה "מטבעה" להומור ההורי מופלרי ר־העודי. יש קסם רב בנסיון להוציא חומר זה מהקשרו הטבעי ולהקנות לו משמעות ציורית מובהקת, של־עתים מכוי בה הומור לצוהם אף התשטת מוהרות. אולם, מעבר לכל זיקוקי דינור שכמבריח אורי ליפשיץ בציוריו, מתגלה בטיותו האמיתית ל־ציור את כראות עיניו ובכך נחשפת קרבתו לאכספרסיוניזם הישיר והת־בים של ראשית המאה. יתכן, אולי, שזה בשפו של דבר גבול הפוטנציאל האמנותי שלו. אם כך הדבר — הרי דווקא בתערוכה הנוכחית מצא את עצמו.

„בתאבקים" מאת אורי ליפשיץ, מתערוכתו במוזיאון ת"א.

טור הלשון

עם התחדש הטור

אחרי הפסקה של חדשים רבים חוזר 'טור הלשון' אל המוחן וחוזר בעל הטור אל קוראיו. הימים גרמו מה שגרמו — ולוואי שלא תהיינה עוד הפרעות בגדולות ואף לא תהיינה הפרעות בקטנות.

כיוון שהטור מתחדש בזה, אפ־שר עוד הזדמנות נאותה לכמה דב־רים עקרוניים, אפילו אין בהם לי־מוד על גופי תורה. אין בבירור עק־רוני כדי למנוע שאלות וטרוניות — מקצת תועלת יש. 'טור הלשון' בצאצא עתה בשנתו העשרים — זו תקופה ארוכה מכל הבחינות, ושמא ארוכה מדי. ממילא יש עליות וירידות, וגם אם הקורא סבור שהכל על דרך ה־ביבה, הרי עיון חוזר מעיד שאין הדבר כך. היו שינויי צורה ושינויי גישה, היו ימים של קיצור וימים של ארכנות, של ניסוח מוצלח ושל חול־שת הקולמוס. ודק טבעי, שלא כל פרט שנפסק במשך אותן שנים עו־מד ללא שינוי, ויש מקום לחזור ו־לעיין ולבדוק ולשקול.

גזרתי על עצמי שלא להיגרר ל־התכתבות — עם שאני נהנה מהרדי־פת התערוכה ומצר על דברי קינ־רוג. יש קוראים — וביניהם חברי מערכת — המצפים, שכל דיוני ה־טור עשויים לצורכי פסק הלכה, ויש הסבורים שאין בזה אלא שיגון של מה שהיה ראוי ללמוד בבית הספר. ויש המצפים להרחבת הדעת, לדיון בלשון מקורות ישנים גם חדשים, לפילוסון לשוני ולתהרה לשנה. יש המבקשים להתוכם בלבד, ויש המבק־שים שכל דבר יאמר בפירוש הבגי־חותו. יש המתלוננים על שימוש ב־מבה מקצועי־לשוני ויש המבקשים שהכתיבה תהיה יותר מקצועית.

ממילא אמור בכך שהגיוון יפה, ואין לנהוג מינהג אחד. אף זו: בלי הוק נשאלתי, מניין הנושאים לטור זה. התשובה: רוב הטורים — לבד שאלה הבאים בפנייה ישירה לטור — מקורם בשאלות קוראים. נבון קוראים זריזים עשויים לכוון בדרך זו את נושאי כתיבתנו. אבל מגע זה חשוב ביותר — ואני מקווה שעם התחדש הטור יתחדשו גם השאלות. אמנם קבעתי לי כלל — אחרי נסיו־נות בשנה הראשונה — שאיני פר־חת את הטור בנוסח: מר פלוני מ־תל־אביב רח' כך וכך שואל. אפשר שהיה בכך משום תוספת להלחיות — אבל רואה אני להוזר על כגון זה גם עתה.

כאמור, קבעתי לי כלל — העלול להרגיז אותם מבין הקוראים — ש־איני חוזר ונכנס לבירורים לאור הע־רות המגיעות אלי כתגובה על רשי־מותי. אילו היה בהערות כדי הפיכת הן ללאו — הייתי חוזר ומתקן את דברי, לבל אחטיא את הרבים. עד כמה שידיעתי מגעת, לא היה בהע־רות שקיבלתי במשך כל השנים אלא תוספת לפרט זה או זה — ואתחשב בכל אם אזכה להוציא אי"ה בשנה הבאה את הכרך הראשון של עיבוד הרשימות הללו. בכך תשובה לשוא־לים הרבים השואלים לגורל הרשי־מות: אם הכרך יתגשמה — תכה לו. מכל מקום: אני מודה לכל ה־מעירים ולכל המסייעים לי על ה־נושאים שבהם אני מטפל.

עמדתי על בעיית הגיוון. הפסקה כפויה זו יפה להוסיף עוד צבים של גיוון — ואני מקווה לכלול להבא גם הערות וסקירות על ספרים בתחום הלשון ולהגיב ביתר תדירות על חידושי ימינו המודעמים לי בשוטף ובדיבור. כל זה, בלי שאזניח לסוג הרשימות שהסתגלו להן. ומי שלא ימצא דבר לטעמו בשבוע זה, ימצא־נו בשבוע הבא (ואגב, רשמתי לפניי את ההערה של קוראים אחדים, ה־מבקשים שלא אמשוך דיון למשך שבועות. יש נושאים שאין ל"חוקלם" בשבוע אחד, אבל אנסה לתקן את הדבר בעניין זה).

ויתכן שבירור זה עם התחדש ה־טור יהיה בו כדי לסייע להבנה בין עורך המדור לבין קוראיו — ומשנה נחור לדיוננו. וכל מי שיש לו שאלה בענייני לשון מתבקש שוב לשלוח את שאלתו כרגיל למדור "טור הלשון", מערכת "הארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

משה גושן־גוטשטיין

צבי רפאלי

שתי תערוכות חיפאיות

פרנץ ברנהיימר באוניברסיטת חיפה
מאיר אגמי ב"גרפיקה 3", חיפה

וזהם המודרניזם־של־אתמול המ־ציין את רישומי הקו הצבע של פרנץ ברנהיימר מהווה סימן־היכר לקבוצה ציורים ברחבי אירופה, ה־הגלית עדיין בעיקרי האכספרסיוניזם הכושבם. הדבקות בצורות הבריסות, במתארי קו כמולסלים כבד־כופ־גרפים, עיצוב פקעות להלייניות דמו־יות שלדים מאבקים, כל אלה מה־ווים, מעין מסע אל תוך מרחב הזמן.

התמונה הטכסטורלית, הנוקשות הצורנית של מרכיבי הרישום, כמי־דות אותנו אל הציבורים המרוג־מטים של אמני ה"באוהאוס" בשלהי שנות העשרים. המדרגליזם הזכש ע־ברישומי ציור, והצורה המחכהדת אל נקודת־הצבע וקוית, מתווים דגם דיקסי, שאבד עליו הכלח. כל רי־שום הירשום נראה כאן ככפיל של שכמו, והרסית המודרניזם של אנ־של בהכה בטל עיפוי מוטבה ל־שבריות של מה.

הרוגוטים לעת מבוא של מאיר אג־מי כמו נלקטו מבחברתו של תל־מיד. הרושם כתוך שרבכם את קווי והתחוזות מתחת לשולחן בעת שעור יגע. לפנינו לקט משעשע ורענן של גוטואות, סקיצות, אותיות, ספרות ודמויות אינפנטיליות הרזיות ניכה ארוטית. הפרימיטיביזם המודע עשוי כאן בלהט כהשכנתי ורגישות, ונראה בעליל שלפנינו אך פראפראזה ציו־רית העשויה בנוסח פשטני, אולם כבוחה לפני השפה בולטת עין בר [illegible] אמונה.

עירוב התחומים של השרבוטים ה[illegible] כמהתה בעיכוה דיאלקטי בין פרי־מיטיביזם מודע לבין הפשה אינט־לקטואלית, שטי בתחום ההומור.

גזרי נייר קרועים, קיפולי דף, ה[illegible] תלושים ממחברות, מהווים תשתית טכסטורלית באוהה לרישומי קו, צבע וקולאזים. באורח פורמלי, מ[illegible] בירות עבודותיו של אגמי את יצי־רות אורי ליפשיץ מלפני שנים אח־דות.

*

שירת שלונסקי בצומת

(סוף מעמוד 18)

מהשירים אינם אלא השאלה וציבוד מוחש של בתים והלקי בתים, ורד־ים ומטאפורות המעבבים בשלמה ובשינוי אל קובץ "כרטיאל".

האמפורציות הנבבות להוקי כאן הן הזדמנות בלתי־חוזרת לעקוב מחקר ברבדי סגנון שונים, במת־בנות הטעם השירי והליכוש ה־צורה. וכך, התמילה הורשה של צורת השיר היא דבות־משמעות ב־מקרה זה: תפיסת הרשה ביחס ל־שירה הנבנית שהיא אף תפיסה מחודשת של שלונסקי את שירתו שלו.

ניטול שני בתים מ"בין־השואות" ה־אחד מכרך א' של "שירות בוכב" (עמוד 215) האחד מכרך ב', קובץ "עזותי של "אבני בהר", השיר הוא "סתוי" (עמוד 47).

גרסה מוקדמת

„עם ליל ברחובות קריה שוקקה
בלי־קול מטפטף סגריר זר.
ורצועות־אור כמגע לוקקה
גוף איזה אילן רטב, קר".

גרסה מאוחרת

„עם ליל ברחובות עיר שוקקת
בלי־קול דומע דלף־זאת.
ומצבי־יד אור לוקקת
גוף איזה עץ שנתקרח".

בשורה א' מופיעה המלה עיר ב־מקום קריה והפועל שוקקת במקום שוקקה. הנחתנו היא שהרובד ה־לשוני של השירים המוקדמים הוא מליצי (ולא תמיד בהבן השלילי) קרוב ברוחו לרובדי הלשוני של שי־רי תקופת ההשכלה. ומלים אינן בשימוש יומיומי, אלא בדיותת יותר. עיר היא מלה פשוטה ושמושית, היא מלה יומיומית לעומת קריה. הפועל במשקל שוקקה הוא בבין של בעוה, על משקל בודד כמו נוב־בה, שומרה. ואילו שוקקת הוא ה־שימוש המקובל של הפועל בימינו, כמו גונבת, שומרת.

„בלי־קול מטפטף סגריר זר" — ואילו בבית המאוחר: „בלי־קול דו־מע דלף זאת". אפשר להבחין כי „ומטב דלף זאת" זו מטפורה מור־כבת, שיש לה שני רבדים. ואילו „מטפטף סגריר זר" זו בדוחק מט־פורה בעלת רובד אחד. שכן, מטפ־טף סגריר — זה ביטוי מקובל. ולי־צמות זאת, „דומע דלף", זה רובד אחד של המטאפורה, שיש בה אסו־ציאציה של דלית, דלף אחד — יוצר את הרובד השני, כמהלה דלף מ־שופה לשני הרבדים. בנוסף לכך, למטאפורה אסוציאציה חברתית ה־מעלה את הד הכבד הסוציאלי.

היסוד הבולט את המטאפורה הוא ההבליתיות האסתטית של הריתמים והאיקוני המאוחרן, הנותן לשיר גוון של דקלום.

הנתונו השניה היא שהמלים ב־קובץ המאוחר יותר נבחרות ונב־תבות על־פי המבנה המצרי עלהן, ולכן הן מפוכות יותר וכלוכזות.

אופייניות להם המלה הקצרה, פעמים רבות על משקל המגלים, בקובץ השירים המוקדם קיימת ב־צוות גדולות של ריתמוס, ממצי ע־שלונסקי ערם סיגל לעצמו את ה־הברה הספרדית, והא מבטה להתמר מק מגיכות ישיר עם ההברה האש־כנזית, לכן מרבה הוא להשתמש במלים שהטעמתן מלעילית.

הגוחה השלישית היא כי בשי־רים המאוחרים ובמשובדים שבהם, הקיפה הלשונית אף אוזרת יותר, ואילו בשירים המוקדמים יש עירוב שורות פרוזאיות באותו בולט, לצד שורות רוויות דימויים ומליצות.

בשורה השלישית, בבית המוקדם, „ורצועות אור מגע לוקקה" — ל־עמת השורה המקבילה בבית ה־מאוחר: „ומצבס־יד־אור לוקקת" (בבית שבו בולט הפועל המקובל (בבית המאוחר) התיפוע המטאפורה „יד־אור" במקום המטאפורה „רצועות אור" (אברי אדם, כלבנים למטפר רות, אופייניים יותר לשירה ה־מאוחרת). יד־אור קצרה יותר, תו־אמה למשקל האמבי, שהוא אחד הקווים האופייניים לגיבוש המורני. ובמקום השורה הרביעית שהיא ב־בית המוקדם: „גוף איזה אילן ר־טוב, קר", מופיעה השורה „גוף איזה עץ שנתקרח". בשורה המאו־חרת נשמטים צלילים צורכנים, „עץ שנתקרח" לעומת „אילן רטב". קו זה אופייני אף הוא לכל שירי „בר־סיאל", בפרט, ולשירי אבני בהר בכלל. לסיכום עניין זה: בשירה המאוחרת של שלונסקי מופיעות מטאפורות מורכבות ודינמיות של ריתמוס. הקיצוד הנוצר על־ידי ה־פסיק בשורה המאוחרת בבית המו־דם, שאינו אלא תיאור רגיל, נהלם השורה בהפכת לכלכולות, דינאמית וריתמית.

החריזה הרירטאורית אינה מסת־פקת בהברות בלבד כמו: זר וקר. אלא: זאת והתקרח. מלה קצרה נוד־רות בתואם צלילי עם מלה ארוכה. באותו שיר נראה כי המלה עץ ר־צבים מחליפה בקביעות את המלה אילן המילנות — לכל אורך השיר. בשיר המאוחר אין המשורר חושש להשתמש באפקטים אקוסטיים עשי־טים, ובמקום השירה המוקדמת: „בצדי דרכים מני קר", תופיע שי־רה חשופה: „בצדי דרך: קר, קר, קר".

יכולנו להוסיף השוואות וניתוחים כהנה וכהנה, אלא שנושא זה מצ־ריך מחקר מקיף. וורן וולק עומדים בספרם על קשיים של מחקר מסוג זה. הם כותבים כי ההבחנה בין הצורה כגורם פעיל אסתטי לצורה [illegible] אסתטית, נתקלת בקשיים ש[illegible] אין להתגבר עליהם. השיטה היא, מכל־מקום על־פיהם, להבדיל בין המלים כשהן לעצמן, אדישות מ־בחינה אסתטית, ובין האופן שבו המלים הנגרדות מצבירה יחידה של צליל ומשמעות. נוכל אך להור כי בשירי „אבני בוהו" תכלית ה־צורה היא למצוא אפקטים [illegible] טיים, מקומה של שירה זו [illegible] הודעו נובע בעיקר מהצגות הצורה הגדולה ביחס לנוקאים הערכים ש־לא היו מקובלים בלגיטימיים ב־שירה העברית קודם־לכן. לשירה העברית נפתחה דלה הבאה ה־20 על כל ההיובי השלילי שבה.

ד. „תורת הספרות" וורן וולק, עמוד 148.

מעולם הספרות והאמנות

חיי בלזאק על־פי פריצ'ט

[illegible] על בלזאק כל אבר קשה [illegible] על שלא נותר לו שום ל[illegible] שים. דעה זו מפריך החוקר [illegible] ו.ס. פריצ'ט בספרו „בל[illegible]" (הוצ' צ'אטו אנד וינדוס), ש[illegible] לאחרונה ואף מרבה בוד[illegible] הספרים הלוחמים בארץ. [illegible] היא כי בלזאק מצא המוד[illegible] להתבונן בחיי בני האדם וב[illegible] בבנו הוו על הרפתקאות [illegible] שנות, והיה מאוהב תמיד, [illegible] בשתי נשים בעת ובעונה

אונורה דה בלזאק

[illegible] במרץ שלו הוא דומה לאותן [illegible] הטבע, ואף כי היה בעל הש[illegible] היה איש נאיבי ביסודו „עם [illegible] גוכמיות, הקמצנות הפחדים [illegible] ילד קטן.

[illegible] ה שרעירלעט הרומנטיים חיפ[illegible] קר השראה בזמנים רחוקים [illegible] קומות ביחים, הלהיבו את [illegible] בעליזהון, הפרוצות, עור[illegible] ההזכסיות, הסוכנים הגונ[illegible] וזמנו ומקומו. פריצ'ט מציין [illegible] תיאור שלו אתה חש אותה [illegible] בחנק הדוסת, כמו היה [illegible] מקום שבו שהה ואשר אותו [illegible]

[illegible] השמיד פני מוראליסט, אף [illegible] התאוות, ואלו היו בהחלט [illegible] לעיין בתקופתו. השופעת ע[illegible] חולשים שלא הוו דיי מעודנים [illegible] הסתירן.

[illegible] היה שקוע תמיד בחובות. [illegible] סבור כי בהתאמרתו בזר [illegible] להיות כך, כדי שהחובות [illegible] לו דחף לכתיבה.

הצלחה אצל הנשים

[illegible] נולד ב־1799 לאב ממעמ[illegible] אכרים ולבתו הקשוחה של [illegible] ילונות. עד גיל ארבע ספלה [illegible] מולת. בן שבע נשלח לפנימיה [illegible] עד גיל 17, ולדבריו [illegible] לראות את הוריו בזמן זה. [illegible] עד 20 לבד מפעמים בפ[illegible]רים. כאן גילה משיכה לכתוב, ובמשך 10 שנים התפרסם מכתיבת רומנים גוחים מרעים.

בן 23 התאהב במאדאם דה־בארני שמוצאה מיבולה מסרה בידיו את ה־נוף ילדית. היא היתה מבוגרת ממנו ואשת אציל ומרגנה את נפשו בזכ־רונותיה מימי לואי ה־16 ומארמון ורסי. הוא היה קשור אליה עד יום מותה. האהבותיו האחרות היו לנשים מבוגרות — נשים בשנות ה־40 ובבהה המעמד הגבוה. הוא נחל הצלחה אצל נשים, מפני ש„היה בא בישירות ובעוזות ומתוך אהדה וריזה אל מה שהיה סוד בחייהן". הוא היה איש־חברה מבריק ומשעשע.

אחרי מאדאם דה־בארני היו הדו־כסית דאבראנטס (שסיפרה לו סי־פים מתמר נפוליון) והרוזנית דה קסטרי, הרוזנת גידאבוני־ויסקונטי, וכמובן הגבירה הפולניה הנסקה, ש־עוד קודם פגישתם עמה הרשימה אותו מאד בעשרה ובאצילותה — התמזגות שהקשיב מעל לכל. כאשר הזמינה אותו לפגישתם הראשונה היה בן 34 והיא היתה מבוגרת ממנו בשנה.

עם מאדאם הנסקה לא הרבה להי־פגש כמפני שחיו בארצות שונות, ואף לא נשאר נאמן לה. הוא קיוה כי תנשא לו במות בעלה, אולם היא חששה שבזבזן שכמותו ירושש או־תה, ונישאה לו רק ב־1850, שישה חדשים קודם מותו.

הביוגראפיה של פריצ'ט כלולה 263 איורים.

גלות, אלכוהוליזם, נישואים

„קורטוב של גן עדן" (הוצ' „בר־דלי הארי") מקבץ יחדיו 11 סיפורים שלא נקבצו עד כה מאת סקוט פיצ־ג'ירלד ועשרה סיפורים מאת זלדה אשתו. את המבחר עשה מאתיו ב' ברוקולי, אשר ערך גם את הספר „כמו תמיד, סקוט פיצי" (הוצ' הובארן פראס) שיצא גם הוא עכשיו. ב„קור־טוב של גן עדן" מצויים אמנם שניים מטובי סיפוריו של פיצג'ירלד „סולם יעקב" ו„העתיגינים", ואף־על־פי־כן, הוא ספר מאכזב, שהרי קרוב לששים מסיפוריו לא קובצו עד כה בספר והם פזורים בכתבי עת ישנים שניתן למצאם רק בארכיונים. יצי־רותיו הטובות של פיצג'ירלד הן קלאסיקה מהודרת תובל שאינן מו־צגות לפני הקורא. כצד שני עצם המבחר מיצירותיו של פיצג'ירלד מ־עניין ביותר. מיוצגים כאן כל שלבי התפתחותו, לכן „הנערה המצליחה" שנכתב ב־1922 ועד ל„נשיקה אחרו־נה" שנכתב בשנת מותו. סיפורים אלה יש בהם כדי לתת הסבר להצ־לחתו הגדולה של פיצג'ירלד כסופר מקצועי.

יש כאן סיפורי גלות, סיפורים על אלכוהוליזם ועל נישואין. טווח האיכות הוא כטווח הנושאים. סיפ־רים אלה עשויים להבהיר את בבלול השאלות המורכבות שמעלה הקרי־רה שלו כמספר סיפורים קצרים. הסיפורים מוכיחים כי אין שום קשר בין כתיבתו המסחרית לבין כתיבה לא־מוצלחת. מחמת לחצים של הזמן וממון, כתב רע לעתים קרובות, אך לא כאשר נושא משך את לבו היה

זלדה פיצג'רלד

כותב היטב. אפילו הגרועים שב־סיפורים אלה יש בהם הבחנות פסי־כולוגיות חבריתיות דקות ומעניינות. רבים מן הקטעים שבכאן ידועים לקורא, שכן השתמש בהם לצורך ספרו „רך הוא הלילה" מה שמוכיח את הבנה שרחש בשנות ה־30 ל־סיפור הקצר.

סיפוריה של זלדה אינם מגושמ־עים, יש בהם יותר מדי דימויים, יותר מדי פרחים, יותר מדי אפודיר־בים, יותר מדי סמאלץ. „כמו תמיד, סקוט פיצי" הוא אוספת המכתבים שכתבו זה לזה פיצג'ירלד והסוכן הספרותי שלו בין השנים 1919—1940. במכתבים אלה לומד הקורא קפיצג'ירלד חי במתח מתמיד של עבודה. אלה מכתבים שאין בהם עניין מיוחד, שכן עוסקים הם ב־עיקר בצד העסקי של יצירתו.

מישדר „ילקוט הרעים"

תוכנית מיוחדת המוקדשת ל„ילקוט הרעים", קובץ פרוזה שסימן את ראשית הופעתה של משמרת חדשה בספרות העברית — אנשי דור הפלמ"ח, תשודר בשידור חי ביום ב' ה־13 במאי בשעה שש בערב, בגלי צה"ל. התוכנית תוקדש בעיקר להיבטים המיוחדים השונים שנהלו ל־משתתפי אותו קובץ — כמורד היום, השפעתם ותרומתם לדור־הם ולספרות העברית בכלל.

בין המשתתפים: משה שמיר, שלמה סנאי, אמיר גלבע, יגאל מוסינזון, ועוד רבים. עורך את התוכנית: דניאל כהן־שגיא.

קוקטייל מר בטעם דבש

כאיש סיציליה, הנושא המעניין ביותר את הסופר האיטלקי הגדול ליאונרדו שאשה הוא היחס בין בני האדם — בעיקר העניים חסרי המגן שבהם — לבין החוק. מכאן תובן התעסקותו הלא־נלאית בהרדי מפו־לוחה של המאפיה מצד אחד, ובאלה של האינקוויזיציה הקאתולית מצד שני. שאשה כתב ספרים רבים, ש־כולם עוסקים בהיסטוריה של סי־ציליה, ובהם יסוד עז של סאטירה. בספרו האחרון „הים בצבע היין" (הוצ' איינאודי) הוא אחד הספרים ה־טובים לקריאה. זו אסופת סיפורים קצרים שנכתבו בין השנים 1959 — 1972, הם תמצית פועלו הספרותי. תמצית זו מגלה עקביות מבחינת ה־השראה והסגנון. הפשע והמאפיה הם הנושא המרכזי של סיפורים אלה. אלה סיפורים על כלהבות כבופיות, על בעיות הפועלים, על כהונה של המשפחה, כמו למשל, בסיפור הבתו־רחש כיכי הברדבתים, תעדיין הוא אקטואלי, על בערה כאבית בשיאה לעהפס זקן, כדי שהולה יוכה את אחיה מאשמת רצח. אלה סיפורים על רמאות, ערמומיות, כשלון, פש־עים נוראים, פזות וכבוד — קוקטייל מר בטעם דבש סיציליאני.

ספר וילנה

[illegible] אלה הופיע בניו־יורק [illegible] גדול בשני כרכים (כרך [illegible] יפיפיה בקרוב) על העיר [illegible] הספר מגולל את סיפורה [illegible] וילנה היהודית בת ה־500 [illegible] באלפי תמונות, בתעודות [illegible] ובת וכן יש בו תעודות מד[illegible] בעלות ערך היסטורי רב, [illegible] ליגראפיות ומונוגראפיות, [illegible] ועוד. את האלבום ערך [illegible] ר רן והשתתפו בו בין ה[illegible] הפרופסורים המכובדים בך[illegible] דינור ואברהם יהושע השל. [illegible] הופעת האלבום בניו־יורק [illegible] החודש שעבר התוכבי מאות [illegible] מכל ארצות התפוצה ו[illegible] ישראל.

מכתב לעורך

שבחי „יונה מחצר זרה"

איני מרבה לקרוא רומנים ישר־אליים חדשים. אולי משום שקראתי יותר מדי עגנון? או שמא הנני מפר־נק מדי מספרות העולם? עם כל זאת, אין ברצוני להיתפס לשנאה שנעפה לדעתי דן מירון לאחרונה כ־אשר השוה את הספרות הישרא־לית החדשה עם הקלאסיקונים שלנו והגיע למסקנה עגומה כל כך. מכל מקום עשיתי מאמץ הגון למדי, לב־רות חוסר זמן מתמיד, להישאר מ־עדכן פחות או יותר במה שנעשה בספרותנו הישראלית הצעירה. ק־ראתי בשנים האחרונות רומנים וס־פורים מאת אפלפלד, יהושע, מגד, בלס, תלמו, קניוק, עוז, אביגדור ופו ועוד. אך מעדיף אני לשמור את התרשמויותי לעצמי, כי אין בחון לסאר בהרבה את רוב הנזכרים.

הגם משום שקיבלתי את הרושם שרוב סופרינו מתארים אך דמויות שליליות ומציאות שלילית, או מ־שום שעל פי רוב לא מצאתי עיצוב דמויות משכנע כלל? (זכורה לי היטב רק דמות אחת מכל הגיל הזה: ספר של אפלפלד). איכשהו השכה לי קריאת סופרים ישראליים צעי־רים מצבות לתרבה פחות ופחות ב־עיטה.

והנה הפתעה: „גנבתי זמן" וק־ראתי עוד רומן — והוא ספרו של משה שמיר „יונה מחצר זרה". או־דת שלא קראתיו ב„נשימה אחת" כפי שאני רגיל לקרוא ספר טוב, אלא שהטעם הסיבה היא הפרעות על־ידי ביקור מחוץ לארץ ועוד. אי־בל בכל־זאת, היתה קריאת הרומן מהנה מאוד. וכל כך למה?

הראשית כל, אולי משום ששמיר הצליח לעצב דמויות, בעיקר דמות אחת, אשר קמה לנגד עיני והיתה לדמות חיה. עד היכן היה? עד שב־אמצע הספר שוחחתי עם ידיד על הדמות, תוך כדי שיחה התברר לי ששכחתי כליל שהדמות שלהוה יד במשה. כלומר, קראתי אמנם בעי־מוד הראשון שלאה איבדה את עצ־מה לדעת, אך כאשר עמדתי באמ־צע הרומן, היא היתה מלאת חיים בלבבי, שממש, „בצער" לשמוע שהיא כבר איננה.

אכן, יתכן מאד שהעבר „הקיבו־צי" שלי, אף שהוא קצר, עזר לי לראות את לאה, את העבבה העוד־דבים. אך כאשר בא אלי מישהו והציע לי פירוש, כי היתה כמי ה־נראה, לאה בשביאות, התנגעותי אמנם באמצרוה: אלא שכבות נראה לי לגמרי לא־חשוב לנסות ולפענח את „רומן־המפתח" כביכול, כשום ש־מסתבע אני שדמותה של לאה יפה לנשים רבות מאד בארץ־ישראל. ה־טיפוס הזה ישנו, הוא קיים במציאות של כל המשקים הקיבוציים; הכל כן. ניתן כאן ביטוי נאמן לא לאשה מסויימת בלבד, אלא לסוג נשים ה־מצוי בינינו. ומכאן הרגשת האותנ־טיות ומכאן הקירבה שהרגשתי אל לאה.

כידוע דוגלים רוב הסופרים כיום — ואולי גם בעבר — בחשיפת הש־לילי, המלוכלך שבחיים ובחברה. ל־פי הצהרתם הם עושים זאת כדי לת־רום לריפוי הנגעים שהם מוצאים. יתכן שהם צודקים וזה אחד מתפ־קידיה החשובים של הספרות. ואמ־נם, דומה שאנו מתעייפים לפעים ממוצגות החיים והחברה שלנו כש־ליליות מעיקר. לפעמים מתגנב ללבי החשש שסופרים רבים אינם רוצים לתאר דברים חיוביים או — גרוע מזה — אינם מסוגלים לראות ולתאר את החיובי שבחיים. (דומני שהסופר הטייס הצרפתי אנטואן דה סנט־אכזיפרי הזכיר פעם את הענין הדרוש לתאר גם את החיובי בצד השי־לילי — הוא עצמו נאה דרש ונאה קיים). אולי כתיראים הם מן הסכ־נה הצפויה לסופר הבא לתאר דבר חיובי: שמא יתנפל עליו הביקורת בתרועה גדולה: ספרות מגמתית! ספרות חינוכית!

אלא שלמעשה הכיתו סופרים גדולים בספרות העולמית שהדבר אפשרי בהחלט, ולא כאן המקום לתת רשימה ארוכה של דוגמאות. אין צורך להתנצע דווקא אל „הטובים הטובים שלא יתנבו עוד..." ר' לכתוב ספרים נוסטלגיים. ניתן למ־צוא את החיובי גם בעבר הקוות ר־חוק ואף בהווה.

וזה ברמה לי השכיל שמיר לעשות. הוא נתן לנו רומן — אמנם לפי השעה רק את חלקו הראשון — ובו תיאור של הרבה מאד חיובי, הרבה מאד הלהיבות, הרבה מאד ר־צון טוב לעזור לזולת. הספר איננו מגמתי־גל, אלא כתוב טוב ומשכ־נע מאד. איני יודע מה יכתבו על הספר יקירי הפקרים המוסבקים, ה־בודקים כל פרק וכל משפט באומל והנתה, אך זה בכעם לא מעניין אותי בליבר. לי מספיק שלאחר קרי־אה של מאות רבות של ספרים במס־פר שנים, מתעורר בי תוך כדי קרי־אה סיפוק או אריסיוטי.

וכאן הסיפוק היה מיוחדי ההמטיר עד סוף הספר והוא אף גרם לציפיה לקראת הפרקים העתידים להופיע. ולא מתוכו אתת בלבד נבציתי, א־לא גם מרעים שמיימים בספר ואף מששפטים ברורים כגון „...לשכה בנציגה שהבליטות את יופיה הש־קט" (עמ' 127). יש דבר כזה! אבל צריך לראותו וגם להעז לתארו בס־פר!

יוחנן ארונן
תל־אביב

הערב בקול ישראל שיחה על הספר

„נסיעה בארץ ישראל והרהורים על אהבתו הנכזבת של אלוהים"

מאת פנחס שדה

הערב בתכנית לספרות בשעה 18.30 ברשת א' ישוחח הסופר פנחס שדה על ספרו החדש.

ספר זה הוא סיפורו של מסע במרחב ובזמן בארץ ישראל. במסעו מאיר פנחס שדה בתאורה חדשה את הארץ ונופיה ואת חיי אישיה הגדולים כדויד ושמשון, ירמיהו וישו. במרכז הספר עומד הפרק הגדול על משה, ונבחנת השאלה הגורלית מה היתה משמעותו של אותו חזון מיסטי. והאם יש קשר בינו לבין המתרחש כיום בארץ?

ש

הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

שבוע הספר בדוכני „לדורי"

הוצאת ספרים „לדורי" גאה להציג — במחירים מוזלים לקראת שבוע הספר הקרוב — את הספרים הבאים, בין השאר:

ריבות, כבושים, ממתקים ויינות — תוצרת בית
„הכנתם של ממתקים בבית, תוך שיתוף הילדים במלאכה, יכולה להיות מקור לא אכזב לשמחה ולסיפוק. למשל, לקראת חגיגת יום־הולדת... איזו ריבה כובבה הוהורה במרקחת שנרקחה בבית? האיזה מלפפונים כבושים בקופסה יותר בתומצים שהוכנו בעצמך?" („מעריב")

אמנות הבישול הצמחוני מאת ז'ולפר את גבי פלים
„600 מתכונים שיש בהם לגרות אפילו אוהבי בשר מושבעים". („טייכבב") * „הרפתקה צמחונית משכרת". („ידיעות אחרונות")

בישול עם יין מאת מוריסון ווד
„היין יוצר זיווגי־טעם מיוחדים של המרכיבים השונים בתבשיל מרכך ומעדן טעמו של בשר". („מעריב")

היי יפה — מדריך לטיפוח החן והיופי
מדריך מפורט לאשה המודרנית לטיפול בעור ובשיער, לחיטוב הגוף, עיסויים ומסיכות, ותרגילי התעמלות ויציבת גבגוה, איפור, צביעה וכן הלאה.

בעירום באה הזונה מאת פנלופ אש
מה קורה כאשר אשה נשואה, פצועה בחיי־המין של עצמה מחליטה לכבוש בעליהן של נשים אחרות? הרומאן המגוה, המשעשע והמרתק של השנה.

זהבות מאת גוין אפרייק
„רומאן מפורט ומקסים של אינטימיות מינית בנישואין ומחוצה להם". („ובק חרלד") * „מעמדים חדשים אל המבוך של תקופתנו — הקרב הניטש בלא הרף בין גבר לאשה, בין זרות להתפרצות יצרים, בין המקובל למוסרי". („שיקאגו אמריקן")

יום הדין מאת ברנארד מלמוד
גדול הספרות האמריקנית בדורנו — במיטבו.

המעשה מאת ג'רלד פראנק
רב־מכר בין־לאומי על ההתנקשות בלורד מוין בקהיר, בנובמבר 1944, בידי שני לוחמי חרות ישראל.

קאראטה לצעירים מאת מאסוטאצו אויאמה
גאון הקאראטה היפאני מגיש קורס מושלם לנוער בתורת ההתגוננות המהוללת (ספורט וקרב, הגנה ותקיפה). ספר העשוי לשנות את מהלך חייו של כל צעיר.

טריקים בצילום מאת שאול פל
ספר־עזר הכרחי לכל חובב־צילום המכבד את עצמו.

הקרב האחרון מאת קורנליוס ראיין
סיפור תיעודי מרתק על שלבי הסיום של מלחמת העולם השניה באירופה, כפי שחוו אותם מבשרם גנראלים, חיילים פשוטים ואזרחים משני עברי החזית. צילומים רבים.

הסליל הכפול מאת ג'ימס ווטסון (פרס נובל)
הסיפור המרתק של תגלית הד.נ.א., סוד החיים.

הסוד של סכמה וישוריה מאת רוברט קריצמן
„את הופעתו יש לחגוג בתרועות ובתופים, בהנפת דגלים, בחגיגות־עם ברחובות. לא תוכל לעמוד בפני ספר זה. הוא מלא עליצות וחכמה, קולח צחוק, פרוש בהוויות־חיים אמיתיות". („ניו־יורק טיימס")

חכמת סין
לקט של משלי פילוסופים סיניים, סיפורי־עם מלאי חכמה, פתגמים ומכתמים, מישנתו של קונפוציוס וכו'. שפע של צילומים וציורים סיניים צבעוניים. ספר מקסים, מתנה אידיאלית.

עקד

הופיע:

13 שירים מן העורף

מאת איתמר יעוז־קסט

מוסד ביאליק • ספרים חדשים

ק.א. ברתיני
מחשבים ודרכים
שני מחזורי־שירה שהראשון בהם, „שירי סיביר", מעוגן במראות הכלואים והעקורים בסיביר הנאבקים על נפשם, והשני, „בלדות עגנוניות", זורע אור חדש על הדמויות הראשיות של סיפורי עגנון. 92 עמ'. —6 ל"י.

שמואל הוגו ברגמן
הפילוסופיה הדיאלוגית מקירקגור עד בובר
חיבור מקיף על התפתחותה של אחת התורות הפילוסופיות, המנחה את השיחה ביסוד הממשות. 242 עמ' —24 ל"י.

מהדורות חדשות
י.ל. צונץ
הדרשות בישראל והשתלשלותן ההיסטורית
הספר הקלאסי הגדול בחכמת ישראל, בעריכתו של פרופ' ח. אלבק. הדפסה שלישית 600 עמ' —40 ל"י.

להשיג בכל בתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, ת.ד. 92, ירושלים.

המפתח לפרסום בארץ
פרסום ב"הארץ"

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

קרבות המועמדים

שחמט
מאת משה צ'רניאק

הקרבות המתנהלים בין המועמדים לכתר העולמי אינם לפי רוחו של שחמטאי מן השורה. הוא, שמחפש התגבשות רצופה כבות מקסימות ד־תחבולות שגדות נשימה, איננו נהנה מתמרונים זהירים וארוכי־טווח של גדולי השחמט. רק שחמטאי בכיר יכול להעריך נכונה סוג זה של שחמט, להבות מדקויותיו ואף למצוא בהן מקור להתרגשות אסתטית.

לבן: קורצ'נוי
שחור: פטרוסיאן
משחק חמישי בדו־קרב, 1974.

[illegible]

פתיחה אנגלית הפכה לאחת הגוסחאות המודרניות של הגנה סיציליאנית. המסע הפתרון איננו מלהיב בצורתו אך משום־מה אף גדולי העולם משתמשים בו. פטרוסיאן שיחק כך גם בדו־קרב נגד פורטיש במשחקים השני והשביעי (שניהם נסתיימו בתיקו).

[illegible]

ראשית תמרון מפוקפק. נראה יתר הגיוני 17... מה—ג4 ובעקבותיו 4א—5א.

[illegible]

סיכון לא מקובל אצל פטרוסיאן. מוטב להחזיר את הפרש ל־ה6. יתכן, שפטרוסיאן לא העריך נכונה את מסעו הבא של היריב.

[illegible]

גם אחרי 24... ר:ד5; 25. ה:ד5 עדיפותו של הלבן איננה מוטלת בספק.

[illegible]

בתקווה שפעם יכול לשחק 51. אם 26... ה:ה5; או 27. פ—ה3 זוכה ברגלי.

[illegible]

הסיכוי היחידי. את הרגלי לא ניתן היה להציל.

[illegible]

משגה בדוחק הזמן. הכרחי 31... צ—ו6; אולם גם אז טובים סיכוייו של הלבן לנצח.

[illegible]

אחרת ינצח הלבן בנקל.

[illegible]

צריך במקצת 36... צ—ג1.

[illegible]

המסע ה„סודי". השחור נכנע בלי להמשיך. הלבן יכול לנצח בדרכים שונות, כולל הקרבת „טיבי" ב־ו3.

התקפה מוצלחת

קורה שגם באמצעות כלים מועטים ניתן לארגן התקפה מוחצת.
לבן: צ'יבקוב (בה"מ)
שחור: מנייבריך („רוכינגווייך") ליגה לאומית, נתניה 1974.

[illegible]

המשך זמיס, המאפשר לעבור גם מאוחר יותר, לנוסחה המקובלת ע"י ד:ה5.

[illegible]

בשיטה זו השחור משהה את יציאת הפרש ל־ג6 כדי שיעמוד לרשותו ה־מסע המוריע ג5. אך במקום המסע ב־טקסט בא בחשבון: 7... ד:א5; 8. ה:ה5, ר—ג4;

[illegible]

מכין תמרון מחוכם אך מאבד זמן רב מדי להכנתו. נראה יותר הגיוני

[illegible]

מביא לאבדן רגלי אך זוכה ליוזמה חזקה.

[illegible]

הקרבה נבונה. כלי לבן הוצבו ב־עמדות התקפה.

[illegible]

בא בחשבון גם 14. 53 עם כיבוש העירגה ד6.

[illegible]

מזמין התקפה מוחצת. אך קשה כבר למצוא עבור שחור הגנה מספקת.

[illegible]

כמובן, אסור להכות את הפרש בשל מה—3ח+ ובעקבותיו מה—6ח. גם על 20... פ—ד5; יכריע אותו ה־תמרון: מה—3ח—6ח.

[illegible]

לשמירה על העירגה ה6 (21...

[illegible]

מנסה למנוע 23. מה—4ח. גם המסע 22... מה—ה2 לא יצילהו כי אז 23. צ־א—ה1, מה—ה5; 24. צ—4ה, פ—ד6; 25. צ:ב4 וההתקפה נמשכת (אך לא 25. צ—4ח?, פ—ו5; והשחור זו־כה).

[illegible]

ל 23. מה—3ח כי אז מה:2ו+.

[illegible]

רגלי חזק או רגלי חלש?

אחת הבעיות המטרידות את השחמטאי היא קביעת ערכו של רגלי חופשי. אנו מלמדים את המכונה ה־אלקטרונית המשחקת שחמט שכדאי להשיג רגלי חופשי. אולם, כדי למ־נוע הסתבכות יתרה, אין אנו מס־בירים למכונה שבמקרים מסויימים עלול אותו רגלי חופשי להוות נקודת תורפה. למשל, כאשר אין הוא יכול להתקדם וכלים רבים מרותקים להגנתו.

לקבוע בוודאות מתי מהווה רגלי חופשי יתרון של ממש — זוהי משימה קשה גם לגבי שחמטאי מעולה.

סיום משחק מס' 835
דו־קרב „מועמדים", 1974

קרפוב

ספאסקי

מסעו האחרון של ספאסקי, 23 ג:ד5, מבשר עדיפות הלבן. אחרי 23... ה:ד5; 24. צ:ד5 קשה לשחור למנוע אבידות בחומר. ואחרת — יהיה ללבן רגלי חופשי בשורה ש־שית.

[illegible]

נראה כאילו זכה הלבן לעדיפות ברורה.

[illegible]

במקום מסע זה בא בחשבון תמרון המיועד לכיבוש העירגה ג7:מ—3ו ובעקבותיו ר—ג1—3ה.

[illegible]

מפוקפק. ספאסקי מזמין את חי־לופי הרץ השחור בפרש לבן. אין זו עיסקה כדאית ללבן.

[illegible]

המסע הסודי. הלבן עדנו מחזיק ברגלי חופשי אך עתה ברור כי אין זה רגלי חזק. סיכוייו של השחור טובים יותר.

[illegible]

מול הגנה סבילה של הלבן יכול עתה השחור לזכות ברגלי: 44... צ—ד5; אולם בסיום „רץ מול פרש" יהיו ללבן סיכויי תיקו אחרי 42. ב5. קרפוב אינו נחפז.

[illegible]

נסיון נואש ליצור סיכויי נגד.

[illegible]

דו־קרב המועמדים

קרפוב מגדיל יתרונו. מוביל 1:3 וחמישה תיקו.

המשחק התשיעי היה סוער ומעניין (קרפוב — לבן). כשלונו של ספאסקי העמידו על סף הפסד הדו־קרב כשלקרפוב די בנצחון אחד נוסף.

שחמט בישראל

ידיעות בקצרה. הסיבוב השלישי באליפות המועדון „לסקר" ה"א הצטיין בהישגי צעירים: גרינפלד סיים בתיקו עם האמן זילבר פריבמן סחט תיקו מהאמן אלוני, שניידר (עולה חדש צעיר) ניצח את זולפינגר ● אסיפה שנתית של אגוד ה־פרובלמאים תתקיים מחר במלון „ה־קיבוץ" בנתניה; התחלה בשעה 3.00 אחה"צ ● במועדון „רטי" נערכה תחרות קטנה. אחרי 6 סיבובים מוביל ציגר עם 5½ (מ"6).

בולי אמנות חדשים בישראל

בולים
מאת חיים גלאון

דואר ישראל עומד להוציא בחודש יוני השנה סידרה בת שלושה בולים המוקדשת לאמנות הציור ה־פיסול. בולים אלה מתארים יצירות אמנות של ציירים ופסלים יהודים מפורסמים המוצגים ברחבי ישראל. הציור הנודע „אשה בכחול" מכחולו של הצייר משה קיסלינג (1891—1955) נולד בקראקוב, פולין, וגמנה על הציירים האימפרסיוניסטים. בשנת 1910 עבר ל־פאריס. היה ידידם של מודיליאני ופיקאסו.

בול בערך 2 ל"י מתאר את פסלה של הפסלת היהודיה המפורסמת חנה אורלוף „אם וילד", המוצג במישכן לאמנות בעין־חרוד. חנה אורלוף נולדה ב־1888 ברוסיה ולמדה אמנות בפאריס. התפרסמה בציור דיוקנים של אישים כמו חיים נחמן ביאליק. בין יצירותיה: האשה ה־גיטרה, אמהות ועוד. היא נפטרה בשיבה טובה לפני מספר שנים.

„נערה בכחול" ציורו הנפלא של הצייר היהודי הנודע חיים סוטין נבחר לפאר בול בערך של 3 ל"י. הציור מוצג במוזיאון ישראל בירושלים. הצייר סוטין (1894—1943) נחשב לאחד מגדולי הציירים במאה העשרים.

25 שנה לדואר פרטי בבאר־שבע

השבוע מלאו 25 שנים לאחד ה־מאורעות המסעירים בתולדות הדואר והבולאות בארץ. בין ה־4 וה־6 במאי פעל בבאר־שבע דואר פרטי ביוזמתו של תושב העיר חביב שיבר.

כשנכבשה באר־שבע בחודש אוקטובר 1948, היותה זו עיר עזובה וכמעט ללא תושבים. במשך מספר חדשים התפתחה האוכלוסיה וגדלה, והיתה זקוקה לשרותים ציבוריים, כולל שרותי דואר. חוסר אפשרות למשלוח מכתבים ודברי דואר הניע את חביב שיבר להפעיל דואר פרטי. הוא רכש בולי דואר עברי בערך 15 פרוטה בתל־אביב, הזמין תיבת דואר גדולה ממפעל מתכת מקומי הכתב עליה „דואר באר־שבע". אזרחי העיר יכלו לשגר את מכתביהם בהדביקם בול בערך 15 פרוטה שלשל אותם לתיבת הדואר הפרטית. חביב שיבר היה מריק את התיבות ומעביר את המכתבים לתל־אביב, שם התחתמו בדרך הרגילה באמצעות דואר ישראל.

אולם לכל התוכנית היה עוקץ שהביא למאסרו של שיבר ולחיסול הדואר הפרטי. המכתבים שנשלחו הוחתמו בחותמת, שהוחמנה באופן פרטי על־ידי מארגן השירות ובה הכתובת „דואר ישראל באר־שבע" בתוספת התאריך. חביב שיבר הואשם לפי סעיף 99 לחוק המנדט ה־בריטי משנת 1930 בפתיחת בית דואר ללא רשות מהמנהל הכללי של הדואר. הוטל עליו לשלם קנס סמלי של 50 אגורות. מעטפות של דואר פרטי באר שבע הן נדירות ויקרות ערך.

„הצבי הרץ" — ספר חדש

בתערוכה הבולים „ירושלים 73" הוצא לראשונה למכירה ספר חדש פרי עטו של מאיר פרסוף „הצבי הרץ" (סמל דואר ישראל) — ה־בולים ותולדות הדואר בישראל. ה־סופר היהודי משמש כעורך לעורך חדשות של העיתון „ג'ואיש כרוניקל" בלונדון. הוא פירסם מאמרים דרום־אפריקה, אנגליה וישראל.

ספר הבולים החדש מכיל חומר בולאי נדיר סטרם פורסם. הספר ב־מחיר 35 ל"י מכיל ציורי בולים ש־לא הופיעו, פרשיה של „שובלים" משנת 1957, רשימות של כל ציירי בולי ישראל עם תולדות חיים מפורסים ועוד. אחד הפרקים המרתקים מתאר את הופעתם של בולי ישראל הראשונים, בולי „דואר עברי", כי־שהדפסות הנסיון בעשו בדפוס „ה־ארץ" על נייר סיגריות „ברודווי" תחת הפצצות של מטוסים ערביים ומתחת לעיני המנדט הבריטי.

קטלוג השרות הבולאי מס. 9

בהוצאת השירות הבולאי הופיע לא מכבר הקטלוג החדש (מס. 9) של בולי ישראל. הקטלוג מופיע ב־הידור רב על נייר משובח ומודפס בצבעים מרהיבי עין. הקטלוג הוד־פס במדפיס הממשלתי בירושלים ו־נמכר לציבור הרחב במחיר 10 ל"י. בעטיפה — בולי דואר עברי על רקע מגילת העצמאות.

ידיעות בקיצור

✱ „יום לנוער בולאי" שנערך במיסגרת תערוכת הבולים הבינלאומית „ירושלים 73" ריכז אלפי בני נוער מכל רחבי הארץ, שבאו ל־מקום בטיולים מאורגנים. במקום נערכו סיורים, חידונים ופגישות מקצועיות. יום הנוער נוהל על־ידי מר יצחק ברק, נציג ההסתדרות אגודות הבולאים בישראל. הפעולה הוסרטה על־ידי צוות הטלוויזיה הלימודית והוצגה במסגרת התכנית „טלנוער".

✱ הקרן הקיימת לישראל היא היחידה עד כה שהוציאה את מלחמת יום הכיפורים. שני בולים בערכים 25 ו־50 אגורות שנועדו להדבקה על תעודות, מתארים חייל תוקע בשופר ומהווים מסמך בולאי יהודי. על השובל כתוב: „מלחמת יום כיפור, 6 באוקטובר 1973".

✱ בול אליעזר זמנהוף הוא אחד מבולי ישראל שהופעתו בוטלה ל־אחר הדפסתו עקב מלחמת ששת הימים. לרגל הכינוס האספרנטי העולמי שעמד להערך בישראל הודפס דואר ישראל בול זכרון מיוחד עם דיוקנו של ממציא שפת האספרנטו, היהודי ד"ר זמנהוף. ישראל לא הנציחה את זכרו של זמנהוף עד היום.

---

[61] **פענח את הצופן**

להלן פעולת כפל רגילה, אלא שבמקום ספרות רשומות בה אותיות, שכל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת. נסה לפענח, על דרך ההגיון, איזו סיפרה מייצגת כל אות, אחר כך, רשום אותיות מתאימות במקום הספרות בצורה למטה. הן תצטרפנה לאימרה של דן קוקטו.

```
      ג ו ר ל
          ב י ש
  -----------
    ב א ר א ל
    ט כ י כ
ב כ א ב ל
-----------
ג מ ו ש ב ב ל
```

האימרה: ה472ד3ה ה4ד18ה

7ח836 19 פ23ן ה03 95מ37צ3צ3ב

8ח80 מ89ב 9ה36ג8ה8 019 5ה51ה.

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן 60"

„אדם המתרגל לא להיות בודד לעולם, יכול לראות עצמו כאמריקאי לכל דבריו". (אגדרה מורואה)

ביום השלושים לנפילתו של
ד"ר יוסף האפרתי ז"ל

תתקיים **אזכרה** מטעם הפקולטה למדעי הרוח, החוג לתורת הספרות הכללית במכון כץ לחקר הספרות העברית, ביום ראשון, כ"ז באייר תשל"ד, ב־19.5.74, בבנין גילמן, חדר 223 בשעה 19.30.

יו"ר: ד"ר איתמר אבן־זהר (ראש החוג לתורת הספרות)

דברים על דמותו:

פרופ' דניאל קארפי (דקאן הפקולטה למדעי הרוח)
ד"ר מנחם בריינקר (החוג לתורת הספרות)
מר מנחם פרי (עורך „סימן קריאה")

על תרומתו לחקר הספרות:

פרופ' בנימין הרושובסקי (עורך „הספרות")

הוצאת ספרית פועלים

עם יום השנה הראשון לפטירתו של
אברהם שלונסקי ז"ל

יצירות אחרונות:

מול הישימון

הוצאה אמנותית מהודרת של הפואמה בליווי ציוריו של אריה נבון. הספר תוכנן, נערך והובא לדפוס ע"י המשורר ימים ספורים לפני מותו.
הופיע בהוצאה ספרית פועלים ועיריית ת"א־יפו למכירה — מספר עותקים מוגבל.

ספר הסולמות

קובץ שירים אחרון — שיא יצירתו — הכין לדפוס עד אחרון שיריו.

מכמרות בטרם שחר

מאת
דורה טייטלבוים

תירגום כופת של אברהם שלונסקי בשנת חייו האחרונה. מבחר ראשון בעברית של אחת המצויינות של שירת יידיש בת־זמננו.

הסינמטק הישראלי

בית עוכב העיריה רח' פומבדיתא 4

שנה לסינמטק — מבחר יצירות מופת

11/5 ב־18.30: לילות כביריה — פדריקו פליני (תרגום לעברית)
ב־21.00: זמנים מודרניים — צ'רלי צ'פלין
12/5 ב־17.00: אניה הקרב פוטיומקין — סרגיי איינשטיין (סרט אילם)
ב־19.00: הקבינט של ד"ר קליגרי — רוברט וינה (סרט אילם)
ב־21.00: — פריץ לאנג
13/5 ב־18.00: הנרי החמישי — לורנס אוליביה
ב־20.30: ילדי גן העדן — כרסל קרנה (דובר צרפתית תרגום לאנגלית)
15/5 ב־16.30: פני צלקת — הווארד הוקס (דובר אנגלית ללא תרגום)
ב־18.00: כרטיס של ויליאם וילר (פרסים בסינמטק)
ב־21.00: השופט רוי בין — ג'ון יוסטון
16/5 ב־16.30: התשוקה של מר הולו — ז'אק טאטי
ב־18.30: העלמה יוליה — אלף שיברג (ללא תרגום לעברית)
ב־21.00: שעת הזאבים — אינגמר ברגמן
17/5 ב־14.30: דיל תיים — פרנסואה טריפו (יוקרן במוזיאון ת"א)

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

באר־שבע
מודיעה על

הרשמה מאוחרת של מועמדים חדשים
לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)

לחוגים/מחלקות:

הפקולטה למדעי הרוח והחברה (בחסות האוניברסיטה העברית): מקרא, ספרות עברית, לשון עברית, צרוף בין חוגי לשון עברית וספרות עברית, מחשבת עם ישראל, הסטוריה של עם ישראל, מגמה לארכיאולוגיה של המזרח הקדום, היסטוריה, גיאוגרפיה, חינוך, מסלול משולב חינוך ומדעי ההתנהגות, תעודת הוראה, הלשון האנגלית וספרותה, הלשון הצרפתית וספרותה, פילוסופיה, מדעי ההתנהגות, כלכלה, סטטיסטיקה.

הפקולטה למדעי הטבע: ביולוגיה, גיאולוגיה, מתמטיקה (קיימת אפשרות ללמוד מתמטיקה בצרוף חוג ממדעי הרוח והחברה, קיימת אפשרות להתמחות, אחרי השנה הראשונה, לקראת מדעי המחשב), פיסיקה, כימיה, מדעי הגרעין (אנרגיה גרעינית).

הפקולטה למדעי הטכנולוגיה: הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הנדסת תעשיה וניהול, הנדסת חומרים (מטלורגיה).

ההרשמה המאוחרת תיפתח ביום ד', כ"ג אייר תשל"ד 15.5.74 ותסתיים

לחוגים בפקולטה למדעי הרוח והחברה
— יום ד', י"ב אב תשל"ד (31 יולי 1974)

למחלקות בפקולטה למדעי הטבע
— יום א', י' תמוז תשל"ד (30 יוני 1974)

למחלקות בפקולטה למדעי הטכנולוגיה
— יום ו', כ"ד סיון תשל"ד (14 יוני 1974)

מועמד המבקש לממש זכותו לפי חוק החיילים המשוחררים תשל"ד 1973, חייב להמציא אישור על היותו חייל משוחרר במובן החוק הנ"ל. לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות בגלויה למדור הרישום, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע.

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

הופיע **ישראל**
שנתון הממשלה תשל"ג/ד בעברית

ספר א': סקירות המשרדים
בתוכן:
הכנסת
הבחירות
נשיא המדינה
משרדי הממשלה
בתי המשפט
מבקר המדינה
נציב תלונות הציבור
בנק ישראל
רשות השידור

ספר ב': סקירות כלליות
בתוכן:
העליה: מספרים ותכונות
רווחה חברתית בישראל
המדע בישראל
איכות הסביבה בישראל
התפתחות המירקם היישובי בישראל
כלכלת ישראל: צמיחתו של המשק; חקלאות;
תעשייה; בנייה; תחבורה ותקשורת; תיירות
מיעוטים
יחסי החוץ של ישראל
הארץ שבה אנו יושבים
האוכלוסיה בישראל
הבחירות לכנסת

שמות בעברית ובאנגלית של חברי הכנסת, חברי הממשלה, עובדי מדינה בכירים, קציני צה"ל, נציגויות דיפלומטיות

* כ־300 עמודים
המחיר: ספר א' 6 ל"י

* כ־400 עמודים
המחיר: ספר ב' 8 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים.
להזמנות מרוכזות יש לפנות אל שירותי ההפצה של פרסומי הממשלה, רח' ב' מס' 29, הקריה, תל־אביב, טל' 255286—03 (נא לצרף 1 ל"י דמי משלוח לכל ספר).

חברה מסחרית
מחפשת לשכור

שתי דירות

4 או 5 חדרים כל אחת
צמודות, כ־200 מ"ר כלל
באזור תל־אביב
לתקופת שכירות ארוכה

נא לפנות טלפונית 30086
בשעות העבודה

קדמוניות

רבעון לעתיקות ארץ ישראל וארצות המקרא
העורך: יגאל ידין   עורך־משנה: אפרים שטרן
חברי המערכת: ד' אוסישקין, א' איתן, מ' פרויש, י' צפריר
מרכז המערכת: יוסף אביבים

יצאה לאור חוברת 24—23
כרך ו, חוברות 4—3 (1973)

תוכן החוברת
דבר העורך — יגאל ידין
תל־ באר־שבע — יוחנן אהרוני
שרידים ארכיאולוגיים בצפון הבקעה — דני ארמן, צבי א' גבריאל ברקאי, שמיר מור ועמנואל קליבר
עבודת של איזור סואץ — יורם צפריר
תגליות בארץ
אתר מתקופת הברונזה הקדומה II בגבירצאלה שבהרפסיס — יצחק ביתאריה
מצודה מבזית בדרך הצבאית ממצרים לכנען — אליעזר אורן
תל משש (מבשש) — אתר כירי ההתנחלות הישראלית — אהרן קמפינסקי
הישגים בחקר הרודיון התחתית — אהוד נצר
חפירות ההצלה הלניסטית בירושלים — שרה בן־אריה
קולומבאריום בבריכה — עמוס קלונר
כתובת־קבר הרשה מגבעת־הרבתר — יוסף נוה
מאוזוליאום רומי בנבבר — עמנואל הפטי
חפירות ב„חומת הרעים" — ואגילים צפירים
תגליות בארצות המקרא
ביתון המלכים הפיניקית — אפרים קארסיירוביץ
ספרים
ב' רוזנברג: תפבע — אהרן קמפינסקי; א"ד טאברשגבגר: הצי דיבן — אפרים שטרן; האב ר' הדוי: הארכיאולוגיה ומגילות ים־המלח — מגן ברושי; תקבלו במערכת — יורם צפיר
ידיעות
החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה — יוסף אביבים

6 לוחות צבעוניים

מחיר החוברת הכפולה — 10 ל"י ● דמי־החתימה החל ב־1974 — 25 ל"י ● דמי־חבר בחברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה כולל „קדמוניות" — 30 ל"י

המערכת הראשית: א. הפתה, רח' טיבובסקי 11, תל־אביב ● הוצ החוברת ניתן להשיג בחנויות הספרים

דמי־החתימה ודמי־חבר — במשרד החברה ת.ד. 7041, ירושלים

מחיר כל החוברות שהופיעו עד כה (1—24; 1968—1972) — 20 ל"י. חוברות 1—24 של קדמוניות (1963—1972) נכרכו בכלשה כרכים, הצי בה, עם עטיפה צבעונית התיק צבעוני ומחירו — 150 ל"י. הכרך השלישי נמצא עדיין בכריכה וייצא לאור בסוף יוני. להברי החברה 25% הנחה.

הוצאה שניה 1974

מהדורה מעודכנת
לפי כל חידושי המחקר הארכיאולוגי וההיסטורי

1. **אטלס כרטא** לתקופת המקרא יוחנן אהרוני
2. **אטלס כרטא** לתקופת בית שני המשנה והתלמוד מיכאל אבי־יונה
3. **אטלס כרטא** לתולדות ארץ ישראל מביתר ועד תל־חי מרדכי גיחון
4. **אטלס כרטא** לתולדות ארץ ישראל מראשית ההתיישבות ועד קום המדינה יהודה ואלך

512 עמודים 743 מפות

✱ איורים ✱ תרשימים ✱ טקסט ✱ לוחות ✱ מפתחות

ממחישים את המאורעות, התמורות, התהליכים והמהלכים שחלו בארץ ישראל מימי קדם ועד קום המדינה.

כל כרך נתחבר ונערך בידי איש מדע מומחה לתקופה הנדונה בו, ומשמש מקור חשוב ומהימן ללימוד תולדות העם והארץ.

סדרת האטלסים החייבת להימצא בכל ספריה

להשיג בכל חנויות הספרים
הוצאת כרטא, בית הדר, רחוב מזיא ירושלים

דהיטך הישנים יהיו כחדשים

אפשרי גם שינוי גוונים
טלפון 864572
פוליטורצ'יק

פגודה

מסעדה סינית
מזוג אויר מלא
הנהלה וטבח סיניים
פתוחה לארוחות צהריים וערב
חיפה, בת גלים
(מול הבריכה) טל. 524585

✱ **ציורי שמן**
מבחר גדול ביותר

✱ **מסגרות גילוף יד**
מיוחדות לציורים
גובלנים ורישומים

✱ **אספקה לגלריות,**
ציירים ויחידים.

ארמון
רח' אילת 47 יפו־ת"א

משרד האוצר / אגף המכס המכלי
מינהל הרכב הממשלתי

מכרז 6/74

מינהל הרכב הממשלתי מכריז על

בניה והתקנת ארגז והולכת נוסעים במשאית דודג' 300—D קצר.

פרטים נוספים וחומר המכרז במכרז ימסרו למבקשים במזכירות מינהל הרכב הממשלתי רח' יהודה הימית 31 יפו החל מ־12.5.74 ועד 22.5.74 בין השעות 08.00—13.00.

אין מינהל הרכב הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

מינהל הרכב הממשלתי

שיפורים בקווי "דן"

החל מיום ראשון 12.5.74 יופעל

קו אקספרס 68 לקרית אונו.

דרך יד אליהו, המנהר הפזנת בקרקאה.
הקו יפעל מהשעה 6.00 בבוקר.
האחרון מתל אביב בשעה 8.00 בערב.

הנהלת „דן"

משרד העבודה   משרד החנוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

המזכירות האקדמית
מודיעה על הרשמה לשנת הלימודים תשל"ה

מגמות הלימוד:
✱ פיזיקה ואלקטרו־אופטיקה   ✱ מדעי המחשב
✱ אלקטרוניקה ומכ"ם   ✱ ראיית חשבון

בית־הספר מיועד לתלמידים בעלי תעודות בגרות ובעלי רקע ישיבתי (לאחר שירות צבאי).

לאחר שלוש שנות לימוד יקבלו התלמידים תואר הנדסאי (להוציא הלימודים בראיית חשבון).

תלמידים שיעמדו בדרישות הלימודים של בית הספר יהיו זכאים, לאחר שנת לימודים נוספת, לקבל תואר (B.Sc.) במדעי הטבע והטכנולוגיה.

אפשרות מגורים במעונות לתלמידים שאינם גרים בירושלים.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות האקדמית של בית הספר, ת. ד. 16031 ירושלים, טל. 531181—02, 534127—02.

ההרשמה לחיילים: בלשכה להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן גבירול 76, תל־אביב

בית ספר גבוה לטכנולוגיה ירושלים

מכון ויצמן למדע

דרושה

כתבנית אנגלית-עברית

בעלת נסיון בניהול משרד

משרה מס' 228

המעוניינות לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, לבית' המנגנון, ת. ד. 26, רחובות 76100 — בציון מס' המשרה

דרושים

לחברת מהנדסים יועצים:

מהנדס בנין
עם נסיון בביצוע בניה טרומית.

מהנדס בנין
עם התמחות בהנדסת קרקע.

טכנאי קרקע

לפנות בכתב לת. ד. 21177 ת"א ולפרט נסיון ודרישות שכר (סודיות מובטחת).

המכון למחקר ביולוגי

ת.ד. 19 נס ציונה

למחלקה לכימיה פיזיקלית

דרוש:

כימאי פיזיקלי

בעל תואר PHD

המעונינים יפנו בכתב למח' כח־אדם בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה לכתובת הנ"ל.

לחברת "רפאל" מצפה רמון (ממפעלי כור)

דרושים

למפעלה במצפה רמון

* **מנהל מחלקה לעיבוד שבבי**
(אחראי על 15—12 עובדים)
דרוש נסיון קודם בתיכנון ובביצוע, רצוי בוגר בית ספר מקצועי.
* **אחראי למחלקת כלים ואחזקה במפעל**
דרוש נסיון קודם בביצוע כלים לעיבוד שבבי ואחזקת מכונות לעיבוד שבבי תפקיד בעל אתגר רב.
* **טכנאי—שרטט למשרד הטכני במפעל**
לשרטוט כלים ומתקנים
דרושה השכלה מקצועית ונסיון של שנה לפחות במקצוע.
* **עובדי יצור**
עובדים בלתי מקצועיים
המעוניינים ללמוד מקצוע בענף המתכת ולהשתלב במפעל.

למועמדים שימצאו מתאימים ינתנו תנאי שכר טובים החל בעזרה בדיור במקום (במצפה רמון הנחה ניכרה במס הכנסה) באים בחשבון רק בעלי משפחה.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7 במצפה רמון בפרוט קורות חיים ונסיון קודם.

סודיות מובטחת:

למשרדה הראשי בתל־אביב של

חברת ביטוח ארצית

דרושים לרגל הרחבה:

1) **מנהל ענף ביטוח**
תיאור התפקיד:
ניהול כללי
ריכוז ופיתוח מכירות
הכישורים:
נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון וניהול מכירות, פיקוח ארגוני והפעלת צוות עובדים. עדיפות לבעלי השכלה גבוהה עם נסיון בענף הביטוח.

2) **פקיד אחראי למחלקת חשבונות**
תיאור התפקיד:
הכנת דו־חות סטטיסטיים ועריכת חשבונות עם גורמים שונים.
הכישורים:
ידע בהנהלת חשבונות.
נסיון של 3 שנים בעבודות דומות.

3) **פקידה לקבלת קהל**
הכישורים:
נסיון של 5 שנים לפחות בעבודה עצמאית עם קהל. ידיעת השפות עברית, אנגלית/גרמנית הכרחית.

4) **פקיד—פקידה לעריכת גליונות חישוב — ביטוח חיים**
הכישורים:
השכלה תיכונית עם ידע בחשבונות ו/או פקידות כללית.

5) **כתבנית**
עדיפות תינתן לבעלת נסיון בהדפסת פוליסות ביטוח.

הצעות בכתב יד, בציון תולדות החיים נא להפנות לת.ד. 4143, תל־אביב, עבור מס' 105

— סודיות מובטחת —

דגן, מכוני תערובת — מפרץ חיפה

דרוש לנו

מנהל אחזקה

בעל נסיון במסגרות ובאחזקת מכונות יועדף תושב הקריות

תנאים קיבוציים לאדם המתאים

לשם קביעת ראיון נא להתקשר בין השעות 08.00—15.00 בטלפונים 723068, 727261.

— סודיות מובטחת —

כפר הנער הדתי

ע"י כפר־חסידים

מיקוד 20494 טלפון: (04)952022

דרושים

מזכיר חוץ - גזבר

רצוי בעל רשיון נהיגה

מנהל/ת חשבונות

מועמדים דתיים המבקשים לפנות אך ורק בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות והמלצות לכפר הנער הדתי כפר חסידים 20494.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בפקולטה להנדסת חומרים

מזכירת המעבדה למכניקת החומרים

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית כולל הדפסה; נסיון קודם של 3 שנים לפחות בעבודות משרד שונות; מס' המשרה: הנ.חמ./120

כתבנית דו לשונית

הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית; ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה; ידיעה טובה באנגלית כולל הדפסה; מס' המשרה: הנ.חמ./121

באגף פתוח ותחזוקה

שרברב

הכשירויות הדרושות: נסיון של 10 שנים בעבודות הקבה, הרכבה ותחזוקה של מערכות אינסטלציה בבנין; מס' המשרה: אפרית. ד/87

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם ומס' המשרה עד יום 24.5.74 אל אגף כח אדם; קרית הטכניון, חיפה מיקוד 32,000

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

* **מהנדס מכונות בכיר**
נסיון של 10 שנים לפחות בתכנון בתעשיה הכימית או הפטרוכימית תכנון צנרת וציוד, וידע בבעיות כח חום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסת מכונות, הנדסה אזרחית, מכשור ובקרה וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.
* **מהנדס מכונות**
נסיון של 5 שנים לפחות (רצוי בתעשיה הפטרוכימית). נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח חום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מכשור וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.
* **מהנדס מכשור ובקרה.**
בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתעשיה הכימית, נסיון בעבודה תאום עם מתכנני הנדסת תהליך, הנדסת מכונות וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.
* **מהנדס אזרחי.**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון הנדסה אזרחית, בתעשיה הכבדה או בתעשיה הכימית. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הארץ של הנדסה אזרחית, הנדסה כימית, הנדסת מכונות והנדסת חשמל.
* **מהנדס פרוייקט למתקני השרותים.**
(מיכלי איחסון צנרת שטח, מדחסי אויר, מערכות מי קרור, טיפול במים וכו'...) הכישורים הדרושים: מהנדס כימאי או מהנדס מכונות בעל נסיון בנושאים הנ"ל של 5 שנים לפחות. ידיעת עברית ואנגלית הכרח.
* **מהנדס מכונות לאחזקה**
נסיון של שנתיים עד שלש לפחות. ידיעה בתכנון ובאנגלית — הכרחית.
* **טכנאי שרטט לאחזקה.**
נסיון של 3 עד 4 שנים בשרטוט צנרת מכונות.
* **פקיד אפסנאות — אספקה**
מהות התפקיד: הכנת הזמנות מקומיות ולחו"ל לציוד חלפים וכימיקלים, התכתבות עם ספקים. הכישורים הדרושים: ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית. בעלי נסיון קודם — יועדפו.
* **מנהל חשבונות**
עם נסיון של 5 שנים במפעל תעשייתי בתפקיד עצמאי ואחראי. ידיעת השפה האנגלית — רצויה. תנאים טובים למועמד המתאים.
* **חשמלאים תעשייתיים**
בעלי רשיון מוסמך
* **טכנאי ייצור**
מתחיל.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה, מיקוד 31000

למוסד ציבורי בתל אביב

דרושה

מזכירה כתבנית

למשרה מלאה

נא לפנות לת.ד. 33157 תל־אביב עבור מס. 825

למפעל תעשייתי כימי גדול במפרץ חיפה

דרושים

1. לעבודות תכנון של מתקנים כימיים
א. מהנדס כימאי מנוסה
ב. מהנדס כימאי מתחיל
ג. טכנאי כימיה
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
2. פקיד רכש לציוד וחומרים
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
3. מהנדס או טכנאי בנין / מכונות
לחשוב כמויות.
4. בוגר הפקולטה לראית חשבון או כלכלה
לעריכת תקציבים תעשייתיים.
5. כתבנית בשפות עברית ואנגלית
6. שרטטת מכונות
7. מחסנאי טכני לספירת מלאי

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם אל ת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 594 (מיקוד 31040).

לחברה מסחרית גדולה בת"א

דרושות

1. **מזכירה בכירה למנהל מכירות**
לעבודה עצמאית, אחראית ומגוונת.
הכישורים:
— נסיון קודם בניהול עצמאי של משרד
— שליטה טובה בעברית ואנגלית כולל הדפסה.
2. **פקידה מחלקתית**
הכישורים:
— נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה פקידותית וכנו חומר בנושאי רכש ויבוא
— נסיון בהדפסה.

מועמדות מתאימות תפנינה בכתב־יד לת. ד. 36262 למח' כח אדם בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי קודם.

— סודיות מובטחת —

לדג אל — חברה למסחר בע"מ

יבואני "זנוסי" לישראל

דרושים

* **מחסנאי**
בעל נסיון במוצרי חשמל ביתיים עד גיל 40
* **עוזרת למנהל חשבונות**
בעלת סוג ב' או ד' לפחות
* **צעירים אחרי צבא**
בעלי רשיון נהיגה
עם ידע מכני בחשמלאות.

לפנות בשעות העבודה: רח' גיבורי ישראל 81 תל־אביב טלפון: 251638.

לחברה פרטית

דרושה

מרכזנית פקידת קבלה

לאחר שרות צבאי, הדפסה במכונת כתיבה עברית. רצוי נסיון בהפעלת מרכזית.

*

מועמדות בעלות כישורים מתאימים תפנינה לעליות, טלפון 765071, בימים א'—ה' — בין השעות 08.00—16.00, ביום ו' בין השעות 08.00—13.00

א.א.ל. ישראל בע"מ

תעשיות אלקטרוניקה

לבית מלאכה מכני משוכלל

דרושים

חרט
* לעבודות מכניקה עדינה
* נסיון 5 שנים

מסגר
* לעבודות זווד אלקטרוני

כרסם מעולה

מסגרים כלליים

תנאים טובים למתאימים

נא לפנות אישית או טלפונית 787131 או 782141 אל מח' כוח אדם רח' מבצע קדש 48 בני־ברק. 51203

סודיות מובטחות !

לקונפקצית נשים

דרושות

תופרות

בתנאים טובים

טלפון 823285 תל־אביב, 08.00—16.00

דרושה

פקידה

עם ידע בהנהלת חשבונות

(שיטת העתקה)

לטל. 472292 — 477215

חב' ישראמקס בע"מ

ISRAMEX

נציגויות לציוד מדעי ותעשייתי

טלפונים 5—4—248213

דרושים

לקידום מכירות בנושאי אלקטרו־אופטיקה כולל שרות ללקוחות:
1) מהנדס אלקטרוניקה
2) פיסיקאי בעל רקע באלקטרוניקה
3) הנדסאי אלקטרוניקה

עם נסיון

עבודה מעניינת — אפשרות להתקדמות כולל השתלמות בחו"ל

כפרטים מלאים נא לפנות בכתב לת. ד. 6014 תל־אביב. — סודיות מובטחת —

מוטורולה ישראל

דרושות

עובדות ייצור

העבודה מתאימה לנשים ולנערות בגילים 18—40, המעוניינות בעבודה יוצרת, אחראית ומעניינת. העבודה בחלוק לבן, נקיה, עדינה ומדויקת. מקום העבודה נעים וממוזג־אויר. עובדות חדשות תקבלנה הכשרה מלאה במשך זמן קצר.

המעוניינות תפנינה ישירות למודיעין שבבנין מוטורולה ברחוב קרמניצקי 16 ת"א (ע"י הסינרמה) טל. 38973

דרושות

משפחות אומנות בתשלום

לנערות בגיל 13—18

נא להתקשר 232747—02

קולסו בע"מ

A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA

ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים

חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071

דרושים

מהנדס מכונות נסיון של 5—3 שנים לפחות בתכנון פרויקטים בשטח האלקטרו־מכני.
ידיעת אנגלית הכרחית
עדיפות לבוגר ב"ס מקצועי.

מהנדס מכונות מתחיל
לתכנון פרויקטים בשטח האלקטרו־מכני.
ידיעת אנגלית הכרחית
עדיפות לבוגר ב"ס מקצועי

טכנאי מכונות
לעבודה בשטח האלקטרו־מכני

טכנאי אלקטרוניקה

נא לפנות בכתב

קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

דרוש/ה

שרטט/ת מעולה לארכיטקטורה ובנין

5 שנות נסיון

טלפון 241935—04.

דרוש מציל

בחיפה

טלפון 728674 בערב

עיריית אילת

אגף החינוך

לשנת הלימודים הבאה דרושים:

1. מנהל בית־ספר חטיבת ביניים (חינוך מיוחד). הכישורים: רצוי ב.א. בחינוך כיוהד או מורה בכיר בעל נסיון וידע בחינוך מיוחד.
2. לבית־ספר תיכון מקיף: מהנדס מכונות — אחראי לאגף המקצועי. מורים ל: עברית, טבע, ביולוגיה, מתמטיקה, פיסיקה, חינוך גופני (בנות), אנגלית, תלמוד, ימאות, מורה יועצת.
3. לבית־ספר תיכון דתי: מורים ל: מדעי הטבע, אנגלית, כלכלת־בית, מדריך למתכת, טכנולוגיה ושרטוט. כהבנות התכתבות ומזכירות, מדריך לגננ"ע, מוסיקה, השכונאות.

בקשר לפרטים נא לפנות בכתב לאגף החינוך בעיריה עזרה בדיור הינתן.

בירושלים דרושה

מזכירה

(למשרה מלאה)

בעלת נסיון ושליטה מלאה בשפות עברית ואנגלית כולל הכתיבה והדפסה

למועמדת המתאימה מובטחים תנאים טובים

לקביעת ראיון נא להתקשר לטל. 261323—02

דרושות מועמדות בגיל 20—40

לקורס קופאיות

לעבודה חלקית בחנות

באזורים: פתח תקוה
ראשון לציון

מהמועמדות נדרשת ידיעה עברית קרוא וכתוב וידיעה טובה בחשבון

נא לכתוב לת.ד. 866 תל־אביב עבור מס. 117.

לחברת טקסטיל בת"א

דרושים

1. מנהל סניף
2. מוכר מנוסה

לפנות עם פרוט נסיון והמלצות לת.ד. 29632 ת"א, טלפון 57951 מ־8 עד 1.00

251840 בערב

דרוש

מנהל חשבונות

כישורים: בעל נסיון בהנהלת חשבונות ד' ידע בתמחיר.

נא לפנות בכתב עם פרוט קורות־חיים ד' נסיון למפעלי המצן הארגון בע"מ אזור ה' תעשיה, הרצליה.

דיוה — בגדי ים הוף

הרצל 119, ת"א, טל. 826512, 825611

דרושה פקידה מתלמדת

להנהלת חשבונות, פקידות כללית ושליחויות

שעות העבודה 8—16

דרושים

למפעל בענף המתכת — אשדוד

מנהלי קוי ייצור – אנשי אחזקה – ומחסנאים

לפנות לת. ד. 30106 ת"א בצרוף פרטים על נסיון קודם. סודיות מובטחת.

דרושה אשה

(בגיל 40—45 בערך)

לבישול ועבודות בית קלות בהרצליה פיתוח

אך ורק עם לינה במקום.

המלצות נדרשות.

לפנות טל. 932177.

להברה ארצית דרוש

אחראי לניהול מחלקת אחזקה

נסיון ארגוני וטכני

(מכונאות הכרחית)

לפנות לת .ד. 399 תל־אביב לידי הגן

מעונינים למסור

עבודות חריטה וכרסום

דגם בודד

וסדרות ייצור קטנות

יצרנים המסוגלים לבצע עבודות מדויקות מתבקשים להתקשר טלפונית ל־511591—04.

מוטורולה ישראל בע"מ

דרושים

תמחירן

לעבודות תמחיר של מוצרים אלקטרוניים, תקציב, עבודות מעקב וניתוח עבודות בתהליך, הערכות למחירים ותחשיבים.
נדרש בוגר קורס תמחיר בעל נסיון של שנה בעבודה דומה.

כתבנית עברית

למשרה חלקית.
לביצוע עבודות הדפסה בשפה העברית: טבלאות, דוחות חודשיים ומכתבים שוטפים.

מחסנאים

לעבודות מחסן שוטפות, ביצוע שליחויות מחוץ למפעל להעברת ציוד, עריכת מעקבים.
נדרש מפ"ט לאחר שירות בצה"ל.
רשיון נהיגה הכרחי.

מועמדים יפנו ישירות אל מוטורולה ישראל בע"מ, רחוב קרמניצקי 16, ת"א, מחלקת כוח־אדם.

סודיות מובטחת

אלגים בע"מ

נס־ציונה · ת.ד. 201 · טל. 958894

לרגל הרחבת המפעל

דרושים

101 — **מהנדס אלקטרוניקה בכיר**
ריכוז וניהול פרויקטים עד לגמר הייצור.
נסיון דרוש: שלוש שנים לפחות בניהול פרוייקטים.

102 — **מהנדס ייצור**
לארגון מערכות תפ"י ותפקידי ניהול בייצור.

103 — **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה במיקרו גלים.
נסיון דרוש: שלוש שנים לפחות.

104 — **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודה במעגלים אנלוגיים ודיגיטליים.

105 — **מנהל עבודה**
נסיון בציוד צבאי רצוי.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

מועמדים יפנו לת.ד. 201 נס־ציונה בציון פרטים אישיים ונסיון, או טלפונית ל־958894, 767565.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

מפעלי טכסטיל
בית-שאן — נצרת
מחפשים
מנהל מחלקת הנדסת ייצור
רצוי מהנדס ייצור
עם נסיון בתחום הטכסטיל.
נא לפנות לת. ד. 2147 ת"א ולציין:
עבור מהנדס ייצור

ליחידת מחשב של בנק
דרושים
מפעילים
— לעבודה במשמרות
יתקבלו מועמדים ללא הכשרה מוקדמת.
המעונינים בעלי השכלה תיכונית לאחר שרות צבאי יגישו הצעות מועמדותם לת. ד. 7095 עבור מס' 24 ת"א.

פאן-לון
חברה להנדסה ולבנין בע"מ
דרושים
* מנה"ח מעולה
רצוי נסיון בענף הבניין
* עוזר למנהל מחלקת שכר-עבודה
לפנות בכתב לת. ד. 29505 ת"א
בציון נסיון קודם ומשכורת מבוקשת.

אמישראגז
דרושים
טבנאי שרות
באזור תל-אביב
הכישורים הדרושים:
יוצא צבא, בוגר בית ספר מקצועי, בעל רשיון נהיגה לרכב מסחרי.
על המועמדים לפנות בכתב בציון נסיון וקורות חיים ל„אמישראגז" רח' אחד העם 34 תל-אביב.

האוניברסיטה העברית בירושלים
מודיעה על משרות פנויות של:

ספרן
— במכון ליהדות זמננו (½ משרה)
מכרז מס' — 127/74
תאור התפקיד — בצוע עבודות ספרנות: כולל קיטלוג, הזמנות, ייעוץ וכו'.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, רצויה צרפתית או גרמנית. בוגר בי"ס לספרנות, או תעודה מקבילה. בוגר הסטוריה של עם ישראל ותחומים קרובים. ידיעת הדפסה במכונה בעברית ואנגלית.
הערה — שעות העבודה במשמרות בהתאם לצרכי הספריה, כולל עבודה בשעות אחה"צ המאוחרות.
הדרגה — 1-2 בדירוג כמח"ר

טכנאי מכונות
— בי"ס לרפואה עין כרם
מכרז מס' — 130/74
תאור התפקיד — טפול באחזקה שוטפת של חדרי מכונות. הפעלה מערכות הסקה, קיטור, אוורור וביצוע תיקונים במערכות הנ"ל. הכרת המיכשור המתאים. טיפול ואחזקה של דודי קיטור והסקה.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית על בוריה, ואנגלית. בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת מכונאות. נסיון של 3 שנים בהפעלת דודי הסקה, קיטור, משאבות ומערכות פיקוד.
הערה — העבודה תבוצע במשמרות לפי הצורך.
הדרגה — 1א-2ב בדירוג הטכנאים.

רכז שרותים
בבה"ח המשק — בי"ס לרפואה עין כרם
מכרז מס' — 136/74
תאור התפקיד — אחריות תאום וטיפול בשרותים הכלליים של משק המרכז הרפואי האוניברסיטאי בנושאי תחבורה, טלפונים, שרותי הניה, בטחון, הדרכות, נקיון, שטיפת כלים וכו'. קיום מגע שוטף עם יחידות המרכז הרפואי ועם קבלני הנקיון, רכוז השרותים הכלליים הניתנים מטעם המשק למחלקות השונות, ניהול כ"א עם גורמי חוץ ונותני שרותים למיניהם, ארגון ארועים שונים, וביצוע תפקידים מיוחדים בהתאם לצורך, ניהול סדיר ומעקב אחר ביצוע העבודות.
דרישות התפקיד — ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה באנגלית. השכלה תיכונית מושלמת. נסיון של 5 שנים לפחות בפקוח על צוותות עובדים בהיקף גדול. כושר הבעה בכתב ובע"פ. כושר ניהול מו"מ וכושר ארגוני, ידע בסיסי בהנה"ח.
הדרגה — ידיעת בדירוג האחיד.

מנהל ארכיב סרטים,
הפקולטה למדעי הרוח,
המכון ליהדות זמננו
מכרז מס' — 162/74
תאור התפקיד — אחראי לפקוח אדמיניסטרטיבי ונהול של ארכיב הסרטים, אתור ורכישת סרטים, פרסום ויחסי צבור.
הכישורים הדרושים — ידיעת השפות עברית ואנגלית. השכלה: ב.א. בתחום הסטוריה יהודית, רצוי ב.א. בפילמוגרפיה, נסיון בנהול אדמיניסטרטיבי וכן נסיון וידע בשטח הקולנוע.
הערה: העסקה היא עפ"י חוזה מיוחד לתקופה של ½ שנה עם אפשרות להארכה.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 22.5.74, א' בסיון תשל"ד אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' ..." (בהתאם למספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
רצוי עם נסיון בהכנת משכורות
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא לפנות בכתב לת. ד. 11010 תל-אביב עם ציון מס' טלפון לקביעת ראיון עבור מס' 60

למשרד עורכי-דין
דרוש
עורך-דין שכיר
צעיר, בעל נסיון של 3 שנים לפחות
לפנות בכתב לת. ד. 4100 למספר 2171.

דרוש
איש מכירות
בשטח הפרסום, לתפקיד בכיר
אפשרות קדום נרחבת
נסיון קודם במכירות הכרחי
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 16575 תל-אביב.

דרושים
פחחי רכב כבד
ומתקני קפיצים לרכב כבד.
לפנות אל מנהל המוסך טל: 861—38

למפעל תעשייתי ציבורי
בענף העץ
דרושים
נציגי מכירה
להפצה ושיווק
מוצרי גגרות מודולרית לבנין
במרכז הארץ
מועמדים בעלי נסיון בתחום המכירה בענף יפנו בכתב לת.ד. 30045 ת"א עבור מס' 31
סודיות מובטחת

דרושים למפעל ברמת גן
פועלים מומחים
בעלי נסיון
להפעלת מכונת בובסט-שטנץ
נא להתקשר טל. 721950
בשעות 08.30 — 12.30

למפעל בטחוני באזור ת"א
דרושה
פקידה טכנית
השולטת בשפות עברית ואנגלית על בוריין כולל הדפסה
המעונינות מתבקשות לפנות לת. ד. 25034 ת"א עבור ומ ולפרט בכתב תולדות חיים השכלה, נסיון מקצועי, כתובת ומס' טלפון.
סודיות מובטחת

דרושים לצה"ל
לתפקיד מקצועי ארגוני
לעבודה בחיפה
בעלי הכשורים הבאים: —
א. השכלה תיכונית
ב. ידיעת השפות עברית וערבית על בוריין.
תוגרים לאחר שרות צבאי יפנו בכתב לד. צ. 2563.

למפעל בטחוני בת"א
דרושים
עוזרות טכנאים — לבדיקת רכיבים אלקטרוניים, ועבודות חיוט והלחמה
טכנאי אלקטרוניקה
שרטטים
המעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 25034 ת"א ולפרט תולדות חיים בכתב יד, שרות צבאי, השכלה, נסיון קודם, כתובת ומס' טלפון.
סודיות מובטחת

לנגרית האחים שמי — דרושים
1. נגרי רהיטים
2. נערים מתלמדים
תנאים טובים לאנשים המתאימים
תל-אביב, רח' פלורנטין 48, טל. 823812
נא לפנות בשעות 07.00—16.00
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי בענף המזון
דרושים
* **חשמלאי תעשייתי**
* **מכונאי-אחזקה**
בעל נסיון
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות לת. ד. 3 פרדס-חנה, בציון פרטים אישיים, נסיון קודם, והמלצות.

למוסד ממלכתי בת"א דרושים
סטודנטים / סטודנטיות
לעבודה משרדית — במשרה חלקית
העונים לדרישות הבאות:
* אחרי שירות צבאי.
* יכולת לעבוד 4 שעות רצופות מדי יום (בין השעות 08.00—18.00) במשך שנה אחת לפחות.
התנאים המוצעים:
* שכר לשעה 5.20 ל"י
* החזר הוצאות נסיעה.
מעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 33232 ת"א מיקוד 61330 בציון פרטים אישיים מלאים.

אחים מילצ'ין בע"מ
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ג'—ד' לפחות עם נסיון בהנהלת חשבונות. גיל: עד 30, רצויה ידיעת אנגלית ו/או צרפתית. עדיפות לבעלי נסיון קודם בחברת יבוא.
הכנסה טובה ועבודה
באווירה חברתית מהנה
מועמדים מתאימים יפנו אישית או טלפונית אל „אחים מילצ'ין בע"מ, רחוב קרליבך 29, ת"א טל. 285282
סודיות מובטחת

למוסד ממשלתי דרושים מייד:
עובדים בהפעלת מחשבים מתקדמים
דרישות התפקיד
* השכלה תיכונית
* ידיעת השפה אנגלית (קריאה והבנה)
מקום העבודה
* בסביבות תל-אביב
תנאי העבודה:
* עבודה במשמרות.
* תשלום נוסף עבור עבודת משמרת או שעות נוספות.
* העובדים שיתקבלו יעברו קורסים בהתאם לסוגי המחשבים.
* הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, פירוט ההשכלה, ונסיון העבודה יש להגיש עד 25 מאי 74, לפי הכתובת:
ת. ד. 2125 רמת-גן 52 100
סודיות מובטחת

דרושים לדימונה
עבור קונצרן תעשייתי גדול וותיק
לעבודה בשנה הקרובה בתל-אביב ולאחר מכן בדימונה
* **מנהל חשבונות**
סוג ג' — שנתיים נסיון
* **פקיד יבוא/יצוא**
גם ללא נסיון קודם
שליטה בשפה האנגלית
— תנאים טובים —
עם ההעברה לדימונה תנאים מיוחדים דיור בדימונה והסביבה
למועמדים תושבי באר-שבע ודימונה יוצעו תנאים מיוחדים לעבודה במשך שנה בתל-אביב.
לכתוב לת. ד. 86 ת"א
— סודיות מובטחת —

דרושנת
* כתבנית עברית
עם ידע בסיסי באנגלית
* כתבנית אנגלית
(שפת אם אנגלית)
נא לפנות ל:
איטטרוניקס בע"מ
רח' רוזאניס 11 תל-ברוך טל. 475151

לבגד עור (1968) בע"מ
מגדל העמק
דרושים:
1. נקבניות I.B.M.
2. מנתח מערכות
ניסיון בניהול מסחרי
3. מתכנת R.P.G. 2
תנאים טובים למתאימים
נא לפנות למנהל כח אדם ת.ד. 16
מגדל העמק. טל' 6-40630-065

למשרד עו"ד רציני בת"א
דרוש
עורך דין צעיר
להתקשר 612225 612099.

דרוש
מחסנאי טכני
לניהול מחסן חלקים ואביזרים בהיקף רציני
העבודה באזור אשקלון
לשם ראיון נא לפנות אישית לשרותי נפט בע"מ, טל. 417286 ת"א

דרושים
למפעל תעשייתי פרמט
כביש קרית אתא — חיפה
עובדים (גברים)
אפשרות למוד מקצוע (דפסנות)
עם הכנסה גבוהה
טלפון 721536—04

דרוש
עורך-דין צעיר
למחלקה המשפטית במפעל תעשייתי
לעבודה מענינת עם אפשרויות קידום
לפנות לת. ד. 305 חדרה, בציון פרטים אישיים, ונסיון קודם.

למפעל העוסק בפתוח וייצור מכשירים אלקטרומכניים מדוייקים
באזור תל-אביב
דרושים: — לעבודה מענינת בהרכבה, כיול ובדיקה של מכשירים מדויקים מכניים ואלקטרוניים.
1. **מכשירנים, אלקטרונאים חמ"ם**
בעלי ידע ונסיון בטפול במערכות דומות.
2. **בנות בוגרות בי"ס מקצועי**
ו/או תיכון עם נטיה לעבודה מדויקת ומענינת.
המעונינים יפנו לקביעת ראיון לת. ד. 75 יהוד, או בטלפון 757211 למחלקת כח אדם. מיקוד: — 56100

ביה"ס להנדסאים
המכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית
דרוש מהנדס תעשיה וניהול
משוהרר צה"ל, בוגר הטכניון או מוסד מקביל בחו"ל, לתפקידי הוראה וכן לעזרה ברכוז המגמה לתעשיה וניהול
היקף: למשרה מלאה או חלקית. יועדף בעל נסיון בתעשיה ובהוראה
● מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב, ת. ד. 4459, חיפה מיקוד 31040, ולצרף קורות חיים ופירוט נסיון בהוראה ובעבודה.

למחלקת המעליות דרוש
מהנדס מכונות
לתפקידי הזמנות ציוד מחו"ל ותמחיר.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
לקביעת ראיון נא להתקשר לטל: 54438,
55608 דרך יפו 7 תל-אביב.
תחרות

רסקו RASSCO
דרושים
לעבודה בחו"ל
מנהלי עבודה עצמאיים
בעלי נסיון בפרויקטים גדולים
עד גיל 45
ידיעה טובה בשפה האנגלית
נא לפנות: ל„רסקו" ת"א טל. 622211
לגב' רחל דניאלי, מח' כח-אדם

מפעל מתכת במפרץ חיפה
מחפש
1. חרט מעולה
2. כרסם
3. חשמלאי תעשייתי מוסמך
4. עובדים המעוניינים ללמוד מקצוע
5. מנהל צוות למחלקת ניקוי והשחזה
נא לפנות לטלפון 721519—04
או לת. ד. 10035, מפרץ חיפה

אלמור Elmor
סוכנויות יבוא ושווק בע"מ
ת"א, רח' ה' באייר 24, ככר המדינה
טלפון 265881
דרוש
איש מכירות
בעל נסיון
בענף מכשירי חשמל ביתיים ומערכות סטריאו
עם מכונית מסחרית
סודיות מובטחת
מועמדים רציניים יפנו אלינו טלפונית לקביעת ראיון

למפעל תעשייתי גדול
באזור תל-אביב
דרוש:
רכז תחבורה
להפעלת צוות נהגים וטיפול בבעיות הובלה במפעל גדול. בעל רשיון נהיגה ונסיון בשטח הנ"ל.
המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל, מתבקשים לפנות בכתב-יד בציון קורות חיים, נסיון קודם, משכורת מבוקשת והמלצות לת.ד. 438 תל-אביב, בציון „רכז תחבורה" על המעטפה.
סודיות מובטחת

למפעלי בלובנד תלמה
במפרץ חיפה
דרוש
מכנאי למכשירים ואוטומציה
(מכשירן)
הכישורים: בוגר בי"ס מקצועי הנ"ל או בעל השכלה בחשמל ומערכות פנאומטיות, אחרי שרות צבאי. יכולת לקרוא מקצוע אנגלי.
תנתן אפשרות להשתלמויות בעתיד.
הבטחה מובטחת.
הצעות נא לפנות בכתב יד למחלקת הכ"א ת. ד. 707, חיפה, עבור מס' 10574.
בלו-בנד תלמה

עבור סניף חיפה של
חברת מזון גדולה
דרוש:
עוזר למנהל
הכישורים הדרושים:
1. כושר ניהול משרד.
2. ידיעה טובה בהנה"ח. נסיון קודם בניהול מערכת הנה"ח הכרחי.
3. כושר ניהול צוות עובדים.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בציון קורות חיים, נסיון מעשי קודם, המלצות ותנאי שכר לת. ד. 2438 תל-אביב עבור „סניף חיפה".
סודיות מובטחת

לחברה גדולה בענף הרכב
דרושים
* מחסנאי חלקי חילוף למכוניות
בעל נסיון של 3 שנים בענף
* עוזרת להנהלת חשבונות
עם ידע בהדפסה באנגלית
* עובדת לקופה רושמת
* טלפוניסטית
עם ידע בהדפסה בעברית
* נער שליח
תנאים טובים למתאימים
הצעות בכתב-יד נא להפנות לת. ד. 1696 ת"א ולציין המשרה המבוקשת.
סודיות מובטחת!

לבגד עור (1968) בע"מ
דרושים/ות
1. **עובד/ת לעבודת יד**
עם ידיעה בתפירה
2. **עובד/ת**
למחלקת בקורת סופית לבגדי עור
רצוי עם ידיעה בתפירה.
לפנות: לבגד עור
רח' אחד העם 45 בין 9.00—14.00

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

לבנק למשכנתאות

דרושה מזכירה - כתבנית

בעלת המעוניינות להתקשר לטל. 8-7-622776 ת"א בין השעות 9.00—13.00.

למשרד רואי חשבון

דרוש מנהל חשבונות

צעיר, עצמאי ובעל נסיון

נא לפנות בכתב לת.ד. 8100 יפו

עץ הזית

דרושים:

1. קצין בטחון
2. אנשי אחזקה
3. צבעים

לפנות אל מנהל כח אדם עץ הזית

ת.ד. 193 פ"ת טל. 917171

תדיראן

דרושות

1. נקבניות עברית מעולות
2. נקבניות אנגלית מעולות

משרה מלאה לפי שעות

מעוניינות יפנו לטל. 262346

דרוש מנהל

איש ביצוע

בעל עבר בטחוני

לחברה העוסקת בשירותים

(התפקיד מחייב נסיעות)

טלפון 411658 (בערבים)

רחוב לוי אשכול 60, דירה 7 ת"א

למפעל תעשייתי בירושלים

דרושים

1. **מנהלי עבודה מעולים**
דרוש נסיון של 10 שנים בטכנה האוטומציה וניהול צוות עובדים.
2. **טכנאי אחזקה מעולים**
דרוש נסיון של 5 שנים לפחות בעבודות אחזקה בטכנה האוטומציה.
רצויה ידיעת השפה האנגלית.
המועמדים המתאימים יישלחו להשתלמות בחו"ל.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.

להגשה ראיון נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 33384 תל אביב.

סודיות מובטחת

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות

[illegible]

כתבנית עברית

[illegible]

רכז למחנה חפירות תל באר־שבע

תאור התפקיד: [illegible] 15.6.74 עד 15.9.74.

מתכנת מערכות

[illegible]

"ראו" הנדסת בנין בע"מ במשרד תל־אביב

דרושים/ות

1. מהנדס מבני־אי. 3 שנים נסיון
2. שרטט/ת קונסטרוקציות בנין

טל. 451342,443854 בין 15.00—19.00

דרוש

מהנדס ייצור

מנוסה

בעל נסיון של יותר מ־5 שנים

למשרדנו בת"א ולמשרדנו בחיפה

לעבודה אחראית ומעניינת

לפנות בכתב אל: החברה לתכנון פונקציונלי בע"מ ת. ד. 21100 ת"א

סודיות מלאה מובטחת

לחברת "פרדייז"

דרושה פקידה

לחנות רהיטים ליום עבודה מפוצל

נא לפנות "פרדייז" דרך פ"ת 156 ת"א טל. 255223.

דרושים

מיקרוביולוגים כימאים אנליטים

נא לפנות:

לד"ר קליין בלשכת מכוני התקרובת ביתן אהרון דואר כפר ויתקין טלפון 053—23518.

ל"אגד-תיור" דרושה

כתבנית מנוסה

בעברית ובאנגלית

בדבר פרטים יש לפנות למשרד "אגד-תיור" רח' מגדלי 8 ת"א בין השעות 8—12.

לחברה ארצית דרושים למוסכיה בתל-אביב

מכונאים

לעבודה קבועה

העובד יקבל: משכורות חודשית (החל מהחודש הראשון) משכורת 13, בטוח חיים על חשבון המעביד, תנאים סוציאליים מלאים.

נא לפנות ל"הרץ" רח' קרליבך 10 ת"א טלפון 263151

לייף תכנון והנדסה תעשייתית לייף בע"מ

דרוש/ה מיד

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות. דרושה ידיעת השפה האנגלית על בוריה.

המעוניינים יפנו בכתב למחלקת כח אדם ת. ד. 1031, חיפה

למפעל תעשיות גדול, במפרץ חיפה

דרושים

1. **מהנדס אחזקה**
נסיון של 5 שנים לפחות בניהול בית חרושת/אחזקה בתעשיית המתכת הכבדה. שפת עברית וידיעה באנגלית.
2. **טכנאי להנדסת ייצור**
בעל קודם כטכנאי ייצור ונסיון של 3 שנים לפחות בעבודה מעשית בהנדסת ייצור בתעשיית המתכת. שפת עברית וידיעה באנגלית.

לפנות עם פירוט הולדות חיים ומקומות עבודה קודמים לת. ד. 1007 חיפה, עבור כח־אדם.

המרכז לטכנולוגיה חינוכית

שדרות יעקב 8, הרצליה, טל. 938813, 938619

דרוש

מו"ל של חומר לימודי

על העובד יהיה להקים מחלקה להוצאה לאור והפצה של חומר לימודי עבור מספר מוסדות חינוך גדולים

התכונות הדרושות:

* נסיון בהוצאה לאור, גרפיקה, דפוס והפצה [illegible]
* [illegible]
* [illegible]
* [illegible]

עבודה רבת ענין

ותנאים טובים למועמד המתאים

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים

סודיות מובטחת

דרוש

סדר יד

בפרטים נא לפנות לת.ד. 29540 ת"א או טלפון 56545

תדיראן

המעבדה המרכזית להפתוח באגף המרכזי לתכנון ופתוח דרושים

1. **מהנדס אלקטרוניקה**
לעבודה בבדיקה חידושים במערכות אלקטרוניות ואפשרויות יישומם בחברה.
בעל נסיון בפתוח תעשייתי של מערכות וציוד אלקטרוניים.
— תואר שלישי/שני באלקטרוניקה וידע בקשר ספרתי.
— שליטה בעברית ואנגלית ודקע בתחומי מינהלי.
2. **מזכירה—כתבנית**
לעבודה עם מנהל בכיר ועם צוות אקדמאי, בעלת נסיון במזכירות, בהתכתבות ובניהול תיקיה.
— השכלה אקדמאית / תיכונית / טכנית
— כושר הבעה טוב בעברית ובאנגלית ורקע בטחוני ומינהלי.

שעות העבודה ומקומה: א'—ה' מ־7.30 עד 16.30 ת"א.

המעונינים/ות המתאימים/ות יפנו בכתב למחלקת כח אדם ת. ד. 648 ת"א בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

המדפיס הממשלתי, ירושלים

מכריז על משרה פנויה של

מנהל חשבונות

בדרגה [illegible]

תאור התפקיד: הכנת הוראות תשלום ופקודות יומן בקשר להתחייבויות הספקים; פיקוח על הכנת התיקים ופקודות הסילוקין; ניהול ספרי קופה וסילוקין־תשלומים; הכנת שוברי הפקדה לסילוקין; פיקוח ואימות התחשבנות לקוחות; עריכת התאמת חשבונות בנק; סילוקין והתחשבנות הכספי בחשבון הכללי.

דרישות המשרה: בהתאם להודעת נציבות שרות המדינה כמ' ל/5 מתאריך 10.10.69.

המעונינים המבקשים לפנות בכתב אל האחראי לעניני עובדים, המדפיס הממשלתי, ת"ד 765 ירושלים, בצרוף טופס "בקשה למשרה פנויה" (מדף 2115) וכן העתקי תעודות המוכיחות השכלה ונסיון הדרושים למשרה.

המועד האחרון להגשת הבקשות הוא יום [illegible] (23.5.1974).

ארגטון בע"מ

חברה לייצור מכונות מקצועיות

אזור התעשיה יבנה

דרושים

* מהנדס פתוח

למשרה מלאה במכונה לאריזה ממוכנת

נתונים דרושים:

מהנדס מכונות עם נסיון בטכנולוגיית חומרים ומעבר חום.

* טכנאי ייצור

עם נסיון של 3 שנים לפחות בעבודה במפעל מתכת וידיעה טובה לקריאת שרטוטים טכניים

השכר מובטחת

נא לפנות לפי הכתובת הנ"ל או טל' 055—95251.

סודיות מובטחת

אוניברסיטת חיפה

דרושים

מזכירה כתבנית בשפה האנגלית

הכישורים הדרושים: השכלה תיכונית ● שפת אם אנגלית ● ידיעה טובה בעברית ● יכולת ניסוח הדפסה והתכתבות באנגלית ● נסיון קודם של 3 שנים לפחות.

מנתח מערכות בספריה

תאור התפקיד:

ניתוח הנהלים והפעולות הקיימות במסגרת הספריה. הצעות להנהלת הספריה לתפעול בעזרת מחשבים והצעות שנויי ניהול. תיאום עבודות צוות של ראשי יחידות בספריה. ופעולות יחידת המחשב.

דרישות התפקיד:

השכלה ספרנית גבוהה בשטח האינפורמציה או השכלה במדעי המחשב. כושר משא ומתן וכושר ביטוי בכתב ובעל־פה. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. נסיון כמיתכן והבנה עסוקה בפעולת מערכת ספריה ומידע.

דרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

במחלקה לבינוי ואחזקה

מחסנאי פקיד טכני

תאור התפקיד: ניהול מחסן הכלאי במחלקה ● קבלת הסובין וניפוקם ● אחריות על ציוד וכלים ● עתוד מלאי הציוד והחמרים ●

הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית 3 שנות נסיון מקצועי בניהול מחסן. ידיעת השפות עברית ואנגלית.

1. **הנדסאי/טכנאי בנין**
התפקיד: תאום ופיקוח על עבודות בניה ו־אחזקת מבנים.
הכישורים הדרושים: בוגר ביה"ס להנדסאים וטכנאים, נסיון של שנתיים לפחות בביצוע או/ו פיקוח על עבודות בניה ואחזקה. ידיעת השפה העברית.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
2. **טכנאי מכונות:**
התפקיד: תאום ופיקוח על עבודות אחזקה של מערכות הסקה קיפור ומיזוג אויר. עריכה נוהלי אחזקה, פקוח ותאום על עבודות אחזקה ופיתוח המבוצעות ע"י קבלנים.
הכישורים הדרושים: בוגר ביה"ס להנדסאים וטכנאים בכגמת מכונות. נסיון של שלוש שנים בהפעלה ואחזקה של מערכות מים, הסקה ומיזוג אויר, כושר ניהול צוות, יכולת הפעלה צוות אחזקה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
3. **שרטט/ת בנין:**
התפקיד: ביצוע עבודות שרטוט בנין, ופריסי גגות וניהול ארכיון תכניות.
הכישורים הדרושים: בוגר/ת קורס לשרטוט בנין, נסיון של שנתיים לפחות בעבודות שרטוט.
4. **חשמלאי:**
התפקיד: ביצוע עבודות אחזקה במתקני מתח גבוה ומתח נמוך, ביצוע התקנות ושינויים במערכת החשמל.
הכישורים הדרושים: חשמלאי מוסמך, נסיון של שלוש שנים בהפעלה ואחזקה של מתקני מתח גבוה.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

בהצעות מועמדות נא לפנות בכתב למחלקת כח אדם באוניברסיטת חיפה.

לנשיונל

חברת האלקטרוניקה הגדולה ביותר ביפן

דרושה

פקידת קבלה

למעבדת אלקטרוניקה

לאחר שירות צבאי, בוגרת קורס לאלקטרוניקה או בעלת רקע מתאים לכיוונה.

נא לכתוב בכתב יד בצרוף תולדות חיים לנשיונל, אבן גבירול 18, תל־אביב, ולציין על המעטפה "פקידה אלקטרוניקה".

NATIONAL

דרושות

מתפרות

להוצאות עשהוות בתנאים טובים

לפנות: ינוביץ, הרצל 7, ת"א, טל. 55479

לחנות רהיטים

דרושה

פקידה כללית

עם ידיעת הדפסה בעברית

שעות עבודה מפוצלות

נא לפנות לגב' צפורה, חיפה טל. 04—666990

דרוש

מפקח

על עבודות שמירה

בעל עבר בטחוני

גיל 30-45 בעל רכב

להתקשר: תל אביב, רחוב בארי 7, טלפון 234246.

למח' מיזוג אויר מרכזי

דרוש טכנאי

בעל ידע בעבודות הכבל ואחזקה

שרות תעשיית מיזוג אויר בע"מ

רמת־גן, רח' גלעד 2 (פנת אבא הלל 12) טל. 733251, 737626.

אמקור

לקונצרן אמקור

דרוש

כלכלן ותמחירן ראשי - לקונצרן

בעל נסיון רב בתעשיה, רצוי בענף המתכת

על המעונינים לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 2850, תל־אביב.

סודיות מובטחת

נחום יובל בע"מ

שרותי תיאום ופיקוח על הקמת פרוייקטים

דרושים:

- **מהנדסים**
- **הנדסאים**
- **טכנאי בנין**

לעבודות פיקוח בפרוייקטים בטבריה ובתל-אביב

- **נהג לרכב פרטי**

לפנות בכתב בציון הנסיון: רח' פרופסור שור 16, ת"א, טל. 445143/4.

עבודה בטחונית מענינת

בשטחים המוחזקים

מוצעת למשוחררי צה"ל עד גיל 30 ששרתו בתפקידי פיקוד והנם בעלי תעודת בגרות לפחות.

אנו מציעים:

* תנאי עבודה ושכר טובים.
* קביעות בעבודה.
* אפשרויות קידום.
* לימוד שפה ערבית בתנאי פנימיה עם שכר.
* הטבות רבות בתום תקופת ההכשרה.

מעונינים מתבקשים לפנות לת. ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (למס' 1) בצירוף פרטים אישיים מלאים וקורות חיים.

לעבודה מענינת בת"א דרושים

דוברי רוסית ו/או רומנית

עד גיל 35

* בעלי השכלה אקדמאית (או סטודנטים לקראת סיום הלימודים)
* אחרי שירות צבאי מלא.
* המוכנים להשתלב בעבודה קבועה.

בדבר פרטים ניתן לפנות לת. ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

רק פונים מתאימים ייענו.

לחברת ביטוח אמריקאית מתפתחת

דרושים:

1. חתם ראשי (UNDERWRITER) אלמנטרי
2. חתם אלמנטרי
3. חשב
4. נסח/ית (DRAFTER) פוליסות
5. כתבנית פוליסות בעברית
6. כתבנית בעברית

לצעירים בעלי נסיון השולטים גם בשפה האנגלית —

סיכויי קידום מצויינים!

שכר גבוה! סודיות מובטחת!

לפנות בכתב: תל־אביב ת.ד. 36552

לתעשית מכשירים מדוייקים

דרושים עובדים

במקצועות הבאים: —

* **מפעילי JIG BORER**
להפעלת Jig Borer על מכונות אופטיות בדיוק של 0.001 מ"מ.
* **חרטים**
להפעלת מחרטות מסוג SHAUBL IN HARDINGE בדיוק כרסום של 0.005 מ"מ.
* **כרסמים**
להפעלת כרסומות מסוג BRIDGEPORT, ACIERA בעלות דיוק כרסום של 0.005 מ"מ.
* **משחזנים**
להפעלת משחזות מסוג TRIPET, STUDER השחזה עגולה ושטוחה ומשחזות כלים, דיוק השחזה של 0.001 מ"מ.
* **מסגרים מעולים**
לעבודות מסגרות מעיינית.
* **מבקרים**
לבקורת מוצרים מדויקים היך שבוצע במכשירים מיוחדים ומיוחדים.
בוגרי בי"ס מקצועי בטכנולוגיה המבוכת.
המועמדים יוכשרו למילוי התפקיד על ידי מומחים בשטח הבקורת.

על המעונינים לפנות בכתב אל: ת. ד. 75 יהוד מיקוד 56100, או בטלפון 03/3211 [illegible].

הועדה לאנרגיה אטומית

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

דרושים

* **טכנאי אלקטרוניקה**
לעבודות פיתוח ואחזקה (למערכות מחקר) בעלי [illegible]
* **חשמלאי**
בעל רשיון מוסמך. כושר לאחזקה מערכות חשמל ופיקוד תעשייתיות מורכבות
* **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
השכלה תיכונית, שליטה מלאה בשפה העברית, נסיון בעבודה של 3 שנים, בעל סוג 3—4 בהנהלת חשבונות.
* **מזכירה**
נסיון בניהול משרד ועבודות מזכירות, שליטה מלאה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית, היכרות מעשית אמידה, יוזמה, ראשון לציון והסביבה.

על המעונינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: מח' כח אדם המרכז למחקר גרעיני, נחל־שורק דואר יבנה מיקוד 70600.

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

המחלקה למנגנון

משרה פנויה 30/74

מרכז מתכנן גושי

מקום העבודה: צפת

תאור העבודה:

1. תכנון הייצור החקלאי ועריכת תקציב הפתוח של הכפר.
2. הכנת תכנית עבודה שנתית לכל כפר והבאתה לדיון בהנהלת המדור.
3. מעקב נוסף אחר בצוע התכנון היותה נוסף לכנהל מדור התכנון הפתוח.
4. השתתפות בדיוני מדור תכנון הפתוח ובצוע ההחלטותיו.

הכישורים הדרושים:

1. בוגר הפקולטה לחקלאות (רצוי במגמה כלכלה חקלאית) או בוגר האוניברסיטה בכלכלה המכיר את התיישבות החקלאית ו/או טכנאי מוסמך בעל נסיון של 3 שנים לפחות.
2. בעל רשיון נהיגה (רצוי בעל רכב).

הדרגה המוצעת: 4—2 בדירוג מה"ר.

התאריך האחרון להגשת הצעות 23.5.74

משרה פנויה 28/74

מדריכי נוער לאולפן קייץ

(לחודש וחצי)

מקום העבודה: אזור תל-אביב

תאור העבודה: רכזת, הדרכה והפעלת חוגים, העבודה הינה עם נוער עולה בגיל ביה"ס תיכון.

הכישורים הדרושים:

1. מדריכי נוער בעלי הכשרה מתאימה ו/או נסיון קודמים.
2. מורים ו/או מדריכים מקצועיים.

התאריך האחרון להגשת הצעות 23.5.74

משרה פנויה 29/74

מתכנן מושבים בכיר

מקום העבודה: צפת

תאור העבודה:

1. מרכז עבור הישובים תכניות שנתיות שוטפות הכוללות תכנית הקצאת המים, תכנית להפעלת כח אדם, החזית הכנסות והוצאות, מימון הון החזר ואשראי בנקאי.
2. מכין הצעות שנתיות להקצאת אמצעי ייצור בהתאם למכסות.
3. מבצע מעקב על התכניות השנתיות.
4. מבצע ניתוח כלכלי של האגודה, תקציבה הכללי והפונקציונאלי ומעקב מתמיד בנושא זה.

הכישורים הדרושים:

1. בוגר הפקולטה לחקלאות במגמה כלכלה חקלאית.
2. בעל רשיון נהיגה רצוי בעל רכב.

הדרגה המוצעת: 5—4 בדירוג המהנדסים.

התאריך האחרון להגשת הצעות 23.5.74

הצעות מועמדות נא להגיש

למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000

(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

مكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הימים הללו

— דוקטור, אם תוריד לי חלק מהאצבע, זה יהיה סופי?

מכתבים למערכת הארץ

בעיית חלקי החילוף למכוניות

הנני בעל מכונית מסוג „אלפא־סוד" ובתור שכזה הנני להעיר כס־פר הערות על המאמר בנושא זה („הארץ", 23.4).

אני מסכים לרוב הדברים הנאמ־רים במאמר, ואמנם המכונית היתה יפה, נוחה, נסיעתה בטוחה והאוצ־רתה טובה. במיספר דברים עלי לח־לוק על כותב הביקורת:

הוא מייחס את הקשיים בהעברת ההילוכים במכונית הנבדקת בקילו־מטרז' שהיא עברה (20,000 ק"מ בל־בד) ובעובדה כי המכונית הנבדקת משמשת לנסיונות.

לצערי הרב, זוהי טעות. במכוני־תי, אשר עשיתי בה כ־4,500 ק"מ בלבד, הורכבו קשיי בערכות הי־לוכים, ובעתיהן בשנה ההופעה של קשיים וחריקה בעת העברת ההילו־כים, בעיקר במהלך סרק לראשון או אחורי, כך, שכנראה, אין מנוס מן המסקנה כי מערכת ההילוכים באלפא סוד איננה כליל השלמות.

במסגרת אחריות היצרן הוכנסה ה־מכונית לתיקונים (להפתעתי ארך התיקון כשלושה שבועות!) הסיבה היתה בכך, שהיבואן לא החזיק במ־לאי חלפים מתאימים ונזקקה ל־„אלתור" גלגל שיניים מתאים עלו בתהא. יש להניח כי לוא היו בידי היבואן חלפים מתאימים — תיקון המכונית לא היה אורך יותר מש־לושה ימים.

בהקשר לכך ברצוני לציין את ה־יחס האדיב והמקצועי לו זכיתי ב־מוסך היבואן, לעומת יחסו הבלתי הולם לדעתי של מנהל החברה ה־מיבאת. טענותי התייחסו לעובדה של מחסור בחלפים אצל היבואן — ולא עצם התקלה, מאחר שהבנתי כי פגם בייצור הוא תופעה מקרית ואפש־רית.

ציינתי בפני מנהל החברה כי אני זקוק למכונית לצרכי עבודתי, הנני מתגורר מחוץ לעיר ואם יש בה פגם בייצור חל עיכוב בתיקונה, כתוצאה ממחסור בחלפים, מן ה־דין כי היבואן יעמיד לרשותי מכו־נית אחרת, כל עוד מכוניתי מוש־בתת לרגל התיקונים.

מנהל החברה סירב להתייחס לט־ענותי אלה.

הנני מביא עובדות אלה לפניכם כאחד שרבים מקוראי מאמרי ביקו־רת מהסוג הנדון, הינם קונים פוטנ־ציאליים של מכוניות ומן הדין כי ידעו מהו טיב השרות אשר מעניק היבואן והימצאות חלפים אצל היבו־אן בכלל זה.

צבי רוזן
קריית אונו

*

ב„הארץ" מה־19.4 הופיעה ידיעה, לפיה משרד התחבורה המליץ על הורדת המכס למזגני אויר למכו־ניות.

כצעד ראשון, יש לברך על יוזמה זו של משרד התחבורה. אולם רצוי היה כי יתנו עדיפות להורדת מכס על חלפי מכוניות הקשורים בבטי־חות הרכב (כגון: מערכות בלמים, חלקי הגה רגישים, צמיגים, וכיו"ב).

לאור ההתייקרות חלפים אלה ה־מכס הגבוה המוטל עליהם, אין מר־בית בעלי הרכב יכולים לשמור על תקינות מירבית של ריכבם ולא פעם גורם הדבר לתאונות מיותרות ולצ־ערנו גם קטלניות.

לפיכך, הייתי מעריך ומוקיר את משרד התחבורה לו יתן דעתו לבעייה חשובה זו ובכך יסייע בצורה יעילה ונבונה להפחתת תאונות הדרכים ומתן אפשרות לאוחזים בהגה ונוס־עיהם לשמור על הבטיחות ולנסוע בהשקט ובבטחה.

ש. שושני
ירושלים

סנסציה, וצנע

אמצעי התקשורת פרסמו בהב־לטה את תפריטי הארוחות שממ־שלת ישראל הגישה לגב' ולד"ר קיסנג'ר.

אכן — זו סנסציה!

סנסציה, ודוגמה לדרך בה אנו מקיימים את אשר נדרשנו: צניעות, חסכון [illegible] מידה.

רחובות — ישראל כרמי

ליכלוך במוביל המים הרומי

בבואי ביום העצמאות לקיסרית, למוביל המים הרומי נתקלתי בכמה עקבות של הישראלי המכוער, שיוצא לפיקניק להזיק הטבע: את הרכב החנו ליד הקיר של המוביל, ממש. כמה בעלי־יוזמה תקעו יתדות בצו־רת צינור של שלושת רבעי צול בקיר המוביל וחיזקו בהם סמיכות לכסוי קשתות המוביל וע"י כך יצרו חדר מגורים זמני אך מוגן היטב, ופסולת מסביב.

מי שבא לעשות צילום של מוביל המים הרומי, יכול היה לצלם רק מקום חניה למכוניות כשברקע מין מחנה בדוי וליכלוך רב מסביב.

אני בדיעה שרשות הגנים הל־אומיים צריכה להיכנס לעובי הענין הזה כדי לשמור על האתר ההסטורי היקר.

כפר ידידיה — א. אורון

איגוד מטפחי הכלב הגזעי — כחוק

ב„הארץ" מ־29.4 הופיע מכתבו של אהוד רן מצהלה תחת הכותרת: מטפחי הכלבים. מאחר ושמי מוזכר במכתב אבקש להעיר:

* אין שום גוף „ממלכתי" אשר מפקח על מחירי השירותים אשר ניתנים ע"י ספר הגידול הישראלי. ההנהלה קובעת את המחירים.

* החתומה מטה, ויתר בעלי ה־תפקידים באיגוד מטפחי הכלב הגז־עי בישראל, הוסמכו ע"י בחירות במוסדות האיגוד. את הליכי הבחי־רות אפשר לראות בתקנון של האי־גוד. האיגוד הינו רשום במשרד ה־פנים בתור אגודה עותומנית והעתק התקנון מופקד אצל רשם האגודות.

* הנהלת האיגוד מינתה את גב' מאירה ברגר לתפקידה. איגוד מטפ־חי הכלב הגזעי בישראל יוסד ע"י קבוצת חובבי ומגדלי כלבים בארץ.

יעקב בר־נר
חיפה

פרס בעיתו

היתה לי הזכות להיות נוכחת בכ־נס הענקת פרסי ישראל תשל"ד. פרס־ישראל הוא „פרס־נובל" שלנו.

כאשר קמה רעייתו האצילה של פרופ' שמואל הוגו ברגמן והלכה, למרות קשייה בהליכה, בצעדים אמי־צים אל שולחן־הנשיאות — לקבל בשבילו את „פרס־ישראל על תרו־מתו המיוחדת לקידומן ולפיתוחן של החברה והמדינה" אשר הוא, אישי־ות הדגול, לא יכול היה מפאת מצבו הגופני לבוא לקבלו, רציתי אני, לקום ברגע חגיגי זה ולצעוק בקול גדול: רבותי השופטים המלו־מדים, אנשי הרוח והמעש — תנו להם את הפרס, לאלה הראויים לו, כאשר הם יכולים לעלות על הבמה לקבלו.

תנו להם את הכבוד היקר המגיע להם — בזמן! תנו להם את השמ־חה הזאת — שלמה. אל תגזלו או־תם!

ירושלים — רחל נגב

הצהרות אלון

בהאזיני לתוכנית „היום הזה" ב־שידורי ישראל ב־30.4 נוכחתי לדעת שמשר החינוך והתרבות יגאל אלון נתן הצהרה בעניני בטחון אודות סבירותה או חוסר סבירותה של ה־הסלמה בחזית הסורית־ישראלית. הצהרה זו ניתנה בביקור של המחנך אלון בבתי־הספר בקרית שמונה.

השבתי לתומי שלאחר נסיונות התבטאויות של שרי מלחמת יום ה־כיפורים בטרוייהם המשתמעות ה־קבורה בחוק, באשר למה שקרה ביום הכיפורים, בטענה שהאחריות מוטלת על השר שמסמכותו ענייני הבטחון, ישימו השרים שאינם ראש ממשלה או שר הבטחון מחסום על פיהם במידה ופיהם מתפתה לגלוש לענייני ביטחון ברוח „לפטיק" „מיב־ליותי" אודות „סבירותה" גבוהה או נמוכה באשר לסיכויי התרפת המצב הבטחוני.

שלמה כהן צידון
תל־אביב

לא היו תרומות

ב„הארץ" 7.5 התפרסם מכתבו של מר יוסף הכם בדבר תרומות למד"א. להלן שתי הערות בענין זה:

* מגן דוד אדום בישראל לא קיבל מאגודת הידידות הגרמנית־ישראלית שום כספים שבשביל „נועדו לסיוע למשפחות חללי מל־חמת יום הכיפורים".

* לא ידוע לנו על פניה אלינו בענין זה שנענתה ללא מענה.

בן־ציון מוהן
מנהל כללי של מד"א
תל־אביב

אלוף הבריחות

קולנוע
מאת יוסף שריק

פרפר, אסתר, תל־אביב

הנרי שארייה, שכונה פרפר בגלל ציור פרפר בכתובת קע־קע על חזהו, נמצא אשם ברצח רועה־זונות. אך הוא לא רצח את האיש. אחרי שני נסיונות כושלים, הצליח לברוח מאי השדים בגוואיאנה הצרפתית. מלודרמה עזה. משחק מרשים של סטיב מקווין כפרפר ושל דאסטין הופמאן כחברו דגה. הסרט צולם בנוסח הסולידי וה־יקר של הוליווד בזוגות „בן הור" ו„לורנס איש ערב". הקראת את הספר? — זו תהיה השאלה הראשונה שתישאל לפני ש־תלך לראות את הסרט. אני קראתי את התסריט של דאלטון טרומבו, אחרי שראיתי את הסרט.

דאלטון טרומבו („אכסודוס") היה אחד מעשרת כותבי התסריטים וה־במאים שהוכנסו לרשימה השחורה של הסנטור ג'ו מקארתי ב־1947, כקומוניסטים או כאוהדי קומוניסטים.

טרומבו אמר לי בפסטיבל של קאן, לשם הביא סרט אנטי־מלחמתי ב־בימויו, כי ירגיש בכל עיבוד של ספר לסרט את רוחו הבלתי נשברת של האדם המתקומם נגד אי־צדק, דיכוי ועריצות (בהתגברו, ודאי לא יסכים לעסוק בעיבוד ספר שאין בו יסודות של נושא זה). ב„פרפר" התרכז טרומבו במלחמתו של הגיבור נגד שיטתם של שלטונות בתי ה־סוהר הצרפתיים המתכוונים לשבור את גופו ואת רוחו של האסיר, בלי להשאיר לו תקווה של קיום כאדם.

אל תשב על ספסל זה, זה היה ספסלו של דרייפוס — אומר אסיר זקן ושבור לפרפר.

אין מספרים לנו איך ומדוע הור־שע פרפר במשפטו. אך בתמונת חלום רואים אנו את פרפר עומד בפני בית דין מיסתורי. פרפר אינו אשם ברצח. הוא לא הרג אדם. אך הוא אשם בקשה שבחטאים — הוא ביזבז את חייו.

הנרי שארייה כאילו אמר בספרו: החיים אינם מבוזבזים כל זמן שאתה לוחם למען החופש, כל זמן שאינך נואש מתקווה, כל זמן שאינך בוגד בחבריך, כל זמן שאתה שונא את מדכאיך.

נסיונותיו של פרפר לברוח מבויי־מים כהלכה. הצילומים מצויינים. המשחק טוב מאוד. נראה כי אין סוף לבגידות בפרפר של אסירים, סוה־רים, תושבי האיים ואפילו נזירות הקוראות למשטרה אחרי שגנבו מ־פרפר את רכושו היחיד — פנינים יקרות שקיבל מאחד הילידים תמו־רת כתובת קעקע שעשה על חזהו.

סטיב מקווין מעניק לפרפר את הכנות והפשטות של אישיותו. דאס־טין הופמאן מציג דמות של אינ־טלקטואל כשהוא נראה כשלד, על אי השדים. המפיק והבמאי פרנקלין שאפנר יצר סרט מסחרי ברמה מק־צועית גבוהה שנועד להמונים. אין זה לתחבנו. להיפך.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

נתניה אינה חוששת מתוצאות העימות מכבי ת"א – כפ"ס

בתחתית הבוערת: דרבי בחיפה, הפועל ת"א — יפו, הכח — הפועל ירושלים, בית"ר ירושלים — חדרה

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

העימות המרכזי של המחזור ה־25 בליגה הלאומית, בין מכבי תל־אביב להפועל כפר־סבא (ב־1.30 בבלומ־פילד), עשוי להותיר רק יריב אחד שבכוחו לסכן תיאורטית את מעמדה של נתניה בפיסגה עד סיום העונה.

הקבוצות המחולקות עתה את ה־מקומות ה־2—3 נפרדו ב־2:2 במיפ־גש הקודם בכפר־סבא, אולם הפעם אין להן ענין בתיקו, כי חלוקת הנקו־דות לא תשמש להן כל ערובה לצמ־צום הפער הגדול. אכן, נתניה, ב־יתרון בן 5 נקודות, קרבה והולכת בקצב מהיר לעבר כס האליפות, ו־קשה מאד להניח כי דווקא ההרכב החסר של בני־יהודה הבלתי מסו־כנים יוכל לשבש את תכניותיהם (ב־3.30 בגבעתיים). ההנחה היא, כי נתניה תנצח או לפחות תסיים בתי־קו, כך שהמאמץ שישקיעו מכבי תל־אביב וכפר־סבא לא יהיה בעל משמעות מידית, אלא אם כן יחול מיפנה מדהים בחמשת מחזורי ה־סיום.

נסיונות בריחה

משום כך, יוסיף כנראה עיקר ה־מתח לשרור שוב בתחתית, בה מנ־סות כמה קבוצות ליצור עובדות חד־שות. מכבי חיפה ינסה להמשיך בתנופתו, הפעם בדרבי עירוני עם הפועל, השואף לגמול לו על נצחו־נו (1:4) בסיבוב הקודם. בפיגור של 4 נקודות מאיזור ההיחלצות מתב־הנים אין מצבו של מכבי מעודד, אבל חלוציו הצעירים ישאבו עידוד מהעובדה, שהגנת הפועל חיפה כבר ספגה העונה 35 שערים.

צל המבחנים ירחף גם מעל המש־חק השני בבלומפילד (ב־3.30), ש־בו ינסה הפועל תל־אביב להתאושש ממצבו העגום, כשמולו יתייצב מכבי יפו — יריב מגובש ויציב, המנסה לשפר את מקומו השביעי. אולם חשיבות מיוחדת נעשה באיזור זה תהיה לתוצאות הקרב בין הכח רמת־גן להפועל ירושלים, הצמודים במ־קומות ה־13—14. האלוף נאלץ להע־תיק את המשחק לרמת־עמידר ול־הקדימו ל־11 לפני הצהריים, ועל פי כל הסימנים צפוי לו מאבק עם קבו־צה שתעשה כל אשר ביכולתה — כדי שלא להפסיד.

דרבי בפתח־תקוה

התנגדות נואשת צפויה גם מצד הפועל חדרה, שאינו מתוסן כלל במקום ה־12, אשר ישחק בימקיא נגד בית"ר ירושלים המעונין בנצחון ביתי, אשר יאפשר לו לשמור על המקום הרביעי ואולי אף לשפרו.

אין לייחס במצב הקיים ערך רב לדרבי השני של השבת, זה שבין הפועל למכבי פתח־תקוה. ולפחות דבר אחד ברור: לא תחזור הכרעת המיפגש הקודם — 0:5 להפועל. ב־באר־שבע יוכל הפועל המקומי להת־רחק סופית מהאיזור הרגיש בנצחון ביתי על בית"ר תל־אביב, ותהיה זו הפתעה גדולה אם לא ישיג לפ־חות תיקו.

טבלת הליגה הלאומית

1. מכבי נתניה	24	11—29	34
2. מכבי ת"א	24	13—30	29
3. הפועל כ"ס	24	16—26	29
4. בית"ר י—ם	24	18—20	28
5. הפועל פ"ת	24	19—26	27
6. בית"ר ת"א	24	23—25	27
7. מכבי יפו	24	19—24	26
8. הפועל חיפה	24	35—25	25
9. בני יהודה	24	15—14	24
10. הפועל ב"ש	24	21—24	22
11. מכבי פ"ת	24	27—17	22
12. הפועל חדרה	24	23—16	21
13. הכח ר"ג	24	30—21	19
14. הפועל י—ם	24	23—14	19
15. הפועל ת"א	24	21—15	17
16. מכבי חיפה	24	32—21	15

מחר מתחילה אליפות האיים הבריטיים בכדורגל

לונדון, 9 (עי"ר). בשבת (מחר) תחל אליפות האיים הבריטיים בכ־דורגל שתסתיים בשבת שלאחריה. ישתתפו ארבע נבחרות האי: אנ־גליה, סקוטלנד, וולס וצפון־אירלנד. צ. אירלנד תארח את סקוטלנד ו־וולס את אנגליה; באמצע השבוע (יום ד') תארח אנגליה את צפון־אירלנד וסקוטלנד את וולס; ב־שבת הבאה, תתארח אנגליה בהמ־פדן־פארק במאבק הגדול נגד סקוט־לנד והאירים יהיו אורחיהם של הוול־שים.

אנגליה תנוהל לראשונה ע"י מנה־לה הזמני ג'ו מרסר, שנטל את ה־תפקיד מאלף רמזי שפוטר.

קליעה ברמת־גן

תחרות קליעה ברובה חופשי ו־סטנדרטי לקבוצות ובודדים (60 כדור שכיבה) תהיה מחר משעה 9 בבוקר במטווח רמת־גן. התחרות ביוזמת לקלעים מסגל ישראל.

אליפות אופניים

השלב השני באליפות המדינה ב־מרוצי אופניים, יהיה מחר משעה 7 בבוקר בכביש ירושלים, לאורך 15 ק"מ בצומת נחשון עד בית שמש.

במאבק על המקום השני במחוז הצפון

שמשון (בבית נגד קרית־שמונה) מקווה להתרחק מרמת־גן וטבריה

ליגה א'

מאת סופר „ספורט הארץ"

המחזור ה־25 של ליגה א' ירכז את תשומת הלב להתמודדות הישי־רה בין שניים משלושת היריבים, המתמודדים על כרטיס המבחן השני במחוז הצפון. יהיה זה העימות הגלוי בין הפועל רמת־גן (מדורג 3) שיא־רח את הפועל טבריה (4), כאשר לשני היריבים מספר נקודות זהה (32).

לעבר מאבק ישיר זה, העשוי ל־הרחיק ו/או להוציא מן המירוץ אחד משני היריבים, יצפה בתקוה מסר יימת המדורג שני, שמשון תל־אביב (גם הוא עם 32 נקודות). הוא יארח ברמת־עמידר את סוגר הטבלה ה־צפונית, הפועל קרית־שמונה, ש־סיכוייו קלושים.

המוליך הצפוני, הפועל עכו, ה־נהנה מ־5 נקודות יתרון, יעשה ב־נתניה, במאבקו עם הפועל המקומי, עוד מאמץ מרוכז להתקרב בצעדי ענק להבטחת הופעתו במבחני ה־עליה לליגה הלאומית.

ליגה א' — צפון

1. הפועל עכו	24	13—42	37
2. שמשון ת"א	24	17—43	33
3. הפועל ר"ג	24	14—37	32
4. הפועל טבריה	24	20—30	32
5. הפועל צפת	24	29—36	28
6. בית"ר נתניה	24	18—24	28
7. טירת הכרמל	24	26—28	27
8. הפועל נהריה	24	36—24	21
9. הפועל נתניה	24	26—24	20
10. קרית אתא	24	23—27	19
11. בני־נצרת	23	31—24	19
12. הפועל בהליאל	24	29—19	19
13. הפועל הרצליה	24	25—17	18
14. מכבי הרצליה	24	35—20	18
15. מגדל העמק	24	54—16	18
16. קרית־שמונה	23	36—21	14

יתר משחקי מחוז הצפון: בית"ר נתניה — הפועל קרית־אתא, הפועל הרצליה — הפועל צפת, הפועל טי־רת־הכרמל — הפועל מגדל־העמק, הפועל בהליאל — מכבי הרצליה, הפועל נהריה — הפועל בני־נצרת.

רחובות תוסיף לשלוט

במחוז הדרום נראית מובטחת, ל־פחות לשבוע נוסף, שליטה של קבוצות העיר רחובות — מכבי שערים, המוליך בבטחה ביתרון נקודות, והפועל מרמורק, הנהנה מיתרון של 3 נקודות על פני ה־שלישי בדירוג. מכבי שערים יצא לבת־ים להתמודד עם הפועל (מדורג 15), ואילו מרמורק, תארח את הפועל דימונה (מדורג 10), ש־איבד כמעט כליל את הענין במאבק בליגה.

ליגה א' — דרום

1. מכבי שערים	24	20—46
2. הפועל מרמורק	24	24—40
3. הפועל יהוד	24	29—43
4. הפועל חולון	24	19—32
5. הפועל לוד	24	31—37
6. באר־יעקב	24	31—30
7. בית"ר רמלה	24	27—27
8. הפועל רמלה	24	29—23
9. ראשון לציון	24	36—27
10. הפועל דימונה	24	21—16
11. רמת־עמידר	24	21—20
12. נס ציונה	24	24—21
13. בית שמש	24	39—31
14. הפועל אשדוד	24	33—24
15. הפועל בת־ים	24	34—20
16. מכבי חולון	24	37—18

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל יהוד — הפועל חולון (במשחק ראשון, ללא קהל), הפועל לוד — בית"ר רמלה, הפועל באר־יעקב — הפועל אשדוד, הפועל רמלה — הפועל ראשון־לציון, נס־ציונה — הפועל בית־שמש, מכבי חולון — מכבי רמת־עמידר.

פסחובה נוצחה בלונדון

לונדון, 9 (עי"ר). האלופה הי־שראלית בטניס, פאולינה פסחובה ש־תייצג את הארץ בגביע הבא בנבח־רות ההתאחדות באנגליה, נוצחה בסיבוב השלישי בטורניר המגרשים הקשים בפאדינגטון, ע"י הבריטית שירלי בראודר 6:2, 6:3.

ליברפול — טוטנהאם 1:1

לונדון, 9 (עי"ר). קבוצות הכדו־רגל טוטנהאם וליברפול, נפרדו כא־מש בתיקו 1:1, במשחק שארית בליגה האנגלית, שנדחה מה־9 בפברואר. ליברפול, שזכתה בשבת האחרונה בגביע האנגלי, צברה 57 נקודות ו־סיימה שניה, אחרי לידס, האלופה, שצברה 62 נקודות.

גביע הגביעים למאגדבורג

ניצחה בגמר 1:2 את מילאנו

רוטרדאם, 9 (עי"ר). קבוצת פ.ס. מאגדבורג היתה לקבוצה המזרח־גרמנית הראשונה שזכתה בגביע אי־רופי כלשהו בכדורגל, לאחר שניצ־חה כאן במשחק גמר „גביע הגבי־עים", את מחזיקת הגביע, קבוצת מילאנו 0:2 (0:1).

רק 5,000 צופים חזו בשער עצמי שהובקע בדקה ה־43 ע"י המגן האי־טלקי אנריקו לאנצי. בדקה ה־74 הרץ הקשר הגרמני וולפגאנג זיגן את גורל המאבק, בהבקיעו את ה־שער השני.

מילאנו, שזכתה פעמיים בגביע זה ופעמיים בגביע האלופות, לא תש־תתף בעונה הקרובה במפעל האירו־פי, משום שלא דורגה באחד משלושת המקומות הראשונים (תופסת עתה את המקום השביעי בפיגור של 4 נקודות מאינטר, פיורנטינה ונפולי, ולסיום נותרו שני מחזורים) והודחה ממשחקי הגביע האיטלקי, עליו יתמ־ודדו בגמר, קבוצות בולוניה (שמי־נית בליגה) ופלרמו מן הליגה ה־שניה.

מאגדבורג תשחק בעונה הקרובה בגביע האלופות, כאחר שזכתה לפ־ני כשלושה שבועות באליפות הליגה בארצה.

מז"ג בגמר האירופי לצעירים

לוזן, 9 (עי"ר). הכדורגל המזרח־גרמני זקף לזכותו הישג נוסף בגביע אירופה כאשר הנבחרת הצעירה (עד גיל 23), עלתה לגמר בו תתמודד עם הנבחרת הצעירה של הונגריה.

מזרח־גרמניה סיימה כאן בתיקו 2:3 עם פולין, ואילו המשחק הרא־שון הסתיים אף הוא ללא הכרעה — 0:0. הגרמנים עלו לגמר בזכות קע־רי ההורן המבקיע — והאחרון בדקה ה־88 על־ידי קאפקה.

אולימפיאקוס — פ.א.או.ק. בגמר הגביע היווני

אתונה, 9 (עי"ר). קבוצות הכדורגל אולימפיאקוס פיראוס ופ.א.או.ק. סלוניקי, יתמודדו זו הפעם השניה ברציפות במשחק גמר הגביע היוו־ני, לאחר שאולימפיאקוס, בעלת ה־תואר הכפול משתקד, גברה על פאנתינייקוס 0:1 ופ.א.או.ק. ניצחה באותה תוצאה את פירקוס.

אתלטיקה בעמק חפר

תחרות הזמנה במקצועות הזריקה באתלטיקה, תהיה מחר משעה 10 לפנה"צ באצטדיון בעמק־חפר.

באצטדיון המכביה בת"א תהיה ב־אותה שעה התחרות פתוחה מטעם מכבי.

הארץ ממליץ

● קולנוע

תל־אביב: פרפר (אסתר), אותטי (גת), 24 שעות של מתח (הוד), אהבת החיים (פאר), אין עשן ללא אש (צפון), צ'ארלי מאיג (רמת־אביב).

ירושלים: אין עשן ללא אש (אורגיל), הרי המטהם ההר (אדיון), כיפה בהלב (אורנע), בבגות (ארנון), פרפר (חן), הכפה המיכוי (ירושלים).

חיפה: פיט והיל (אורלי), קאב בלו (אכפי), פרפר (צפון).

● טלוויזיה

מעבר לצל של ספק (הערב, שעה 22.00) סרט קולנוע על סופר שמתנדב לשמש כשעיר־לעזאזל, להוכיח את התחבולה שבעזרתה להוכיח כי נפלה טעות בשיפוט. שיחקו: דנה אנדרוס וג'ואן פונטיין. הסרט הופק בשנה 1956.

מחקר אנושי (מחר, שעה 18.32) בביקורת התכנית והדושים המוצגה בשידורים בערבית, יוצא מיסוד החוקר את המחקר האנושי. תרגום עברי.

● רדיו

קונצרט ליל שבת (רשת א', הערב, שעה 21.05) בקונצרט, הבמשדר בשבראון, יצירות מאת קארל שטאמיץ, כרובי, ליסט וצ'א־יקובסקי (קונצרטו לכינור ולתזמורת עם הסולן דויד אויסטראך. מנצח — המלחין).

מה היה קורה לולא נרצח קנדי (גלי צה"ל, שבת, שעה 21.05) כה היו פני ארצות־הברית ופני ה־עולם כולו, אלמלא נרצח הנשיא ג'ון קנדי? על כך מנסה להשיב ה־תכנית, המשלבת הקלטות אותנטיות מנאומיו של הנשיא שהוקדשו לדמו־תו. עורכת ציפי גון.

הלוח הכפול | ידיעות אחרונות | הארץ

מבצע פרסים ענק
דירה * מכונית
ופרסים אחרים ברבבות לירות

הפרסים יוגרלו בין מפרסמי מודעות מילים בלוח הכפול הלוח הנפוץ ביותר.
בתקופת המבצע בחודשים מאי, יוני, יולי.

דירת שיכון עובדים בת 2 חדרים

שיכון עובדים בע"מ חברת הבניה הגדולה והותיקה שזכתה בתואר המוצר הנבחר לענף הבניה 1974

שיכון עובדים

פיג'ו 104

המכונית בעלת 4 הדלתות הקצרה ביותר באירופה

954 סמ"ק־הנעה קדמית־4 דלתות. אורך: 3.58 מטר־קלה לתמרון ולחניה־בטוחה, נוחה ומהודרת. חסכונית: 17.25 ק"מ לליטר ב־80 קמ"ש!

פיג'ו

מכונת כביסה

מדיח כלים

טלויזיה

PHILIPS
פיליפס

מקרר חשמלי

מערכת סטריאו

פרס יומי — מידי יום תיערך הגרלה בין כל המפרסמים באותו יום. הפרס 150 ל"י במזומן.

פרס שבועי — מידי שבוע תיערך הגרלה בין המפרסמים באותו שבוע. מלון בקעת הירח, אילת. הפרס: סוף־שבוע זוגי במלון בקעת הירח אילת. כולל טיסה הלוך ושוב וכלכלה מלאה.

פרס חודשי — הפרס יוגרל בין כל המפרסמים באותו חודש. טיסה לרומניה. מתנת "טיולי רמה" בשיתוף עם קרפטי. כולל 15 יום בכלכלה מלאה. מיסים וסיורים.

„טיולי רמה"

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
המחלקה לביולוגיה
מודיעה על מקומות פנויים
למשתלמים לתואר שני ושלישי
בשטחים הבאים:
ביוכימיה
גנטיקה
מיקרוביולוגיה
ביולוגיה מולקולרית
ביולוגיה של התא
ביופיסיקה

כמו־כן קיימות קרנות למלגות לסטודנטים מצטיינים.

פרטים אפשר לקבל במזכירות המחלקה לביולוגיה, טלפון 225111, שלוחה 426 או 676.

ההרשמה לסמסטר א', תשל"ה בבי"ס ללימודי מוסמכים ותסתיים ביום 31.7.74.

כמו"כ פנויות מספר משרות של עוזרי מחקר (ולבעלי תואר Ph.D.) על המעוניינים לפנות בכתב למחלקה לביולוגיה בטכניון בצרוף קורות חיים ורשימת פרסומים.

בלו קיץ בלתי נשכח
במחנה נוער ישראלי אמריקאי
במושב הבונים
לגילאי 14—17
מחזורים: 1. 10—14 ביולי
2. 24 ביולי — 7 באוגוסט
3. 7—21 באוגוסט

פרטים והרשמה: רפי קפלין, הארץ המובטחת טיולי נוער, רח' שלום עליכם 5, תל־אביב, טל. 03—50951, 1800—0500, טל. 03—451453 בערבים ושבתות.